

เมื่ออัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก เข้าสู่ชีวิต

สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย

พิมพ์ครั้งที่ 2/2019

เมื่ออัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก เข้าสู่ชีวิต

สมาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย
พิมพ์ครั้งที่ 2/2019

สารสั้นจาก ประธานสภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย

การดำเนินการจัดการศึกษาคาทอลิกที่สอดคล้องต่อเป้าหมายตามคำสอนของพระเยซูเจ้า อาศัยคำแนะนำชี้ทางของพระศาสนจักรสากลและตามความประสงค์ของพระศาสนจักรท้องถิ่น พึ่งได้รับการทบทวนไตร่ตรองและสร้างความตื่นตัวอยู่เสมอ

เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม ถึง 2 มิถุนายน ค.ศ. 2018 สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทยจัดให้บรรดาผู้อำนวยการฝ่ายศึกษาของสังฆมณฑลและคณะนักบวชต่างๆ มาร่วมกันทบทวนวิสัยทัศน์และพันธกิจของการศึกษาคาทอลิกที่ได้จัดให้มีขึ้นก่อนหน้านี้แล้ว แต่การสัมมนาเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ได้มองการศึกษาคาทอลิกในประเทศไทยทั้งในสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และได้มุ่งสู่นาคตของการจัดการศึกษาอย่างที่น่าจะเป็น ได้มีการฟังเสียงสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสถึงพระประสงค์ของพระองค์ท่านผ่านทางสมณลิขิตเตือนใจ และได้ฟังเสียงสภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย ผ่านทางกฤษฎีกาสัมมนาใหญ่ฯ คริสตศักราช 2015 และที่สำคัญด้วยเช่นกัน คือ ฟังเสียงความต้องการการศึกษาที่มีคุณภาพของสังคมไทย

การศึกษาคาทอลิกที่มีคุณภาพตรงตามอัตลักษณ์ความเป็นสถาบันการศึกษาคาทอลิกเป็นที่ต้องการยิ่งและมีความจำเป็นอย่างยิ่งยวดต่อสังคม จึงขอเชิญชวนทุกท่านร่วมในการ “REVISIT” การจัดการศึกษาคาทอลิกและมุ่งสร้างคุณค่าอย่างร่วมใจกันเป็นหนึ่งเดียว เพื่อให้พันธกิจการจัดการศึกษาของพระศาสนจักร นำความรักของพระเป็นเจ้าสู่เด็กและเยาวชนในสังคมไทย อันจะนำมาซึ่งความสุขใจและความปิติยินดีแก่ทุกคน

พระอัครสังฆราชหลุยส์ จำเนียร สันติสุขนิรันดร์
ประธานสภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย
กรกฎาคม 2018

บทชื่นชมยินดี

ภาวการณ์ทุกมิติของการศึกษาที่เรากำลังเผชิญอยู่ เหมือนกับพายุที่ก่อตัวจากที่ห่างไกล และทวีกำลังแรง ขยายเป็นวงกว้าง ไม่สามารถทำให้เปลี่ยนทิศทาง ความเสียหายที่เกิดขึ้นนับว่ารุนแรง แม้ผู้ที่เตรียมการป้องกันอย่างดียิ่งได้รับผลกระทบจากพายุนี้

การศึกษาคาทอลิกของเราก็เช่นกัน เราเคยคิดว่ารากฐานที่แข็งแกร่งจากอัตลักษณ์ที่เป็นหนึ่งเดียวกับพระศาสนจักร จะให้ผู้เรียนไม่เพียงแต่พัฒนาการเรียนรู้ตามวัยวุฒิ มีวุฒิภาวะ มีความรู้ความสามารถที่จะดำรงชีวิตอย่างมั่นคง หากยังได้รับการหล่อหลอมให้เป็นมนุษย์ที่ครบที่สมบูรณ์ด้วยปัญญา คุณค่า และความรัก ทว่าวิกฤตที่จู่โจมมาจากหลายทิศทาง ทำให้อัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกมีทั้งจุดอ่อนและจุดตำหนิ เราพบว่าพันธกิจที่ดำเนินไปตามจิตตารมณ์สู่เป้าหมายที่มุ่งรักษ้อัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก โดยเฉพาะพันธกิจในโรงเรียน คาทอลิกมีความย้อนแย้ง (Paradox) ในองค์ประกอบแทบทุกส่วน ได้แก่ การบริหารงานที่ไม่ต่อเนื่อง การเรียนการสอนที่เน้นย้ำความเป็นเลิศทางวิชาการและชื่อเสียงของโรงเรียน จนนักเรียนเร่งเรียนโดยทางลัด ไม่ใช่ด้วยการใฝ่รู้ใฝ่เรียนเพียรพยายาม รวมถึงจรรยาบรรณของครูที่ถูกท้าทายด้วยภาระทางเศรษฐกิจ และบทบาทของผู้ปกครองที่สนับสนุนการศึกษาของบุตรธิดาอย่างเต็มที่ แต่เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ภูมิคุ้มกันของเยาวชนลดน้อยลง

การจัดการสัมมนาทางวิชาการโดยสภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้ร่วมกันทบทวนการดำเนินพันธกิจของการศึกษาคาทอลิก ตลอดจนการจัดทำเอกสาร “เมื่ออัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกเข้าสู่ชีวิต” นั้นเป็นแสงสว่างที่ทำให้เรามองเห็นหนทางที่ดำเนินมา และมองลึกถึงปัญหาด้วยการไตร่ตรอง การร่วมกันระดมความคิด องค์กรความรู้ เพื่อบูรณาการให้อัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกโดดเด่นในแวดวงการศึกษา และสังคม กอปรทั้งเป็นสิ่งที่หนุนใจให้เรามีพลังที่จะร่วมกันขับเคลื่อน พันธกิจตามพระประสงค์ของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส ผ่านทางสมณลิขิตของพระองค์

ขอขอบคุณ คุณพ่อเดชา อาภรณ์รัตน์ อาจารย์สุมิตรา พงศธร ดร.อนุพันธ์ กิจนิจชีวะ และอาจารย์พงษ์รินทร์ รัตนรังสิกุล ที่ทุ่มเทแรงกายแรงใจในการจัดทำเอกสารฉบับนี้ เพื่อรอดพ้นจากกระแสของความเปลี่ยนแปลงที่รุนแรง

เพื่อรอดพ้นจากกระแสของความเปลี่ยนแปลงที่รุนแรง วอนขอพระกรุณาและพระพรของท่านพระเจ้าขอพระองค์โปรดให้ทุกคนสามารถนำอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกเข้าสู่ชีวิตของผู้เรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างสง่างาม

ขอพระเป็นเจ้าประทานพรแด่ทุกท่าน

เซอร์วาเลนติน มุ่งหมาย

ผู้ช่วยเลขาธิการสภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย

ฝ่ายธรรมทูตและการศึกษาคาทอลิก

กรกฎาคม 2018

บทนำของ เลขาธิการสภาการศึกษาภาคทอริกแห่งประเทศไทย

ผู้อำนวยการฝ่ายการศึกษาของสังคมทลและคณะนักบวชมากกว่า 30 ท่านได้มาร่วมกัน Revisit อัดลักษณะการศึกษาภาคทอริกในการสัมมนาชื่อ “อัดลักษณะการศึกษาภาคทอริก – Revisit” ที่บ้านผู้หว่าน เมื่อ 31 พฤษภาคม ถึง 2 มิถุนายน 2018 ในการสัมมนา พวกเราได้ร่วมกันกำหนดเป้าหมายและพันธกิจในการเดินไปข้างหน้า ให้ไปในทิศทางเดียวกันและอย่างเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นและพื้นฐานที่สำคัญในการก้าวเดินไปข้างหน้า ผู้อำนวยการการศึกษาได้ประเมินสถานะโดยรวมของโรงเรียนอย่างซื่อตรงและจริงใจว่า โรงเรียนภาคทอริกกำลังสูญเสียความโดดเด่นในฐานะผู้นำทางการศึกษาอัดลักษณะ การให้การศึกษอบรมที่ดีและเคยเป็นที่ชื่นชมและศรัทธาของสังคมลดความชัดเจนลงอย่างมากในปัจจุบัน อันเนื่องมาจากสาเหตุสำคัญ 4 ประการ คือ

1. การจัดการศึกษาตามระบบการศึกษาไทยที่กำลังล้มเหลวและเคลื่อนไปตามกระแสของวิกฤตคุณค่าในสังคมไทย เน้นธุรกิจมากกว่างานอภิบาล เน้นการแข่งขันทางวิชาการมากกว่าการเสริมสร้างจริยธรรมและคุณธรรม เน้นการจดจำเนื้อหาความรู้มากกว่าวิจิตคิด กระบวนการคิดและการประยุกต์ใช้ความรู้ เน้นภาพลักษณ์ของโรงเรียนมากกว่าการพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างแท้จริง

2. จำนวนที่เพิ่มขึ้นอย่างมากมายของโรงเรียนนอกระบบที่ไม่ได้ใช้หลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการโดยเฉพาะโรงเรียนนานาชาติ และความเข้มแข็งขึ้นของโรงเรียนรัฐรวมถึงของเทศบาลจากเงินสนับสนุนจากรัฐที่ได้รับมากกว่า ในขณะที่จำนวนประชากรเด็กและเยาวชนกำลังลดลง

3. การไม่สามารถพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน เพราะไม่มีระบบส่งต่อนโยบายที่มีคุณค่า มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายทุกครั้งเมื่อเปลี่ยนตัวผู้อำนวยการในทุก 3 ถึง 5 ปี และเงินสนับสนุนรวมถึงเงินทุนไม่เพียงพอเมื่อนำไปใช้เพื่อภารกิจโรงเรียนและจ่ายค่าตอบแทนบุคลากรได้อย่างเต็มที่

4. การขาดครูที่มีความรู้และทักษะในการส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรมและคุณธรรมให้แก่นักเรียน ครูไม่อาจทุ่มเทชีวิตและเวลาทั้งหมดให้กับการสอนและการดูแลนักเรียน มองว่าตนเองต้องใช้เวลามากมายนกับงานเอกสารที่ตนไม่เห็นว่าเป็นเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน และต้องทำงานนอกเวลาเพื่อหารายได้ให้เพียงพอค้ำจุนครอบครัว ดังนั้นครูร่วมอุดมการณ์อย่างยั่งยืนมีลดลง

หลังจากนั้นได้ศึกษาและพิจารณาหน้าที่และบทบาทของการศึกษาคาทอลิกที่ได้รับมอบหมายจาก พระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทยตามกฎหมายปฏิรูปศาสนาใหญ่ของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย ค.ศ. 2015 และคำแนะนำของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส เกี่ยวกับความสำคัญของการศึกษาดังนี้

ทำไมต้องทำพันธกิจด้านการศึกษา?

1. เพื่อช่วยให้เยาวชนเติบโตเต็มที่ตามศักยภาพที่พระเจ้าประทานให้ เราต้องทำให้แน่ใจว่า พวกเขาเป็นบุคคลที่ดีที่สุดที่พวกเขาสามารถจะเป็นได้ ไม่ว่าเขาจะนับถือศาสนาใดก็ตาม
2. เพื่อบ่มเพาะเยาวชน ช่วยพวกเขาให้เจริญวุฒิภาวะเป็นบุคคลที่เรียบง่าย มีความสามารถและซื่อสัตย์ รู้วิธีที่จะรักอย่างสัตย์ซื่อ รู้วิธีดำเนินชีวิตตอบสนองต่อกระแสเรียกของพระเจ้าและประกอบสัมมาชีพในอนาคตเพื่อร่วมสร้างสังคมที่ดีขึ้น

ควรทำพันธกิจด้านการศึกษาอย่างไร?

1. เราต้องไม่สอนเพียงแค่เนื้อหาวิชา แต่ต้องสอนคุณค่าและจารีตประเพณีแห่งชีวิต สอนเขาให้รู้จักที่จะรัก และเข้าใจว่า คุณค่าและจารีตประเพณีสร้างความสมัครสมานกลมเกลียวกันในสังคม
2. การให้การศึกษาไม่ใช่งานอาชีพแต่เป็นทัศนคติ เป็นวิถีแห่งการดำเนินชีวิต จึงเป็นประจักษ์พยานด้วยชีวิตของตน
3. เพื่อร่วมมือร่วมแรงในจิตตารมณ์แห่งความสมัครสมานสามัคคี โรงเรียนจึงต้องเป็น
  - (1) สถานที่แห่งการเสวนาและการพบปะกันอย่างสันติเพื่อเสริมสร้างทัศนคติแห่งความเคารพ รั้ง รั้งมิตรภาพ และจิตตารมณ์แห่งความเป็นหุ้นส่วน
  - (2) สถานที่แห่งการรับรู้ด้วยความเห็นอกเห็นใจและความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีหัวใจอันยิ่งใหญ่ มีจิตวิญญาณอันยิ่งใหญ่ และมีความคิดที่ยิ่งใหญ่

หลังจากประเมินสภาพทางสังคมและสถานะโรงเรียนคาทอลิกและศึกษาและรับฟังแนวทางจากกฤษฎีกา สมัชชาใหญ่ฯ รวมทั้งคำแนะนำของสมเด็จพระสันตะปาปา ผู้อำนวยการการศึกษาคาทอลิกได้ระดมความคิดปรึกษาหารือและสรุปเป้าหมายการศึกษา เพื่อให้อัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกปรากฏอย่างชัดเจน อันจะนำ การศึกษาอบรมที่ดีและเป็นที่ยอมรับและศรัทธาของสังคมกลับมา

เป้าหมายของโรงเรียนคาทอลิก

โรงเรียนคาทอลิกเป็นทางเลือกที่โดดเด่นของสังคมไทยด้วยเอกลักษณ์และอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกที่ปรากฏชัดเจนเสมอ โดย

(1) จัดการศึกษาแบบคาทอลิกที่เน้นการพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคลให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในทุกมิติและพัฒนาตนเองสู่ความเป็นเลิศเต็มตามศักยภาพที่พระเจ้าประทานให้และดำเนินชีวิตตามกระแสเรียกของตนอย่างมีคุณค่า

(2) บ่มเพาะนักเรียนให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการ และเป็นคนดีมีหลักธรรมและหลักยึดเหนี่ยวในการดำเนินชีวิตด้วยความรักเมตตา รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ พอเพียง พร้อมมีภูมิคุ้มกัน รู้จักไตร่ตรองและมีวิจารณญาณในการเลือกประพฤติในสังคมที่ตึงเครียด พร้อมทั้งจะทำความดีงามเพื่อโลกและสิ่งแวดล้อมที่ดีกว่าเดิม

(3) เป็นชุมชนที่เป็นฐานและสถานแห่งความเป็นหนึ่งเดียวที่นำแสงสว่างและความรักของพระเยซูเจ้าสู่ทุกคน โดยเฉพาะผู้อ่อนแอในสังคม

(4) เป็นชุมชนทางการศึกษาที่สร้างและพัฒนาผู้อำนวยการ ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นแบบอย่างแก่เด็กและเยาวชนในด้านการอุทิศตน การเรียนรู้และพัฒนาตนเองตลอดชีวิต การใช้ชีวิตอย่างมีคุณธรรม พอเพียง และรู้เท่าทัน และการรักษและดูแลโลก บ้านที่เราอยู่อาศัยร่วมกัน

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ผู้อำนวยการการศึกษาได้พิจารณาและนำเสนอพันธกิจในด้านต่างๆ 5 ด้าน จำนวน 14 พันธกิจและยังได้นำเสนอมาตรฐานการศึกษาคาทอลิก เพื่อเป็นแนวทางเบื้องต้นสู่การปฏิบัติและเลือกใช้ตามความเหมาะสม โดยมี 4 มาตรฐานและ 14 ดัชนีชี้วัด บทสรุปของการสัมมนาและข้อเสนอแนะทั้งหมดได้นำเสนอไว้เป็นเอกสารชื่อ **“ยืนยันตัวตนในอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก”**

นอกจากนี้ สภาการศึกษาคาทอลิกยังได้ทำเอกสารชื่อ **“อัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกสู่การปฏิบัติในชีวิต”** ซึ่งเป็นผลลัพธ์จากการสังเคราะห์คำตอบของแบบสอบถามของ พระสังฆราช พระสงฆ์ นักบวช และฆราวาสที่สหพันธ์สภาพระสังฆราชแห่งเอเชีย จัดให้มีขึ้นเพื่อเป็นข้อมูลในการประชุม ในวันที่ 24-28 กันยายน 2561 ที่บ้านฟื้นฟูจิตใจ ซาเลเซียน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในหัวข้อ **“โรงเรียนคาทอลิกในเอเชีย พันธกิจร่วมกันของพระสังฆราช พระสงฆ์ นักบวช และฆราวาสในมุมมองของสมณลิขิตของสมเด็จพระสันตะปาปา”** แบบสอบถามมีคำถาม 5 ข้อ คือ

1. สิ่งใดที่ท่านคิดว่าเป็นการให้ชีวิต/ การเสริมแรง/ มีความหมายที่สุดในศาสนบริการของท่านในกรอบของการศึกษาคาทอลิก ?

2. สิ่งใดที่ท่านทำอย่างเป็นรูปธรรมในศาสนบริการด้านการศึกษาคาทอลิกที่ท่านคิดว่าส่งผลด้านบวกมากที่สุดต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (นักเรียน ครอบครัวของนักเรียน และชุมชนโดยรวม) ?

3. อะไรคือแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดของศาสนบริการของท่าน 3 - 5 แนวที่ท่านต้องการให้ดำเนินต่อไปหรือเสริมให้เข้มแข็งขึ้นเพื่อประโยชน์ของพระศาสนจักร ?

4. อะไรคือคุณค่า 5 ประการที่สำคัญที่สุดซึ่งปฏิบัติอยู่ในโรงเรียนคาทอลิก ? กรุณาอธิบายพอสังเขป

5. กรุณาบรรยายเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางสังคมของโรงเรียนของท่านโดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างพระสังฆราช พระสงฆ์ นักบวช และฆราวาส กรุณาให้รายละเอียดเกี่ยวกับความท้าทายที่ต้องเผชิญและข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงของท่าน

มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 33 ท่าน ประกอบด้วยพระสังฆราช 5 องค์ พระสงฆ์ 7 องค์ นักบวชชายและหญิง 11 ท่าน และฆราวาส 10 ท่าน

สิ่งที่นักการศึกษาคาทอลิกที่ร่วมตอบแบบสอบถามได้นำเสนอ สามารถสรุปเป็นสิ่งที่ทำให้โรงเรียนคาทอลิกของเราอยู่รอดได้ คือ ต้องสร้างโรงเรียนให้เป็นของสถานที่บ่มเพาะชีวิตของเด็กและเยาวชนเป็นรูปแบบชัดเจน และเห็นประจักษ์ได้ถึงความพยายามและความทุ่มเทในด้านต่างๆ 5 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. การจัดการเรียนรู้และการอภิบาลนักเรียน
2. พันธกิจของผู้บริหารและครู และการพัฒนา
3. ความร่วมมือภายในชุมชนทางการศึกษา
4. การทำงานร่วมกันของพระสังฆราช พระสงฆ์ นักบวชและฆราวาส
5. บรรยากาศแห่งความรักและอิสรภาพ

ทีมงานอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกได้สังเคราะห์เอกสาร 2 ฉบับข้างต้นประกอบกับเอกสารเกี่ยวกับอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก และได้เห็นถึงสภาวะย้อนแย้ง (Paradox) ของโรงเรียนคาทอลิกในประเทศไทย และนำเสนอข้อมูลต่างๆ เพื่อสัมมนาของสภาการศึกษาคาทอลิกฯ ประจำปี 2018 ในบทปาฐกถาชื่อ **“สภาวะย้อนแย้งของโรงเรียนคาทอลิก (Catholic Schools in Paradox)”** พอได้นำเสนอสภาวะย้อนแย้งของโรงเรียนคาทอลิกใน ดังนี้

สภาวะย้อนแย้งของโรงเรียนคาทอลิก

สภาวะที่คาดหวัง	สภาวะย้อนแย้ง
1. เป็นทางเลือกที่โดดเด่นทางการศึกษาในสังคมไทย	1. สูญเสีย ความโดดเด่นในการศึกษาที่ดีและเป็นที่ชื่นชมและศรัทธาของสังคมจนกลายเป็นตัวเลือกลำดับรอง
2. จัดการศึกษาแบบคาทอลิกที่ให้โอกาสแก่เด็กและเยาวชนได้รับการพัฒนาอย่างเสมอภาคและในทุกมิติ ทั้งร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และจิตวิญญาณ	2. ทำการศึกษาแบบธุรกิจแสวงผลกำไร จึงต้องแข่งขันเลยเน้นการแข่งขันทางวิชาการ ไม่เน้นพัฒนาทางด้านจิตใจ
3. มีภาพลักษณ์ที่เน้นการพัฒนาจริยธรรมคุณธรรมให้กับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเป็นคนดีที่เก่งหรือคนเก่งที่ดี	3. ผู้บริหารและครูขาดความรู้และทักษะในการส่งเสริมจริยธรรมคุณธรรมให้แก่นักเรียน
4. จุดแข็งที่ถูกสะท้อนออกมาอย่างชัดเจน คือ ครูทุ่มเทเอาใจใส่ดูแลนักเรียน	4. ครูมีงานเอกสารและงานอื่น ไม่มีเวลาในการเตรียมการสอนและดูแลนักเรียน
5. โรงเรียนเป็นฐานในการอภิบาลเด็กและเยาวชนคาทอลิกให้เป็นคริสตชนที่รู้จัก รักและรับใช้พระเจ้า	5. ไม่มีหลักสูตรแกนกลางและคู่มือการสอน คำสอนและวิชาคริสต์ศาสนาสำหรับทุกโรงเรียน
6. โรงเรียนเป็นที่สร้าง สะสมและส่งต่อมรดกทางการศึกษาอันมั่งคั่งของสังคมและของโลก	6. โรงเรียนไม่สามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืนได้ เพราะไม่มีระบบส่งต่อนโยบายที่มีคุณค่ามีการเปลี่ยนแปลงนโยบายทุกครั้งเมื่อเปลี่ยนผู้บริหาร

เพื่อให้โรงเรียนคาทอลิกของเราหลุดพ้นจากสภาวะย้อนแย้ง และสามารถนำมาซึ่งความให้แก่พระศาสนจักรคาทอลิกและสังคมไทย โรงเรียนคาทอลิกควรจะกลับมาสร้างความโดดเด่นทางการศึกษาที่ดีและเป็นที่ชื่นชมศรัทธาของสังคมไทยอีกครั้งด้วยการ

1. จัดการศึกษาแบบคาทอลิกที่ให้โอกาสแก่เด็กและเยาวชนได้รับการพัฒนาอย่างเสมอภาคและในทุกมิติ ทั้งร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และจิตวิญญาณ
2. เน้นการส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรมคุณธรรมให้กับนักเรียนบนพื้นฐานของคุณค่าแห่งพระวรสาร เพื่อให้นักเรียนเป็นคนดีที่เก่ง หรือคนเก่งที่ดี
3. ให้โอกาสและให้เวลาครูรวมถึงผู้บริหารในการทุ่มเทในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณค่า และสามารถดูแลนักเรียนได้เป็นรายบุคคล ให้นักเรียนสามารถรับรู้และสัมผัสความรักของพระเจ้าได้ ผ่านครูและผู้บริหาร ด้วยการลดภาระงานที่ไม่จำเป็น

4. เป็นฐานในการอภิบาลเด็กและเยาวชนคาทอลิกให้เป็นคริสตชนที่รู้จัก รักและรับใช้พระเจ้า และอุทิศตนเพื่อคนอื่น ด้วยการสอนคำสอนที่ช่วยให้พวกเขามีความรู้ในข้อความเชื่ออย่างลึกซึ้ง และมีประสบการณ์สัมผัสพระเจ้าในชีวิตประจำวัน

5. มีระบบส่งต่อนโยบายในการบริหารโรงเรียนและในการจัดการเรียนการสอนจากผู้บริหารรุ่นหนึ่ง สู่อื่นต่อไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน เพื่อสร้าง สะสม และส่งต่อมรดกทางการศึกษาอันมั่งคั่งของสังคมและโลก

เพื่อไม่ให้เอกสารเหล่านี้กระจัดกระจาย และเพื่อความสะดวกในการศึกษาค้นคว้าอันจะนำไปสู่การลงมือปฏิบัติ พ่อจึงขอให้ทีมงานรวบรวมเอกสารที่ได้จัดทำขึ้นเกี่ยวกับการนำอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกไปใช้ในการปฏิบัติจริงๆ รวมถึงเป็นแนวทางและคำแนะนำในการปฏิบัติ จึงเกิดเป็นหนังสือขึ้นในชื่อ **“เมื่ออัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกเข้าสู่ชีวิต”** หนังสือมีบทความหลายบท เริ่มตั้งแต่ บทความที่เป็นการนำเสนอสมณสาส์นที่ปูพื้นความคิดเชิงยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษาแบบคาทอลิก และบทความอื่นๆ ซึ่งเป็นตัวอย่าง แนวคิดและคำแนะนำที่เป็นรูปธรรมในการนำอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกไปสู่การปฏิบัติจริงจนเป็นวิถีชีวิตโรงเรียนได้ หากพวกเราศึกษาและนำไปปรับใช้อย่างจริงจัง อัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกของเราจะชัดเจนและโรงเรียนคาทอลิกจะกลับมาเป็นทางเลือกที่โดดเด่นอีกครั้ง อันจะนำมาซึ่งความปิติยินดีและสุขใจแก่ทุกๆ คนในพระศาสนจักรและสังคมของเรา

หนังสือนี้ประกอบด้วยเอกสาร 6 ฉบับ ดังต่อไปนี้

1. **อัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก** ตามสมณสาส์นของพระศาสนจักรคาทอลิกที่เกี่ยวกับการศึกษาแบบคาทอลิก

เอกสารนี้พัฒนาในงานวิจัยเอกสารโดยอาศัยกรอบการวิเคราะห์และสังเคราะห์เชิงยุทธศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้การศึกษาสมณสาส์นฯ ให้รายละเอียดได้ง่ายขึ้น คำอธิบายเริ่มจากการอ้างอิงถึงปัญหาและความท้าทายที่เด็กและเยาวชนกำลังเผชิญอยู่จากสภาพสังคม ปัญหาของเด็กและเยาวชน และปัญหาของโรงเรียนคาทอลิก เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความท้าทายที่โรงเรียนคาทอลิกเผชิญอยู่ในปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สามารถมองไปข้างหน้าถึงเป้าหมายและพันธกิจของโรงเรียน คำโครงหลักของเอกสารเชิญชวนให้มองไปข้างหน้าโดยใช้อัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกในการนำพาการพัฒนาจากฟากฝั่ง “สภาพที่เป็นอยู่จริงในปัจจุบัน” ไปสู่เป้าหมายและพันธกิจ ซึ่งโรงเรียนคาทอลิกและพระศาสนจักรปรารถนาจะให้โรงเรียนคาทอลิกและนักเรียนเป็น และกำหนดหน้าที่ของโรงเรียนและผู้ให้การศึกษาพึงกระทำ

2. ยืนหยัดมั่นคงในอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก

เอกสารนี้เป็นบทสรุปของการสัมมนาเชิงปฏิบัติการในหัวข้อ “อัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก - Revisit” เอกสารนำเสนอเป้าหมายและพันธกิจนี้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติและนำอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกเข้าสู่ชีวิต ผู้อำนวยการการศึกษาเริ่มต้นการ “Revisit” ด้วยการศึกษาระบบทฤษฎีของพระศาสนจักรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิก รวมถึงข้อมูลต่างๆ ในเอกสารที่สภาการศึกษา ได้จัดทำในช่วงเวลา 8 ปีที่ผ่านมาที่เกี่ยวข้องกับการนำอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งยังได้ประเมินตนเองถึงสิ่งที่ได้ทำและกำลังทำอยู่ว่า ทำให้อัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกปรากฏอย่างเด่นชัดขึ้นอีกครั้งได้หรือไม่ อย่างไร บทสรุปคือโรงเรียนคาทอลิกต้องให้ความสำคัญในพันธกิจ 6 ด้าน คือ

1. พันธกิจในการกำหนดวิสัยทัศน์และแผนพัฒนาโรงเรียน
2. พันธกิจในการจัดการเรียนรู้
3. พันธกิจด้านการอภิบาล
4. พันธกิจด้านผู้อำนวยการ ครู การบริหารและการพัฒนา
5. พันธกิจด้านชุมชนการศึกษา
6. พันธกิจในการสร้างบรรยากาศทางการศึกษา

นอกจากนี้ ยังได้นำเสนอมาตรฐานการศึกษาคาทอลิก ประกอบด้วย 4 มาตรฐาน และ 14 ดัชนีชี้วัด เพื่อเป็นแนวทางในการเลือกไปปรับใช้ตามบริบทของโรงเรียน

3. อัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกสู่การปฏิบัติในชีวิต

เอกสารนี้เป็นบทความที่เป็นผลลัพธ์จากการสังเคราะห์คำตอบของแบบสอบถามของ พระสังฆราช พระสงฆ์ นักบวช และฆราวาส ที่สหพันธสภาพระสังฆราชแห่งเอเชีย จัดให้มีขึ้นเพื่อเป็นข้อมูลในการประชุม ในหัวข้อ “โรงเรียนคาทอลิกในเอเชีย พันธกิจร่วมกันของพระสังฆราช พระสงฆ์ นักบวช และฆราวาสในมุมมองของสมณลิขิตของสมเด็จพระสันตะปาปา” มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 33 ท่าน ผลที่ได้รับจึงเป็นภาพสะท้อนของอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกที่เป็นรูปธรรมและเป็นแบบอย่างในการนำไปปฏิบัติให้เห็นผลเชิงประจักษ์ได้จากประสบการณ์และการไตร่ตรองของเหล่านักการศึกษาคาทอลิก

4. สภาวะย้อนแย้งของโรงเรียนคาทอลิก (Catholic Schools in Paradox)

เอกสารนี้เป็นบทปาฐกถาของเลขาธิการฯ ในการสัมมนาประจำปี 2018 นำเสนอสภาวะย้อนแย้งของโรงเรียนคาทอลิก และข้อเสนอแนะเพื่อให้ก้าวพ้นความย้อนแย้งเหล่านั้นที่เป็นรูปธรรมและนำไปปฏิบัติได้

5. เปิดขอบฟ้าการศึกษาคาทอลิกในประเทศไทย

เอกสารนี้เป็นบทปาฐกถาของเลขาธิการฯ ในการสัมมนาประจำปี 2017 ที่นำเสนอเป้าหมายและพันธกิจของการศึกษาคาทอลิก เพื่อตอบสนองต่อข้อเรียกร้องของพระศาสนจักร ตามสมัชชาใหญ่ของพระศาสนจักรในประเทศไทย ค.ศ. 2015 ทั้งนี้ เพื่อให้การศึกษาคาทอลิกเปิดขอบฟ้าใหม่ในการประกาศข่าวดีอย่างแท้จริง โดยต้องให้ความสำคัญพื้นฐานใน 2 ด้านคือ

1. การจัดการเรียนการสอนอย่างมีความหมายต่อชีวิต
2. การสอนคำสอนและคริสต์ศาสนาอย่างมีความเชื่อเป็นพื้นฐาน

6. ก้าวต่อไปด้วยอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกจนตลอดกาลนิรันดร์

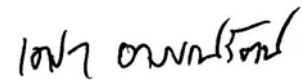
เอกสารนี้เป็นบทปาฐกถาของเลขาธิการฯ ในการสัมมนาประจำปี 2016 เอกสารนี้มีวัตถุประสงค์คือ ชี้ให้เห็นโน้มถ่วง และให้กำลังใจนักการศึกษาคาทอลิกที่จะก้าวต่อไปอย่างมั่นคง และแน่วแน่กับอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก เพื่อตอบใจของพระศาสนจักรตามกฤษฎีกาสมัชชาใหญ่ของพระศาสนจักรในประเทศไทย ค.ศ. 2015 (ซึ่งในขณะนั้นยังเป็นเพียงร่างอยู่) รวมทั้งใจของ สมศ. ในท่ามกลางวิกฤตทางการศึกษาในปัจจุบันและปัญหาต่างๆ ที่ท้าทายการศึกษาในอนาคต

7. เมื่อเราก้าวไปด้วยกัน

ในการพิมพ์ครั้งที่ 2/2019 ได้รวมบทปาฐกถาของเลขาธิการฯ ในการสัมมนาประจำปี 2019 บทปาฐกถานี้ได้สรุปก้าวสำคัญ 3 ก้าว ที่นักการศึกษาคาทอลิกได้ก้าวไปด้วยกัน ในอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก ในช่วงเวลาที่ผ่านมา คือ

- ก้าวที่ 1 เป็นอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกที่ได้นำมาใช้ในวิสัยทัศน์และแผนพัฒนาโรงเรียน
- ก้าวที่ 2 เป็นอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกที่เข้าสู่ห้องเรียน ผ่านแผนการเรียนรู้ที่บูรณาการคุณค่าพระวรสาร และการเรียนการสอนที่เน้นการไตร่ตรอง
- ก้าวที่ 3 เป็นเป้าหมายประการสำคัญของการศึกษาคาทอลิก คือ พัฒนาศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของนักเรียน ด้วยการมีและปฏิบัตินโยบายเรื่อง การปกป้องและคุ้มครองนักเรียน (Child Protection Policy) อย่างเป็นรูปธรรม

พอเชื่อมั่นว่า หนังสือเล่มนี้เป็นเครื่องนำทางที่ดีอื่นจะนำไปสู่การปฏิบัติในชีวิตจริงของนักการศึกษาคาทอลิก ผ่านการทำพันธกิจด้านการศึกษาตามพระประสงค์ของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสผ่านสมณลิขิตเตือนใจของพระองค์ ที่ต้องการให้ “เราสอนไม่ใช่เพียงแต่เนื้อหาวิชาแต่สอนคุณค่าและจารีตประเพณีแห่งชีวิต... ให้การศึกษาไม่ใช่เพียงแ่่งงาน แต่เป็นวิถีการดำเนินชีวิตและเป็นประจักษ์พยาน... ให้โรงเรียนเป็นสถานที่แห่งการเสวนาและการพบปะกันอย่างสันติ เพื่อสร้างทัศนคติแห่งความเคารพรับฟัง มิตรภาพและจิตตารมณ์แห่งความร่วมมือร่วมใจ” อันจะนำมาซึ่ง ความปิติยินดีและสุขใจแก่ทุกคน เมื่ออัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกเข้าสู่ชีวิตจริง

บาทหลวง เดชา อภรณ์รัตน์
เลขาธิการสภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย
22 กรกฎาคม 2019

สารบัญ

	หน้า
สารสั้นจากประธานสภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย	i
บทขึ้นชมยินดี	iii
บทนำของเลขาธิการสภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย	v
1. อุดมการณ์การศึกษาคาทอลิก	1
2. ยืนหยัดมั่นคงในอุดมการณ์การศึกษาคาทอลิก	27
3. อุดมการณ์การศึกษาคาทอลิกสู่การปฏิบัติในชีวิต	39
4. สภาพะຍ້ອນແຍ້ງຂອງโรงเรียนคาทอลิก	79
5. เปิดขอบฟ้าการศึกษาคาทอลิกในประเทศไทย	89
6. ก้าวต่อไปด้วยอุดมการณ์การศึกษาคาทอลิกจนตลอดกาลนิรันดร์	109
7. เมื่อเราก้าวไปด้วยกัน	125

อัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก

ตามสมณสาส์นของพระศาสนจักร
ที่เกี่ยวกับการศึกษาแบบคาทอลิกและโรงเรียนคาทอลิก

สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย

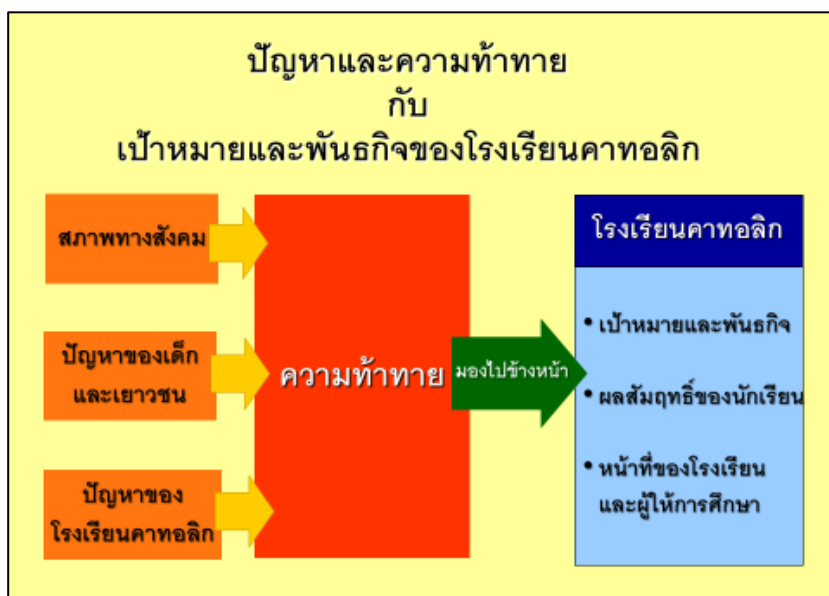
เอกสารนี้พัฒนาขึ้นจากการวิจัยเชิงเอกสาร โดยอาศัยกรอบการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์เชิงยุทธศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเครื่องมือเบื้องต้นที่จะช่วยให้ศึกษาสมณสาส์นฯ ในรายละเอียดได้ง่ายขึ้น เอกสารอาจไม่มีความสมบูรณ์ในตัวเองและควรอ่านสมณสาส์นฯ อ้างอิงประกอบด้วย

สมณสาส์นของพระศาสนจักรคาทอลิกที่เกี่ยวกับการศึกษาแบบคาทอลิกและโรงเรียนคาทอลิกที่ใช้ในการวิจัย มีจำนวน 5 ฉบับ ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาแบบคริสต์, 1965 (Declaration on Christian Education – Gravissimum Educationis) (“ศค”)
2. โรงเรียนคาทอลิก, 1977 (The Catholic School) (“รค”)
3. มิติด้านศาสนาของการศึกษาในโรงเรียนคาทอลิก, 1988 (The Religious Dimension of Education in a Catholic School) (“มตศ”)
4. โรงเรียนคาทอลิกขณะกำลังเข้าสู่สหัสวรรษที่สาม, 1997 (The Catholic School on the Threshold of the Third Millennium) (“รคส”)
5. การให้การศึกษาร่วมกันในโรงเรียนคาทอลิก, 2007 (Educating Together in Catholic Schools) (“อรค”)

คำอธิบายเริ่มจากการอ้างอิงถึงปัญหาและความท้าทายที่เด็กและเยาวชนกำลังเผชิญอยู่จากสภาพสังคม ปัญหาของเด็กและเยาวชน และปัญหาของโรงเรียนคาทอลิก เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความท้าทายที่โรงเรียนคาทอลิกเผชิญอยู่ในปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้พ่อแม่สามารถมองไปข้างหน้าถึงเป้าหมายและพันธกิจของโรงเรียน คำโครงหลักของเอกสารเชิญชวนให้มองไปข้างหน้าโดยใช้อัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกในการนำพาการพัฒนาจากปากฝั่งของ “สภาพที่เป็นอยู่จริงในปัจจุบัน” ไปสู่เป้าหมายและพันธกิจ ซึ่งโรงเรียนคาทอลิกและพระศาสนจักรปรารถนาจะให้โรงเรียนคาทอลิกและนักเรียนเป็น และกำหนดหน้าที่ของโรงเรียนและผู้ให้การศึกษาดังกระทำ

ภาพรวมของการนำเสนออัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกในเอกสารนี้จึงสรุปได้เป็นแผนภาพ ดังนี้

การกำหนดเป้าหมายและพันธกิจของโรงเรียนคาทอลิกใช้แผนที่เชิงกลยุทธ์ (Strategy Map) ดังแผนภาพด้านล่าง โดยโรงเรียนคาทอลิกพิจารณาถึงการพัฒนาและปรับปรุงสาธารณูปการพื้นฐานต่างๆ ตลอดจนการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่างๆ ภายในชุมชนโรงเรียน โดยอาศัยกระบวนการภายในซึ่งกำหนดและพัฒนาขึ้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายรอง ได้แก่ การพัฒนาโรงเรียนอันจะนำไปสู่เป้าหมายหลัก คือ การพัฒนานักเรียน

หัวข้อในการนำเสนอเป็นดังต่อไปนี้

1. ปัญหาและความท้าทาย
2. เป้าหมาย พันธกิจ และหน้าที่ของโรงเรียนคาทอลิก
3. กระบวนการศึกษาอบรมแบบคาทอลิก
4. ชุมชนการศึกษา: บทบาทและหน้าที่
5. อัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกกับการนำไปปฏิบัติ

1. ปัญหาและความท้าทาย

สมณสาส์นได้ทบทวนและนำเสนอความจริงด้านสภาพทางสังคม ลักษณะของเยาวชนในโลกปัจจุบัน และปัญหาของโรงเรียนคาทอลิกที่กำลังเผชิญอยู่ไว้ ดังนี้

1.1 สภาพทางสังคม

โลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ เปลี่ยนชีวิตการเป็นอยู่ เป็นชุมชนเมืองและสังคมอุตสาหกรรม กำลังเคลื่อนเข้าสู่ “ระบบเศรษฐกิจขั้นที่สาม” อันเห็นได้จาก มีมาตรฐานการครองชีพสูง มีโอกาสทางการศึกษาที่หลากหลายและมีระบบสื่อสารมวลชนที่สลับซับซ้อน (มตศ: 7-8)

ความยากลำบากที่เผชิญอยู่ คือ ความยากจนและหิวโหย แพร่กระจายอยู่ทั่วโลก ความขัดแย้งภายในและสงครามกลางเมือง ความเสื่อมโทรมของชุมชนเมือง การแพร่กระจายของอาชญากรรมในเมืองใหญ่และการขาดงบประมาณของรัฐที่จะสนับสนุนโรงเรียนที่ไม่ใช่ของรัฐ (รคส: 8)

1.2 ลักษณะของเยาวชนในโลกปัจจุบัน

พิจารณาใน 3 ด้าน คือ

(1) **ความสามารถในการเรียนรู้** เยาวชนสามารถซึมซับความรู้ต่างๆ นานา จากแหล่งที่มาหลากหลาย แต่ ไม่สามารถจัดระเบียบและจัดลำดับความสำคัญของสิ่งที่ได้เรียนรู้มา ไม่สามารถคิดเชิงวิพากษ์ เพื่อแยกแยะสิ่งที่จริงและสิ่งที่ดี ออกจากสิ่งตรงกันข้าม ไม่มีบรรทัดฐานทางศาสนาและศีลธรรม เพื่อที่จะทำให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างมีจุดหมายและเป็นอิสระ เมื่อต้องเผชิญกับทัศนคติที่ไม่เป็นบวกต่อคุณค่าชีวิตและกระแสสังคม เยาวชนกลับได้รับรู้แนวความคิดอย่างคลุมเครือเกี่ยวกับความจริง ความงาม และความดี จนไม่รู้จะหันหน้าไปพึ่งใคร (มตศ: 9)

(2) **ลักษณะร่วมกัน** เยาวชนเป็นจำนวนมากตกอยู่ในภาวะที่ขาดเสถียรภาพอย่างรุนแรง ดำเนินชีวิตที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ขาดความสัมพันธ์ที่แท้จริง ทำให้ต้องทนทุกข์จากความโดดเดี่ยวและการขาดความรัก เยาวชนมีความวิตกกังวลอย่างมากถึงอนาคตที่ไม่แน่นอน ไม่สามารถค้นหาความหมายของชีวิตหรือพยายามหนีความโดดเดี่ยวด้วยการหันไปพึ่งสิ่งเสพติด กามารมณ์ หรือมีพฤติกรรมแปลกแยก ฯลฯ มีน้ำใจดีอย่างไร้จุดหมาย กระตือรือร้น และกระหายที่จะเข้าร่วมในขบวนการที่กำลังเป็นที่นิยมกัน แต่ไร้ทิศทางที่แน่ชัด และขาดสายใยผูกพันจากภายใน (มตศ: 10-14)

(3) **การตั้งคำถามของเยาวชนที่มีต่อโลกและศาสนา** คำถามที่มีต่อคุณค่าของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในเมื่อโลกอาจจบลงด้วยการทำลายล้างจากระเบิดปรมาณู คำถามที่มีต่อกระแสของอารยธรรมสมัยใหม่ที่ท่วมเอ่อในโลกด้วยวัตถุ ซึ่งอาจดูสวยงามและมีประโยชน์ แต่กลับต้องตั้งข้อสงสัยว่า จุดหมายของชีวิต เป็นเพียงการได้ครอบครอง “วัตถุ” เหล่านั้น หรือว่าจะมีสิ่งอื่นที่มีคุณค่าที่แท้จริงสูงกว่านั้น คำถามเกี่ยวกับความอยู่ดีศรีธรรมที่แบ่งแยกคนที่มีอิสระและคนรวบ ออกจากคนที่ถูกกดขี่และคนจน คำถามที่มีต่อศาสนาว่า ศาสนาสามารถที่จะให้คำตอบกับปัญหาเร่งด่วนที่ทำให้มนุษย์ต้องทุกข์ทรมานอยู่หรือไม่ และกับปัญหาที่ว่า ทำอย่างไรจึงจะมีความเชื่ออย่างลึกซึ้ง และดำเนินชีวิตอย่างมีความหมาย (มตศ: 20-21)

1.3 ปัญหาของโรงเรียนคาทอลิก

พิจารณาใน 3 ด้าน คือ

(1) สัญญาต่อโรงเรียนคาทอลิก

ในด้านสัญญาเชิงบวก ยังคงพบเยาวชนที่โดดเด่นในทุกๆ ด้าน ทั้งทัศนคติต่อศาสนา พฤติกรรมทางศีลธรรม และความเป็นเลิศทางวิชาการ อันเป็นผลมาจากภูมิหลังของครอบครัวที่ดีเลิศ และได้รับแรงเสริมจากพระศาสนจักรและโรงเรียนคาทอลิก (มตศ: 18)

ในด้านสัญญาเชิงลบ นักเรียนในโรงเรียนคาทอลิกจำนวนมากมีทัศนคติทางลบ หรือกลัวที่จะได้รับผลร้ายจากการร่วมกิจกรรมหรือการใช้ชีวิตแบบคริสตชน ไม่ว่าจะแสดงออกในรูปแบบใด ไม่ว่าจะเป็นการภาวนา การร่วมพิธีบูชาขอบพระคุณ หรือการรับศีลศักดิ์สิทธิ์บ่อย ๆ นักเรียนบางคนถึงกับปฏิเสธอย่างออกนอกหน้า เมื่อต้องเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมของพระศาสนจักร (มตศ: 19)

(2) ความยากลำบากของโรงเรียนคาทอลิก

โรงเรียนคาทอลิกเป็นสถาบันที่ศาสนจักรต้องมีไว้เพื่อเป็นประจักษ์พยาน เพื่อการแสวงหาความจริง หรือเพื่อทำการกุศลต่าง ๆ แต่กลับถูกโจมตีว่า โรงเรียนคาทอลิกใช้ความเป็นสถาบันในการศึกษาเพื่อ “การเปลี่ยนศาสนาผู้อื่น” โดยปลูกฝังให้มองโลกแต่เพียงด้านเดียว ถูกมองว่าตกยุคไปแล้วและไม่มีความจำเป็นแล้วในปัจจุบัน เพราะหน่วยงานของรัฐได้เข้ามารับผิดชอบเรื่องการศึกษาแล้ว (รค: 18-20)

โรงเรียนคาทอลิกยังถูกมองว่า จำกัดโอกาสให้แก่ชนชั้นที่มีฐานะค่อนข้างมั่นคงในสังคม ทำให้เกิดภาพลักษณ์ของการกีดกันโอกาสทางการศึกษา ด้วยปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ โรงเรียนคาทอลิกยังถูกกล่าวหาว่า “ไม่รู้วิธีในการอบรมสั่งสอนที่น่าเชื่อถือและชัดเจนกับคริสตชน เพื่อให้พร้อมที่จะหาจุดยืนของตนในชีวิตในทางสังคมและการเมือง (รค: 21-22)

(3) ปัญหาที่แท้จริงที่โรงเรียนคาทอลิกเผชิญอยู่

โรงเรียนคาทอลิกไม่สามารถบ่งชี้และกำหนดเงื่อนไขที่จำเป็นเพื่อที่จะให้พันธกิจของตนสำเร็จลุล่วงได้ และไม่ปฏิบัติตามหลักการทางการศึกษาซึ่งควรจะเป็นลักษณะเฉพาะอย่างครบถ้วน จึงไม่ได้ทำหน้าที่ที่พระศาสนจักรและสังคมเรียกร้อง นอกจากนี้ ยังเผชิญอยู่ในภาวะนี้ ไม่ตระหนักถึงอัตลักษณ์ของตนและขาดความกล้าหาญที่จะรับผลอันเกิดจากการปฏิบัติตามอัตลักษณ์นั้น โดยเฉพาะในหมู่ชาวคาทอลิกที่ทำงานในโรงเรียน (รค: 64-66)

1.4 ความท้าทายใหม่

จากสภาพความเป็นจริงที่เผชิญอยู่นำไปสู่ ความท้าทายใหม่ของโรงเรียนคาทอลิก ใน 2 ด้าน คือ

(1) วิฤตการณ์ด้านคุณค่า (Values)

คุณค่าทางสังคม ถูกมองด้วยความคิดแบบ อัตนัยนิยม (Subjectivism) สัมพัทธนิยมทางศีลธรรม (Moral Relativism) และ สูญนิยม (Nihilism) ลักษณะพหุนิยมสุดโต่ง กล่าวคือ สังคมเต็มไปด้วยแนวความคิดและหลักการที่หลากหลาย ทำให้เกิดรูปแบบพฤติกรรมที่ขัดแย้งกัน และบั่นทอนแนวความคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์ชุมชน ความเชื่อของศาสนาคริสต์ที่เป็นจุดอ้างอิงและบ่อเกิดของความสว่างในการตีความเกี่ยวกับการดำรงอยู่ของมนุษย์ กลับถูกมองว่า ไม่มีความสำคัญเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของมนุษย์ทั่วโลกอันเนื่องมาจากนวัตกรรมทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และโลกาภิวัตน์ของเศรษฐกิจไร้พรมแดน แทนที่จะเป็นการพัฒนาสำหรับทุกคน แต่เรากลับขยายช่องว่างระหว่างคนรวยและคนจนขยายกว้างขึ้น และคนประเทศด้อยพัฒนาอพยพไปประเทศที่พัฒนาสูงกว่า ปัญหาที่เกิดจากความหลากหลายของวัฒนธรรม และจากการเพิ่มขึ้นของสังคมที่หลากหลายศีลธรรมและความเชื่อทางศาสนา (รศส: 1)

(2) ขอบเขตหน้าที่ด้านการศึกษา

ขอบเขตของหน้าที่ในการจัดการศึกษาได้ขยายขอบเขตกว้างออกไป มีความสลับซับซ้อน และต้องการความชำนาญเฉพาะด้านมากขึ้น การให้การศึกษาดำเนินไปให้ครอบคลุมถึง ช่วงวัยต่างๆ ในชีวิต กิจกรรมทางสังคม และสภาพแวดล้อม ทั้งในและนอกโรงเรียน ต้องมีเนื้อหาสาระใหม่ ความรู้ความสามารถใหม่ และรูปแบบการศึกษาใหม่ ดังนั้น การศึกษาและการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนจึงทวีความลำบากมากขึ้นในทุกวันนี้ (รศส: 2)

2. เป้าหมาย พันธกิจ และหน้าที่ของโรงเรียนคาทอลิก

ในบริบทของสังคมและท่ามกลางปัญหาและความท้าทายที่เผชิญอยู่ สมณสาส์นได้เสนอแนวทางให้โรงเรียนคาทอลิกมองไปข้างหน้า และเรียกร้องให้โรงเรียนคาทอลิกตอบสนองต่อความท้าทายด้วยการทุ่มเทปฏิรูปอย่างกล้าหาญ โดยได้นำเสนอขั้นตอนหลักในแง่ปฏิบัติเป็นสองขั้นตอน ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาที่พึงปรารถนา ซึ่งจะช่วยนำทางผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโรงเรียนคาทอลิกทุกคนให้มุ่งมั่นฝ่าฟันไปจากสภาพปัญหาและความท้าทายในปัจจุบัน และพร้อมที่จะพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีคุณค่าและทักษะอันเป็นเป้าหมายหลักของโรงเรียน อีกทั้ง สมณสาส์นได้นำเสนอถึงพันธกิจที่โรงเรียนคาทอลิกควรพิจารณาเพื่อเป็นสะพานที่จะให้นักเรียนแต่ละคนก้าวข้ามพ้นไปจากสภาพปัญหาเหล่านี้ไปสู่เป้าหมายที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้ได้

2.1 มองไปข้างหน้า

โรงเรียนคาทอลิกจำเป็นต้องปฏิรูปอย่างกล้าหาญ

- (1) แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการสร้างสรรค์ความคิดและวิธีการใหม่ ให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมในปัจจุบัน โดยอาศัยมรดกอันล้ำค่าจากประสบการณ์ที่สะสมกันมาหลายศตวรรษ
- (2) ต้องยืนหยัดและปฏิบัติตามในอัตลักษณ์ตนเองอย่างมีประสิทธิภาพและน่าเชื่อถือ
- (3) ต้องตระหนักถึงหน้าที่พื้นฐานในการเผยแผ่พระวรสาร เพื่อให้ชายหญิงทั้งหลายไม่ว่าอยู่ที่ใด ได้รับพระพรแห่งการไถ่กู้ให้รอดพ้นไปพร้อมกันด้วย (รคส: 3)

ดังนั้น โรงเรียนคาทอลิกจึงต้องมีความสามารถในการนำเสนอเครื่องมือในการหาความรู้ที่เยาวชนต้องมี เพื่อที่จะมีฐานะในสังคม ซึ่งนับวันยิ่งจะมุ่งเน้นคุณลักษณะตามทักษะทางด้านเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ในขณะเดียวกัน และสำคัญกว่า คือ สามารถให้การศึกษอบรรบบคาทอลิกที่หนักแน่นมั่นคงได้ โรงเรียนคาทอลิกต้องเสริมสร้างคุณสมบัติพื้นฐานบางประการให้เข้มแข็งมากขึ้น (รคส: 8)

2.2 เป้าหมาย และ พันธกิจของโรงเรียนคาทอลิก

พิจารณาใน 3 ด้าน คือ

(1) พันธกิจการไถ่กู้

โรงเรียนคาทอลิกต้องร่วมเป็นส่วนหนึ่งของพันธกิจการไถ่กู้ของพระศาสนจักร โดยเฉพาะการให้การศึกษากับความเชื่อ เพื่อให้พระวรสารของพระคริสตเจ้าหยั่งรากลงไป ในสติปัญญาและชีวิตมนุษย์ท่ามกลางวัฒนธรรมที่หลากหลาย โดยใช้นโยบายที่แตกต่างกันตามสถานที่ และสภาวะแวดล้อมที่โรงเรียนตั้งอยู่ ทั้งนี้เพราะความคิดแบบคริสต์สร้างหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจที่สมเหตุสมผล ท่ามกลางแนวคิดและพฤติกรรมต่างๆ ที่ขัดแย้งกัน (รค: 9-14)

เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการประกาศข่าวดีและส่งเสริมการหล่อหลอมมนุษย์ทั้งครบ โรงเรียนคาทอลิกเป็นหนึ่งในเครื่องมือในการอภิบาล หน้าที่ในการอภิบาลที่เฉพาะเจาะจงของโรงเรียนคาทอลิก คือ การเป็นสื่อกลางที่เชื่อมระหว่างความเชื่อกับวัฒนธรรม โดยอ้างความเป็นปัจจุบันของพระวรสาร และในเวลาเดียวกัน เคารพในความเป็นเอกเทศและระเบียบแบบแผนที่เหมาะสมกับความรู้ความเข้าใจของมนุษย์ (มตศ: 31)

ความซับซ้อนของโลกปัจจุบันทำให้มีความจำเป็นมากขึ้นที่จะต้องเพิ่มการรับรู้ถึงอัตลักษณ์ด้านศาสนจักรของโรงเรียนคาทอลิก โรงเรียนคาทอลิกที่ใจกลางพระศาสนจักรเป็นสถานที่ของการทำงานด้านอภิบาลที่แท้จริงและเฉพาะเจาะจง กล่าวคือ มีส่วนร่วมในพันธกิจการเผยแผ่พระวรสารของพระศาสนจักรและเป็นสถานที่พิเศษในการให้การศึกษาระบบคาทอลิก เป็นทั้งสถานที่ในการเผยแผ่ธรรม การให้การอบรมสั่งสอนทั้งครบ การสร้างบุคลิกลักษณะและบรรทัดฐานของบุคคล รวมถึงเป็นสถานที่เรียนรู้ ผึกหัด ด้วยการเสวนาระหว่างเยาวชนที่มาจากพื้นเพทางศาสนาและสังคมอันหลากหลาย (รคส: 11)

การที่โรงเรียนเป็นสถานที่ที่เผยแพร่พระวรสาร เพื่อการเผยแพร่ธรรมที่แท้จริงและเฉพาะเจาะจงนี้ มิใช่เป็นเพียงกิจกรรมเสริม หรือคู่ขนาน หรือกิจกรรมนอกหลักสูตร แต่โดยธรรมชาติแท้ของโรงเรียนคาทอลิกนี้เอง ดังนั้นจึงจะเป็นการให้การศึกษาระบบคาทอลิก (มตศ: 33)

(2) ฐานะเป็นศูนย์กลางการหล่อหลอมมนุษย์ (Centre of Human Formation)

โรงเรียนคาทอลิกเป็นสถานที่พิเศษสำหรับการหล่อหลอมมนุษย์อย่างสมบูรณ์ โดยมีการบูรณาการความเชื่อ วัฒนธรรม และชีวิตจนเป็นหนึ่งเดียว มีเนื้อหาสาระและแผนการเรียนการสอนที่มุ่งเป้าในการเจริญก้าวหน้าของมนุษย์ทั้งครบ โดยการพัฒนามนุษย์จากภายใน และด้วยการปลดปล่อยเขาให้เป็นอิสระจากเงื่อนไขต่างๆ ที่กีดกันไม่ให้เขาบรรลุถึงความเป็นมนุษย์ทั้งครบได้ โรงเรียนไม่เป็นเพียงสถานที่ที่นักเรียนได้รับทางเลือกด้านคุณค่าทางสติปัญญาเท่านั้น แต่ได้รับการนำเสนอเกี่ยวกับคุณค่ามากมายในชีวิต ดังนั้น แผนการศึกษาต้องมุ่งเป้าไปที่การเจริญก้าวหน้าของมนุษย์ทั้งครบ (รค: 26-30)

(3) งานการศึกษา

โรงเรียนคาทอลิกมีเป้าหมายในงานด้านการศึกษาที่จะสื่อสารถึงวัฒนธรรมของมนุษย์อย่างมีวิจรรณญาณและหล่อหลอมทั้งครบแก่ปัจเจกบุคคลตามกระแสเรียกของเขา และสร้างคริสตชนให้มีคุณธรรมจำเพาะต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้เขามีชีวิตใหม่ในพระคริสต์และมีส่วนร่วมด้วยความเชื่อที่เต็มเปี่ยมในการสร้างอาณาจักรของพระเจ้า (รค: 36)

2.3 ผลต่อนักเรียน

ในการจัดการศึกษา โรงเรียนมุ่งหวังให้เกิดผลต่อนักเรียน ดังนี้

(1) สิทธิสากล (Universal Right) ด้านการศึกษา

มนุษย์ทุกคนต่างมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน ไม่ว่าเชื้อชาติ ฐานะ และอายุใด มีสิทธิได้รับการศึกษาที่เหมาะสมกับจุดหมายปลายทาง ศักยภาพ เพศ ขนบธรรมเนียม และวัฒนธรรมของตน ที่เชื่อมโยงกันอย่างกลมกลืนอันพี่น้องกับชนชาติอื่นๆ ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมความเป็นหนึ่งเดียวกัน และสันติสุขในโลกอย่างแท้จริง การศึกษาอบรมที่แท้จริงมุ่งที่การหล่อหลอมบุคคลมนุษย์ (Formation of the Human Person) ในการแสวงหาจุดหมายปลายทางของชีวิต และคุณงามความดีของสังคมที่มนุษย์มีหน้าที่ในการร่วมกันสร้างขึ้น (อรค: 1)

ด้วยอาศัยความก้าวหน้าของจิตวิทยา ศาสตร์และศิลป์แห่งการสอน เด็กและเยาวชนมีสิทธิได้รับการพัฒนาวุฒิภาวะทางร่างกาย ศีลธรรม และสติปัญญา เพื่อว่าเขาจะค่อยๆ ซึมซับเอาสำนึกถึงความรับผิดชอบที่จะเจริญชีวิตของตนเองอย่างถูกต้อง และที่จะแสวงหาอิสรภาพที่แท้จริง เขาได้รับเรียนรู้เพศศึกษา ในทางบวกและอย่างระมัดระวังและรอบคอบ เหมาะสมกับวัยของตน เขาได้รับการฝึกฝนทักษะการมีส่วนร่วมในชีวิตสังคมที่จำเป็น และเหมาะสมกับกาลเทศะและมีบทบาทในสังคม ในการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น และในการเข้ามามีส่วนในการส่งเสริม

ประโยชน์ส่วนรวม และที่สุด ได้รับแรงกระตุ้นให้ไตร่ตรอง ประเมินคุณค่าทางศีลธรรมด้วยมโนธรรมเที่ยงตรง เพื่อนำไปปฏิบัติพร้อมๆ ไปด้วยความรู้ที่ลึกซึ้งและความรักในพระเจ้า (ศค: 1)

(2) ผลต่อนักเรียน

เด็กและเยาวชนที่ได้เกิดใหม่ด้วยศีลล้างบาป

- ก. ซึมซาบพระพรแห่งความเชื่อที่เขาได้รับ เมื่อเขาเรียนรู้ความรู้เกี่ยวกับพระธรรมล้ำลึกแห่งการไถ่กู้ให้รอดพ้นมากยิ่งขึ้น
- ข. เรียนรู้ที่จะสรรเสริญพระเจ้าด้วยจิตใจและความจริง โดยเฉพาะด้วยการสดภาวนา และสามารถเจริญชีวิตสมกับที่ได้เกิดใหม่ ในความยุติธรรมและความศักดิ์สิทธิ์แห่งความจริง
- ค. พัฒนาตนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ที่เปี่ยมด้วยองค์พระคริสตเจ้า
- ง. เรียนรู้ที่จะเป็นประจักษ์พยานแห่งความหวังที่มีอยู่ในตัวเขา และเรียนรู้ที่จะช่วยสร้างสรรคโลกตามหลักศีลธรรมจากการได้รับรู้ถึงกระแสเรียกของตน (ศค: 2)

Children of God have a Right to a Christian Education.

(ศค: 2)

2.4 หน้าทีของโรงเรียนคาทอลิก

หน้าที่ที่ถูกต้องอันเป็นลักษณะเด่นของโรงเรียนคาทอลิก คือ

- (1) มุ่งสร้างชุมชนโรงเรียนที่มีบรรยากาศพิเศษ ตามจิตตารมณ์ของพระวรสารในด้านอิสรภาพและความรัก
- (2) ช่วยเหลือให้เยาวชนเจริญชีวิตสมกับที่ได้เกิดใหม่จากการได้รับศีลล้างบาป
- (3) บูรณาการวัฒนธรรมของมนุษย์ทั้งปวง เข้ากับข่าวดีแห่งความรอดเพื่อว่านักเรียนจะค่อยๆ ได้รับความกระจ่างในความรู้เกี่ยวกับโลก ชีวิต และความเป็นมนุษย์ ด้วยแสงสว่างแห่งความเชื่อ
- (4) ชักนำนักเรียนในการทำประโยชน์ให้แก่สังคมโลก และช่วยเตรียมพวกเขาให้พร้อมที่จะทำงานรับใช้การขยายอาณาจักรของพระเจ้าด้วยการดำเนินชีวิตเผยแผ่ธรรมเป็นแบบอย่างที่ดี (อรค: 8)

2.5 หน้าทีของนักการศึกษา

นอกจากนี้ นักศึกษามีหน้าที่ที่จะต้อง ศึกษาแนวทางทั่วไปเหล่านี้ และนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของตน วิเคราะห์สภาพการณ์ความเป็นจริงด้านศาสนาในโลกปัจจุบัน และให้ความสนใจอย่างชัดเจนกับสถานการณ์ของเยาวชนเป็นพิเศษ และเฝ้าสังเกตรูปแบบทางพฤติกรรมต่างๆ ของเยาวชน และค้นหาสาเหตุของพฤติกรรมเหล่านั้น (มตศ: 5, 7 และ 17)

เป้าหมายและแผนงานของการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกจะสำเร็จลุล่วงไปได้ก็โดยอาศัยครูที่ทำหน้าที่ ดังนี้

- (1) ได้รับการเตรียมความพร้อมให้มีความรู้ ทั้งทางโลกและทางศาสนา รวมถึงทักษะทางการสอนที่ก้าวทันการค้นพบต่างๆ ในโลกสมัยใหม่
- (2) เป็นประจักษ์พยานถึงพระคริสต์ พระอาจารย์หนึ่งเดียวของเรา ทั้งด้วยการดำเนินชีวิตและด้วยการสั่งสอนของพวกเขา
- (3) ทำงานร่วมกันกับพ่อแม่ และพร้อมกันกับพ่อแม่ในแต่ละช่วงเวลาแห่งการให้การศึกษาอบรม
- (4) พยายามอย่างสุดความสามารถในการกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักทำงานเพื่อพัฒนาตนเอง

งานของบรรดาครูเหล่านี้สัมพันธ์กับที่ได้ชื่อว่าเป็นงานแพร่ธรรมอย่างแท้จริง และมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อยุคสมัยของเรา จึงเป็นการรับใช้ที่แท้จริงต่อสังคม (ศค: 8)

**A place of integral education of the human person
through a
clear education project of which Christ is the foundation.**

(ศค: 8)

3. กระบวนการศึกษาอบรมแบบคาทอลิก (Catholic Formation Process)

สมณสาส์นได้เสนอแนวทางเกี่ยวกับกระบวนการศึกษาอบรมแบบคาทอลิก โดยการให้ประโยชน์จากคุณลักษณะพิเศษอันเป็นอัตลักษณ์ของการศึกษาคาทอลิก เป็นมิติ 4 ด้าน ได้แก่ (ก) บรรยายภาคการศึกษา (ข) การพัฒนาความเป็นมนุษย์ของนักเรียนเป็นรายบุคคล (ค) การบูรณาการวัฒนธรรม ความเชื่อ กับชีวิต และ (ง) การให้ความกระจ่างของความรู้ที่ปวงด้วยแสงแห่งความเชื่อ โดยมีรายละเอียดดังนี้

คุณลักษณะพิเศษของโรงเรียนคาทอลิก คือ โรงเรียนคาทอลิกจะนำทางนักเรียนไปตามวิถีทางที่การพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนแต่ละคน จะเท่าทันกับการเจริญเติบโตของมนุษย์ใหม่ ทั้งนี้ พวกเขาได้กลับกลายเป็นมนุษย์ใหม่แล้วโดยทางศีลล้างบาป (มตศ: 98-99)

สภาสังคายนาวาติกัน 2 ได้ประกาศว่า ลักษณะเด่นของโรงเรียนคาทอลิก คือ มิติทางศาสนาของกระบวนการศึกษาอบรมแบบคาทอลิกใน 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

3.1 **บรรยายภาคทางการศึกษา** มีบรรยายภาคการเป็นชุมชนในโรงเรียน ที่ซึมซาบไปด้วยจิตตารมณ์แห่งพระวรสาร ในด้านอิสรภาพและความรัก

3.2 **การพัฒนาความเป็นมนุษย์ของนักเรียนเป็นรายบุคคล** เน้นแนวทางให้แก่เด็กและเยาวชนแต่ละคน ในการพัฒนาความเป็นมนุษย์ของตนไปพร้อมๆ กับการเจริญชีวิตใหม่โดยทางศีลล้างบาป

3.3 การบูรณาการวัฒนธรรม ความเชื่อ และชีวิต บูรณาการวัฒนธรรมของมนุษย์ทั้งปวง เข้ากับข่าวดีแห่งการไถ่กู้ให้รอดพ้น

3.4 การให้ความกระจ่างของความรู้ทั้งปวงด้วยแสงแห่งความเชื่อ แสงแห่งความเชื่อ นำความกระจ่างแก่ทุกสิ่งทีนักเรียนจะค่อยๆ เรียนรู้เกี่ยวกับโลก ชีวิต และ (ความเป็น) มนุษย์ (มตศ: 1)

แผนที่กลยุทธ์ในการพัฒนาโรงเรียนคาทอลิกโดยได้รับการสนับสนุนของสมาชิกฝ่ายต่างๆ ในชุมชนการศึกษา ไปสู่เป้าหมายของโรงเรียน ด้วยกระบวนการอันเป็นอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกในทั้ง 4 มิติ โดยมีความรักของพระคริสตเจ้าเป็นจุดศูนย์กลาง สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

3.1 บรรยากาศทางการศึกษา (Education Climate)

บรรยากาศทางการศึกษาเกิดขึ้นจากความร่วมมืออย่างอิสระของนักเรียน การทำงานอย่างมืออาชีพของครู และความช่วยเหลือของพระพรชทาน

Formula

(1) **Free Cooperation of Students +**
 (2) **Expert Labour of Teachers +**
 (3) **Help of Grace**

= Formation Process as a Whole.

(มตศ: 107)

(1) ความร่วมมืออย่างอิสระของนักเรียน

บรรยากาศโรงเรียนที่อบอุ่นและเป็นมิตร สามารถสร้างได้ด้วยการสนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นแข็งขันอย่างอิสระ ด้วยเจตจำนง และอย่างมีใจให้ เพื่อการนี้ โรงเรียนคาทอลิกจะต้อง

- ก. สนับสนุนให้นักเรียนช่วยสร้างเครื่องมือที่เป็นรูปธรรม เพื่อให้เป้าหมายทางการศึกษามีผล
- ข. ให้ความไว้วางใจ และมอบหมายความรับผิดชอบให้แก่นักเรียนเพื่อเชิญชวนให้พวกเขานำเสนอความคิด และร่วมลงมือเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม
- ค. ช่วยให้นักเรียนตระหนักว่า โรงเรียนและกิจกรรมทั้งหมดของโรงเรียนมีเพียงเป้าหมายเดียว คือ ช่วยให้นักเรียนเติบโตไปสู่การมีวุฒิภาวะ
- ง. สนับสนุนให้ครูมีความพร้อมที่จะช่วยเหลือนักเรียน และให้นักเรียนเข้ากันได้ดีในหมู่นักเรียนด้วยกัน (มตศ: 105-106)

(2) การทำงานอย่างมีอาชีพของครู

เพื่อสร้างบรรยากาศทางการศึกษาแบบคาทอลิก ครูจะต้องรักนักเรียน และแสดงให้เห็นถึงความรักนี้เมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับเขา ให้กำลังใจ และเสริมแรงให้แก่นักเรียน เพื่อที่จะช่วยให้เขาบรรลุถึงเป้าหมายของการศึกษาได้ในทุกครั้งที่มีโอกาส ใส่ใจในคำพูด คำแนะนำ การให้กำลังใจ ความช่วยเหลือ และการตักเตือนอย่างเป็นมิตร เพื่อให้ได้ผลทั้งทางวิชาการ ศีลธรรมและมิติทางศาสนา และภาวนาให้นักเรียนแต่ละคน (มตศ: 110-111)

(3) ความช่วยเหลือของพระพรหม

มิติทางศาสนาในบรรยากาศโรงเรียน ช่วยเสริมคุณภาพกระบวนการหล่อหลอมให้แข็งแกร่งขึ้น ด้วยการทำให้ทุกคนเห็นพ้องต้องกันในเป้าหมายทางการศึกษา และร่วมมือกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น สร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลบนพื้นฐานของความรักและอิสรภาพ สนับสนุนให้แต่ละคนเป็นปัจเจกบุคคลถึงคุณค่าแห่งพระวรสารในชีวิตประจำวัน และท้าทายนักเรียนให้มุ่งแสวงหาความบริบูรณ์แห่งตน ทั้งในด้านของความเป็นมนุษย์และความเป็นคริสตชน (มตศ: 103)

ครูสามารถเกื้อกูลให้นักเรียนเข้าใจและอุทิศตัวให้แก่คุณค่าแห่งพระพรหม ด้วยการ

- ก. ข้างถึงพระเจ้าอยู่เสมอ
- ข. เรียนรู้จากประสบการณ์ถึงวิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจ และเข้าถึงความจริงทางศาสนา อันจะนำไปสู่ความรักได้โดยง่าย
- ค. รักและสื่อสารความจริงในการที่จะให้นักเรียนเห็นคุณค่าของความจริงในตัวของมันเอง และความจริงในคุณค่าที่มีต่อนักเรียน และ
- ง. ใช้คำถาม “อย่างไร” และ “ทำไม” และ “อะไร” อย่างสม่ำเสมอ ในการอบรม เพื่อชี้ให้เห็นและเจาะลึกถึงผลลัพธ์ที่เป็นวิถีบวกของการตรวจสอบหาความจริง (มตศ: 107-108)

(4) บรรยายภาพทางกายภาพ

การสร้างบรรยากาศของ “โรงเรียน-บ้าน” คือ โรงเรียนเป็นส่วนขยายของบ้าน ที่มีบรรยากาศของครอบครัวที่อบอุ่น และมีความสุข ด้วยการ

ก. จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอ รวมถึงการมีเนื้อที่ในห้องเรียน อุปกรณ์กีฬา และนันทนาการที่เพียงพอ รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ เช่น ห้องพักครู ห้องประชุมสำหรับ ครู และพ่อแม่ ฯลฯ ตามศักยภาพของโรงเรียน

ข. เป็นแบบอย่างของความเรียบง่ายและความยากจนตามแบบอย่างในพระวรสาร แต่สามารถมีอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ซับซ้อนและมีราคาสูงได้

ค. ให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อ “โรงเรียนเสมือนบ้าน” ในการช่วยดูแลรักษาความสะอาดเรียบร้อยเท่าที่เป็นได้ ด้วยการรับรู้ถึงการประทับอยู่ของพระแม่มาเรีย (มตศ: 28-29)

A flow of love and also of grace will make the Catholic school truly authentic.

(มตศ: 12)

3.2 การพัฒนาความเป็นมนุษย์ของนักเรียนเป็นรายบุคคล (Personal Development of Each Student)

ปรัชญาการศึกษาที่แท้จริงต้องอยู่บนพื้นฐานของธรรมชาติของมนุษย์ ดังนั้น จึงต้องคำนึงถึงศักยภาพความสามารถทางด้านร่างกายและจิตใจของนักเรียนแต่ละคน รวมทั้งกระแสเรียกของแต่ละคนด้วย กระบวนการศึกษาเป็นการช่วยให้นักเรียนแต่ละคนบรรลุความสำเร็จในการหล่อหลอมอย่างสมบูรณ์เต็มที่ (Complete Formation) การอบรมทางวิชาการที่เหมาะสมเป็นแนวทางที่นักเรียนสามารถจัดการหล่อหลอมตนเอง (Self-Formation) ทั้งในฐานะมนุษย์ และคริสตชน เพื่อการเตรียมตัวที่ดีที่สุดในการให้เขาสอนผู้อื่นต่อไปได้ (มตศ: 36)

โรงเรียนคาทอลิกมีเป้าหมายที่จะส่งเสริมความเป็นมนุษย์ทั้งครบ (Promotion of the Human Person) ของแต่ละบุคคล ทั้งทางร่างกาย และทางจิตวิญญาณ โรงเรียนจึงต้อง

(1) สร้างความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับพระคริสต์ ด้วยความตระหนักดีว่า คุณค่าทั้งปวงของมนุษย์จะสำเร็จบริบูรณ์และเป็นเอกภาพได้ในองค์พระคริสต์ (รคส: 9)

(2) ด้วยแรงบันดาลใจจากพระวรสาร ให้การศึกษามีรากฐานเบื้องต้น และเกี่ยวข้องกับแนวความคิดเกี่ยวกับมนุษย์ และชีวิตอย่างชัดเจน วิธีการสอนที่ถูกต้องควรจะทำให้ความสัมพันธ์กับแก่นของความรู้ คุณค่าและวิสัยทัศน์ที่ลึกซึ้งมากกว่าการเรียนรู้แต่เพียงเปลือกนอกของปรากฏการณ์ หรือการตอบสนองต่อปรากฏการณ์ต่างๆ ให้ความสนใจไม่เพียงกับคำถามว่า “อย่างไร” แต่กับคำถามว่า “ทำไม” ด้วยเช่นกัน และฟื้นฟูความเป็นเอกภาพใน

กระบวนการศึกษา ด้วยการเรียนรู้ในภาพใหญ่ขององค์ความรู้และข้อเท็จจริงต่างๆ โดยมีจุดหมายที่ชัดเจนและเน้นย้ำที่ความเป็นมนุษย์ในเอกลักษณ์ส่วนตัวครบทุกด้าน (รคส: 10)

โรงเรียนคาทอลิกมีรากฐานจากมิติของพระศาสนจักร นั่นคือ การเป็นโรงเรียนสำหรับทุกคนโดยการเอาใจใส่เป็นพิเศษต่อผู้ที่อ่อนแอที่สุด ดังนั้น จึงต้องตอบสนองต่อความต้องการด้วยการให้ความใส่ใจเฉพาะเรื่อง โดยต้องเผชิญกับความยากจนใน 2 มิติ คือ

(1) **ความยากจนทางวัตถุ** ทำให้เยาวชนส่วนหนึ่งไม่มีโอกาสเข้ารับการศึกษาระบบ และได้รับการอบรมสั่งสอนที่เพียงพอในแง่ของความเป็นมนุษย์และคริสตชน

(2) **ความยากจนแบบใหม่** เป็นภาวะที่เด็กและเยาวชนมีชีวิตอยู่ในภาวะที่ยากจน ทั้งทางวัตถุและจิตวิญญาณ ตกเป็นทาสของพระเท็กซเทียมใหม่ๆ ที่สังคมอุปโลกนขึ้น ซึ่งมีผลให้เด็กและเยาวชนขาดความสำนึกที่ปรองดองถึงความหมายในชีวิต และขาดอุดมการณ์ที่จะเป็นแรงบันดาลใจ ไม่เคยได้รับการชี้แนะเกี่ยวกับคุณค่า และความงดงามของความเชื่อ มาจากครอบครัวที่แตกแยก และรักไม่เป็น ที่สุดสิ่งที่เขาจะได้ คือ การว่างงาน และการถูกลดทอนคุณค่าของตนเอง (รคส: 15)

เพื่อรับมือกับความยากจนใหม่ โรงเรียนคาทอลิกต้องแสดงถึงจิตตารมณ์แห่งความรัก ด้วยแรงกระตุ้นที่จะให้โอกาสทางการศึกษา การฝึกฝนทางอาชีพ และการศึกษาอบรมแบบคาทอลิกแก่ทุกคน โดยเฉพาะคนยากจนและผู้ที่ถูกทอดทิ้ง อันเป็นการแสดงเครื่องหมายแห่งความรักของพระคริสต์ต่อคนยากจน คนที่มีใจอ่อนน้อม และมวลชนผู้แสวงหาความจริงทั้งหลาย (รคส: 15)

Care for learning means loving.

(รคส: 6)

3.3 การบูรณาการวัฒนธรรม ความเชื่อ และชีวิต (Integration of Culture, Faith and Life)

เหตุผลที่แท้จริงที่จำเป็นจะต้องมีโรงเรียนคาทอลิกในพันธกิจของพระศาสนจักร ได้แก่ ปรัชญาการศึกษาที่จะบูรณาการความเชื่อ วัฒนธรรม และชีวิตให้กลมกลืนเข้าหากัน (มตศ: 34)

(1) การบูรณาการความเชื่อกับวัฒนธรรม

โรงเรียนคาทอลิกเป็นเครื่องมือเชิงอภิบาลของพระศาสนจักร ด้วยการเป็นสื่อกลางระหว่างความเชื่อและวัฒนธรรม กล่าวคือ ดำรงไว้ซึ่งศรัทธาในความเป็นปัจจุบันของพระวรสาร และในขณะเดียวกัน ก็เคารพในความเป็นเอกเทศ และระเบียบแบบแผนซึ่งถูกต้องในความรู้ของมนุษย์

ด้วยอัตลักษณ์นี้เอง โรงเรียนคาทอลิก ชี้นำชายและหญิงไปสู่ความสมบูรณ์ครบครัน ทั้งการเป็นมนุษย์ และการเป็นคริสตชน ในขณะเดียวกัน ช่วยเหลือพวกเขาให้มีวุฒิภาวะทางความเชื่อสำหรับผู้เป็นคริสตชน นี่คือ ลักษณะ 2 แง่มุมในความจริงหนึ่งเดียวสำหรับผู้เชื่อในพระคริสต์ (มตศ: 34)

เพื่อให้บรรลุผลของการบูรณาการดังกล่าว โรงเรียนคาทอลิกจะต้อง

(ก) ตระหนักอย่างลึกซึ้งถึงคุณค่าของความรู้ในฐานะที่เป็นความรู้ และต้องไม่เบี่ยงเบนการให้ความรู้ไปจากเป้าหมายที่ถูกต้องของตน ไม่ว่าจะเป็นอย่างใดก็ตาม

(ข) สอนแต่ละวิชาด้วยวิธีเฉพาะของวิชานั้นๆ เพื่อให้ให้นักเรียนค่อยๆ ซึมซับเอาความชำนาญ ความรู้ วิธีคิดที่มีเหตุผล และทัศนคติต่อศีลธรรมและต่อสังคม เพื่อช่วยพัฒนาบุคลิกของเขา ทั้งนี้ไม่ใช่เพียงแคร์รับรู้ถึงความรู้ แต่เข้าใจในคุณค่าและค้นพบความจริงอีกด้วย

(ค) ให้ครูช่วยหล่อหลอมความคิดและจิตใจของนักเรียน และชี้นำให้นักเรียนเลียนแบบอย่างจากพระคริสต์ผู้เป็นครูแต่ผู้เดียว โดยมีบุคลิกภาพที่พัฒนาขึ้นตามวัฒนธรรมของมนุษย์ และให้ครูถ่ายทอดพระคริสต์ธรรมทั้งด้วยคำพูดและด้วยพฤติกรรมทุกอย่างของตน (รค: 38-43)

ความรู้ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเชื่อ เป็นบ่อเกิดของปัญญาและมุมมองเกี่ยวกับชีวิต หัวใจของแต่ละสาระวิชา คือความพยายามทุกวิถีทางที่จะบูรณาการเหตุผลเข้ากับความเชื่อ ซึ่งจะทำให้เกิดเอกภาพ การเชื่อมโยงกัน และการประสานกัน ทำให้สามารถพัฒนามุมมองแบบคาทอลิกต่อโลก ชีวิต วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ ดังนั้น การศึกษาอบรมแบบคาทอลิกจึง

(ก) ไม่แบ่งแยกเวลาในการเรียนรู้ กับเวลาในการหล่อหลอม

(ข) ไม่มีการแบ่งแยกกระหว่างการแสวงหาความคิด กับการเติบโตในปรีชาญาณ

(ค) ไม่นำเสนอเพียงความรู้ แต่รวมถึงคุณค่าต่างๆ ที่มีและความจริงที่จะค้นพบได้

(ง) มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการค้นหาความจริง โดยผ่านทางครูผู้ให้การสั่งสอนและเป็นตัวอย่างในชีวิต ซึ่งสะท้อนภาพที่ชัดเจนพอสมควรของพระคริสต์

จากแง่มุมนี้ ทุกวิชาในการศึกษาอบรมแบบคาทอลิกจะมีเนื้อหาเฉพาะของวิชาที่ได้บูรณาการเข้ากับการหล่อหลอมเพื่อสร้างบุคลิกภาพอย่างมีวุฒิภาวะ (รคส: 14)

วัฒนธรรมของโรงเรียน

การพัฒนาทางสติปัญญาและการเจริญเติบโตในฐานะคริสตชน ต้องดำเนินควบคู่กันไปอย่างสอดคล้องกัน ยิ่งนักเรียนขึ้นชั้นสูงขึ้น นักเรียนยิ่งต้องตระหนักมากขึ้นถึงการบูรณาการของความเชื่อ และวัฒนธรรม ครูทุกคนต้องพัฒนาเนื้อหาวิชาของตนด้วยความสามารถทางวิชาชีพ ในลักษณะที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถมองข้ามพ้นข้อจำกัดของความจริงที่มนุษย์ค้นพบออกไป พระผู้สร้างมิได้วางสิ่งกีดขวางไว้บนเส้นทางของผู้ที่พยายามจะเรียนรู้เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับจักรวาลที่พระองค์ทรงสร้างขึ้นมา จักรวาลซึ่งจะได้รับนิยามลักษณะความสำคัญแบบใหม่ เมื่อเรามองด้วยสายตาแห่งความเชื่อ (มตศ: 51)

(ก) **โรงเรียนประถม** ควรพยายามสร้างบรรยากาศชุมชนในโรงเรียนที่จำลองแบบมาจากบรรยากาศในชีวิตครอบครัวอันอบอุ่นและสนิทสนมมากที่สุดที่จะเป็นไปได้ ทำทุกอย่างที่จะสนับสนุนให้เกิดจิตตารมณ์แห่งความไว้วางใจและความร่วมมือกับผู้ปกครองอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา การบูรณาการกันของโรงเรียนกับบ้านเป็นเงื่อนไขสำคัญต่อการก่อกำเนิดและพัฒนาศักยภาพของนักเรียนและให้พวกเขาเปิดรับศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจด้วย (มตศ: 40)

(ข) **โรงเรียนมัธยม** พึงให้ความเอาใจใส่เป็นพิเศษ ต่อ “ความท้าทาย” ที่ว่า “วัฒนธรรมของมนุษย์เป็นต้นตอ (poses) ของความเชื่อ” นักเรียนจะต้องได้รับการช่วยเหลือในการบูรณาการความเชื่อกับวัฒนธรรม เพื่อให้ความเชื่อของเขามั่นคง เพียงพอที่จะแยกแยะและปฏิเสธวัฒนธรรมที่เป็นปฏิปักษ์ต่อคุณค่า ซึ่งเป็นภัยต่อศักดิ์ศรีของมนุษย์ ดังนั้น จึงเป็นวัฒนธรรมที่ขัดต่อพระวรสารด้วย (มตศ: 52)

(2) การบูรณาการความเชื่อกับชีวิต

การซึมซับคุณค่าต่างๆ ลงในตัวนักเรียน ไม่หยุดลงเพียงการผสมผสานความเชื่อเข้ากับวัฒนธรรม แต่ยักร้นำพานักเรียนผสมผสานความเชื่อเข้ากับชีวิตของพวกเขา จะสำเร็จได้โดยการเติบโตของคุณธรรมต่างๆ ที่เป็นลักษณะเฉพาะของคริสตชน ทั้งนี้ เป็นกระบวนการกลับใจที่กินเวลาจนกว่านักเรียนจะเป็นอย่างที่เราต้องการให้เขาเป็น โดยนักเรียนจะได้รับการอบรมสั่งสอนให้รู้จักแบ่งปันชีวิตส่วนตัวของเขากับพระเจ้า เอาชนะความเป็นปัจเจกนิยม ค้นพบกระแสเรียกของตนในการใช้ชีวิตด้วยความรับผิดชอบต่อชุมชนและคนอื่นๆ ให้อุทิศตนรับใช้พระเจ้า โดยผ่านเพื่อนพี่น้อง และทำให้โลกเป็นที่ที่น่าอยู่สำหรับมนุษย์มากขึ้น รู้จักวิธีการในการควบคุมตัวเอง และสามารถเลือกอย่างเสรี และมีสติรอบคอบ รู้จักคิดมีวิจารณญาณ และวิเคราะห์ไตร่ตรองด้วยตนเอง (รค: 45)

เพื่อให้บรรลุผลในการบูรณาการดังกล่าว โรงเรียนคาทอลิก จะต้อง

(ก) สั่งสอนให้นักเรียนของตนสามารถแยกแยะเสียงแห่งจักรวาล ที่เผยแสดงถึงพระเจ้าผู้สร้าง และรู้จักพระเจ้ากับมนุษย์มากขึ้นจากการค้นพบทางวิทยาศาสตร์

(ข) เสริมสร้างบรรยากาศภายในโรงเรียน ที่เอื้ออำนวยให้ความเชื่อของนักเรียน ค่อยๆ พัฒนาขึ้นจนมีวุฒิภาวะ และสามารถรับภาระรับผิดชอบที่เขามีจากการรับศีลล้างบาปได้ (รค: 47)

โรงเรียนคาทอลิกสามารถดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ ก็เพราะเหตุผลทางด้านกิจกรรมการศึกษา “ซึ่งความเชื่อ วัฒนธรรม และชีวิต ได้รับการบูรณาการเข้าด้วยกัน”

3.4 การให้ความกระจ่างของความรู้ทั้งปวงด้วยแสงแห่งความเชื่อ (Illumination of All Knowledge with the Light of Faith)

ลักษณะพิเศษประเภทหนึ่งของโรงเรียนคาทอลิก คือ โรงเรียนคาทอลิกตีความและจัดระเบียบวัฒนธรรมของมนุษย์ด้วยแสงสว่างแห่งความเชื่อ ในขณะที่ความเชื่อไม่ใช่สิ่งที่จะถือเอาว่าเป็นสิ่งเดียวกันกับวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่งและเป็นอิสระจากวัฒนธรรมทั้งปวง ความเชื่อจะต้องสร้างแรงบันดาลใจให้กับทุกๆ วัฒนธรรม ดังคำ

กล่าวที่ว่า “ความเชื่อที่มีได้รับการยอมรับเข้าเป็นวัฒนธรรมก็คือความเชื่อที่ไม่ได้รับไว้อย่างสมบูรณ์ ไม่ได้รับการชื่นชมเอาไว้มาก และไม่ได้มีการนำไปปฏิบัติด้วยความสัตย์ซื่อ” (มตศ: 52-53)

ความรู้ที่อยู่บนพื้นฐานและความเชื่อ เป็นบ่อเกิดของปรัชญาและมุมมองของชีวิต ความเพียรพยายามในการผสมผสานเหตุผล และความเชื่อซึ่งเป็นหัวใจของแต่ละวิชา ทำให้เกิดเอกภาพ การเชื่อมโยงกัน และการประสานกัน และจากเนื้อหาวิชาที่เรียนนั้นทำให้สามารถพัฒนามุมมองแบบคาทอลิกต่อโลก ชีวิต วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ (รคส: 14) โดยมีมิติด้านศาสนาของชีวิตในโรงเรียน กระบวนการศึกษา และการจัดหลักสูตรดังต่อไปนี้

(1) มิติด้านศาสนาของชีวิตในโรงเรียน

นอกเหนือจากการเรียนบทเรียนในห้องเรียนที่ครูสอน การมีส่วนร่วมด้วยความกระตือรือร้นของนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาค้นคว้า วิจัย ฝึกฝน วัดผล ร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร และการมีความสัมพันธ์ กับ ครู และกลุ่มอื่นๆ โรงเรียนคาทอลิกได้รับแรงบันดาลใจ และความเข้มแข็งจากพระวรสาร ดังนั้น หลักการที่ว่า “**ไม่มี**การกระทำใดของมนุษย์ที่ไร้ค่าทางศีลธรรมต่อมโนธรรมของมนุษย์หรือต่อพระพักตร์พระเจ้า” สามารถนำมาปรับใช้ได้เป็นอย่างดีในโรงเรียน และนักเรียนควรตระหนักว่า กระบวนการการศึกษาอบรม มิใช่เป็นเพียงกิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์เท่านั้น แต่เป็นการเดินทางที่แท้จริงของคริสตชนนำไปสู่ความสมบูรณ์ครบครัน เพื่อว่าพวกเขาจะได้รับประโยชน์ และใช้ช่วงเวลาที่ดียิ่งที่สุดของตนได้อย่างมีแก่นสาระ (มตศ: 47-48)

(2) กระบวนการศึกษา

กิจกรรมทางสติปัญญาของนักเรียนต้องอยู่ภายใต้แสงแห่งความเชื่อของคริสตชน ซึ่งจะกระตุ้นให้เกิดความปรารถนาที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับจักรวาลในฐานะสิ่งสร้างของพระเจ้า ปลุกเร้าให้เกิดความรักในความจริงที่มาจากความรู้หรือการตัดสินใจจากแก่นแท้ ทำให้เกิดความสำนึกเชิงวิพากษ์ในการพิจารณาตรวจสอบข้อเท็จจริงแทนที่จะยอมรับอย่างไม่ลืมหูลืมตา เสริมสร้างให้มีใจรักที่จะเรียนรู้อย่างมีระบบระเบียบและด้วยแบบแผนที่ชัดเจน และทำงานอย่างมีความสำนึกในความรับผิดชอบ และให้พลกำลังซึ่งจำเป็นเพื่อที่จะยอมเสียสละและใช้ความเพียรทนซึ่งจำเป็นในการทำงานทางสติปัญญานี้ (มตศ: 49)

(3) การจัดหลักสูตร

โรงเรียนคาทอลิกมีหน้าที่ในการพัฒนาแผนการเรียนการสอน เพื่อที่จะเอาชนะปัญหาอันเกิดจากหลักสูตรที่ไม่ปะติดปะต่อและไม่เพียงพอ ครูในทุกหมวดวิชาต้องนำเสนอภาพที่เป็นองค์รวมของมนุษย์ โดยรวมมิติทางศาสนาไว้ด้วย ไม่ว่าจะเป็นมนุษยวิทยา ชีวิตวิทยา จิตวิทยา สังคมวิทยา วิชาปรัชญา ฯลฯ

นักเรียนควรได้รับการช่วยเหลือให้มองมนุษย์ในฐานะสิ่งสร้างที่มีชีวิต และมีธรรมชาติทั้งทางด้านกายภาพและจิตวิญญาณ และมนุษย์แต่ละคนมีวิญญาณที่เป็นนิรันดร์ (Immortal Soul) และต้องการการไถ่กู้ให้รอดพ้น ยิ่งนักเรียนเติบโตขึ้น นักเรียนควรมีความเข้าใจที่ดียิ่งขึ้นว่า แนวความคิดที่แสดงความหมายของ “ความ

เป็นมนุษย์” เรียกร้องถึงภารกิจเฉพาะในโลกนี้ ไม่ว่าจะเป็นการรู้จักคิดและการมีอำภอใจ อิศรภาพ และความรู้สึกรู้สึก ความสามารถที่จะเป็นผู้กระทำที่แข็งแกร่งและสร้างสรรค์ การเป็นบุคคลที่มีทั้งสิทธิและหน้าที่ในการมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น (มตศ: 55)

ก. มานุษยวิทยา

มานุษยวิทยาแบบคริสต์สามารถนำเสนอด้วยมิติด้านศาสนาทำให้สามารถเข้าใจความเป็นบุคคล มนุษย์ได้อย่างแท้จริง มนุษย์มีศักดิ์ศรีและความยิ่งใหญ่เหนือกว่าสิ่งสร้างอื่นๆ ทั้งสิ้น มนุษย์เป็นสิ่งสร้างของพระเจ้า ซึ่งได้รับการยกขึ้นสู่ระดับเหนือธรรมชาติในฐานะบุตรของพระเจ้า มนุษย์จึงมีต้นกำเนิดมาจากพระเจ้า และมีจุดหมายปลายทางอันเป็นนิรันดร์ซึ่งอยู่เหนือจักรวาลแห่งกายภาพของเรานี้ (มตศ: 56)

ข. ประวัติศาสตร์

ครูควรจะแนะนำให้นักเรียนศึกษาเพื่อให้สามารถค้นพบมิติทางศาสนาในโลกแห่งประวัติศาสตร์ของมนุษย์ โดยส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาความชื่นชมต่อความจริงทางประวัติศาสตร์ และตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาเชิงวิพากษ์ ถึงเนื้อหาและหลักสูตร ซึ่งกำหนดขึ้นโดยรัฐบาล หรือซึ่งอาจถูกบิดเบือนจากทัศนคติส่วนตัวของผู้เขียน ช่วยให้นักเรียนมองประวัติศาสตร์ว่าเป็นเรื่องจริง คือ เป็นนาฏกรรมแห่งความยิ่งใหญ่ และความทุกข์ยากลำบากของมนุษย์ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันจะทำให้เกิดแนวทางที่จะใช้ในการวินิจฉัยในแง่ศีลธรรมได้อย่างถูกต้อง

ครูช่วยให้นักเรียนมองประวัติศาสตร์ในองค์รวม (as a whole) เพื่อจะได้เห็นถึงการพัฒนาของอารยธรรมต่างๆ และจะได้เรียนรู้ถึงวิวัฒนาการของแนวความคิดต่างๆ เช่น การพัฒนาของเศรษฐกิจศาสตร์ เสรีภาพของบุคคล และความร่วมมือระหว่างประเทศ ได้รับการชวนเชิญให้ใคร่ครวญถึงข้อความจริงที่ว่า การดิ้นรนของมนุษย์นี้เกิดขึ้นภายใต้กรอบประวัติศาสตร์สากลแห่งการไถ่กู้มนุษย์ให้รอดพ้น เมื่อถึงจุดนี้ มิติทางศาสนาและประวัติศาสตร์จะเริ่มฉายแสงไปในเหตุการณ์อันยิ่งใหญ่ทั้งหมด (มตศ: 58-59)

ค. วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ครูจะต้องไม่ละเลยมิติทางศาสนา และควรจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเชิงบวกว่าเป็นส่วนหนึ่งของจักรวาลที่เป็นสิ่งสร้างของพระเจ้า ความเข้าใจนี้สนับสนุนให้เกิดความสนใจในการทำวิจัยในสิ่งสร้างทั้งหลายของพระเจ้า จนได้ตระหนักรู้ถึงเครื่องหมายแห่งพระปรีชาญาณ และอำนาจของพระเจ้าที่แฝงอยู่ในสิ่งสร้างเหล่านั้น ความอัศจรรย์ที่คนในยุคอดีตเพ่งมองจักรวาล และได้บันทึกไว้ในพระคัมภีร์ ยังคงเป็นความจริงอยู่และใช้ได้สำหรับการศึกษาในปัจจุบัน

ความแตกต่างประการเดียว คือ มนุษย์มีความรู้ที่กว้างขวางและลึกซึ้งมากกว่าเดิม ความเชื่อและความรู้ทางวิทยาศาสตร์ไม่สามารถขัดแย้งกันได้ เพราะล้วนมีต้นกำเนิดมาจากพระเจ้า ความเข้าใจนี้จะช่วยให้นักเรียนสามารถนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อมนุษย์และเพื่อรับใช้พระเจ้าด้วย การกระทำดังนี้จึงเป็นวิธีหนึ่งในการทดแทนพระคุณของพระเจ้าสำหรับสิ่งที่พระองค์ประทานให้เรามาก่อน (มตศ: 54)

ง. วรรณกรรมและศิลปะ

ในขณะที่ครูช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถในการรับรู้ในสุนทรียภาพ ครูยังสามารถมีความเข้าใจที่ลึกซึ้งขึ้นถึงคนทั้งปวงในฐานะเป็นครอบครัวใหญ่ วิธีที่ง่ายที่สุดที่จะเผยให้เห็นถึงมิติทางศาสนาในโลกของวรรณกรรมและศิลปะ คือ การเริ่มต้นที่การแสดงออกที่เป็นรูปธรรมของศาสตร์ทั้งสองในทุกวัฒนธรรมของมนุษย์ เพราะศิลปะและวรรณกรรมมีความเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับความเชื่อทางศาสนา ครูควรช่วยสอนให้นักเรียนได้มองเห็นคุณค่าของงานศิลปะอย่างลึกซึ้งขึ้นว่า เป็นภาพสะท้อนของความมั่งคั่งของพระเจ้าในรูปแบบที่จับต้องได้ นักบุญเอากุสตินเชิญชวนให้มองทะลุผ่านเจตนารมณ์ของศิลปินเพื่อที่จะพบระบบระเบียบอันเป็นนิรันดร์ของพระเจ้าในงานศิลปะนั้น (มตศ: 61)

Christ is the Teaching – Centre, the model on whom the Christian shapes his life.

(รค: 47)

4. ชุมชนการศึกษา: บทบาทและหน้าที่

ความก้าวหน้าที่สำคัญของโรงเรียนคาทอลิก คือ การเปลี่ยนสถานะของตนจากการมีฐานะเป็นสถาบันมา มีฐานะเป็นชุมชน เพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นในการประกาศพระวรสารและการหล่อหลอมมนุษย์ทั้งครบ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับโรงเรียน เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็น ครู ผู้อำนวยการ เจ้าหน้าที่บริหารและพนักงานผู้ช่วย รวมถึง พ่อแม่ และนักเรียน (มตศ: 31-32)

ยิ่งสมาชิกในชุมชนโรงเรียนสามารถจะพัฒนาความมุ่งมั่นที่จะร่วมมือกันและกันด้วยจิตตารมณ์แห่งอิสรภาพและความรักตามพระวรสารมากขึ้นเท่าใด งานที่พวกเขาทำก็ยิ่งจะบรรลุผลได้มากขึ้นเท่านั้น ดังนั้น โรงเรียนจึงควรเปิดช่องทางในการสื่อสารระหว่างสมาชิกเหล่านี้ การประชุมกันบ่อยๆ จะช่วยให้มีการสื่อสารกัน และการเต็มใจแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาโดยตรงไปตรงมา จะทำให้การสื่อสารนี้เกิดผลออกมามากยิ่งขึ้น (มตศ: 39)

สมณสาส์นได้พิจารณาถึงองค์ประกอบของชุมชนการศึกษา ตลอดจนบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกในชุมชนเหล่านั้น ดังต่อไปนี้

4.1 พระศาสนจักร

พระศาสนจักรมีหน้าที่เป็นพิเศษในการให้การศึกษามอบธรรม ทั้งนี้ พระศาสนจักรไม่เพียงแต่จะต้องได้รับการยอมรับในฐานะของประชาคมมนุษย์ที่มีความสามารถในด้านการให้การศึกษามอบธรรมเท่านั้น แต่ยังคงต้องมีหน้าที่รับผิดชอบในการประกาศถึงวิถีทางในการไถ่กู้มนุษย์ทั้งมวลให้รอดพ้น การถ่ายทอดถึงชีวิตของพระคริสต์แก่เหล่าสัตบุรุษ และการช่วยเหลือด้วยความห่วงใยอันไม่มีสิ้นสุดเพื่อให้มนุษย์สามารถบรรลุถึงความครบครันในชีวิตของเขา

พระศาสนจักรมีพันธะที่จะต้องเป็นประจักษ์พยานที่คอยสั่งสอนลูกของตนเพื่อให้ชีวิตของเขาเต็มเปี่ยมไปด้วยจิตตารมณ์ของพระคริสต์ ส่งเสริมให้มนุษย์ทุกคนบรรลุความเป็นบุคคลสมบูรณ์ครบครัน ให้ทำคุณประโยชน์แก่สังคมโลก และสร้างสรรคให้โลกเป็นโลกที่มีมนุษยธรรมมากขึ้น (อรค: 3)

ในกรณีที่เกิดปัญหาและความขัดแย้งเกี่ยวกับคุณลักษณะแบบคริสต์ที่แท้จริงของโรงเรียน ผู้มีอำนาจในพระศาสนจักรสามารถและต้องเข้ามาแทรกแซง (รค: 73)

4.2 โรงเรียนคาทอลิก

หน้าที่ที่ถูกต้องอันเป็นลักษณะเด่นของโรงเรียนคาทอลิก คือ

- (1) มุ่งสร้างชุมชนโรงเรียนที่มีบรรยากาศพิเศษตามจิตตารมณ์ของพระวรสาร ในด้านอิสรภาพและความรัก
- (2) ช่วยให้อาวชนเจริญชีวิตสมกับที่ได้เกิดใหม่จากการได้รับศีลล้างบาป
- (3) บูรณาการวัฒนธรรมของมนุษย์ทั้งปวง เข้ากับข่าวดีแห่งความรอด เพื่อว่านักเรียนจะค่อยๆ ได้รับความกระจ่างในความรู้เกี่ยวกับโลก ชีวิต และความเป็นมนุษย์ ด้วยแสงสว่างแห่งความเชื่อ
- (4) ชักนำนักเรียนในการทำประโยชน์สู่ให้แก่สังคมโลก และช่วยเตรียมพวกเขาให้พร้อมที่จะทำงานรับใช้การขยายอาณาจักรของพระเจ้าด้วยการดำเนินชีวิตแพร่ธรรมเป็นแบบอย่างที่ดี (อรค: 8)

(1) หน้าที่ในการรับใช้สังคม

- ก. ต้องมีความเกี่ยวพันกับโลกทั้งในแง่การเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสังคมโดยรวม
- ข. ตั้งปณิธานแน่วแน่ที่จะเผชิญกับสถานการณ์ทางวัฒนธรรมใหม่ๆ และต้องเป็นตัวอย่างและเป็นตัวกระตุ้นของสถาบันการศึกษาอื่น ด้วยการปฏิบัติที่จะยอมรับต่อโครงการทางการศึกษาและเพื่อเผยแสดงถึงความจริงของพระศาสนจักร
- ค. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและร่วมมืออย่างไม่ตรีและสร้างสรรค์กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ และหน่วยงานของพลเรือน บนพื้นฐานของความเคารพและการยอมรับในบทบาทของกันและกัน และบนเป้าหมายเดียวกันในการให้บริการแก่มวลมนุษย์
- ง. แม้ว่าโรงเรียนคาทอลิกจะยอมรับฐานะของตนในระบบโรงเรียนในประเทศต่างๆ และอยู่ภายใต้กฎหมายของประเทศนั้น แต่ต้องเรียกร้องที่จะได้รับจัดสรรเงินสนับสนุนอย่างยุติธรรมตามส่วนที่พึงได้รับสำหรับผู้ปกครองผู้ซึ่งมีเสรีภาพที่จะเลือกโรงเรียนให้กับลูกของเขา (รคส: 16-17)

(2) หน้าที่ในฐานะเป็นศูนย์กลางของชุมชนการศึกษา

โรงเรียนคาทอลิกเป็นสถานที่พบปะสำหรับผู้ที่ต้องการแสดงถึงคุณค่าของคริสตธรรมในการศึกษา และต้องเป็นชุมชนที่มีเป้าหมายในการถ่ายทอดคุณค่าแห่งการดำรงชีวิต โรงเรียนคาทอลิกจึงจะต้อง

- ก. ส่งเสริมความสัมพันธ์ด้วยความเชื่อต่อพระคริสต์ซึ่งคุณค่าต่างๆ จะสมบูรณ์ได้ในพระองค์
- ข. สร้างบรรยากาศของชุมชนโรงเรียนที่เปี่ยมด้วยจิตตารมณ์แห่งพระวรสารในเรื่องอิสรภาพและความรัก
- ค. เป็นชุมชนที่ความเชื่อคริสตชนเกิดและเจริญงอกงามด้วยการเรียกร้องให้รับใช้และรับผิดชอบต่อผู้อื่น (รค: 53-56)

เพราะฉะนั้น โรงเรียนคาทอลิกจึงมีความรับผิดชอบที่จะต้องยึดมั่นต่อเป้าหมายของตน และทบทวนตนเองอย่างสม่ำเสมอ กลับไปสู่หลักการพื้นฐาน อันเป็นแรงจูงใจที่ชักนำในพระศาสนจักรเข้ามามีบทบาทในการศึกษา (คือ การเผยแผ่พระวรสารและประกาศข่าวดี) ใส่ใจกับความรู้เสมอเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่ๆ และร่วมมือกับผู้อื่นที่ทำงานด้วยความจริงใจเพื่อพัฒนามนุษยชาติ ไม่ว่าจะนับถือศาสนาใด และร่วมมือกับโรงเรียนคริสต์อื่นๆ เพื่อความเป็นเอกภาพ รวมถึงโรงเรียนของรัฐ และพบปะประชุมและทำวิจัยร่วมกับครู และขยายความร่วมมือไปถึงนักเรียนและครอบครัวด้วย (รค: 67)

4.3 ครู

ครูฆราวาสควรระลึกถึงความรับผิดชอบในการประกาศข่าวดีในแวดวงการศึกษา และเป็นสมาชิกที่กระตือรือร้น และร่วมมือในพันธกิจอย่างเป็นทางการและเป็นหนึ่งเดียวของพระศาสนจักร

1. ครูมีบทบาทที่สำคัญมากในการปกป้องและพัฒนาพันธกิจอันเด่นชัดของโรงเรียนคาทอลิก โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวกับบรรยากาศแบบคาทอลิก ซึ่งควรจะเป็นคุณสมบัติของชีวิตและการสอนของโรงเรียน (รค: 73)
2. ครูจะต้องได้รับการอบรมอย่างต่อเนื่อง เกี่ยวกับกิจกรรมเชิงอภิบาลที่เหมาะสม การอบรมนี้ต้องมุ่งให้ครูได้รับแรงกระตุ้นให้เป็นประจักษ์พยานถึงพระคริสต์ในห้องเรียน และแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับงานเผยแผ่ธรรมของเขา โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาเกี่ยวกับมุมมองแบบคาทอลิกที่มีต่อโลกและการศึกษา รวมถึงปัญหาเกี่ยวกับศิลปะในการสอนให้เป็นที่ไปตามหลักการในพระวรสาร (รค: 8)
3. เคียงคู่ไปกับบรรดาพระสงฆ์และนักบวช ครูผู้เป็นฆราวาส ต้องทุ่มเทความรู้ความสามารถในการทำงาน และเป็นประจักษ์พยานถึงความเชื่อของตน และเป็นตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมให้นักเรียนเห็นถึงกระแสเรียกในการเป็นฆราวาส (มตศ: 37)

4.4 พ่อแม่

การเลือกส่งลูกเข้าโรงเรียนคาทอลิกไม่ได้เป็นการปลดภาระหน้าที่เฉพาะของพ่อแม่ พ่อแม่มักยังมีหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูบุตร รวมทั้ง

- ก. ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนอย่างแข็งขัน รวมถึงการสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน และใช้โอกาสที่พ่อแม่มีส่วนเกี่ยวข้องนี้ เพื่อที่จะทำให้แน่ใจว่าโรงเรียนจะถือยึดถือหลักการการศึกษาอบรมแบบคาทอลิก (รค: 73)

ข. มีพันธะหน้าที่ที่สำคัญที่สุดในการให้การศึกษาบรมแก่ลูก ดังนั้น พ่อแม่จึงนับว่าเป็นผู้ให้การศึกษาคณแรกและคนสำคัญของลูก บทบาทของพ่อแม่ในการให้การศึกษาบรมมีความสำคัญมากจนกระทั่งว่า เมื่อขาดการให้การศึกษาบรมจากพ่อแม่ก็ยากที่จะหาการศึกษาบรมอื่นใดมาทดแทนได้ (รค: 3)

ค. สร้างบรรยากาศในครอบครัวให้มีชีวิตชีวาเปี่ยมด้วยความศรัทธาและความรักต่อพระเจ้าและเพื่อนมนุษย์ ครอบครัวเป็นโรงเรียนแห่งแรกที่ปลูกฝังคุณธรรมทางสังคม และเด็กได้รู้จักสรรเสริญพระเจ้า และรู้จักที่จะรักเพื่อนมนุษย์ รวมถึงรู้จักสังคมมนุษย์และพระศาสนจักร (อรค: 3)

หน้าที่ของโรงเรียนที่มีต่อพ่อแม่ เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดต้องทำให้พ่อแม่ตระหนักว่า พ่อแม่เป็นผู้มีหน้าที่ในอันดับแรก และเป็นหลักในการให้การศึกษาก่อนใคร ควรจัดให้มีการประชุมหรือมีแผนงานอื่นๆ ซึ่งจะช่วยให้พ่อแม่ตระหนักถึงบทบาทของตนเองมากขึ้น และร่วมแรง ร่วมใจกับโรงเรียนเพื่อการศึกษาของลูกอย่างใกล้ชิด ใช้โอกาสการจัดประชุมนี้ ปลูกฝังคุณธรรมให้แก่พ่อแม่ และให้พ่อแม่เข้ามามีส่วนในการกำหนดเป้าหมายทางการศึกษา การวางแผน และการดำเนินการให้บรรลุถึงเป้าหมายที่วางไว้ (มตศ: 43)

4.5 ฆราวาส (เจ้าของโรงเรียน)

พระศาสนจักรยินดีมอบหน้าที่รับผิดชอบให้ฆราวาสดูแลโรงเรียน ซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยพระศาสนจักร หรือโดยฆราวาสเอง แต่อย่างไรก็ตาม การรับรองว่าโรงเรียนใดจะถือว่าเป็นโรงเรียนคาทอลิกหรือไม่ ตกอยู่กับผู้ใหญ่ในพระศาสนจักรที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลกิจการด้านนี้เสมอไป เมื่อฆราวาสได้ตั้งโรงเรียนขึ้น ก็ควรจะให้ใส่ใจเป็นพิเศษถึงการสร้างบรรยากาศของชุมชนที่แผ่ขยายไปด้วยจิตตารมณ์แห่งอิสรภาพของความรักตามพระวรสาร และควรเป็นประจักษ์พยานในเรื่องนี้ในชีวิตประจำวันของพวกเขาด้วย (มตศ: 38)

4.6 รัฐและสังคม

การศึกษาคาทอลิกต้องส่งเสริมความเคารพต่อรัฐ และผู้แทนของรัฐ การปฏิบัติตามกฎหมายที่ยุติธรรม และการแสวงหาประโยชน์ส่วนรวม (Common Good) ดังนั้น โรงเรียนจึงกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนให้รวมไปถึงคุณค่า (Values) ของขนบธรรมเนียมดั้งเดิม เช่น เสรีภาพ ความยุติธรรม ความเสียสละในการทำงาน และความจำเป็นในการสร้างความเจริญก้าวหน้าของสังคม และการดำเนินงานของโรงเรียนเป็นประจักษ์พยานของคุณค่าเหล่านั้น

ชีวิตภายในโรงเรียนควรสะท้อนให้เห็นความตระหนักถึงสังคมนานาชาติอีกด้วย การศึกษาคาทอลิกมองมนุษยชาติทั้งหมดเป็นครอบครัวใหญ่ครอบครัวเดียวกัน แต่แบ่งแยกออกจากกันโดยเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์และการเมือง แต่เป็นหนึ่งเดียวในพระเจ้าผู้ทรงเป็นพระบิดาของมนุษย์ทั้งหมด ดังนั้น โรงเรียนคาทอลิก จึงควรอ่อนน้อมและสนับสนุนต่อคำประกาศของพระศาสนจักรในการเรียกร้องสันติภาพ ความยุติธรรม อิสรภาพ ความเจริญก้าวหน้าของประชากร และการช่วยเหลือแก่ประเทศที่กำลังเดือดร้อนขาดแคลน ทั้งนี้โดยนโยบายของรัฐบาลและมติมหาชนควรจะยอมรับว่า กิจการงานของโรงเรียนคาทอลิกเป็นงานบริการต่อสังคมอย่างแท้จริง (มตศ: 45)

4.7 นักบวช

โรงเรียนคาทอลิกส่วนใหญ่ อยู่ในความดูแลบริหารงานของคณะนักบวชผู้ถวายตน นักบวชทำให้บรรยากาศทางการศึกษามีคุณค่ามากขึ้น โดยการนำคุณค่าของคณะนักบวชของตนมาสู่โรงเรียน

ก. นักบวชอุทิศตนโดยไม่คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนตัวเพราะพวกเขาเชื่อมั่นว่า ในความจริงแล้ว พวกเขากำลังรับใช้องค์พระคริสต์เอง

ข. นักบวชเป็นประจักษ์พยานอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมถึงชีวิตของพระศาสนจักรด้วยการภาวนา การทำงาน และความรัก ซึ่งประกอบขึ้นเป็นชีวิตในชุมชน

ค. ความเข้มแข็งและความสุภาพอ่อนน้อมในการอุทิศตนทั้งสิ้นแก่พระเจ้าได้ทำให้กิจการของพวกเขาเด่นชัดขึ้น และนักเรียนค่อยๆ ซึมซับคุณค่าของการเป็นประจักษ์พยานนี้ ทำให้นักเรียนรักครูของตน ครูผู้ซึ่งเป็นเหมือนของขวัญของเยาวชนทางจิตวิญญาณนิรันดร์ ความรู้สึกนี้จะติดตัวนักเรียนไป แม้ว่าเขาได้ออกจากโรงเรียนแล้ว

พระศาสนจักรวิงวอนให้นักบวชผู้ทำงานการศึกษามีให้เลิกล้มเลิกการงานนี้ แม้ว่าจะตกอยู่ในสถานการณ์ที่ยากลำบากและถูกเบียดเบียน (มตศ: 35-36)

It is the task of the whole educative community to ensure that a distinctive Christian environment is maintained in practice.

(รค: 73)

5. อัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกกับการนำไปปฏิบัติ

โรงเรียนคาทอลิกต้องมีแผนพัฒนาการศึกษา เพื่อนำอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกไปมุ่งการปฏิบัติ แผนพัฒนาควรครอบคลุมประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. กำหนดอัตลักษณ์ของโรงเรียน โดยต้องอ้างอิงอย่างชัดเจนถึงคุณค่าแห่งพระวรสาร ซึ่งเป็นแรงบันดาลใจของโรงเรียน
2. บ่งบอกลักษณะจุดมุ่งหมายทางการสอน การศึกษา และวัฒนธรรมอย่างชัดเจน
3. นำเสนอเนื้อหาในการศึกษาอบรม พร้อมด้วยคุณค่าของเนื้อหาวิชาเหล่านั้น
4. อธิบายเกี่ยวกับโครงสร้างองค์กร และการบริหารจัดการของโรงเรียน
5. กำหนดขอบอำนาจในการตัดสินใจของผู้บริหารและครู ว่าเรื่องใดที่จะต้องทำขึ้นด้วยความช่วยเหลือของพ่อแม่และนักเรียน และเรื่องใดควรจะเป็นเรื่องของความคิดริเริ่มอย่างอิสระ ของครู พ่อแม่ หรือนักเรียน ที่จะริเริ่มเองได้ และ
6. กำหนดวิธีทดสอบและประเมินผลความก้าวหน้าของนักเรียน

เป้าหมายทางการศึกษาควรจะได้รับบททวนในแต่ละปี บนพื้นฐานของประสบการณ์และความจำเป็น
(มตศ: 100-102)

ยืนยันความมั่นคงในอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก

สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย

ยืนยันตัวตนในอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก

ในสัมมนาเชิงปฏิบัติในหัวข้อ “อัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก – Revisit” ที่บ้านผู้หว่าน สามพราน ระหว่างวันที่ 31 พฤษภาคม – 2 มิถุนายน ค.ศ. 2018 สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทยได้เชิญผู้อำนวยการฝ่ายการศึกษาของสังฆมณฑลและคณะนักบวชต่างๆ จำนวน 32 ท่าน เข้าร่วมกันศึกษา ทบทวน และไตร่ตรองการจัดการศึกษาตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก โดยอ้างอิงสมณสาส์นของพระศาสนจักรที่เกี่ยวกับการศึกษาและโรงเรียนคาทอลิก

ที่ประชุมได้ร่วมกันตั้งคำถามและท้าทายตนเองถึงพันธกิจของโรงเรียนคาทอลิกที่กระทำอยู่ว่า ทำอะไรอยู่ ทำเพื่ออะไร และสิ่งที่ทำนั้นทำให้อัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกปรากฏชัดเจขึ้นหรือไม่ ทั้งนี้โดยมีจุดหมายปลายทางคือ ร่วมกันแสวงหาแนวการปฏิบัติในโรงเรียนที่จะทำให้อัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกปรากฏอย่างเด่นชัด จนทำโรงเรียนคาทอลิกให้เป็นทางเลือกที่โดดเด่นทางการศึกษาในสังคมไทย

ผู้อำนวยการการศึกษาเริ่มต้นการ “Revisit” ด้วยการศึกษาและทบทวนสมณสาส์นของพระศาสนจักรที่เกี่ยวกับการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิก รวมถึงข้อมูลต่างๆ ในเอกสารที่สภาการศึกษาฯ ได้จัดทำในช่วงเวลา 8 ปีที่ผ่านมาที่เกี่ยวกับการนำอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งยังได้ประเมินตนเองถึงสิ่งที่ได้ทำและกำลังทำอยู่ว่า ทำให้อัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกปรากฏอย่างเด่นชัดขึ้นหรือไม่ อย่างไร

1. ความท้าทายด้านสังคมของโรงเรียนคาทอลิก

ก่อนที่จะทบทวนและกำหนดเป้าหมายและพันธกิจต่างๆ ตามอัตลักษณ์การศึกษาอีกครั้ง ผู้อำนวยการการศึกษาได้ศึกษาและสรุปสภาพสังคมปัจจุบันที่มีผลกระทบโดยตรงต่อการจัดการศึกษา และยังได้ประเมินสถานะของโรงเรียนอย่างซื่อตรงและจริงใจ อันเป็นจุดเริ่มต้นและพื้นฐานที่สำคัญในการก้าวไปข้างหน้าอย่างมั่นคงได้ สรุปได้ดังนี้

1.1 สภาพสังคม

สภาพทางสังคมในปัจจุบันที่ผู้อำนวยการการศึกษาพึงตระหนักและให้ความสำคัญเพื่อให้สามารถจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อทางสังคมมี 2 ประการที่สำคัญ คือ

1. วิกฤตคุณค่าสังคมที่เน้นบริโภคนิยม ที่ได้รับการโหมกระพืออย่างรุนแรงและรวดเร็วมากขึ้นจาก Social Media จนทำให้บุคคลขาดจิตสำนึกในความดีส่วนรวม ขาดภูมิคุ้มกันชีวิต ไม่รู้จักพอเพียง นำมาซึ่งการทุจริตคอร์รัปชันจนกลายเป็นเรื่องปกติในสังคม และการบริโภคจนเกินสมควรโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. พ่อแม่และผู้ปกครองขาดทักษะ ความรู้และเวลาในการเลี้ยงดูและอบรมลูก มีทัศนคติที่ไม่ถูกต้องต่อระบบการศึกษาและโรงเรียน ต้องการให้ลูกเป็นคนดีแต่กลับสนใจเพียงคะแนนสอบและการแข่งขันทางวิชาการ ต้องการให้ลูกมีความวิริยะอดทนแต่พร้อมที่จะทำทุกอย่างแทนลูกเพื่อให้ลูกสบาย ต้องการให้ลูกเชื่อสัตย์แต่กลับ

ปกป้องลูกและเป็นแบบอย่างในทางที่ไม่ถูกต้อง ส่งเสริมให้ลูกเรียนลัด รวดเร็ว ด้วยการกวาดวิชาแทนที่จะสนับสนุนให้เรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นต้น

1.2 โรงเรียนคาทอลิก

เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นและพื้นฐานที่สำคัญในการก้าวต่อไปอย่างมั่นคงได้ ผู้อำนวยการการศึกษาได้ประเมินสถานะโดยรวมของโรงเรียนอย่างซื่อตรงและจริงใจว่า โรงเรียนคาทอลิกกำลังสูญเสียความโดดเด่นในฐานะผู้นำทางการศึกษา อัตลักษณ์การให้การศึกษอบรมที่ดีและเคยเป็นที่ชื่นชมและศรัทธาของสังคมลดความชัดเจนลงอย่างมากในปัจจุบัน อันเนื่องมาจากสาเหตุสำคัญ 4 ประการ คือ

1. การจัดการศึกษาตามระบบการศึกษาไทยที่กำลังล้มเหลวและเคลื่อนไปตามกระแสของวิกฤตคุณค่าในสังคมไทย เน้นธุรกิจมากกว่างานอภิบาล เน้นการแข่งขันทางวิชาการมากกว่าการเสริมสร้างจริยธรรมและคุณธรรม เน้นการจดจำเนื้อหาความรู้มากกว่าวิถีคิด กระบวนการคิดและการประยุกต์ใช้ความรู้ เน้นภาพลักษณ์ของโรงเรียนมากกว่าการพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างแท้จริง

2. จำนวนที่เพิ่มขึ้นอย่างมากมายของโรงเรียนนอกระบบของหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ โดยเฉพาะโรงเรียนนานาชาติ และความเข้มแข็งขึ้นของโรงเรียนรัฐรวมถึงของเทศบาลจากเงินทุนสนับสนุนจากรัฐที่ได้รับมากกว่า ในขณะที่จำนวนประชากรเด็กและเยาวชนกำลังลดลง

3. การไม่สามารถพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน เพราะไม่มีระบบส่งต่อนโยบายที่มีคุณค่า มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายทุกครั้งเมื่อเปลี่ยนตัวผู้อำนวยการในทุก 3 ถึง 5 ปี และเงินสนับสนุนรวมถึงเงินทุนไม่เพียงพอในการนำไปใช้เพื่อภารกิจโรงเรียนและจ่ายค่าตอบแทนบุคลากรได้อย่างเต็มที่

4. การขาดครูที่มีความรู้และทักษะในการส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรมและคุณธรรมให้แก่นักเรียน ครูไม่อาจทุ่มเทชีวิตและเวลาทั้งหมดให้การสอนและการดูแลนักเรียน มองว่าตนเองต้องใช้เวลามากมายนอกงานเอกสารที่ตนไม่เห็นว่าจะเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน และต้องทำงานนอกเวลาเพื่อหารายได้ให้เพียงพอค้ำจุนครอบครัว ดังนั้นครูร่วมอุดมการณ์อย่างยั่งยืนมีลดลง

2. พันธกิจการศึกษาคาทอลิกตามกฤษฎีกาสัมชชาใหญ่ฯ

โรงเรียนคาทอลิกตระหนักถึงความเป็นส่วนหนึ่งของพระศาสนจักรและตระหนักในบทบาทและหน้าที่ที่มีต่อพระศาสนจักร ผู้อำนวยการการศึกษาจึงได้ศึกษา**กฤษฎีกาสัมชชาใหญ่ของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย ค.ศ. 2015** ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเด็ก เยาวชน และการศึกษาคาทอลิก เพื่อทบทวน ยืนยันและปรับปรุงเป้าหมายและพันธกิจของโรงเรียนให้เป็นที่หนึ่งเดียวกับพระศาสนจักร

กฤษฎีกาสัมชชาใหญ่ฯ ประเมินความท้าทายของสภาพสังคมและสภาพของคริสตชนไทยและได้กำหนดเป้าหมายของการประกาศข่าวดีใหม่และพันธกิจของการศึกษาคาทอลิกไว้ ดังต่อไปนี้

2.1 ความท้าทายของสภาพสังคม

1. สภาพสังคม

การขยายตัวของลัทธิวัตถุนิยมและพัฒนาการทางเทคโนโลยีส่งผลต่อสภาพการใช้ชีวิตของทุกคนในสังคม เศรษฐกิจก้าวหน้า แต่กลับไม่ส่งเสริมคุณค่าและความดีส่วนรวม (ข้อ 2) **นำสังคมไปสู่ “โลกียนิยม”** อย่างรวดเร็วและรุนแรงมากขึ้น (ข้อ 3)

2. คริสตชนคาทอลิกไทย

แม้ว่าได้มีความเชื่อแล้วโดยศีลล้างบาป แต่**ความเข้าใจข้อความเชื่อยังไม่ลึกซึ้งเพียงพอ** ขาดประสบการณ์การพบและการสัมผัสส่วนบุคคลแบบตัวต่อตัวกับพระเยซูเจ้า และประสบการณ์ความเชื่อในรูปแบบคริสตชนที่ชัดเจน จึงทำให้การเจริญชีวิตคริสตชนเป็นไปตามประเพณีปฏิบัติและผิวเผิน **ยังไม่ตระหนักและอุทิศตน** ในบทบาทและหน้าที่ของการเป็นศิษย์พระคริสตเจ้าอย่างแท้จริง (ข้อ 4)

2.2 เป้าหมายของการประกาศข่าวดีใหม่

โดยทางศีลล้างบาป คริสตชนแต่ละคนเป็น **“ศิษย์ธรรมทูต”** คือ เป็นทั้งศิษย์และธรรมทูตด้วยชีวิต **ความเป็นอยู่ของตนทั้งครบ** ไม่ว่าจะอยู่ในสถานภาพใดในพระศาสนจักร (ข้อ 13)

การพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นคริสตชนที่รักพระเจ้า คือ หลักประกันอนาคตของพระศาสนจักรในการสร้างผู้อภิบาลและผู้ร่วมอภิบาล (ข้อ 38) นับจากนี้ไป เยาวชนคือผู้เปิดขอบฟ้าใหม่เพื่อออกไปประกาศข่าวดี ดังนั้น

1. **ต้องเน้นการประกาศข่าวดีแก่เด็กและเยาวชน** อบรมพวกเขาให้เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่มีความรอบคอบมากยิ่งขึ้นท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็วที่ส่งผลกระทบต่อศาสนา
2. **ต้องให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุดในชีวิตของพระศาสนจักร** เสริมชีวิตชีวาแก่กลุ่มงานรับใช้ต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้พวกเขาได้สัมผัสและมีส่วนริเริ่มงานธรรมทูต
3. **ต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กและเยาวชนอย่างบูรณาการและต่อเนื่อง** โดย**ความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน ฯลฯ** โดยเน้นการรับฟัง เข้าใจ ให้โอกาสและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่พวกเขา (ข้อ 21)

2.3 พันธกิจการศึกษาคาทอลิก

สถานศึกษาคาทอลิกต้องเป็นสนามและเป็นฐานแห่งการประกาศข่าวดีอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นแปลงบ่มเพาะคุณค่าชีวิตตามแนวทางพระวรสารที่เหมาะสมที่สุด **เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนได้รู้จักพระเจ้า สัมผัสความรักและความเมตตาของพระเจ้า** โดย

1. ต้องทำให้เอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของการศึกษาคาทอลิกปรากฏอย่างชัดเจนเสมอ
2. ต้องบริหารและจัดการการเรียนการสอนโดยครูและบุคลากรที่ยึดถืออย่างมั่นคงในคุณค่าแห่งพระวรสารและวัฒนธรรมแบบคาทอลิกอย่างต่อเนื่องจนผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรทุกคนทุกระดับเจริญชีวิตเป็นแบบอย่างแก่ทุกคน
3. ต้องสอนและอบรมในทุกสิ่งที่เป็นความจริง ความดีงามและความงดงามซึ่งเป็นส่วนสำคัญสำหรับมนุษย์
4. ต้องช่วยเหลือครอบครัวของนักเรียนให้รู้จักวิธีการแนะนำความเชื่อแก่ลูก ๆ (ข้อ 25)
5. มีครูจิตตภาลซึ่งมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมกระแสวิกฤต สอน พุดคุย และสร้างความเข้าใจแก่ผู้เรียนเรื่องกระแสเรียกอย่างสม่ำเสมอ มีการสวดภาวนาเพื่อกระแสเรียกเป็นประจำ (ข้อ 38)

ในขอบฟ้าเพื่อฟื้นฟูการประกาศข่าวดีขึ้นใหม่ มีทั้งหัวข้อสำคัญที่โรงเรียนคาทอลิกพึงให้ความสำคัญในการจัดการศึกษา 3 หัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. การเคารพศักดิ์ศรีมนุษย์ – มองเห็นความสำคัญและร่วมมือกันปกป้องสิทธิมนุษยชน ยอมรับ ยกย่องให้เกียรติและเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของทุกคน (ข้อ 27)
2. รักสิ่งสร้าง – มีหน้าที่ต้องเคารพและสำนึกคุณพระผู้สร้าง โดยไม่ละเมิดหรือทำลายระบบนิเวศและความงดงามของโลก (ข้อ 28)
3. สื่อศึกษา (Media Education) – ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเข้าใจ รู้จักเลือกรับหรือปฏิเสธเนื้อหาที่ถูกนำเสนอผ่านทางสื่อและสามารถใช้สื่อสังคมที่พวกเขาใช้เป็นประจำตลอดเวลาเพื่อประกาศข่าวดี (ข้อ 39)

3. คำแนะนำของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส

สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสได้ทรงเรียกร้องให้โรงเรียนคาทอลิกทบทวนบทบาทหน้าที่และให้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาไว้ในสมณสาส์นหลายฉบับ **คุณพ่อสุกียो ปิโตโย** ได้นำเสนอคำแนะนำที่สำคัญของสมเด็จพระสันตะปาปาที่ผู้อำนวยการการศึกษาคาทอลิกควรนำไปเป็นแนวทางในการกำหนดเป้าหมายและพันธกิจของโรงเรียน ดังต่อไปนี้

3.1 ความชื่นชมยินดีแห่งพระวรสาร (Evangelii Gaudium)

สมเด็จพระสันตะปาปาได้ชี้ให้เราตระหนักถึงอันตรายใหญ่หลวงของโลกปัจจุบันว่า “แนวคิดบริโภคนิยมนำไปสู่จิตใจที่ละโมภซึ่งอ้างว่า ทุกข์ทรมาน และแสวงหาความสุขแบบผิวเผินที่เกินพอดี โดยมีมโนธรรมที่ด้านชา เราไม่ได้ยินเสียงของพระเจ้าอีกต่อไป” เราได้รับเรียกให้มองเห็นพระคริสตเจ้าในผู้ทุกข์ทรมานและผู้อ่อนแอ โดยเฉพาะผู้ที่อยู่อาศัย ผู้ติดยาเสพติด ผู้อพยพ ชนพื้นเมือง ผู้สูงอายุ ผู้โดดเดี่ยวและถูกทอดทิ้ง ผู้อพยพเคลื่อนย้ายแรงงาน

3.2 การดูแลบ้านที่เราอาศัยอยู่ร่วมกัน (Laudato Si')

สมเด็จพระสันตะปาปาทรงกระตุ้นเตือนเราให้ตระหนักถึงสภาพแวดล้อมของโลกปัจจุบันด้วยการตั้งคำถามว่า “โลกแบบใดที่เราปรารถนามอบให้แก่ผู้ที่ตามเรามาและบรรดาลูกหลานที่กำลังเติบโต?” ภาวะมลพิษ ภัย และวัฒนธรรมการทิ้งขว้าง ปัญหาเหล่านี้สัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดกับวัฒนธรรมการทิ้งขว้าง

ดังนั้น เราต้องมีความเต็มใจที่จะเปลี่ยนแปลง “วิถีชีวิต” เราต้องเป็นผู้ดูแลสิ่งสร้างอื่นๆ และเป็นหนึ่งเดียวอย่างใกล้ชิดกับโลกที่แวดล้อมต่อเรา การเปลี่ยนแปลงทุกอย่างต้องอาศัยแรงบันดาลใจและกระบวนการศึกษาอบรม สถานที่ให้การศึกษารวมทั้งมวลต้องมีส่วนร่วม โดยพื้นฐานในโรงเรียน ในครอบครัว ในการสื่อสาร ในการสอนคำสอน และส่งผลต่อกิจกรรมและอุปนิสัยในชีวิตประจำวัน ลดการใช้น้ำ คัดแยกขยะ หรือแม้กระทั่ง “ปิดไฟที่ไม่จำเป็น”

3.3 ความรักในครอบครัว (Amoris Laetitia)

พระศาสนจักรสามารถกระทำได้มากขึ้นในการช่วยเหลือและสนับสนุนคู่แต่งงานและครอบครัวในความปีติยินดีและความทุกข์ทรมานของพวกเขา ด้วยทัศนคติแห่งการเป็นเพื่อนร่วมทาง

ความจำเป็นในการเป็นเพื่อนร่วมทาง การไตร่ตรองแยกแยะและการเปิดรับลูกผู้อ่อนแอ เรียกร้องให้ผู้อภิบาลและผู้ทำงานแพร่ธรรมกับครอบครัว รับฟังด้วยความไวต่อความรู้สึกต่อผู้ที่มีบาดแผล และให้ความช่วยเหลือให้พวกเขาได้มีประสบการณ์กับความรักอันไม่มีเงื่อนไขของพระเจ้า ความไตร่ตรองแยกแยะเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องของการเปิดรับพระวาจาของพระเจ้าเพื่อให้ความกระจ่างกับความจริงที่เป็นรูปธรรมแห่งชีวิตในแต่ละวัน นำพวกเขาไปสู่การน้อมรับพระจิตเจ้าและส่งเสริมให้เราแต่ละคนลงมือปฏิบัติด้วยความรักเท่าที่จะเป็นไปได้ในสถานการณ์ที่เป็นรูปธรรม

ทั้งนี้ต้องเป็นการปฏิบัติต่อผู้อ่อนแอด้วยความเห็นอกเห็นใจ ไม่ตัดสินหรือกล่าวโทษ เข้าไปสู่ความเป็นจริงของชีวิตของผู้คน และรู้จักถึงพลังของความอ่อนโยน ดังนั้นจึงจะเป็นการประกาศถึงพระเยซูเจ้าผู้ทรงเป็นสันติและเป็นพยานถึงชีวิตที่ดีกัน

3.4 ความปีติยินดีและความสุขใจ (Gaudete et Exultate)

กิจการทั้งหมดที่เราต้องทำ คือ การดำเนินชีวิตด้วยความรักและเป็นประจักษ์พยานถึงพระเจ้าในทุกสิ่งที่เรากระทำ ถ้าเราสามารถมองเห็นชีวิตของเราเองเป็น “พันธกิจ” เราก็จะสามารถรักและมีใจเมตตาเพื่อก้าวหน้าต่อไปสู่ความศักดิ์สิทธิ์ หนทางสู่ความศักดิ์สิทธิ์ คือ หนทางแห่งความสุขแท้

3.5 ความสำคัญของการศึกษา

สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสทรงชี้ให้เราเห็นถึงความสำคัญของพันธกิจด้านการศึกษา โดยชี้ให้เห็นว่าทำไมต้องทำพันธกิจด้านการศึกษาและควรทำอย่างไร

ทำไมต้องทำพันธกิจด้านการศึกษา?

1. เพื่อช่วยให้เยาวชนเติบโตเต็มที่ตามศักยภาพที่พระเจ้าประทานให้ เราต้องทำให้แน่ใจว่า พวกเขาเป็นบุคคลที่ดีที่สุดที่พวกเขาสามารถจะเป็นได้ ไม่ว่าเขาจะนับถือศาสนาใดก็ตาม
2. เพื่อปมเพาะเยาวชน ช่วยพวกเขาให้เจริญวุฒิภาวะเป็นบุคคลที่เรียบง่าย มีความสามารถและซื่อสัตย์ รู้วิธีที่จะรักอย่างซื่อสัตย์ รู้วิธีดำเนินชีวิตตอบสนองต่อกระแสเรียกของพระเจ้าและประกอบสัมมาชีพในอนาคตเพื่อร่วมสร้างสังคมที่ดีขึ้น

ควรทำพันธกิจด้านการศึกษาอย่างไร?

1. เราต้องไม่สอนเพียงแค่เนื้อหาวิชา แต่ต้องสอนคุณค่าและจารีตประเพณีแห่งชีวิต สอนเขาให้รู้จักที่จะรักและเข้าใจว่า คุณค่าและจารีตประเพณีสร้างความสมัครสมานกลมเกลียวกันในสังคม
2. การให้การศึกษามิใช่งานอาชีพแต่เป็นทัศนคติ เป็นวิถีแห่งการดำเนินชีวิต จึงเป็นประจักษ์พยานด้วยชีวิตของตน
3. เพื่อร่วมมือร่วมแรงในจิตตารมณ์แห่งความสมัครสมานสามัคคี โรงเรียนจึงต้องเป็น
  - (1) สถานที่แห่งการเสวนาและการพบปะกันอย่างสันติเพื่อเสริมสร้างทัศนคติแห่งความเคารพ รั้งพึงมิตรภาพ และจิตตารมณ์แห่งความเป็นหุ้นส่วน
  - (2) สถานที่แห่งการรับรู้ด้วยความเห็นอกเห็นใจและความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีหัวใจอันยิ่งใหญ่ มีจิตวิญญาณอันยิ่งใหญ่ และมีความคิดที่ยิ่งใหญ่

4. เป้าหมาย พันธกิจและมาตรฐานการศึกษาตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก

หลังจากศึกษา ทบทวน และประเมินสภาพทางสังคมและสถานะโรงเรียนคาทอลิกและศึกษาและรับฟังแนวทางจากกฤษฎีกาสมาชชาใหญ่ฯ รวมทั้งคำแนะนำของสมเด็จพระสันตะปาปา ผู้อำนวยการการศึกษาคาทอลิก ได้ระดมความคิด ปรัชญาหรือและสรุปเป้าหมายและพันธกิจ อีกทั้งได้พิจารณามาตรฐานการศึกษาคาทอลิกที่นำเสนอเพื่อโรงเรียนคาทอลิกนำไปใช้เป็นแนวทางสู่การปฏิบัติ เพื่อให้อัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกปรากฏอย่างชัดเจน อันจะนำการศึกษาอบรมที่ดีและเป็นที่ยอมรับและศรัทธาของสังคมกลับมา

4.1 เป้าหมายของโรงเรียนคาทอลิก

โรงเรียนคาทอลิกเป็นทางเลือกที่โดดเด่นของสังคมไทยด้วยเอกลักษณ์และอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกที่ปรากฏชัดเจนเสมอ โดย

1. จัดการศึกษาแบบคาทอลิกที่เน้นการพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคลให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในทุกมิติและพัฒนาตนเองสู่ความเป็นเลิศเต็มตามศักยภาพที่พระเจ้าประทานให้และดำเนินชีวิตตามกระแสเรียกของตนอย่างมีคุณค่า

2. บ่มเพาะนักเรียนให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการ และเป็นคนที่มีหลักธรรมและหลักยึดเหนี่ยวในการดำเนินชีวิตด้วยความรักเมตตา รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ พอเพียง พร้อมมีภูมิคุ้มกัน รู้จักไตร่ตรองและมีวิจรรณญาณในการเลือกประพฤติในสังคมที่ดั่งงาม พร้อมที่จะทำสิ่งดีงามเพื่อโลกและสิ่งแวดล้อมที่ดีกว่าเดิม

3. เป็นชุมชนที่เป็นฐานและสถานแห่งความเป็นหนึ่งเดียวที่นำแสงสว่างและความรักของพระเยซูเจ้าสู่ทุกๆ คน โดยเฉพาะผู้อ่อนแอในสังคม

4. เป็นชุมชนทางการศึกษาที่สร้างและพัฒนาผู้อำนวยการ ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นแบบอย่างแก่เด็กและเยาวชนในด้านการอุทิศตน การเรียนรู้และพัฒนาตนเองตลอดชีวิต การใช้ชีวิตอย่างมีคุณธรรม พอเพียง และรู้เท่าทัน และการรักษ และดูแลโลกบ้านที่เราอยู่อาศัยร่วมกัน

4.2 พันธกิจของโรงเรียนคาทอลิก

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ผู้อำนวยการการศึกษากำหนดพันธกิจของโรงเรียนใน 6 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. พันธกิจในการกำหนดวิสัยทัศน์และแผนพัฒนาโรงเรียน

1. ร่วมกันศึกษา ทำความเข้าใจแนวทางการจัดการศึกษาด้วยอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก จากสมณสาส์นและหนังสืออธิบายต่างๆ และนำไปทบทวนและกำหนดวิสัยทัศน์ และจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียนที่จะทำให้เอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของการศึกษาคาทอลิกปรากฏอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรมผ่านกิจกรรมที่พึงจะทำตามแผนพัฒนาโดยมีคณะทำงานที่รับผิดชอบอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง

2. หมั่นทบทวน ตรวจสอบ ตั้งคำถามและท้าทายตัวเองตลอดเวลาว่า ทำอะไรอยู่ และที่ทำอยู่นั้นเพื่ออะไร สิ่งที่ทำนั้นทำเพื่อให้อัตลักษณ์การศึกษาของโรงเรียนปรากฏชัดเจนยิ่งขึ้นหรือไม่ หรือกำลังเกาะติดกระแสของสังคมอยู่? ด้วยมีความพร้อมที่จะแก้ไขเปลี่ยนแปลง และกลับคืนสู่ลำแสงแห่งอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก

2. พันธกิจในการจัดการเรียนรู้

3. สร้างแรงจูงใจ และส่งเสริมให้ครูแต่ละคนและร่วมกันเป็นคณะทำงาน เพื่อพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร และแผนการจัดการเรียนการสอน เสนอเนื้อหาอย่างมีบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระวิชาและเป็นสหวิทยาการ การจัดการเรียนรู้ ที่กระตุ้นทักษะการคิดและนำไปสู่การประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตจริงได้ ทั้งนี้ กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการไตร่ตรอง เป็นเครื่องมือสำคัญ

4. ส่งเสริมและสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้สอนและครู เป็นส่วนตัวหรือร่วมกันเป็นกลุ่มหรือคณะทำงาน ศึกษา พัฒนา และทดลองใช้เทคนิควิธีการพัฒนาหลักสูตรและวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับกาลเวลาและความเป็นโรงเรียนคาทอลิกและปรับปรุงให้ดียิ่งๆ ขึ้น จนเกิดเป็นพลวัตในการเรียนรู้และพัฒนา จนสามารถพัฒนาให้เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง และยึดมั่นพัฒนาต่อไปตามสัญญาแห่งกาลเวลา แต่ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสที่ไม่ยั่งยืนทั้งหลาย

3. พันธกิจด้านการอภิบาล

5. จัดทำและพัฒนาอยู่เสมอซึ่งหลักสูตร และคู่มือการสอนในคำสอน และคริสตศาสตร์ของสถานศึกษาที่พัฒนาจิตใจและจิตวิญญาณของนักเรียน มีเนื้อหาและวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการด้านจริยธรรมตามวัยของนักเรียน จนสามารถใช้ได้ในชีวิตประจำวันและติดตัวไปตลอดชีวิต และพร้อมปรับเปลี่ยนเมื่อมีหลักสูตรและคู่มือการสอนกลาง

6. สนับสนุนให้มีครูจิตตอภิบาลของโรงเรียน จัดให้มีคู่มือกลางสำหรับครูจิตตอภิบาล เพื่อให้ครูศึกษาและปรับปรุงบทบาทและหน้าที่และแนวทางการทำงานอยู่เสมอรวมถึงสร้างแรงจูงใจและแรงบันดาลใจในการปฏิบัติหน้าที่ แลกเปลี่ยน เรียนรู้ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

4. พันธกิจด้านผู้อำนวยการ ครู การบริหารและการพัฒนา

7. ส่งเสริม สร้างแรงจูงใจและแรงบันดาลใจให้ผู้บริหารและครูศึกษา ค้นคว้า และพัฒนาตนเองอย่างมืออาชีพอยู่เสมอและต่อเนื่อง ด้วยตนเองหรือโดยร่วมกันเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครู ในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะความรู้และทักษะในการจัดการเรียนการสอนที่มีบูรณาการและสหวิทยาการ พัฒนาวิธีการคิดและการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะในการเสริมสร้างจริยธรรมให้แก่นักเรียนเหมาะสมตามวัย ทักษะการสื่อสารอย่างสันติ จิตวิทยาเชิงบวก เป็นต้น

8. สนับสนุน จูงใจ และผลักดันให้เกิดชุมชนการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นของครู เพื่อให้ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน และเติบโตไปด้วยกัน ด้วยการสร้างบรรยากาศและให้เวลาอย่างเป็นทางการในการพัฒนากันและกันในทุกๆ ด้าน

9. ส่งเสริม เปิดโอกาสให้ครูทำงานร่วมกับฝ่ายบริหารอย่างเป็นทางการเป็นหนึ่งเดียว และเป็นกัลยาณมิตร เพื่อสร้างความลึกซึ้ง และนำอัตลักษณ์การศึกษาสู่การปฏิบัติในชีวิตโรงเรียนได้จริง

10. สร้างระบบส่งต่อนโยบายของโรงเรียนให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืนแม้ว่าอาจมีการเปลี่ยนแปลงตัวผู้บริหาร จนสามารถสะสมและถ่ายทอดมรดกอันล้ำค่าทางการศึกษาจากรุ่นสู่รุ่นได้

5. พันธกิจด้านชุมชนการศึกษา

11. เปิดโอกาสและเชิญชวนทุกภาคส่วนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในทุกๆ ด้าน เช่น การพัฒนาอาคารสถานที่ การระดมทุน การจัดการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมการเรียนรู้ เป็นต้น

12. ให้ความรู้ สร้างทัศนคติและความเข้าใจ เพื่อนำสู่การปรับพฤติกรรมของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูลูก ช่วยลูกตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้และทักษะในการเรียน สนับสนุนให้ผู้ปกครองชัดเจนในบทบาทของตนเองในการเจริญเติบโตของลูก

6. พันธกิจในการสร้างบรรยากาศทางการศึกษา

13. สร้างและปรับปรุงบรรยากาศทางกายภาพแบบคาทอลิกอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนและทุกคนเป็นนักภาวนาที่ลึกซึ้ง มีสติรู้ตนและมีสมาธิ

14. จัดส่งเสริมให้ลูกหรือนักเรียนริเริ่มกิจกรรมที่เปิดโอกาส ส่งเสริมและบ่มเพาะด้านจิตวิญญาณ ให้นักเรียนเป็นผู้รู้จักให้ มีจิตอาสา ซื่อสัตย์ และชื่นชมในคุณงามความดีจนเป็นวิถีปกติในชีวิต

4.3 มาตรฐานการศึกษาคาทอลิก

เพื่อให้โรงเรียนคาทอลิกแสดงอัตลักษณ์อย่างชัดเจนและเป็นหนึ่งเดียวกับพระศาสนจักรในการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ฟื้นฟูการประกาศข่าวดีขั้นใหม่ของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย ตามกฎปฏิภาณมหาชาติใหญ่ของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย ค.ศ. 2015 สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทยเสนอแนวทางมาตรฐานการศึกษาคาทอลิกและตัวอย่างดัชนีชี้วัดที่สำคัญเพื่อเป็นแนวทางเบื้องต้นในการพิจารณาและเลือกใช้ตามความเหมาะสมในบริบทของโรงเรียน ดังต่อไปนี้

มาตรฐานที่ 1 อัตลักษณ์และเอกลักษณ์การศึกษาคาทอลิก หมายถึง สัญลักษณ์ที่ปรากฏชัดถึงการเป็นโรงเรียนคาทอลิก เช่น ไม้กางเขน รูป/รูปปั้นแม่พระ/นักบุญองค์อุปถัมภ์ การมีวัดน้อยในโรงเรียน บรรยากาศของโรงเรียนที่สะอาด ร่มรื่น เรียบง่าย ให้การต้อนรับด้วยอัธยาศัยไมตรี **สะท้อนถึงจิตตารมณ์พระวรสาร มีการสวดภาวนาร่วมกัน** ของนักเรียน ครู และบุคลากรของโรงเรียน ทุกงานพิธีของโรงเรียนเริ่มต้นด้วยการภาวนา และมีศาสนพิธีสม่ำเสมอ

- ดัชนีชี้วัด**
1. บรรยากาศทางกายภาพในโรงเรียนแบบคาทอลิก
  2. การภาวนาร่วมกันภายในโรงเรียน
  3. จำนวนศาสนพิธีต่อปี

มาตรฐานที่ 2 ภาวะผู้นำแบบคริสต์ และกระบวนการบริหารจัดการ ของผู้อำนวยการ ครู และบุคลากร หมายถึง จิตตารมณ์ การเป็นศิษย์ธรรมทูตของผู้อำนวยการ ครู และบุคลากร ซึ่งมีการฟื้นฟูพัฒนาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ **การมีภาวะผู้นำแบบพระคริสต์ที่เป็นทั้งแบบอย่างและรับใช้ มีชีวิตภาวนา และแบ่งปันพระวาจา** ในรูปแบบวิถีชีวิตชุมชนคริสตชน จัดทำวิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียนตลอดจนยุทธศาสตร์ด้วยอัตลักษณ์การศึกษาแบบคาทอลิก โครงการและกิจกรรมโดยยึดมั่นในคุณค่าพระวรสาร บูรณภาพและไต่ร่ตรองคุณค่าพระวรสารในทุกแผนการเรียนรู้และกิจกรรมของโรงเรียน

- ดัชนีชี้วัด**
4. การมีส่วนร่วมและความรู้สึกเป็นเจ้าของในโครงการต่างๆ ตามพันธกิจ
  5. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการพัฒนาตนเองและกลุ่ม ต่อปี
  6. จำนวนชั่วโมงในการอบรมจิตใจของผู้อำนวยการ ครู และบุคลากร
  7. แผนการเรียนรู้กิจกรรมที่บูรณาการคุณค่าพระวรสารและมีการไต่ร่ตรอง

มาตรฐานที่ 3 คุณภาพผู้เรียน หมายถึง การได้มาซึ่งความรู้สร้างทักษะ และสมรรถนะของผู้เรียนแสดงถึงความตระหนักถึงคุณค่าของตนเองเพื่อผู้อื่น **นักเรียนรู้จักค้นหาตนเองและกระแสเรียกที่พระเจ้าประทาน ให้รู้จักวางและมีเป้าหมายในแต่ละช่วงชีวิต ใฝ่รู้ใฝ่เรียน เพื่อเพิ่มพูนศักยภาพของตนในการมีส่วนร่วมสร้างโลกและสร้างสังคมที่ดีขึ้น** นักเรียนได้รับประสบการณ์ในการแบ่งปันทั้งในและนอกโรงเรียน สัมผัสผู้ยากไร้ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วย คนพิการ โดยโรงเรียนจัดให้มีโอกาสอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ นักเรียนได้ตรวจสอบประสบการณ์ของตนเองเป็น สร้างนิสัยในการสวดภาวนาสม่ำเสมอ นักเรียนคาทอลิกได้รับการอบรมให้มีจิตตารมณ์ธรรมทูต นักเรียนมีความเคารพในความแตกต่างหลากหลายของศาสนา และวัฒนธรรม แต่ยึดมั่นในศาสนาและวัฒนธรรมของตน

ดัชนีชี้วัด 8. ร้อยละของนักเรียนที่ได้เข้าศึกษาต่อได้ตามเป้าหมายของตนเอง

9. จำนวน/ร้อยละของนักเรียน/นักเรียนคาทอลิก ที่เลือกพระเยซู/แม่พระ/นักบุญเป็นแบบอย่าง/บุคคลที่มีคุณค่าในโลก ในการดำเนินชีวิต
10. จำนวนชั่วโมง/จำนวนกรรมนักเรียนคาทอลิก/กิจกรรมอาสา/ภาวนา

มาตรฐานที่ 4 ชุมชนและสภาพแวดล้อม หมายถึง บทบาทของโรงเรียนในการทำงานร่วมกับชุมชนรวมทั้งผู้ปกครองและศิษย์เก่า เพื่อช่วยยกระดับจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม ความสำคัญของความรักเมตตา ความซื่อสัตย์สุจริต ความยุติธรรม ความกตัญญู และความพอเพียง รวมทั้งร่วมกันดูแลโลกซึ่งเป็นบ้านที่เราอาศัยอยู่ร่วมกัน นักเรียนได้รับแบบอย่างที่ดีในการดูแลสิ่งแวดล้อม และได้รับความรู้ ความตระหนักในคุณค่าของสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการเลือกวิถีชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ดัชนีชี้วัด 11. จำนวนชั่วโมง/ กิจกรรมที่ชุมชนมีส่วนร่วม

12. จำนวนชั่วโมง/ กิจกรรมเพื่อสิ่งแวดล้อม/เพื่อสังคม
13. จำนวนคนในชุมชนที่สมัครใจมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อการศึกษาของโรงเรียน
14. ความพึงพอใจของชุมชนและผู้ปกครองต่อโรงเรียน

หน้าที่ที่เป็นลักษณะเฉพาะของโรงเรียนคาทอลิก คือ การสร้างบรรยากาศพิเศษภายในชุมชนโรงเรียนโดยได้รับแรงบันดาลใจจากจิตตารมณ์แห่งอัสราฟและความรักของพระวรสาร การช่วยเหลือให้เยาวชนเติบโตขึ้นเป็นมนุษย์ใหม่ที่ได้รับการชุบสร้างจากศีลล้างบาป ในช่วงเวลาที่พวกเขากำลังพัฒนาบุคลิกภาพของตน และในที่สุดการจัดระเบียบวัฒนธรรมทั้งหมดของมนุษย์ให้สอดคล้องกับการประกาศข่าวดีแห่งการไถ่กู้ เพื่อให้ความรู้ที่นักเรียนค่อยๆ สร้างสมเกี่ยวกับโลก ชีวิต และมนุษย์จะได้รับการส่องนำทางด้วยแสงแห่งความเชื่อ ด้วยเหตุนี้เอง ในขณะที่โรงเรียนคาทอลิกเปิดรับความก้าวหน้าของโลกร่วมสมัยอย่างที่เราควรจะเป็น โรงเรียนคาทอลิกก็ชักนำให้นักเรียนของตนทำงานให้เกิดประสิทธิผลเพื่อประโยชน์สุขของบ้านเมือง และเตรียมพวกเขาให้พร้อมที่จะทำงานรับใช้การขยายพระอาณาจักรของพระเจ้า ด้วยการดำเนินชีวิตเผยแผ่ธรรมเป็นแบบอย่างที่ดี ดังที่เคยเป็นมาในอดีต พวกเขาจึงเป็นประจักษ์ชัดแจ้งในชุมชนมนุษย์

การศึกษาคริสต์ ข้อ 8

อัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกสู่การปฏิบัติในชีวิต

สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย

อัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกสู่การปฏิบัติในชีวิต

บทความนี้เป็นผลลัพธ์จากการสังเคราะห์คำตอบของแบบสอบถามของ พระสังฆราช พระสงฆ์ นักบวช และฆราวาส ที่สหพันธ์สภาพระสังฆราชแห่งเอเชีย จัดให้มีขึ้นเพื่อเป็นข้อมูลในการประชุม ในวันที่ 24-28 กันยายน 2561 ที่ ศูนย์คณะพระมหาไถ่ พัทยา จังหวัดชลบุรี ในหัวข้อ “โรงเรียนคาทอลิกในเอเชีย พันธกิจร่วมกันของ พระสังฆราช พระสงฆ์ นักบวช และฆราวาสในมุมมองของสมณลิขิตของสมเด็จพระสันตะปาปา” แบบสอบถามมีคำถาม 5 ข้อ คือ

1. สิ่งใดที่ท่านคิดว่าเป็นการให้ชีวิต/ การเสริมแรง/ มีความหมายที่สุดในศาสนบริการของท่านในกรอบของการศึกษาคาทอลิก ?
2. สิ่งใดที่ท่านทำอย่างเป็นรูปธรรมในศาสนบริการด้านการศึกษาคาทอลิกที่ท่านคิดว่าส่งผลด้านบวกมากที่สุดต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (นักเรียน ครอบครัวของนักเรียน และชุมชนโดยรวม) ?
3. อะไรคือแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดของศาสนบริการของท่าน 3 - 5 แนวที่ท่านต้องการให้ดำเนินต่อไปหรือเสริมให้เข้มแข็งขึ้นเพื่อประโยชน์ของพระศาสนจักร ?
4. อะไรคือคุณค่า 5 ประการที่สำคัญที่สุดซึ่งปฏิบัติอยู่ในโรงเรียนคาทอลิก ? กรุณาอธิบายพอสังเขป
5. กรุณาบรรยายเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางสังคมของโรงเรียนของท่านโดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่าง พระสังฆราช พระสงฆ์ นักบวช และฆราวาส กรุณาให้รายละเอียดเกี่ยวกับความท้าทายที่ต้องเผชิญและข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงของท่าน

มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 33 ท่าน ประกอบด้วยพระสังฆราช 5 องค์ พระสงฆ์ 7 องค์ นักบวชชายและหญิง 11 ท่าน และฆราวาส 10 ท่าน บทความนี้ใช้คำว่า “นักการศึกษาคาทอลิก” แทนผู้ตอบทุกท่าน

บทความนี้ถอดคำตอบในแบบสอบถามแล้วนำมาเรียบเรียงใหม่ด้วยแนวความคิดของอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก โดยไม่มีการเพิ่มเติมความเห็นส่วนตัวของผู้สังเคราะห์ ผลที่ได้รับจึงเป็นภาพสะท้อนของอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกที่เป็นรูปธรรมและเป็นแบบอย่างในการนำไปปฏิบัติให้เห็นผลเชิงประจักษ์ได้จากประสบการณ์และการไตร่ตรองของเหล่านักการศึกษาคาทอลิก

คำตอบในแบบสอบถามยังได้สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนถึงการดำเนินชีวิตด้วยความรักและเป็นประจักษ์พยานของนักการศึกษาคาทอลิกในประเทศไทยในทุกสิ่งที่พวกเขาทำ พันธกิจของพวกเขาทำให้มองเห็นได้ถึงชีวิตอันเปี่ยมด้วยความรักและเมตตา เพื่อก้าวหน้าต่อไปสู่ความศักดิ์สิทธิ์ด้วยอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก พันธกิจของ พระสังฆราช พระสงฆ์ นักบวช และฆราวาสที่ทุ่มเทในโรงเรียนคาทอลิกจึงนำมาซึ่งความปิติยินดีและสุขใจยิ่ง

ในท่ามกลางความท้าทายของโรงเรียนคาทอลิก

โรงเรียนคาทอลิกในประเทศไทยต้องเผชิญกับความท้าทายที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและสภาพสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลง ตลอดระยะเวลามากกว่า 350 ปีตั้งแต่แรกเริ่มต้นการจัดการศึกษาในประเทศไทย การเป็นโรงเรียนคาทอลิกในบริบทที่สังคมและสมาชิกรวมถึงนักเรียนส่วนใหญ่ไม่ใช่คาทอลิกนับว่าท้าทายเป็นอย่างยิ่งในการสร้างอัตลักษณ์โรงเรียนคาทอลิก ด้วยความเคารพในศาสนาอื่น และต้องการความร่วมมือร่วมใจของชุมชนการศึกษาที่ไม่ใช่คาทอลิก

ในปัจจุบัน โรงเรียนคาทอลิกกำลังเผชิญกับความท้าทายอันเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญและอาจมีผลถึงความอยู่รอดของโรงเรียน ดังที่ ผู้ร่วมตอบแบบสอบถามท่านหนึ่งได้ชี้ให้เห็น ดังนี้

“เรากำลังอยู่ที่จุดเปลี่ยนที่สำคัญต่อการดำเนินการโรงเรียน จำนวนนักเรียนของเราลดลงอย่างรวดเร็ว โรงเรียนรัฐบาลได้พัฒนาก้าวหน้าไปอย่างมาก ครูในโรงเรียนรัฐบาลได้รับค่าตอบแทนดีกว่าครูในโรงเรียนของเราเป็นอย่างมาก นักเรียนที่มีผลการเรียนดีให้ความสำคัญเป็นลำดับแรกกับการเข้าเรียนต่อในโรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนของเราเป็นตัวเลือกลำดับรอง

เราอาจต้องปิดโรงเรียนของเราอีกหลายโรงถ้าหากเราไม่ปรับตัว เราควรจะทำให้ความสำคัญกับพันธกิจของเราเพิ่มมากขึ้นและมากขึ้น ถ้าเรายังคงต้องการปฏิบัติตามคำสั่งของพระเยซูและคำสอนของพระศาสนจักร เราต้องกล้าหาญที่จะประกาศข่าวดีในทุกโอกาสในโรงเรียนของเรา นักเรียนคาทอลิกควรจะได้รับบทหล่อหลอมอบรมอย่างเต็มที่ในโรงเรียนของเรา การเสวนาระหว่างศาสนาควรจะได้รับการเน้นย้ำมากขึ้น”

คำถามที่นักการศึกษาคาทอลิกที่ได้ตั้งไว้อย่างท้าทายในลักษณะที่สอดคล้องกัน คือ

“โรงเรียนคาทอลิกของเราจะอยู่รอดได้อย่างไร แม้ว่าการดำเนินการจัดการศึกษาไม่ด้อยทั้งคุณภาพและมีการบ่มเพาะด้านจริยธรรมและคุณธรรม แต่ภาวะเศรษฐกิจเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งต่อการจัดการศึกษาในปัจจุบันและอนาคต ผู้ปกครองจะเลือกสถานศึกษาให้บุตรหลานในโรงเรียนที่ค่าใช้จ่ายน้อยกว่าโรงเรียนของเราในกรณีมีคุณภาพพอๆ กันกับโรงเรียนทางภาครัฐ โรงเรียนคาทอลิกยังต้องเผชิญกับการแข่งขันด้านการจัดการศึกษาของทางภาครัฐ การขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรม ค่านิยมที่เปลี่ยนไปของฆราวาส การเคลื่อนย้ายของประชากรและการย้ายถิ่นฐาน”

นอกจากนี้ วัฒนธรรมในรูปแบบใหม่เน้นความสำคัญของตนเองและยึดตัวเองเป็นที่ตั้งตามกระแสสัมพัทธนิยม วัตถุนิยม ปัจเจกนิยม เป็นต้น ซึ่งหลายครั้งตรงข้ามกับข้อคำสอนของพระเยซูเจ้าและแนวทางการสอนของพระศาสนจักร นับเป็นความท้าทายที่สำคัญยิ่งที่โรงเรียนกำลังเผชิญอยู่

สิ่งที่จะทำให้โรงเรียนคาทอลิกของเราอยู่รอด คือ ต้องสร้างโรงเรียนให้เป็นของสถานที่บ่มเพาะชีวิตของเด็ก และเยาวชนเป็นรูปแบบชัดเจน และเห็นประจักษ์ได้ถึงความพยายามและความทุ่มเทในด้านต่างๆ 5 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. การจัดการเรียนรู้และการอภิบาลนักเรียน
2. พันธกิจของผู้บริหารและครู และการพัฒนา
3. ความร่วมมือภายในชุมชนทางการศึกษา
4. การทำงานร่วมกันของพระสังฆราช พระสงฆ์ นักบวชและฆราวาส
5. บรรยากาศแห่งความรักและอิสรภาพ

1. การจัดการเรียนรู้และการอภิบาลนักเรียน

การศึกษาคาทอลิกต้องการให้นักเรียนสามารถบูรณาการองค์ความรู้และคุณค่าเข้ากับคุณค่าพระวรสาร จนสามารถค้นพบความหมายและสัจธรรมแห่งตน และนำไปปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต การบูรณาการนี้ จะช่วยปลูกฝังด้านจริยธรรมให้เป็นส่วนเกี่ยวกับการถ่ายทอดความรู้ อันเป็นการกระตุ้นพลังวัตรของจิตวิญญาณและช่วยให้นักเรียนเกิดอิสรภาพเชิงศีลธรรมและสามารถตัดสินใจเลือกและทำอย่างอิสระและสอดคล้องกับมโนธรรมที่ถูกหล่อหลอมขึ้นด้วยการศึกษา

มิติด้านศาสนาของการศึกษาในโรงเรียนคาทอลิก, 1988, ข้อ 34

นักการศึกษาคาทอลิกได้แสดงให้เห็นถึงความตั้งใจในการบูรณาการคุณค่าพระวรสารเข้าสู่แผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละวิชาและแต่ละคาบเรียน เพื่อถ่ายทอดความรู้และทักษะและพัฒนาด้านสติปัญญาและปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมไปพร้อมๆ กันด้วย โดยการบูรณาการการคุณค่าพระวรสารในหลักสูตรสถานศึกษา การอบรมนักเรียน และกิจกรรมโรงเรียนที่มีพื้นฐานบนหลักพระคริสตธรรมที่มีพระเยซูเจ้าเป็นรากฐานในสร้างเสริมมโนธรรมที่ถูกต้องและจัดการเรียนการสอนที่เน้นการไตร่ตรองเพื่อให้นักเรียนสามารถตัดสินใจได้อย่างมีอิสรภาพในการดำเนินชีวิต

ทั้งนี้ ความทุ่มเทและความพยายามในการจัดการเรียนการสอนและอภิบาลนักเรียนสามารถเห็นได้จากการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมใน 5 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. การสร้างความหลากหลายให้มีในหลักสูตรการศึกษาเพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสค้นพบศักยภาพและคุณค่าของตนเอง และการมีความสัมพันธ์กับทุกคนด้วยความเป็นมิตรที่พร้อมช่วยเหลือและมีเมตตาเสมอ
2. การเสริมสร้างคุณค่าพระวรสารให้เข้มแข็งและสอดคล้องกับยุคเทคโนโลยี ให้ความสำคัญกับคุณค่าพระวรสารจนนำไปสู่การปฏิบัติในชีวิต ภายในหลักการที่ว่า “การศึกษาที่ไม่นำมนุษย์ไปสู่จุดหมายปลายทางชีวิตไม่ใช่การศึกษาที่แท้จริง”

3. การใช้ Reflective Pedagogy ที่ประยุกต์ จาก Ignatian Pedagogy Paradigm และสร้างนิสัยของ “การไตร่ตรอง” ให้เป็นของทุกคน ทั้งนี้ “การไตร่ตรอง” เป็นกระบวนการสำคัญมากในการบ่มเพาะจริยธรรมของนักเรียน ทำให้ทั้งครูและนักเรียนรู้จักที่จะหยุดในบางช่วงเวลาของการทำกิจกรรมเพื่อสำรวจว่า ทำไปแล้วรู้สึกอย่างไร ได้เรียนรู้อะไร ควรทำต่ออย่างไร เพื่อให้เห็นทักษะในการสำรวจตนเองจนตลอดชีวิต

การไตร่ตรอง (Reflection) เป็นขั้นตอนที่สำคัญยิ่งของกระบวนการการศึกษาคาทอลิก เพราะจะทำให้เกิดความสำนึกเชิงวิพากษ์ในการพิจารณาตรวจสอบข้อเท็จจริง เพื่อให้เกิดการไตร่ตรองจึงควรมีการตั้งคำถามอย่างสม่ำเสมอ ไม่เพียงแต่คำถาม ‘อะไร’ และ ‘อย่างไร’ แต่รวมถึง ‘ทำไม’ ด้วย เพื่อชี้ให้เห็นและเจาะลึกถึงผลลัพธ์ที่เป็นวิถึบวของการตรวจสอบหาความจริง

มิติด้านศาสนาของการศึกษาในโรงเรียนคาทอลิก, 1988, ข้อ 108

4. การบ่มเพาะจริยธรรมให้นักเรียนอาศัยหลัก 3 H คือ Head > Heart > Hand นำเสนอความรู้ และสร้างประสบการณ์ให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติ จนเกิดความเห็นพ้อง ยอมรับ จึงฝังในจิตใจ เกิดเป็นคุณธรรมนำไปปฏิบัติในชีวิตอย่างถาวร โดยจะต้องทำต่อเนื่องสม่ำเสมอแต่ปรับเปลี่ยนรูปแบบกิจกรรมให้ทันเหตุการณ์ ตรงเป้าหมาย และเหมาะสมกับวัยนักเรียน

5. การเปิดโอกาสให้นักเรียนและครูได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและริเริ่มในการออกแบบกิจกรรมที่จะพัฒนานักเรียนด้วยบรรยากาศแห่งความรักและอิสรภาพ นำไปสู่การร่วมพัฒนาในแนวทางที่ถูกต้อง ส่งผลให้นักเรียนและครูมีความเป็นเจ้าของกิจกรรม และตั้งใจมีส่วนร่วมในพันธกิจผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น **โครงการบ้านสี่คุณธรรม**เป็นการฝึกให้นักเรียนเป็นผู้นำและผู้ตาม เน้นความสมัครสมานสามัคคีในการทำงานและทำประโยชน์ร่วมกันจากโรงเรียนและออกสู่สังคม โดยมีนักบุญองค์อุปถัมภ์บ้านสี่เป็นต้นแบบในด้านคุณธรรมและจริยธรรม สนับสนุนให้เกิดผู้นำที่จะทำประโยชน์ให้แก่โรงเรียนและสังคมสืบไป **การจัดค่าย**ช่วยกระตุ้นและเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการอบรมนักเรียนมากขึ้น และรูปแบบการจัดค่ายทำให้มีโอกาสเข้าถึงนักเรียนได้มากขึ้น พบศักยภาพในของตนได้ชัดเจนขึ้นด้วย

ในด้านการอภิบาลนักเรียน โรงเรียนจัดให้มีการสอนคำสอนนักเรียนคาทอลิก และคริสตศาสนตรีในห้องเรียน โดยมีหลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอนที่มีความหมายต่อชีวิต และช่วยให้นักเรียนเป็นผู้นำและสมาชิกในสังคมอย่างกระตือรือร้น ประเด็นด้านการอภิบาลมีดังนี้

1. การสอนคำสอนนักเรียนคาทอลิกโดยมีจุดประสงค์ให้คำสอนเป็นชีวิตและนักเรียนมีชีวิตคริสตชนในชีวิตจริงทุกลมหายใจ นับว่ามีความท้าทายมากขึ้นทุกวันในสังคมที่เทคโนโลยีและเงินตราเป็นคำตอบสำหรับทุกอย่าง โรงเรียนจำเป็นต้องมีการรื้อฟื้นปรับปรุงหลักสูตรและวิธีการสอนคำสอนอยู่เสมอเพื่อให้เข้าถึงจิตใจของนักเรียนได้

2. การบรรจุวิชาคริสต์ศาสนาไว้ในโครงสร้างการเรียนการสอนในโรงเรียน ทำให้นักเรียนทุกคนได้มีโอกาสเรียนรู้ศาสนาคริสต์ในชั้นเรียน โดยมีครูคำสอนเป็นผู้สอน ครูคำสอนได้รับการเตรียมอย่างดีจากวิทยาลัยแสงธรรม และศูนย์อบรมคริสตศาสนธรรม

3. การเอาใจใส่ดูแลนักเรียนด้านจิตใจและจิตวิญญาณโดยทางงานแนะแนว งานค่าย งานผู้นำนักเรียน และกิจกรรมพลังเสริมบุคลิกภาพและจิตอาสาต่างๆ

ชมราวาสคาทอลิกที่จัดการศึกษาตระหนักว่า โรงเรียนชมราวาสคาทอลิกต้องไม่พึ่งประกอบพันธกิจเพื่อ “มุ่งผลกำไร” เท่านั้น แม้ว่านักเรียนและครูเกือบทั้งหมดในโรงเรียนจะมีใช้คาทอลิก แต่มีพันธกิจร่วมกับพระศาสนจักรในการประกาศข่าวดีของพระเยซูด้วย โรงเรียนชมราวาสคาทอลิกมักไม่มีความสัมพันธ์พิเศษใดๆ กับพระสังฆราช พระสงฆ์ หรือนักบวช แต่ในโอกาสสำคัญบางโอกาสมักเชิญพระสังฆราช พระสงฆ์และนักบวช มาร่วมงานที่โรงเรียน หรือมาบรรยายหรืออบรมที่โรงเรียน

โรงเรียนชมราวาสมักจัดให้มีบุคลากรร่วมการสัมมนาหรือประชุมหรือกับทางวัด เชิญพระสงฆ์มาประกอบพิธี เช่น กิจกรรมเปิด-ปิดถวายปีการศึกษา วันฉลองนักบุญ วันคริสต์มาส นอกจากนี้การทำถ้ำพระกุมารและเปิดไฟต้นคริสต์มาส ทำพิธีโมทนาขอพระคุณ วันเปิดหรือปิดการศึกษา โรงเรียนชมราวาสคาทอลิกยังได้จัดกิจกรรมอื่นๆ ในโรงเรียน เช่น มีการนำพระวรสารมาเป็นข้อคิดและแนวทางให้กับบุคลากรในโรงเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมวันแม่แห่งชาติ กิจกรรมวันพ่อแห่งชาติ การภาวนาในตอนเช้า-เย็น ก่อนและหลังรับประทานอาหาร เพื่อขอพรและขอบคุณพระเจ้า สำหรับสิ่งต่างๆ ที่พระองค์ประทานให้ โดยให้คุณครูและนักเรียนทุกคนได้สวดภาวนาโดยไม่แยกศาสนา

2. พันธกิจของผู้บริหารและครู และการพัฒนา

การศึกษาคาทอลิกเรียกร้องให้ครูใช้ชีวิตเป็นประจักษ์พยานที่นักเรียนสัมผัสได้ กล่าวคือ เป็นต้นแบบในการประพฤติปฏิบัติที่ดี ปฏิบัติในสิ่งที่สอน เป็นตัวอย่างในการใฝ่เรียนรู้อยู่เสมอ รวมทั้งเป็นผู้ที่รักและสื่อสารความจริงที่จะให้นักเรียนเห็นคุณค่าของความจริงในตัวของพวกเขาเอง ครูมีหน้าที่ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีและเหมาะสมให้แก่นักเรียน

การศึกษาแบบคริสต์, 1965, ข้อ 8

การประพฤติตัวที่เป็นแบบอย่างอย่างเป็นรูปธรรมของผู้บริหารและครู เป็นการนำพานักเรียนด้วยการเป็นประจักษ์พยานและร่วมอยู่ในชีวิตโรงเรียน โดยเฉพาะที่มองเห็นได้ด้วยชุดเครื่องแบบของนักบวชและพระสงฆ์ สะท้อนภาพและหนทางให้เข้าใจถึงสัมผัสสองศรัทธาดีและเปรียบเสมือนเมล็ดพันธุ์แห่งพระวาจาที่หย่อนลงในจิตใจพวกเขาและรอโอกาสเพื่อเติบโตและเกิดผล กิจกรรมนี้เป็นพื้นฐานในการปฏิบัติตามพันธกิจ

นอกจากนั้น นักการศึกษาคาทอลิกตระหนักในพันธกิจของตนโดยแสดงให้เห็นประจักษ์ โดยได้รับพระพรและเสริมแรงให้เกิดความทุ่มเทและความพยายาม ผ่านการทำงานและการพัฒนาใน 7 ด้าน ดังนี้

1. การทำงานตามพระประสงค์ของพระเจ้า

การได้รับพระพรความรักจากพระเจ้าในการดำเนินกิจการตามพระวาจาของพระเจ้า มีความเชื่อมั่นในพระเยซูเจ้าที่คอยดูแล ช่วยเหลือกิจการของพระองค์ และการดำเนินกิจการทุกอย่างให้เป็นไปตามพระประสงค์ของพระองค์เป็นการปลุกฝังในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ให้เกิดกับผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และทั้งในชุมชน ด้วยความรักในครอบครัวเล็กๆ ในโรงเรียน

2. การตระหนักและยอมรับว่า เด็กทุกคนเป็นสิ่งสร้างของพระเจ้า

การให้การศึกษาก่อสร้างคนให้เป็นคนที่มีคุณธรรมและมีคุณภาพ ดังนั้น โรงเรียนจึงมุ่งเน้นในเรื่องของศาสนสัมพันธ์ กล่าวคือ การสอนเด็กให้เป็นคนดีตามศาสนาที่ตนนับถือ การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมที่ให้ความสำคัญของศาสนาคริสต์ และศาสนาพุทธอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งหากเราใจกว้างและยอมรับศาสนาอื่นแล้ว ก็เป็นการเผยแผ่ศาสนาคริสต์ทางอ้อมเช่นกัน

โรงเรียนต้องรับผิดชอบดูแลอย่างดีที่สุด ไม่ว่าเขาจะนับถือศาสนาใด สิ่งสำคัญ คือ ปลุกฝังให้เด็ก ๆ มีคุณธรรมประจำใจ รู้จักคำสั่งสอนและปฏิบัติตามศาสนาที่ตนนับถือ เพื่อว่าเขาจะได้ใช้ศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจตน และคอยยับยั้งจากการประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง

ครูพึงวางแผนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความสามารถ และความต้องการของนักเรียนแต่ละคน ครูต้องให้กำลังใจ กระตุ้น ให้คำแนะนำช่วยเหลือ ตลอดจนตักเตือนอย่างเป็นมิตร เพื่อให้เกิดผลทั้งทางวิชาการและทางศีลธรรม และที่สุด ครูต้องภาวนาให้แก่เด็กนักเรียนแต่ละคน

มิติด้านศาสนาของการศึกษาในโรงเรียนคาทอลิก, 1988, ข้อ 100 และ ข้อ 110-111

3. การรับรู้และทำความเข้าใจกับเป้าหมายของการจัดการศึกษาคาทอลิกอย่างถ่องแท้

โดยการแสวงหาด้วยตนเองจากแหล่งความรู้ต่างๆ ศึกษาจากเอกสารหนังสือ รับฟังจากผู้รู้ เสวนากับบุคคลต่างๆ ดูแบบอย่างจากการปฏิบัติจริงของผู้ที่ทำงานในแวดวงการศึกษาคาทอลิก และนำสิ่งที่ได้เรียนรู้มาปฏิบัติในชีวิตจริงของตนเอง หากรู้ว่าเราทำงานเพื่ออะไร ทำไปทำไม มีเป้าหมายที่ชัดเจนในการทำงาน ด้วยความตระหนักถึงคุณค่าของสิ่งที่เราทำ จึงจะทำให้สามารถยืนหยัดทำงานได้อย่างต่อเนื่อง และมีความสุขในการทำพันธกิจของการศึกษาคาทอลิก

เป้าหมายของการสอนแต่ละวิชาไม่ได้อยู่ที่เพียงทำให้นักเรียนได้รับความรู้ แต่ยังให้นักเรียนเข้าใจในคุณค่าของความรู้นั้นและการค้นพบความจริง โดยอาศัยประสบการณ์การเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ ด้วยเนื้อหาสาระของวิชาต่างๆ ต้องไม่ได้รับการนำเสนอเป็นเพียงข้อมูลความรู้เท่านั้น แต่ยังต้องช่วยให้นักเรียนได้รับการพัฒนาความสามารถและวิจรรณญาณในการวินิจฉัยว่า สิ่งใดมีคุณค่า สิ่งใดจริง สิ่งใดเท็จ และสามารถเลือกอย่างมีคุณค่าจากการวินิจฉัยดังกล่าว

โรงเรียนคาทอลิก, 1977, ข้อ 39 และมีติด้านศาสนาของการศึกษาในโรงเรียนคาทอลิก, 1988, ข้อ 57

4. การให้ความสำคัญกับชีวิตจิต

พลั้งจากภายในได้จากการภาวนา การแบ่งปันพระวาจา การรำพึง การปฏิบัติศาสนกิจสม่ำเสมอ การอ่านพระคัมภีร์และหนังสือศรัทธา ความใส่ใจในคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปา การได้มีส่วนร่วมของศีลศานา ความมุ่งมั่นที่จะสร้างอัตลักษณ์โรงเรียนคาทอลิกให้กับโรงเรียนที่ตนเองมีส่วนร่วม การอ่านสมณสาส์นเกี่ยวกับโรงเรียนคาทอลิกเสมอๆ และการได้ร่วมงานกับผู้มีอุดมการณ์เดียวกัน การฟื้นฟูจิตใจร่วมกัน และความพยายามในการสร้าง Learning Community ระหว่างเพื่อนครูในโรงเรียน การที่ผู้ปกครองและนักเรียนเก่าพร้อมรวมอุดมการณ์ของโรงเรียน ต้องการสิ่งเหล่านี้ให้ชีวิตและเสริมแรงมากที่สุด นอกเหนือจากเมื่อเห็นนักเรียนที่เติบโตอย่างงดงามอันเป็นผลงานของพระเจ้าผ่านทางการทำงานของเรา

5. การใช้อ่านวยให้เกิดการหล่อหลอมอบรมตลอดชีวิตแก่บุคลากรและนักเรียน

บางครั้งการทำงานกับนักเรียนจะเห็นผลลัพธ์ของการทำงานหนักได้ยาก เพราะความสำเร็จของนักเรียน จะยังไม่เกิดเป็นจริงขึ้นจนกว่าพวกเขาจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ความรู้สึกสนุกกับการเป็นผู้เรียนในแต่วันเป็นแรงใจในการทำหน้าที่ แม้ว่าบางครั้งภาระงานหนักมากมายทำให้ลดทอนความสนุกนั้นไปชั่วขณะ สิ่งทีกระทำในโรงเรียนจะส่งผลต่อชีวิตของนักเรียนในอนาคต สิ่งนี้เป็นเหมือนกับการหว่านเมล็ดพันธุ์และดูแลเมล็ดนั้นเพื่อที่ต้นไม้จะได้เจริญเติบโตและผลิดอกออกผล เพื่อให้พวกเขาเติบโตขึ้นเป็นพลเมืองที่ดีของโลกได้ในอนาคต

6. การเสริมสร้างบุคลากรและผู้ร่วมงาน

การเสริมสร้างบุคลากรที่เป็นผู้ร่วมงาน “ครู” อย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยเฉพาะการส่งเสริมในครูคาทอลิก ให้แสดงภาพลักษณ์ของครูคาทอลิกให้ปรากฏเด่นชัด การให้โอกาสได้แสดงออกและแสดงตนเป็นคาทอลิกอย่างภาคภูมิใจ เป็นแบบอย่างที่ดีและให้ความร่วมมือกับผู้บริหารในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายของการศึกษาคาทอลิก กิจกรรมเหล่านี้ส่งเสริมครูให้มีส่วนร่วมในภารกิจแพร่ธรรมได้ดีที่สุด

โรงเรียนต้องให้ความสำคัญกับครู โดยการอบรมและเสริมแรงครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความตระหนักและฟื้นฟูจิตใจครูให้เป็นต้นแบบที่ดี การเอาใจใส่เป็นพิเศษกับครูและบุคลากรที่ไม่ใช่คาทอลิก ด้วยการให้การอบรม ให้เข้าใจเรียนรู้บรรยากาศคาทอลิกและมีส่วนร่วมในกิจกรรมคาทอลิกต่างๆ

การส่งเสริมพัฒนาครูคำสอนและครูทุกท่านให้ได้รับการพัฒนาตนเอง ทั้งด้านความรู้ และทักษะในการบ่มเพาะด้านคุณธรรมจริยธรรมตามแบบการศึกษาคาทอลิก เพื่อนำมาพัฒนานักเรียนคาทอลิกพร้อมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนอื่นและเพื่อความเป็นเอกภาพและความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน การทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะกับครูและบุคลากรช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและพัฒนาได้มากกว่าการทำงานคนเดียว

7. การเป็นประจักษ์พยานในการปฏิบัติพันธกิจ

การที่พระสงฆ์และนักบวชร่วมอยู่ในชีวิตโรงเรียนที่มองเห็นได้ด้วยชุดเครื่องแบบของพระสงฆ์และนักบวช การดำเนินชีวิตเป็นตัวอย่างที่ดี การอยู่ร่วมกับผู้อื่น มีชีวิตที่สมถะ และวางตัวอย่างเหมาะสม ทั้งนี้ สิ่งเหล่านี้ประกอบเป็นประจักษ์พยานในการปฏิบัติพันธกิจ แสดงให้เห็นเป็นรูปธรรมในการเจริญชีวิตแบบคริสตีย์ในด้านความรัก ความเมตตา เอื้ออาทรต่อนักเรียน ครอบครัวของนักเรียนและชุมชนโดยรวม

3. ความร่วมมือภายในชุมชนทางการศึกษา

ยิ่งสมาชิกในชุมชนโรงเรียนเต็มใจร่วมมือกันทำงานมากขึ้นเพียงใด กิจกรรมของพวกเขา ก็จะประสบความสำเร็จมากขึ้นเพียงนั้น บรรดาครู นักเรียน และครอบครัวต่างควรจะให้ความสำคัญลำดับต้นๆ กับการทำงานตามหน้าที่ของตน ด้วยจิตตารมณ์แห่งอิสรภาพและความรักตามพระวรสารเพื่อให้เป้าหมายทางการศึกษาของโรงเรียนบรรลุผลสำเร็จ ดังนั้น โรงเรียนควรจะต้องเปิดช่องทางในการสื่อสารระหว่างกลุ่มต่างๆ ที่ร่วมงานกันในโรงเรียน การพบปะประชุมกันบ่อยๆ จะช่วยให้เกิดมีช่องทางการสื่อสารดังกล่าวขึ้น ในขณะที่การเต็มใจแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาพร้อมกันโดยตรงไปตรงมาจะทำให้การสื่อสารเกิดผลงอกงามยิ่งขึ้น

มิติด้านศาสนาของการศึกษาในโรงเรียนคาทอลิก, 1988, ข้อ 39

ความร่วมมือกันของทุกฝ่ายในชุมชนการศึกษาคาทอลิกทำให้เกิดความศรัทธา ใฝ่หาใจและให้ความร่วมมืออย่างดีกับโรงเรียน ถือเป็นเสริมแรงในการปฏิบัติตามพันธกิจอย่างมากที่สุด

1. ความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด และโรงเรียน

โรงเรียนต้องประสานงานและร่วมมือกับวัด ซึ่งเป็นศูนย์รวมจิตใจของชุมชน ในการร่วมกิจกรรมทางศาสนา ให้นักเรียนได้มีโอกาสเข้าวัด ปฏิบัติศาสนกิจทางศาสนา พระสงฆ์มาประกอบพิธีกรรมทางศาสนาในวันสุกัรต์ต้นเดือนวันสำคัญทางศาสนา พิธีศีลอภิบาล พิธีศีลศักดิ์สิทธิ์ เข้าเยี่ยมฟื้นฟูจิตใจครู บุคลากรและนักเรียนคาทอลิก

การให้ความสำคัญกับกิจกรรมทางศาสนาคริสต์อื่นๆ ได้แก่ กิจกรรมสวดประจำวัน 3 เวลา คือ ในกิจกรรมยามเช้า ก่อนเข้าเรียนภาคบ่าย และก่อนกลับบ้าน การเชิญพระสงฆ์มาให้โอวาทนักเรียนทุกสัปดาห์ตลอดปี การศึกษา พิธีมิสซาเปิดและปิดปีการศึกษา กิจกรรมทุกวันสุกัรต์ต้นเดือน ค่ายคำสอนประจำปี การจัดสัปดาห์พระคัมภีร์ การเตรียมนักเรียนรับศีลอภิบาล ศีลมหาสนิท และศีลกำลัง เป็นต้น

การสร้างความร่วมมือระหว่าง บ้าน วัด และโรงเรียนขยายไปถึงการสร้างเครือข่ายให้เกิดความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ เช่น ผู้ปกครองของนักเรียน ชุมชน ศาสนาอื่น หน่วยงานราชการ เป็นต้น เพื่อให้โรงเรียนคาทอลิกเป็นของทุกคนและเกิดการพัฒนายั่งยืนตลอดไป การให้ความร่วมมือและสร้างความสัมพันธ์อันดีต้องอาศัยกระทำการกิจต่างๆ ที่ส่งเสริมความเชื่อ ความเข้าใจ และสร้างทัศนคติที่ดีต่อศาสนสัมพันธ์ การร่วมมือกันทำกิจกรรมทั้งทางพุทธ คริสต์ อิสลาม ไปร่วมงานด้วยกันทั้งสามศาสนาผ่านกิจกรรมศาสนสัมพันธ์ ครูนักเรียนมีจิตอาสาช่วยงานวัดทั้งพุทธ คริสต์ และมัสยิดของอิสลาม

2. การทำงานร่วมกับผู้ปกครอง

การทำงานร่วมกับผู้ปกครองในแบบเชื้อเชิญ การให้คำแนะนำและรับฟังกันและกัน การพบปะผู้ปกครองด้วยการประชุม พูดคุยเกี่ยวกับแนวทางการอบรมนักเรียนให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมทำให้ผู้ปกครองตระหนักถึงบทบาทและหน้าที่ของตนในฐานะครูคนแรกๆ ที่ใครๆ ทดแทนไม่ได้ ซึ่งทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ชีวิตแบบสังคมในระดับครอบครัวที่เอื้ออาทรและเข้าใจต่อกัน กิจการเหล่านี้เป็นการเตรียมตัวนักเรียนที่สำคัญสำหรับสังคมที่กว้างขึ้น ในฐานะสมาชิกคนหนึ่งของสังคมและพระศาสนจักรที่ต้องมีส่วนร่วม

กิจการอื่นๆ ที่ส่งผลประโยชน์และเป็นแบบอย่างทางการปฏิบัติที่ดี เช่น การประชุมผู้ปกครองคาทอลิกให้เข้าใจในการอบรมบุตรหลานแบบคาทอลิก รวมทั้งการอบรมนักเรียนโดยใช้คุณค่าพระวรสารเป็นเครื่องมือในการกล่อมเกลาจิตใจ และส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม และจัดกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน เช่น กิจกรรมเครือข่ายผู้ปกครองคาทอลิก การฟื้นฟูจิตใจให้ครอบครัวคาทอลิก กิจกรรมไปเยี่ยมวัดในต่างจังหวัดร่วมกันทุกปี เป็นต้น

4. การทำงานร่วมกันของพระสังฆราช พระสงฆ์ นักบวชและฆราวาส

“พระเจ้าทรงสร้างมนุษย์ตามพระฉายาของพระเจ้า และทรงรักและรับมนุษย์เป็นบุตรของพระองค์ มนุษย์ทุกคนจึงมีศักยภาพที่จะพัฒนาตนให้เป็นผู้มีเหตุผล ใช้สติปัญญาเพื่อการเรียนรู้ เพื่อสร้างควมมีคุณธรรมและพัฒนาในธรรมสู่ความบริบูรณ์ ในฐานะบุตรพระเจ้า มนุษย์เกิดมาพร้อมกับความสามารถด้านต่างๆ ที่พระเจ้าประทานให้มีอยู่ในตน ซึ่งสามารถพัฒนาให้ปรากฏได้อย่างค่อยเป็นค่อยไป จนบรรลุถึงความ เป็นมนุษย์แท้ที่มีคุณค่า”

โรงเรียนคาทอลิก, 1977, ข้อ 31 และมิติด้านศาสนาของการศึกษาในโรงเรียนคาทอลิก, 1988, ข้อ 99

ผู้ร่วมงานทั้งพระสงฆ์ นักบวช ฆราวาส ทั้งผู้ที่เป็นคาทอลิกและผู้ที่มีความเชื่ออื่น ทำงานร่วมเป็นทีมด้วยบรรยากาศแบบพี่น้องที่ผู้ร่วมงานนำหัวใจที่เปี่ยมด้วยความรักทุ่มเทเสียสละมารวมกัน การให้เกียรติและเคารพศักดิ์ศรีของกันและกันอย่างแท้จริง ภายใต้ต้นนโยบายที่ชัดเจนในการจัดการศึกษา ทำให้พวกเขาไปถึงเป้าหมายได้ในที่สุด

โดยภาพรวมในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลที่มีนักบวชเป็นผู้บริหารงาน คณะนักบวชมีความสัมพันธ์ที่ดีกับพระศาสนจักรท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นพระสังฆราชและพระสงฆ์ มีความอ่อนน้อมต่อคำสั่งสอนของผู้นำในพระศาสนจักร พร้อมให้ความช่วยเหลือ ร่วมมือในการทำงานร่วมกันประชุมปรึกษาพูดคุย เพื่อการทำงานด้วยกัน

อย่างราบรื่น และมีความเอื้ออาทรต่อกันในกิจการต่างๆ ตามนโยบายของพระศาสนจักรท้องถิ่น พระสงฆ์ นักบวช และบุคลากรคาทอลิกจึงเป็นประจักษ์พยานที่เด่นชัดถึงความรัก เมตตาและความเป็นหนึ่งเดียวกัน

ในการบริหารโรงเรียนของสังฆมณฑล ผู้บริหารทำบันทึกความตกลงเรื่องการทำหน้าที่ของแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน หากมีกรณีที่ต้องรับผิดชอบร่วมกัน จะมีการปรึกษาหารือและแสวงหาแนวทางที่ดีที่สุดเพื่อโรงเรียน โรงเรียนให้ความร่วมมือทุกด้านในกิจกรรมของพระศาสนจักรท้องถิ่น รวมถึงให้บุคลากรร่วมทุกกิจกรรมและมีส่วนร่วมในทุกภารกิจที่เกี่ยวข้อง พระสงฆ์นักบวชและฆราวาสยังมีการพบปะเป็นประจำสม่ำเสมอทุกเดือน มีการรายงานความเคลื่อนไหวตามโครงสร้างของสังฆมณฑล จัดมอบหมายหน้าที่ชัดเจน และมีระบบระเบียบในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ อันเป็นการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมและทำงานเป็นทีม

พระสงฆ์องค์หนึ่งไปบรรยายถึงความสัมพันธ์กับพระสังฆราช พระสงฆ์ด้วยกัน นักบวช ฆราวาส ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการบริหารโรงเรียนไว้อย่างน่าสนใจ ดังนี้

1. ความสัมพันธ์กับพระสังฆราช

พระสังฆราชเป็นผู้รับใบอนุญาตและมอบหมายให้พระสงฆ์ไปดูแลโรงเรียนในฐานะผู้แทนผู้รับใบอนุญาต/ผู้จัดการ พระสังฆราชเป็นผู้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับโรงเรียนในสังฆมณฑล ส่วนพระสงฆ์มีหน้าที่รับนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ปกติจะไม่ค่อยมีปัญหาหรือสิ่งทำทลายในความสัมพันธ์ระหว่างพระสังฆราชและพระสงฆ์ที่รับผิดชอบโรงเรียน

2. ความสัมพันธ์กับพระสงฆ์ด้วยกัน

เนื่องจากสังฆมณฑลมีโรงเรียนหลายโรงเรียน จึงมีพระสงฆ์หลายองค์ที่ได้รับมอบหมายจากพระสังฆราชให้ไปดูแลโรงเรียน โดยปกติ พระสงฆ์ที่รับผิดชอบโรงเรียนแต่ละโรงเรียนมักจะปรึกษาหารือกัน แบ่งปันทรัพยากรระหว่างโรงเรียน พร้อมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันอยู่ประจำ แต่สิ่งที่ทำทลาย คือ ทำอย่างไรโรงเรียนใหญ่ที่มีทรัพยากรมากจะแบ่งปันและให้ความช่วยเหลือโรงเรียนเล็กที่ยังไม่เข้มแข็ง

อนึ่ง หากมีพระสงฆ์หลายองค์อยู่ในโรงเรียนเดียวกัน พระสงฆ์ผู้เป็นหัวหน้าจะต้องใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ แบ่งงานและมอบหมายความรับผิดชอบให้พระสงฆ์ทุกองค์ให้มีบทบาทในการร่วมบริหาร มีอะไรก็ปรึกษาหารือกัน หลายครั้งปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างพระสงฆ์ที่อยู่สถาบันการศึกษาเดียวกัน คือ พระสงฆ์ที่เป็นหัวหน้าไม่แบ่งงานให้ชัดเจน หรือบางกรณีอาจจะมีการแบ่งงานชัดเจน แต่พระสงฆ์ที่ได้รับมอบหมายงานกลับไม่มีความรับผิดชอบ ไม่ลงมือทำของงาน ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำทลายให้พระสงฆ์ทุกองค์ต้องปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น มิฉะนั้นจะก่อให้เกิดปัญหาตามมาและจะไม่สามารถทำให้โรงเรียนเป็นสนามและเป็นฐานแห่งการประกาศข่าวดีได้

3. ความสัมพันธ์กับนักบวช

นักบวชหญิงที่มาร่วมบริหารโรงเรียนในสังฆมณฑลจะได้รับการแต่งตั้งจากมหาธิการิณีของคณะฯ ซึ่งจะมีนักบวชท่านหนึ่งรับหน้าที่ผู้อำนวยการโรงเรียน ส่วนท่านอื่นๆ อาจจะมาดูแลโรงอาหาร โรงครัว เป็นต้น

ในทางปฏิบัติในการบริหารโรงเรียน พระสงฆ์จะเป็นผู้แทนผู้รับใบอนุญาตหรือผู้จัดการ ซึ่งถือเป็นผู้รับผิดชอบโรงเรียนในนามของสังฆมณฑล (พระสังฆราช) แต่บางที่พระสงฆ์อาจจะมอบหน้าที่การบริหารโรงเรียนแทบทั้งหมดให้กับผู้อำนวยการซึ่งเป็นนักบวชหญิง พระสงฆ์จะดูอยู่ห่างๆ ถ้าโชคดีได้ผู้อำนวยการที่มีทักษะในการบริหารแบบพระเยซูเจ้า คือ เน้นการมีส่วนร่วม ทำงานเป็นทีม มีมนุษยสัมพันธ์ ผู้ร่วมงานก็จะมีขวัญและกำลังใจดีโรงเรียนก็จะไปได้ดี พระสงฆ์ผู้ทำการแทนผู้รับใบอนุญาตหรือผู้จัดการก็ไม่ต้องลงมาแก้ปัญหา แต่ถ้าในกรณีตรงกันข้าม พระสงฆ์ต้องเข้ามาแก้ไข และบางครั้งก็จะเกิดความขัดแย้งจากเล็กไปหาใหญ่ ซึ่งตรงนี้ คือ สิ่งทำลาย

ถามว่าในทางปฏิบัติจะอย่างไรกับความท้าทายข้างต้น คำตอบคือ ก่อนที่จะส่งพระสงฆ์หรือนักบวชหญิงมาบริหารสถาบันการศึกษาคาทอลิก จำเป็นที่สังฆมณฑลและคณะนักบวชจะต้องให้ผู้ที่จะได้รับมอบหมายงานบริหารโรงเรียนไปเข้ารับการฝึกอบรมให้มีจิตตารมณ์ตามคุณค่าพระวรสารและมีภาวะผู้นำแบบพระเยซูเจ้าเสียก่อน หากไม่แล้วจะเป็นการส่งคนไปสร้างปัญหาให้กับโรงเรียน อันจะทำให้โรงเรียนไม่สามารถเป็นสนามและเป็นฐานแห่งการประกาศข่าวดีได้

4. ความสัมพันธ์กับฆราวาส

เนื่องจากพระสงฆ์ต้องทำงานกับฆราวาสซึ่งเป็นทั้งผู้ร่วมบริหาร (รองผู้อำนวยการฝ่ายต่างๆ) และฆราวาสซึ่งเป็นครูและบุคลากร

ก. ความสัมพันธ์กับฆราวาสที่เป็นผู้ร่วมบริหาร (รองผู้อำนวยการฝ่ายต่างๆ)

มีเทคนิคต่างๆ คือ พระสงฆ์ต้องให้และให้ชั้นนโยบายที่เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม ให้ฆราวาสผู้ร่วมบริหารได้มีอิสระในการคิดและนำเสนอสิ่งดีๆ ในที่ประชุมของคณะกรรมการบริหารโดยตระหนักว่า “หลายหัวดีกว่าหัวเดียว” ให้เกียรติ ยกย่องและเห็นคุณค่าของทุกคน ซึ่งจะทำให้ได้ความคิดสร้างสรรค์ที่หลากหลายและนำมาสรุปร่วมกันและใช้เป็นแนวทางในการทำงานของแต่ละฝ่าย พระสงฆ์ต้องถือว่า ฆราวาสเป็นผู้ร่วมงานที่ต้องได้รับความไว้วางใจ เชื่อใจ ติดตามให้กำลังใจ เหมือนที่พระเยซูเจ้ามอบหมายงานให้อัครสาวกด้วยความไว้วางใจ เชื่อใจ ติดตามให้กำลังใจ ให้การดูแลยามประสบปัญหาหรือเหนื่อยล้า “ท่านทั้งหลายจงมาพักผ่อนกับเราตามลำพังในที่สงัดระยะหนึ่งเถิด” (มก 6:30) จงงานประสบความสำเร็จ วิธีการนี้เป็นการป้องกันปัญหาและสิ่งทำลายเกิดขึ้นจากการใช้วัฒนธรรมเชิงอำนาจ ซึ่งหลายครั้งพระสงฆ์ นักบวชมักจะมองฆราวาสเป็นลูกน้องที่ตนจะสั่งขอร้องอย่างไรก็ได้ ซึ่งหลายครั้งเป็นแบบนี้

ข. ความสัมพันธ์กับฆราวาสที่เป็นครูและบุคลากรในระดับปฏิบัติการ

มีเทคนิคต่างๆ คือ มองทุกคนเป็นสมาชิกในครอบครัว ให้เกียรติ ให้ความรัก ห่วงใย แบ่งปัน เพราะโดยพื้นฐานฆราวาสจะเคารพพระสงฆ์อยู่แล้ว ฉะนั้นพระสงฆ์ไม่ต้องไปข่มขู่หรือแสดงอำนาจบาตรใหญ่ต่อครูและบุคลากร พวกเขาพร้อมที่จะร่วมมือในการทำงานอย่างดีอยู่แล้ว เป็นพระสงฆ์หรือนักบวชต่างหากที่เผด็จการ ชอบออกคำสั่งแทนการถามความคิดเห็น ปรีกษาหรือและสรุปร่วมกันจนได้แนวทางในการทำงานร่วมกัน สิ่งทำลายที่จะเกิดขึ้น คือ ทำอย่างไรจึงจะสามารถสร้างบรรยากาศแบบครอบครัวให้เกิดขึ้นในโรงเรียน เพื่อให้ทุกคนรู้สึกว่าเป็นเจ้าของและพร้อมทุ่มเทเสียสละอย่างสุดความสามารถเพื่อนำพาให้เจริญก้าวหน้าสืบไป

สรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียนคาทอลิกต้องเป็นการบริหารงานที่สอดคล้องต่อเนื่องและเชิงรุก เพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายและแผนพัฒนาของโรงเรียนเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ โดยมีความมุ่งหวังที่จะพาโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จท่ามกลางสภาพแวดล้อม อุปสรรค และการแข่งขันเชิงคุณภาพในปัจจุบันที่สูงขึ้น ผู้บริหารต้องแสวงหากลยุทธ์ในการบริหารให้เกิดคุณภาพ อยู่รอด และเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหารสามารถหลอมรวมความคิดของครูและบุคลากรให้เป็นหนึ่งเดียว พร้อมทั้งยอมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่อการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์

5. บรรยากาศแห่งความรักและอิสรภาพ

การเป็นมนุษย์ คือ การได้รับพระพรแห่งสติปัญญาและอิสรภาพ การศึกษาอย่าไม่ใช้การศึกษาที่แท้จริง หากนักเรียนไม่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงและอย่างสมัครใจ ในการเรียนรู้ของตน นักเรียนควรได้รับการสนับสนุนให้เรียนรู้ด้วยการลงมือทำและตอบสนองด้วยสติปัญญา ความมุ่งมั่น และอารมณ์อันละเอียดอ่อน การศึกษาคาทอลิกควรให้ความสำคัญกับการศึกษาแบบมีส่วนร่วม

มิติด้านศาสนาของการศึกษาในโรงเรียนคาทอลิก, 1988, ข้อ 105 และ ข้อ 47

การจัดบรรยากาศทางกายภาพในโรงเรียนให้ทุกคนที่เข้ามาสัมผัสเป็นบรรยากาศของโรงเรียนคาทอลิก ให้ปรากฏเด่นชัด เมื่อทุกคนได้เข้ามาในโรงเรียนคาทอลิกให้เขาสัมผัสได้ด้วยความรัก ความอบอุ่น ความเมตตา โอบอ้อมอารีตามแบบพระคริสตเจ้า เช่น การติดข้อคิด พระวาจาตามสถานที่ต่างๆ ของโรงเรียน การประดับสถานที่ เพื่อนำข้อคิดไปปฏิบัติ เป็นต้น

บรรยากาศแห่งความรักและอิสรภาพในโรงเรียนคาทอลิก ยังเห็นได้จากการปฏิบัติผ่านกิจการต่างๆ ดังนี้

1. การหล่อเลี้ยงบำรุงด้วยวิถีชีวิตและจิตตารมณ์ของพระเยซูเจ้า

โดยผ่านทางพระวาจาจากพระคัมภีร์ ในพิธีบูชาขอบพระคุณและศีลมหาสนิท คำสอนของพระศาสนจักรที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน คำภาวนา การสัมผัสพระเจ้าในชีวิต การเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และบุคคลรอบข้างทุกระดับ การแสดงออกด้วยกิริยาท่าทีการไหว้ด้วยความเคารพ การใช้เวลาให้เกียรติพี่น้องเพื่อนมนุษย์และเรา คำของผู้ที่ได้รับจากภูมิปัญญาในวงการสนทนา การประชุมสัมมนาและการศึกษาค้นคว้าทางด้านวิชาการ

2. การเสริมสร้างจิตตารมณ์และการแบ่งปัน เอื้ออาทร

เน้นการให้และการบริการกับสังคมและชุมชน ด้วยความรักและจริงใจและเต็มที่ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ไม่ว่าจะร่วมกับองค์กรหรือหน่วยงานใดทั้งภาครัฐและเอกชน

3. การสัมผัสชีวิตด้วยการช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ที่ต้องการในทุกระดับชั้น

การปฏิบัติกิจกรรมเมตตาด้วยกิจกรรมต่างๆ เช่น เยี่ยมเยียนผู้รอโอกาส ทั้งในชุมชนบริเวณวัดและนอกชุมชนทั้งผู้สูงอายุ เด็กพิการ เด็กกำพร้า เด็กยากจน ฯลฯ การเยี่ยมเยียนผู้ต้องขังโดยไม่เลือก จัดให้ผู้ถูกคุมขังคาทอลิกได้รับศีลอภิบาลและร่วมมิสซา โดยได้รับการสนับสนุนทั้งจากครู นักเรียน และศิษย์เก่า

การสร้างบรรยากาศแบบคาทอลิกในโรงเรียนนี้ยังเห็นได้จากการที่ทุกคนพร้อมใจกันในการทำความดีช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงาน ยินดีช่วยเหลือสังคม และเป็นแบบฉบับที่ดีแก่ชุมชน การรับสมัครนักเรียนโดยไม่มีเงินกินเปล่า การรับนักเรียนคาทอลิกเป็นอันดับแรก การให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่ยากจนโดยรับมาอยู่ ให้เรียนจนจบชั้นสูงสุดของโรงเรียน และให้ทุนการศึกษาแบบไป-กลับ โดยไม่แบ่งแยกศาสนา เป็นต้น

4. การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและนักเรียนคาทอลิก

เป็นพยานยืนยันถึงองค์พระคริสต์ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างแก่บุคคลศาสนาอื่นผ่านกิจกรรม เช่น การออกเยี่ยมเยียนครอบครัวคาทอลิกเป็นการปลุกฝังและเพิ่มพูนความเชื่อคริสตชน ทั้งครู นักเรียนและครอบครัวที่ได้รับการเยี่ยมเยียน เพราะการเยี่ยมเยียนจะมีการสวดภาวนาและการแบ่งปันพระวาจาอันเป็นการหนุนใจชีวิตคริสตชน

ยึดมั่นในเป้าหมายและพันธกิจด้วยความปีติยินดีและสุขใจ

“พระเยซูเจ้า” ผู้ทรงเป็นบ่อเกิดและจุดหมายของการทำศาสนบริการทุกอย่างในชีวิตประจำวัน การผูกตนเองไว้กับพระเยซูเจ้า การส่งต่อพันธกิจแห่งรักของพระเยซูเจ้าไปสู่ผู้เรียนจะมีความหมายที่สุดต่อบทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบเรื่องการศึกษา เพราะเป็นหัวใจสำคัญของการส่งต่อมรดกด้านความเชื่อและคุณธรรมที่ดีที่พระเยซูเจ้าได้มอบหมายไว้ การอบรมสั่งสอนนักเรียนให้มีความเชื่อถึงสัจธรรมของชีวิตแบบคริสต์ ดังนั้น โรงเรียนต้องเปิดรับทุกคนโดยไม่มีเงื่อนไขโดยจัดการศึกษาโดยมุ่งเน้นการปฏิบัติพันธกิจอย่างเป็นรูปธรรม และยึดมั่นในเป้าหมายและพันธกิจที่ส่งผลด้านบวกและเป็นการเสริมสร้างอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกเข้มแข็งขึ้น ดังต่อไปนี้

1. การทำให้อัตลักษณ์ของโรงเรียน “รัก รับผิดชอบ เมตตาและซื่อสัตย์” โดดเด่นและปรากฏชัดในบุคลากรทุกระดับในโรงเรียน และนักเรียน และครอบครัวทุกคน ทั้งในส่วนตัวและสังคมที่ทุกคนเป็นสมาชิก

2. การยึดมั่นในอุดมการณ์ของโรงเรียนคาทอลิกและปฏิบัติในชีวิตประจำวันของโรงเรียน การเผยแพร่คำสอนของพระเยซูเจ้าโดยผ่านทางจัดกิจกรรม และบรรยากาศความเชื่อ ความศรัทธา และพิธีกรรมการปลุกฝังจิตสำนึกและการฝึกฝนการเจริญชีวิตตามจิตตารมณ์พระวรสาร การบ่มเพาะนักเรียนให้มีความรับผิดชอบต่อตนเอง มีความวิริยะอุตสาหะ มุ่งเน้นให้นักเรียนรู้จักคุณค่าพระวรสารและพัฒนาตนเองในทุกมิติ

3. การเปิดโอกาสที่หลากหลายสำหรับนักเรียน เพื่อให้พวกเขาเติบโตและพัฒนาพรสวรรค์ของตนเต็มตามศักยภาพที่ได้รับจากพระเจ้า โรงเรียนเอาใจใส่ในทุกมิติ เช่น มิติด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม วิชาชีพ จริยธรรมและจิตวิญญาณ พัฒนาพรสวรรค์ของนักเรียนในบรรยากาศของการร่วมมือและความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันและปลุกฝังคุณค่าชีวิต เน้นเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมควบคู่การพัฒนาด้านวิชาการ

4. การสร้างกิจกรรมให้กับนักเรียนที่หลากหลาย โดยตระหนักว่าการศึกษาไม่ได้เป็นเพียงความรู้แต่ประมวลจากประสบการณ์และการปฏิบัติการณ์ในชีวิต คือ การรู้ว่าต้องปฏิบัติอย่างไร ทำไมต้องปฏิบัติเช่นนั้นบนพื้นฐานของการเคารพต่อศักดิ์ศรีและควมมีเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคลทุกคนในโอกาสในการเติบโตและเรียนรู้ และเคารพต่อความคิดของคนอื่นและความสามารถในการปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกันได้แม้จะมีความเห็นต่าง

5. การรักษาจุดแข็งในด้านการทุ่มเทและเอาใจใส่ต่อนักเรียนอย่างเสมอภาค การติดตาม ดูแล ช่วยเหลือ เป็นกำลังใจแก่นักเรียนในบรรยากาศพิเศษ อันเปี่ยมด้วยจิตตารมณ์แห่งความรักและอิสรภาพ การดูแลความปลอดภัยในทรัพย์สินและร่างกาย และความปลอดภัยจากยาเสพติดและอบายมุข

6. การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมให้ครูเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนในฐานะผู้ร่วมงานของโรงเรียนที่จะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนด้านจริยธรรมและคุณธรรม การร่วมพัฒนาและส่งเสริมโรงเรียนให้เป็นสถานปมเพาะทั้งด้านจิตใจและร่างกาย การร่วมมือดูแลช่วยเหลือกันอย่างจริงจังในโรงเรียน ทั้งของสังฆมณฑลกับคณะนักบวช และฆราวาส เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การทำกิจกรรมและการพัฒนาโรงเรียนร่วมกัน

7. การปฏิบัติและแสดงจุดยืนทางด้านเศรษฐกิจ/ การเงินอย่างชัดเจนว่า “โรงเรียนไม่ใช่โรงเรียนธุรกิจการจัดการศึกษา” โรงเรียนปฏิบัติต่อครูและบุคลากรด้วยความยุติธรรมตามระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การดูแลผู้รอโอกาสทางด้านเศรษฐกิจ

8. การนำแนวทางของพระศาสนจักรที่ปรากฏในเอกสาร เช่น อัครลักษณะการศึกษาคาทอลิก สมณลิขิตของสมเด็จพระสันตะปาปา สาส์นจากการประชุมสมัชชา ถ้อยแถลงจากการสัมมนาสภาการศึกษาคาทอลิก ฯลฯ สู่การปฏิบัติจริงในโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรม สิ่งที่ทำอยู่ในเวลานี้ ส่วนใหญ่เพียงเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจแต่ยังไม่มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนรวมถึงไปการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล

จึงสรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียนคาทอลิกต้องทำเพื่อสนองเป้าหมาย “สนามของการอภิบาลและประกาศข่าวดี” ตามบริบทของโรงเรียน ไม่ใช่โรงเรียนเป็นธุรกิจการศึกษาที่การเน้นด้านวิชาการเพียงอย่างเดียว แต่ต้องเน้นการอบรมนักเรียนให้เข้าถึงคุณค่าของความเป็นมนุษย์ที่เป็นฉายาลักษณะของพระเจ้า การทุ่มเทในด้านการจัดหลักสูตร การศึกษาที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียนได้พบโอกาสในการค้นพบศักยภาพและคุณค่าของตนเอง โรงเรียนจึงจะเป็นสนามของการทำงานด้านการอภิบาลเลี้ยงนวยชุมพวาบาลของพระสงฆ์ นักบวช และฆราวาสทั้งกับนักเรียน ผู้ปกครอง ผู้ร่วมงานในโรงเรียนทุกคน ตลอดจนชุมชนอีกทั้งการติดต่อกับทุกคนด้วยความเป็นมิตรที่พร้อมช่วยเหลือและมีเมตตาเสมอ ดังนี้ จึงจะถือได้ว่า เป็นการบริหารโรงเรียนคาทอลิกที่มีคุณค่า

โรงเรียนคาทอลิกในเอเชีย

พันธกิจร่วมกันของพระสังฆราช พระสงฆ์ นักบวชและฆราวาส
ในแง่มุมมองของสมณลิขิตของสมเด็จพระสันตะปาปา

คำตอบแบบสอบถาม

1. สิ่งใดที่ท่านคิดว่าเป็นการให้ชีวิต / การเสริมแรง / มีความหมายที่สุดในศาสนบริการของท่านในกรอบของการศึกษาคาทอลิก?

คำตอบของพระสังฆราช

สิ่งที่เป็นการให้ชีวิต การเสริมแรงที่มีความหมายที่สุดในศาสนบริการงานในกรอบของการศึกษาคาทอลิก ขอแยกเป็นด้าน ๆ ดังนี้

1. ในมุมมองของการเป็นผู้รับ

1.1 ด้านชีวิตฝ่ายจิตในฐานะเป็นสงฆ์ศาสนบริการ คือ พิธีบูชาขอบพระคุณ การภาวนา งานจิตตภาบาล และการปฏิบัติหน้าที่พระสงฆ์อย่างดีที่สุดในแต่ละวัน

1.2 ด้านชีวิตการทำงานในฐานะเป็นสงฆ์ผู้บริหาร คือ

1.2.1 การทำงานร่วมกับผู้ร่วมงานทั้งนักบวช ฆราวาสชายหญิงทั้งผู้ที่เป็นคาทอลิกและมีความเชื่ออื่น การมีนโยบายที่ชัดเจน เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสังฆมณฑล การทำงานเป็นทีมด้วยบรรยากาศแบบพี่น้องของผู้ร่วมงานที่น่าหัวใจที่เปี่ยมด้วยความรักทุ่มเทเสียสละมารวมกัน การให้เกียรติและเคารพศักดิ์ศรีของกันและกันอย่างแท้จริงทำให้ที่สุดแล้วพวกเราไปถึงเป้าหมาย

1.2.2 การทำงานร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่

ก.) นักเรียน เมื่อได้เห็นนักเรียนได้รับการพัฒนาทั้งในด้านจิตใจ จิตวิญญาณ (เป็นคนดี ขึ้น) ด้านสติปัญญา (เป็นคนเก่งและมีทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีพ) ด้านร่างกาย (เติบโต แข็งแรง สุขภาพดี)

ข.) ผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งเมื่อพระสงฆ์ซึ่งเป็นผู้นำพาให้เกิดการพัฒนาใน ข้อ ก) ส่งผลให้ผู้ปกครองมีความศรัทธา ไว้วางใจและให้ความร่วมมืออย่างดีกับทางโรงเรียน ถือเป็นเสริมแรงในการทำงานอย่างมากที่สุด

1.3 ด้านชีวิตกลุ่มร่วมกับเพื่อนพระสงฆ์ นักบวช และพระสังฆราชคือความห่วงใย แบ่งปัน ให้กำลังใจ ไว้วางใจ มองในแง่บวก พร้อมทั้งให้อภัยและให้โอกาส การทำงานในด้านความคิดที่อยู่ภายใต้ความเชื่อ และหลักคำสอนของพระเยซู

2. ในมุมมองของการเป็นผู้ให้

การให้การอบรมศึกษาที่พัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ในทุกมิติ (Whole person) คือทั้งร่างกาย สติปัญญา จิตใจ จิตวิญญาณ ถือเป็นการจัดการศึกษาแบบคาทอลิกอย่างแท้จริง เพื่อในที่สุดแล้วนักเรียน นักศึกษาที่จบออกไปจะเป็นทั้งคนดีและเก่ง สามารถเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพของสังคมและประเทศชาติ และเจริญชีวิตตามคุณค่าพระวรสารแห่งความรักและเมตตา

คำตอบของพระสงฆ์

นอกจากการให้ศาสนบริการในด้านพิธีกรรมกับบรรดาสัตบุรุษและพี่น้องนักบวชแล้ว การทำงานแพร่ธรรม อาศัยการจัดการศึกษานับว่าเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ทำให้ชีวิตมีคุณค่าและความหมาย เพราะเป็นการเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลที่เป็นรูปธรรมและนำพานักเรียนด้วยการเป็นประจักษ์พยาน การที่พระสงฆ์ นักบวชร่วมอยู่ในชีวิตโรงเรียนที่มองเห็นได้ด้วยชุดเครื่องแบบของนักบวช พระสงฆ์ เพื่อสร้างภาพและหนทางให้เข้าไปใกล้สัมผัสองค์ความดีเปรียบเสมือนเมล็ดพันธุ์แห่งพระวาจาที่หย่อนลงในจิตใจพวกเขาและรอโอกาสเพื่อเติบโตและเกิดผล

การบริหารโรงเรียนเพื่อสนองเป้าหมาย “สนามของการอภิบาลและประกาศข่าวดี” ไม่ใช่โรงเรียนเป็นธุรกิจ การศึกษา หรือการเน้นด้านวิชาการเพียงอย่างเดียวตามบริบทของโรงเรียน แต่เป็นการเน้นการอบรมนักเรียนให้เข้าถึงคุณค่าของความเป็นมนุษย์ที่เป็นฉายาลักษณ์ของพระเจ้า การทุ่มเทในด้านการจัดหลักสูตรการศึกษาที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียนได้พบโอกาสในการค้นพบศักยภาพและคุณค่าของตนเอง อีกทั้งการติดต่อกับทุกคนด้วยความเป็นมิตรที่พร้อมช่วยเหลือและมีเมตตาเสมอ โรงเรียนจึงจะเป็นสนามของการทำงานด้านการอภิบาลเลี้ยงน่าย ชุมพวาบาลของพระสงฆ์ นักบวช ฆราวาสทั้งกับนักเรียน ผู้ปกครอง ผู้ร่วมงานในโรงเรียนทุกคน ตลอดจนชุมชน ซึ่งเป็นการบริหารงานโรงเรียนที่มีคุณค่า

ด้วยเหตุนี้ จำเป็นต้องทำให้โรงเรียนอยู่ในบรรยากาศและจิตตารมณ์ของครอบครัวที่มีพระเยซูเจ้าประทับอยู่ท่ามกลางเราเสมอ เพราะเราทำกิจการโรงเรียนในนามของพระองค์ การต้อนรับ “ทุกคน” โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมี “เด็กนักเรียนทุกคนเป็นศูนย์กลาง” (Child / Pupil-Centered with Jesus) เป็นเรื่องสำคัญพื้นฐาน” จึงปล่อยให้เด็กเหล่านี้มาหาเราเถิด

คำตอบของนักบวช

สิ่งที่มีความหมายที่สุดในกรอบการศึกษาคาทอลิกในฐานะศาสนบริการ คือ การมีส่วนร่วมในพันธกิจด้านการประกาศพระวรสารของพระศาสนจักร ทำให้โรงเรียนเป็นสถานที่ที่ทำให้ชีวิตและพันธกิจของพระเยซูเจ้าเป็นจริงในโรงเรียนคาทอลิก เป็นการพัฒนานักเรียนในด้านมนุษยวิทยาตามแนวทางคาทอลิก ทำให้นักเรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและวิญญาณ โดยยึดแนวทางการศึกษาแบบคาทอลิก

จุดศูนย์กลางของชีวิตและการเสริมแรงในการให้ศาสนบริการคือ “พระเยซูเจ้า” ผู้ทรงเป็นบ่อเกิด และจุดหมายของการทำศาสนบริการทุกอย่างในชีวิตประจำวัน การผูกตนเองไว้กับพระเยซูเจ้า และการส่งต่อพันธกิจแห่งรักของพระไปสู่นักเรียน มีความหมายที่สุด ตอบทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบเรื่องการศึกษา เพราะเป็นหัวใจสำคัญ

ของการส่งต่อมรดกด้านความเชื่อและความดี ที่พระเยซูเจ้าได้มอบหมายไว้ การอบรมสั่งสอนนักเรียนให้มีความเชื่อถึงสัจธรรมของชีวิต การมีความรับผิดชอบต่อกันในเรื่องสิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศแบบยั่งยืน (Laudato Si') สังคม ครอบครัว (Amoris Laetitia)

การจัดการศึกษาควบคู่กับงานอภิบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอภิบาลครอบครัว การมีโครงการอภิบาลในการเอาใจใส่บรรดาเยาวชนอย่างเด่นชัด ส่งเสริมความสำคัญของการรวมพลังระหว่างครอบครัว โรงเรียนและนักเรียน มีนโยบายเอาใจใส่นักเรียนคาทอลิกเป็นพิเศษ เป็นต้น ในด้านชีวิตคริสตชน

โรงเรียนเปิดรับทุกคนโดยไม่มีเงื่อนไขโดยจัดการศึกษาโดยมุ่งเน้น

1. การพัฒนานักเรียนให้ได้รับการพัฒนาครบทุกมิติ ปลูกฝังคุณค่าชีวิต เน้นคุณธรรมจริยธรรมควบคู่กันด้านวิชาการ
2. การเสริมสร้างคุณค่าทางจริยธรรม การเคารพต่อศักดิ์ศรีและความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคล ทุกคนมีโอกาสในการเติบโตและเรียนรู้ เคารพต่อความคิดของแต่ละคน ความสามารถในการปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกัน
3. การเปิดโอกาสที่หลากหลายสำหรับผู้เรียน เพื่อให้ทำให้พวกเขาเติบโตและพัฒนาพรสวรรค์ของตน โรงเรียนเอาใจใส่ในทุกมิติ เช่น มิติด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม วิชาชีพ จริยธรรมและจิตวิญญาณ พัฒนาพรสวรรค์ของผู้เรียนในบรรยากาศของการร่วมมือและความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน
4. การสร้างกิจกรรมให้กับผู้เรียนที่หลากหลาย โดยตระหนักว่าการศึกษาไม่ได้เป็นเพียงความรู้แต่เป็นมวลประสบการณ์และการปฏิบัติการ คือ การรู้ว่าต้องปฏิบัติอย่างไร
5. การติดตาม ดูแล ช่วยเหลือ เป็นกำลังใจแก่เยาวชน และบุคลากรผู้ร่วมงานอย่างใกล้ชิดในจิตตารมณ์ครอบครัว สร้างชุมชนการศึกษาที่มีบรรยากาศพิเศษ อันเปี่ยมด้วยจิตตารมณ์แห่งความรัก และการช่วยเหลือเกื้อกูล
6. การบ่มเพาะนักเรียนให้มีความรับผิดชอบต่อตนเองมีความวิริยะอุตสาหะ มุ่งเน้นให้นักเรียนรู้เข้าใจคุณค่าพระวรสารและพัฒนาตนเองในทุกมิติ
7. การให้ผู้ยากไร้และด้อยโอกาส เข้ารับการศึกษาตามความเหมาะสม

คำตอบของฆราวาส

1. สิ่งที่เป็นการเสริมแรงที่มีความหมายที่สุดในศาสนบริการ คือ การตระหนักและยอมรับว่า **เด็กทุกคนเป็นสิ่งสร้างของพระเจ้า** ซึ่งเราต้องรับผิดชอบต่อดูแลอย่างดีที่สุด ไม่ว่าเขาจะเป็นศาสนาใด สิ่งสำคัญคือ ปลูกฝังให้เด็กๆ มีคุณธรรมประจำใจ รู้จักคำสั่งสอนและปฏิบัติตามศาสนาที่ตนนับถือ เพื่อว่าเขาจะได้ใช้ศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจตน และคอยยับยั้งจากการประพฤติปฏิบัติสิ่งที่ไม่ถูกต้อง

การให้การศึกษาก็คือการสร้างคน และต้องเป็นคนที่มีคุณธรรมและมีคุณภาพ ดังนั้นโรงเรียนจึงมุ่งเน้นในเรื่องของศาสนสัมพันธ์ กล่าวคือการสอนเด็กให้เป็นคนดีตามศาสนาที่ตนนับถือ การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมที่ให้ความสำคัญของศาสนาคริสต์ และศาสนาพุทธอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งหากเราใจกว้างและยอมรับศาสนาอื่นแล้ว ก็เป็นการเผยแพร่วัฒนธรรมศาสนาคริสต์ทางอ้อมเช่นกัน

โรงเรียนให้ความสำคัญกับครู ผู้เป็นแบบอย่างที่ดีกับเด็ก ๆ โดยการอบรมคุณธรรมสำหรับครู อย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความตระหนักและฟื้นฟูจิตใจครู สำหรับการเป็นต้นแบบที่ดีให้กับนักเรียนต่อไป

2. **การทำงานตามความประสงค์ของพระเจ้า** การได้รับพระพรความรักจากพระเจ้าในการดำเนินกิจการตามพระวาจาของพระเจ้า มีความเชื่อมั่นในพระเยซูเจ้า ที่คอยดูแล ช่วยเหลือกิจการของพระองค์ และการดำเนินกิจการทุกอย่างให้เป็นไปตามพระประสงค์ของพระองค์

โรงเรียนตั้งอยู่บนรากฐานของคริสต์ศาสนา โดยยึดพระแม่มาเรียพระมารดาของพระเยซูเป็นองค์อุปถัมภ์ของโรงเรียน เป็นแบบอย่างความรักความเมตตา การให้อภัยและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน อันจะนำมาซึ่งความสุขความสำเร็จในด้านการเรียน การทำงาน และการดำเนินชีวิตในสังคม มีคุณธรรม เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ นำความรู้ที่ได้ไปใช้อย่างถูกต้อง ช่วยเหลือสังคมและประเทศชาติให้มีความสงบสุขและรุ่งเรือง ยึดมั่นความรักต่อพระเยซู และพวกเราทุกคน เป็นหลักในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ให้เกิดกับผู้บริหาร ครู และนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน มีความรักในครอบครัวเล็กๆ ในโรงเรียนของเรา

3. **การรับรู้และทำความเข้าใจกับเป้าหมายของการจัดการศึกษาคาทอลิกอย่างถ่องแท้** โดยการแสวงหาด้วยตนเองจากแหล่งความรู้ต่างๆ ศึกษาจากหนังสือ รับฟังจากผู้รู้ เสวนากับบุคคลต่างๆ ดูแบบอย่างจากการปฏิบัติจริงของผู้ที่ทำงานในแวดวงการศึกษาคาทอลิก และนำสิ่งที่ได้เรียนรู้มาปฏิบัติในชีวิตจริงของตนเอง หากเรารู้ว่าเราทำงานเพื่ออะไร ทำไปทำไม มีเป้าหมายที่ชัดเจนในการทำงาน เราจะตระหนักถึงคุณค่าของสิ่งที่เราทำ ทำให้เราเหนื่อยล้าทำงานได้อย่างต่อเนื่อง และมีความสุขในการทำพันธกิจของการศึกษาคาทอลิก

4. **การให้ความสำคัญกับชีวิตจิต** พลังจากภายในได้จากการภาวนา การแบ่งปันพระวาจา การรำพึง การปฏิบัติศาสนกิจสม่ำเสมอ การอ่านพระคัมภีร์ และหนังสือศรัทธา ความใส่ใจในคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปา การได้มีส่วนร่วมขององค์กรศาสนา ความมุ่งมั่นที่จะสร้างอัตลักษณ์โรงเรียนคาทอลิกให้กับโรงเรียนที่ตนเองมีส่วนร่วม การอ่านสมณสาส์นเกี่ยวกับโรงเรียนคาทอลิกเสมอๆ และการได้ร่วมงานกับผู้มีอุดมการณ์เดียวกัน การฟื้นฟูจิตใจร่วมกัน และความพยายามในการสร้าง Learning Community ระหว่างเพื่อนครูในโรงเรียน การที่ผู้ปกครองและนักเรียนเกื้อหนุนร่วมอุดมการณ์ของโรงเรียน และสิ่งที่ให้ชีวิตและเสริมแรงมากที่สุดคือเมื่อเห็นนักเรียนที่เติบโตอย่างงดงามอันเป็นผลงานของพระเจ้าผ่านทางการทำงานของเรา

5. The most meaningful aspect of my life as a Catholic educator is **the opportunity to facilitate the life-long formation of the staff and students.** Working with children, it is sometimes difficult to see the result of the hard work that is put in because the successes of the children are not actualized until they are adults. There are moments that I enjoy being the students on a daily basis but sometimes the hard work is a distraction from enjoying the moment. My hope is that what I am doing at the school will make

an impact to the students' lives in their future. It is like planting a seed and taking care of it so that it grows and is fruitful in the future. At this point, the school is teaching the students in academics and morals so that they grow up to be good citizens of the world.

(แปล) แง่มุมที่มีความหมายที่สุดในชีวิตของฉันในฐานะของนักการศึกษาคาทอลิกได้แก่ โอกาสในการเอื้ออำนวยให้เกิดการหล่อหลอมอบรมตลอดชีวิตแก่บุคลากรและนักเรียน บางครั้งการทำงานกับเด็กๆ จะเห็นผลลัพธ์ของการทำงานหนักได้ยาก เพราะความสำเร็จของเด็กๆ จะยังไม่เกิดเป็นจริงขึ้นจนกว่าพวกเขาจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ในหลายโอกาสฉันรู้สึกสนุกกับการเป็นผู้เรียนรู้อันแต่ละวัน แต่บางครั้งภาระงานหนักมากมายทำให้ลดทอนช่วงขณะแห่งความสนุกนั้นไป ฉันหวังว่าสิ่งที่ฉันกระทำในโรงเรียนจะส่งผลกระทบต่อชีวิตของนักเรียนในอนาคต สิ่งนี้เป็นเหมือนกับการหว่านเมล็ดพันธุ์และดูแลเมล็ดนั้นเพื่อที่ต้นไม้จะได้เจริญเติบโตและผลิดอกออกผลในอนาคต ในประเด็นนี้โรงเรียนได้สอนนักเรียนด้านวิชาการและศีลธรรมเพื่อให้พวกเขาเติบโตขึ้นเป็นพลเมืองที่ดีของโลก

2. สิ่งใดที่ท่านทำอย่างเป็นรูปธรรมในศาสนบริการด้านการศึกษาคาทอลิกที่ท่านคิดว่าส่งผลด้านบวกมากที่สุดต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (นักเรียน ครอบครัวของนักเรียน และชุมชนโดยรวม)?

คำตอบของพระสังฆราช

1. การเจริญชีวิตเป็นแบบอย่างในด้านความรัก ความเมตตา เอื้ออาทรต่อนักเรียน ครอบครัวของนักเรียน และชุมชนโดยรวมและการเป็นประจักษ์พยานโดยการเจริญชีวิตแบบคริสต์

2. การบูรณาการคุณค่าพระวรสารเข้าสู่แผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้การสอนวิชาการแต่ละวิชาและแต่ละคาบเรียน มีไม่เพียงเป็นการถ่ายทอดความรู้และทักษะเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาเท่านั้น แต่ต้องเป็นการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมไปพร้อมๆ กันด้วย

3. การพัฒนาให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนคุณธรรมแบบคริสต์ โดยนำเอาคุณค่าพระวรสาร 4 ประการ ได้แก่ รักเมตตา ซื่อสัตย์ กตัญญู อยู่อย่างพอเพียง มาเป็นอัตลักษณ์ในการบริหารโรงเรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหาร คณะครู บุคลากรและนักเรียนทุกคนนำคุณค่าพระวรสารอย่างน้อย 4 ประการนี้ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของตนเอง ตั้งแต่ตื่นนอนจนกระทั่งถึงเข้านอน (ทำดีจนเป็นวิถีชีวิต)

4. การให้โอกาสการศึกษาแก่ครอบครัวโดยสนับสนุนทุนการศึกษาจำนวนปีละประมาณ 10 ล้านบาท แก่ นักเรียนของโรงเรียนคาทอลิก

5. การประชุม สัมมนาผู้บริหาร และครูในระบบโรงเรียน การไปร่วมสัมมนาของสภาการศึกษาคาทอลิกทุกปี เป็นความร่วมมือระดับชาติที่เด่นชัด การประชุมทุกเดือนกับกรรมการบริหารระดับสังฆมณฑล และประสานงานกับกรรมการระดับชาติ

คำตอบของพระสงฆ์

1. การยึดมั่นและมั่นคงในการจัดการศึกษาตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกที่มีพระเยซูเป็นศูนย์กลาง โดยเฉพาะมุ่งเน้นการสอนคุณค่าพระวรสาร (จริยธรรม คุณธรรม) ควบคู่ไปกับความเป็นเลิศทางวิชาการ ทั้งนี้ เป้าหมายที่ชัดเจนในการสร้างพลเมืองที่พร้อมรับใช้ มีจิตอาสาและรับผิดชอบต่อสังคม ด้วยความซื่อสัตย์
2. การรักษาจุดแข็งในด้านการทุ่มเทและเอาใจใส่ต่อนักเรียนอย่างเสมอภาค ความปลอดภัยในทรัพย์สิน และร่างกาย และความปลอดภัยจากยาเสพติดและอบายมุข การดูแลเอาใจใส่นักเรียนผู้รอโอกาส ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเรียน สติปัญญา และพฤติกรรม
3. การจัดการศึกษาที่มุ่งสู่การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมตามหลักพระคริสตธรรมและหลักธรรมศาสนาที่ผู้เรียนนับถือ ทั้งส่วนของการอบรม การจัดพิธีกรรม การจัดพิธีการ กิจกรรม ในชีวิตประจำวันโรงเรียนตามคำสอนของพระศาสนจักรคาทอลิก การมุ่งเน้นการอภิบาลและการประกาศข่าวดี ในลักษณะเป็น การหว่านเมล็ดพันธ์ของพระวาจา ซึ่งพระเจ้าเป็นจะเป็นผู้ทำให้เมล็ดนั้นเจริญเติบโต การดูแลช่วยเหลือปฏิบัติต่อผู้ร่วมงาน (ครู บุคลากร) ด้วยการเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ให้การตอบแทนอย่างยุติธรรมเหมาะสมรวมทั้งการบริหารจัดการ การให้การสนับสนุนช่วยเหลือชุมชน ตามศักยภาพและความพร้อมของโรงเรียน เพื่อสัมผัสความหมายของการเป็นโรงเรียนคาทอลิก
4. การปลูกฝังจิตสำนึกและการฝึกฝนเจริญชีวิตตามจิตตารมณ์พระวรสาร เป็นอุดมการณ์ที่โรงเรียนคาทอลิกจะต้องยึดมั่นและปฏิบัติในชีวิตประจำวันในโรงเรียน การเผยแพร่ธรรมะที่เป็นคำสอนของพระเยซูเจ้า โดยผ่านทางจัดกิจกรรม และบรรยากาศความเชื่อ ความศรัทธา และพิธีกรรม ที่อธิบายด้วยคำว่า ฐานการประกาศข่าวดีแห่งความรักของพระเจ้า
5. การทุ่มเทในด้านการจัดหลักสูตรการศึกษาที่หลากหลายเพื่อให้ให้นักเรียนได้พบโอกาสในการค้นพบศักยภาพและคุณค่าของตนเอง อีกทั้งการติดต่อกับทุกคนด้วยความเป็นมิตรที่พร้อมช่วยเหลือและมีเมตตาเสมอ
6. การให้ความสำคัญกับการพัฒนานักเรียนที่ครบทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม โดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง คำนี้ถึงศักยภาพและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น พัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน แผนการเรียนที่หลากหลาย โภชนาการที่ดี
7. การให้ความสำคัญกับการสร้างระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา มีความยุติธรรม จริงใจ มีความปรารถนาดีต่อทุกคน และมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ให้กับนักเรียน ครูและบุคลากรทุกคน

คำตอบของนักบวช

1. การมีการสอนคำสอน และมีคาบคริสตศาสนาเพื่อสอนหลักธรรมทางศาสนาคาทอลิกแก่นักเรียนทุกคน การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและนักเรียนคาทอลิก เป็นพยานยืนยันถึงองค์พระคริสต์ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของบุคคลศาสนาอื่น เช่น เข้าร่วมพิธีมิสซาทุกสัปดาห์ (ทางโรงเรียนจัด) ครูแบ่งปันพระวาจาทุก 2 สัปดาห์

2. การส่งเสริมพัฒนาคุณค่านิยมและคุณธรรมให้ได้รับการพัฒนาตนเอง ทั้งด้านความรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรมตามแบบการศึกษาคาทอลิก เพื่อนำมาพัฒนาผู้เรียนพร้อมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน เพื่อความเป็น เอกภาพ ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน
3. การจัดงานวันสำคัญต่างๆ โดยมีพิธีบูชาขอบพระคุณ/ วจนพิธีกรรมและกิจกรรมเมตตาปราณีต่างๆ เพื่อ ช่วยเหลือผู้ยากไร้และมีความต้องการ เช่นวันฉลองแม่พระ วันคริสต์มาส ฯลฯ นักเรียนทุกชั้นได้หมั่นเวียนเข้าร่วม พิธีกรรม และเรียนรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมทางศาสนาคริสต์
4. การฝึกให้นักเรียนเป็นผู้นำและผู้ตามในโครงการบ้านสี่คุณธรรม เน้นความสมัครสมานสามัคคีในการ ทำงานและทำประโยชน์ร่วมกันในโรงเรียนและออกสู่สังคม โดยมีนักบุญองค์อุปถัมภ์บ้านสี่เป็นต้นแบบในด้าน คุณธรรมและจริยธรรม สนับสนุนให้เกิดผู้นำที่จะทำประโยชน์ให้แก่โรงเรียนและสังคมสืบไป
5. การจัดค่าย ช่วยกระตุ้นและเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการอบรมเยาวชนมากขึ้น และ รูปแบบการจัดค่ายทำให้มีโอกาสเข้าถึงเยาวชนได้มากขึ้น พบศรัทธาภาพในตัวเยาวชนได้ชัดเจนขึ้นด้วย
6. การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และปฏิบัติกิจกรรมเพื่อพัฒนาโรงเรียน ให้การอบรมและแนะแนวทางที่ถูกต้อง
7. การสัมผัสชีวิตเพื่อช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ที่ต้องการ ระดับชั้น ปฏิบัติกิจเมตตา เยี่ยมเยียนผู้รอโอกาส ทั้งในชุมชนบริเวณวัด และนอกชุมชนทั้งผู้สูงอายุ เด็กพิการ เด็กกำพร้า เด็กยากจน ฯลฯ การ เยี่ยมเยียนผู้ต้องขังโดยไม่เลือก จัดให้ผู้ถูกคุมขังคาทอลิกได้รับศีลอภัยบาป และร่วมมิสซา โดยได้รับการสนับสนุน ทั้งจากครู นักเรียน และศิษย์เก่า
8. การสอนให้ครูและนักเรียนคิดเป็น แก้ปัญหาเป็นโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักคิด และหลักปฏิบัติ พร้อมทั้งใช้กระบวนการไตร่ตรองในการเรียนและการสอน
9. ภารกิจด้านหอพักนักเรียนประจำเอื้อต่อการอบรม และเป็นการปลูกฝังเยาวชนที่ดีในอนาคต นักเรียน ศิษย์เก่าหลายคนมีความประทับใจ ในการอบรมที่เคยได้รับ และกลับเป็นคนที่ทำประโยชน์แก่สังคม นำการอบรมที่ เคยรับไปใช้กับชีวิตของตน และอบรมสั่งสอนบุตรหลานให้มีระเบียบวินัย สวดมนต์ภาวนาก่อนนอนทั้งที่เป็น พุทธศาสนิกชน
10. การพบปะผู้ปกครอง ด้วยการประชุม พูดคุยเกี่ยวกับแนวทางการอบรมนักเรียนให้เป็นไปในแนวทาง เดียวกัน การให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน ทำให้ผู้ปกครองตระหนักถึงบทบาท และหน้าที่ของตนในฐานะครูคนแรกที่ใครๆ ก็ทดแทนไม่ได้ ซึ่งทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ชีวิตแบบสังคมในระดับ ครอบครัวที่เอื้ออาทรและเข้าใจต่อกัน เพื่อเตรียมตัวนักเรียนในอนาคตสำหรับสังคมที่กว้างขึ้น ในฐานะสมาชิกคน หนึ่งของสังคมที่ต้องมีส่วนร่วมและพัฒนาสังคมที่ตนเองดำเนินชีวิตอยู่

11. การสร้างความร่วมมือระหว่าง บ้าน วัด และโรงเรียน ร่วมมือกันทำกิจกรรมทั้งทางพุทธ-คริสต์-อิสลาม ไปร่วมงานด้วยกันทั้งสามศาสนา ใช้กิจกรรมศาสนสัมพันธ์ ครู นักเรียนมีจิตอาสาช่วยงานวัดทั้งพุทธและคริสต์

12. การทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะกับครูและบุคลากรช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการอบรม ได้มากกว่าการทำงานคนเดียว การส่งเสริมบุคลากรครูให้มีส่วนร่วมในภารกิจแพรวพรรณทำให้นักเรียนเรียนรู้การทำงานร่วมกัน

13. การให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่ยากจน โดยรับมาอยู่ให้เรียนจนจบชั้นสูงสุดของโรงเรียน และให้ทุนการศึกษาแบบไป-กลับโดยไม่แบ่งแยกศาสนา

คำตอบของฆราวาส

1. การอภิบาลนักเรียนด้วยความรักและเมตตา ให้คำปรึกษา ชี้แนะทั้งตัวนักเรียน และครอบครัวของนักเรียนเพื่อให้โอกาสกับนักเรียนในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น และช่วยให้เกิดความเข้าใจที่ดีขึ้นภายในครอบครัว (กรณีที่มีนักเรียนมีปัญหาทางครอบครัว)

2. คาทอลิก มีการนำพระวรสารมาใช้ในการทำกิจกรรมต่างๆ มีการอบรมคำสอนและนิทานคำสอนตามหลักศาสนาในวิชาจริยศึกษา มีการให้ความรู้เกี่ยวกับประวัตินักบุญหลายๆท่าน เพื่อเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตให้กับคุณครูและนักเรียนเพื่อเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

3. การสร้างบรรยากาศความรักและความเอื้ออาทรของการอยู่ร่วมกันภายในโรงเรียน ทำให้เกิดความร่วมมือไม่ร่วมมือ การดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในโรงเรียนอย่างเต็มที่ ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐและเอกชนในด้านต่างๆ เช่นเดียวกัน ส่งผลให้โรงเรียนเป็นที่ยอมรับของชุมชน ผู้ปกครอง ภายในจังหวัด รวมถึงการบริการช่วยเหลือสังคม ตามเจตนารมณ์ในด้านศาสนบริการของการศึกษาคาทอลิกด้วย

กิจกรรมและโครงการที่ทำกันอย่างต่อเนื่องในเรื่องของจิตอาสาและจิตสาธารณะ ทำให้นักเรียนและครูมีประสบการณ์ตรงกับการได้ออกไปช่วยเหลือ เยี่ยมเยียนผู้ด้อยโอกาสกว่า ประสบการณ์เหล่านี้ทำให้ทุกคนที่เข้าร่วมมีความสุขจากการให้

4. การเสริมสร้างจิตตารมณ์และการแบ่งปัน เอื้ออาทร โรงเรียนจะเน้นการให้และการบริการกับสังคม ชุมชน ผู้ปกครอง นักเรียนด้วยความรักและจริงใจ และเต็มที่ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นองค์กรหรือหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น ตัวแทนครูและนักเรียนนำอาหารไปเลี้ยงและปรนนิบัติผู้สูงอายุ ณ บ้านพักผู้สูงอายุเบธานี อ.บ้านโป่ง ในวันแม่แห่งชาติของทุกๆ ปี การนำเงินไปบริจาคและจัดกิจกรรมที่บ้านสิทธิดา ศูนย์พัฒนาเด็กพิการ อ.บ้านโป่ง บริจาค ร่วมกิจกรรม และตรวจสุขภาพนักเรียนโรงเรียนน้อง 15 แห่ง ที่เป็นโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน รวมนักเรียนประมาณ 3,000 คน เป็นต้น

5. การให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนให้ถึงพร้อมทุกด้านอย่างกลมกลืน ทั้งด้านร่างกาย ศีลธรรมและสติปัญญา โดยอาศัยหลักเอกัตบุคคล พัฒนารายบุคคล ในบริบทที่มีนักเรียนไม่มากนัก ครูของโรงเรียน สามารถรู้จัก “นักเรียน” และส่งต่อ นักเรียนรายบุคคลขึ้นไปจนจบชั้นสูงสุดของโรงเรียนได้อย่างดี

การส่งเสริมด้านกีฬา การเคลื่อนไหว สุขภาพ ดูแลการพัฒนารายบุคคล ส่งเสริมทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต วายน้ำ ศิลปะ ดนตรี และสุนทรียภาพ บนหลักคิดว่า การบ่มเพาะคุณธรรม จริยธรรมผ่านการปฏิบัติกิจกรรมที่ออกแบบอย่างตั้งใจ หลากหลายและต่อเนื่องทำให้เด็กซึมซับความคิด เหตุผล ตรรกะ ข้อเท็จจริง ต้นแบบที่ดี แนวปฏิบัติที่สังคมยอมรับ / ไม่ยอมรับ โดยตลอดเวลา จนเด็กมีความเข้มแข็งเด่นชัด ศีลธรรมมากขึ้น กิจกรรมที่ทำประจําวันจะปรับเปลี่ยนทุกปี ขึ้นอยู่กับปัญหา ความต้องการหรือจุดเน้นที่ผู้บริหาร ครู เห็นพ้อง โดยจะทําร่วมกันเป็น Whole-school approach ไม่ใช่กลุ่มใดอยากทำก็ทำ แต่ทำทั้งโรงเรียน

6. การให้ความสำคัญกับกิจกรรมทางศาสนา กิจกรรมสวดประจําวัน 3 เวลา คือ ในกิจกรรมยามเช้า ก่อนเข้าเรียนภาคบ่าย และก่อนกลับบ้าน การเชิญบาทหลวงมาให้โอวาทนักเรียนทุกสัปดาห์ตลอดปีการศึกษา กิจกรรมทางศาสนา พิธีบูชาขอบพระคุณเปิดและปิดปีการศึกษา (2 ครั้ง/ปี) กิจกรรมนํานักเรียนคาทอลิกไปวัดทุกวันศุกร์ต้นเดือน ส่งนักเรียนคาทอลิกไปเข้าค่ายคำสอนประจำปีที่มีครูคาทอลิกสอนคำสอนตลอดปี และสอนเตรียมนักเรียนรับศีลอภิเษกบาล ศีลมหาสนิท และ ศีลกำลัง

7. กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา เช่น

(1) วันคริสต์มาส ถือเป็นงานประจำปีของโรงเรียนที่ได้รับความร่วมมืออย่างดีจากทั้งภาครัฐและเอกชน มิใช่เพื่อความรื่นเริง สนุกสนานเท่านั้น แต่เทศกาลคริสต์มาสเป็นบรรยากาศแห่งความรักและการแบ่งปัน ซึ่งบุคลากรและนักเรียนมีโอกาสดูแลเอาใจใส่กันเป็นพิเศษ มีการแบ่งปันบริจาคสิ่งของเพื่อผู้รอคอยโอกาสตามที่ต่างๆ

(2) กิจกรรมมหาพรต เป็นอีกโอกาสหนึ่งที่บุคลากรและนักเรียนได้แสดงออกด้วยการอดออม จากการผลิต ละ เลิก เสียสละเงินค่าขนม เพื่อมอบให้องค์กรคาทอลิกนำไปช่วยเหลือ หรือใช้ในกิจการคาทอลิกตามธรรมเนียมของพระศาสนจักรคาทอลิก ซึ่งทุกคนมอบให้ด้วยความเต็มใจจริงๆ เพราะเชื่อใจ ไว้ใจว่าเงินทุกบาทจะไปถึงผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ

(3) วันปัสกา ออมเงินกระปุกมหาพรตในทุกระดับชั้นเพื่อสมทบบริจาคช่วยเหลือผู้ขาดแคลน

8. การที่โรงเรียนกำหนดให้ครูทุกคนใช้ Reflective Pedagogy ที่ประยุกต์ จาก Ignatian Pedagogy Paradigm และสร้างนิสัยของ reflection ให้เป็นของทุกคน

9. การร่วมแรงร่วมใจในการเรียนรู้และภาคปฏิบัติของการดูแลสิ่งแวดล้อมเริ่มจากในโรงเรียน

10. การที่โรงเรียนมีวันฟื้นฟูจิตใจของครู และนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ การอบรมพิเศษให้กับครูใหม่เพื่อให้เข้าใจเรียนรู้บรรยากาศคาทอลิก อบรมนักเรียนที่ละระดับชั้น จากชีวิตและเวลาที่ครูทุ่มเท เห็นผลชัดเจน นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงอารมณ์และพฤติกรรมของตน ซึ่งได้รับการตอบรับและการประเมินผลจากผู้ปกครองนักเรียนว่าลูกกลับไปบ้านแล้วเปลี่ยนแปลงตัวเองได้อย่างเหลือเชื่อ ส่งผลให้ผู้ปกครองเชื่อใจและไว้วางใจการอบรมแบบคาทอลิก

11. กิจกรรมเครือข่ายผู้ปกครองคาทอลิก ที่จัดฟื้นฟูจิตใจให้ครอบครัวคาทอลิก และกิจกรรมไปเยี่ยมวัดในต่างจังหวัดร่วมกันทุกปี แต่ละปีมีครอบครัวนักเรียนร่วมประมาณ 30-50 ครอบครัว

3. อะไรคือแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดของศาสนบริการของท่าน 3 - 5 แนวที่ท่านต้องการให้ดำเนินต่อไป หรือเสริมให้เข้มแข็งขึ้นเพื่อประโยชน์ของพระศาสนาจักร?

คำตอบของพระสังฆราช

1. การพัฒนาตนเองและคณะพระสงฆ์ที่ทำงานด้านการศึกษา ให้มีจิตตารมณ์แห่งพระวรสารและมีภาวะผู้นำแบบพระเยซู เพื่อให้สามารถเป็นทั้งผู้อภิบาลและผู้บริหารที่ดีในสถานศึกษาคาทอลิกจนสามารถพัฒนาให้สถาบันการศึกษาคาทอลิกทุกแห่งเป็นสนามและเป็นฐานแห่งการประกาศข่าวดีใหม่อย่างแท้จริง
2. การร่วมกันไตร่ตรองปรัชญา พันธกิจ ยุทธศาสตร์การศึกษาคาทอลิกและทบทวนบทบาทหน้าที่ของสถาบันการศึกษาคาทอลิกว่ายังอยู่ และยึดมั่นในอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก
3. การพัฒนาครู บุคลากร นักเรียน ทุกคนด้วยความเคารพในความต่าง ให้สามารถนำคุณค่าพระวรสารไปประยุกต์ใช้ในชีวิตของตนได้อย่างแท้จริง
4. การสร้างเครือข่ายให้เกิดความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น นักเรียน ครอบครัวของนักเรียน ชุมชน วัด หน่วยงานราชการ เป็นต้น เพื่อให้สถาบันการศึกษาคาทอลิกเป็นของทุกคนเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนตลอดไป
5. การสร้างเครือข่ายและความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาคาทอลิกทั้งในและต่างประเทศเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน ทำให้เกิดการพัฒนาค่อยๆที่ยั่งยืนตลอดไป

คำตอบของพระสงฆ์

1. การบริหารโรงเรียนตามนโยบายโรงเรียนเป็นสนามของการอภิบาลและการประกาศข่าวดี สร้างบรรยากาศของการอยู่ร่วมกันในท่ามกลางความแตกต่างทางความเชื่อ วัฒนธรรมประเพณี วิถีการดำเนินชีวิต บรรยากาศของชุมชนที่พระเจ้าเป็นศูนย์กลาง
2. การปฏิบัติแสดงออกทางด้านเศรษฐกิจ / การเงิน “โรงเรียนไม่ใช่โรงเรียนธุรกิจการจัดการศึกษา” โรงเรียนปฏิบัติต่อ ครู บุคลากร ด้วยความยุติธรรมตามระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องและการปฏิบัติต่อผู้เรียนด้วยความยุติธรรมและยึดหลักเมตตา การดูแลผู้รอโอกาสทางด้านเศรษฐกิจ
3. การบูรณาการการจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา การอบรมนักเรียน และกิจกรรมโรงเรียน มีพื้นฐานบนหลักพระคริสตธรรมที่มีพระเยซูเจ้าเป็นรากฐาน สร้างเสริมมโนธรรมที่ถูกต้องเพื่อการใช้อิสรภาพในการตัดสินใจ การจัดการเรียนการสอนเน้นการไตร่ตรองสร้างอิสรภาพที่ถูกต้องในการดำเนินชีวิต

4. การสร้างผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม เป็นผู้นำด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้วยการจัดการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับทักษะชีวิตควบคู่กับทักษะวิชาการ

5. การเสริมสร้างบุคลากรที่เป็นผู้ร่วมงาน “ครู” อย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยเฉพาะครูคาทอลิกควรแสดงภาพลักษณ์ของครูคาทอลิกให้ปรากฏเด่นชัด ด้วยการเป็นแบบอย่างที่ดีและให้ความร่วมมือกับผู้บริหารในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายของการศึกษาคาทอลิก

6. การส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้กับพระสงฆ์และนักบวชเพื่อความพร้อมในการเข้ามาทำงานด้านการจัดการศึกษาในโรงเรียนด้วยการเคารพ และรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน และผู้ที่รับบริการด้านการศึกษา

7. การหล่อเลี้ยงบำรุงด้วยวิถีชีวิตและจิตตารมณ์ของพระเยซูเจ้า ผ่านทางพระวาจาจากพระคัมภีร์และศีลมหาสนิท ในพิธีบูชาขอบพระคุณ คำสอนของพระศาสนจักรที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน คำภาวนา การเชื่อมสัมพันธ์ระหว่างพระเจ้า พี่น้องเพื่อนมนุษย์และเรา คำของผู้ที่ได้รับจากภูมิปัญญาในวงการศึกษา การประชุมสัมมนาและการศึกษาค้นคว้าทางด้านวิชาการ วิถีชีวิตและแนวปฏิบัติจากประสบการณ์ที่หลากหลาย

8. การดำเนินชีวิตเป็นตัวอย่างที่ดี การอยู่ร่วมกับผู้อื่น มีชีวิตที่สมณะ วางตัวอย่างเหมาะสม การที่พระสงฆ์ร่วมอยู่ในชีวิตโรงเรียนที่มองเห็นได้ด้วยชุดเครื่องแบบของพระสงฆ์

9. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียนคาทอลิก ทั้งของสังฆมณฑลและนักบวช เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรร่วมกัน

คำตอบของนักบวช

1. การเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ กับบุคคลรอบข้างทุกระดับ แสดงออกด้วยกิริยาท่าทีการไหว้ด้วยความเคารพ การใช้วาจาให้เกียรติกัน

2. การทำให้อัตลักษณ์ของโรงเรียน “รัก รับผิดชอบ และให้อภัย” โดดเด่นและปรากฏชัดในบุคลากรทุกระดับในโรงเรียน และครอบครัวของครูและนักเรียนทุกคน ทั้งในส่วนตัวและสังคมที่ทุกคนเป็นสมาชิก การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมให้ครูเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนในฐานะผู้ร่วมงานของโรงเรียนที่จะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนด้านจริยธรรมและคุณธรรม การสอนคริสตศาสนาในโรงเรียน

3. การเสริมสร้างคุณค่าพระวรสารให้เข้มแข็งและสอดคล้องกับยุคเทคโนโลยีให้กับพระสงฆ์ นักบวช และฆราวาส เพื่อสามารถถ่ายทอดให้กับบุคคลรอบข้าง และให้ความสำคัญกับคุณค่าพระวรสารในภาคปฏิบัติ “การศึกษาที่ไม่นำมนุษย์ไปสู่จุดหมายปลายทางชีวิต ไม่ใช่การศึกษาที่แท้จริง”

4. การสอนคำสอนนักเรียนคาทอลิก การสอนคริสตศาสนาในห้องเรียน โดยมีหลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอนที่มีความหมายต่อชีวิต และช่วยให้นักเรียนเป็นผู้นำ และสมาชิก ที่กระตือรือร้น

5. การสร้างบรรยากาศแบบคาทอลิกในโรงเรียน ที่ทุกคนพร้อมใจกันในการทำความดี ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงาน ยินดีช่วยเหลือสังคม และเป็นแบบฉบับที่ดีแก่ชุมชน การทำงานกับคนยากจน การรับสมัครนักเรียนโดยไม่มีเงินกินเปล่า การรับนักเรียนคาทอลิกเป็นอันดับแรก การให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่ยากจน โดยรับมาอยู่ให้เรียนจนจบชั้นสูงสุดของโรงเรียน และให้ทุนการศึกษาแบบไป-กลับ รวมถึงกิจกรรมสังคมสงเคราะห์สำหรับผู้ด้อยโอกาส เช่น การทำงานกับคนพิการทางสายตาผู้ยากจนและด้อยโอกาส เป็นต้น

6. การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและนักเรียนคาทอลิก เป็นพยานยืนยันถึงองค์พระคริสต์ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของบุคคลศาสนาอื่น เข้าร่วมพิธีมิสซาทุกสัปดาห์ (ทางโรงเรียนจัด) ครูแบ่งปันพระวาจาทุก 2 สัปดาห์

7. การส่งเสริมสัปดาห์พระคัมภีร์ กิจกรรมแบบคาทอลิก เช่น พิธีบูชาขอบพระคุณ วจนพิธีกรรมในโอกาสพิเศษต่างๆ สวดภาวนาร่วมกันทุกครั้งที่มีโอกาส

8. การให้ความร่วมมือและสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างพระสงฆ์ นักบวช และฆราวาส เพื่อกระทำภารกิจต่างๆ ที่ส่งเสริมความเชื่อ ความเข้าใจ สร้างทัศนคติที่ดีต่อทุกศาสนา การมีศาสนสัมพันธ์ การสร้างความร่วมมือระหว่าง บ้าน วัด และโรงเรียน ร่วมมือกันทำกิจกรรมทั้งทางพุทธ คริสต์ อิสลาม ไปร่วมงานด้วยกัน ทั้งสามศาสนา ผ่านกิจกรรมศาสนสัมพันธ์ ครู นักเรียนมีจิตอาสาช่วยงานวัดทั้งพุทธและคริสต์

9. การจัดบรรยากาศทางกายภาพในโรงเรียนให้ทุกคนที่เข้ามาสัมผัสที่เป็นบรรยากาศของโรงเรียนคาทอลิก ให้ปรากฏเด่นชัด เมื่อทุกคนได้เข้ามาในโรงเรียนคาทอลิกให้เขาสัมผัสได้ด้วยความรัก ความอบอุ่น ความมีเมตตา โอบอ้อมอารีตามแบบพระคริสต์เจ้า เช่นการติดข้อคิด พระวาจาตามสถานที่ต่างๆ ของโรงเรียน การจัดงานวันฉลองแม่พระ การจัดงานวันคริสต์มาส การประดับสถานที่ เพื่อนำข้อคิดไปปฏิบัติ

คำตอบของฆราวาส

1. การร่วมพัฒนา ส่งเสริมสถานศึกษาให้เป็นแหล่งบริการทั้งด้านจิตใจ ร่างกาย และ การร่วมมือดูแลช่วยเหลือกันอย่างจริงจังในโรงเรียนทั้งของมิสซัง คณะนักบวช หรือฆราวาส เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การทำกิจกรรมและการพัฒนาโรงเรียนร่วมกันทั้งผู้บริหาร ครู นักเรียน ของโรงเรียนคาทอลิก ที่มีทั้งโรงเรียนที่ดีมาก ดี และเริ่มพัฒนาการดำเนินการส่งเสริมช่วยเหลือ การสร้างความเข้มแข็ง และพัฒนาการศึกษาคาทอลิก รวมทั้งพระศาสนจักรให้เจริญ

2. การสร้างเครือข่ายผู้บริหารการศึกษาคาทอลิกเพื่อเป็นการดูแลและช่วยเหลือกัน ไม่ว่าจะเป็นการร่วมพัฒนาผู้บริหาร การเข้าไปมีส่วนร่วมกับผู้บริหารในการแก้ปัญหา การสร้างจิตตารมณ์การบริการกับผู้บริหาร การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ช่วยเหลือ มีศูนยหลักหรือต้นแบบในการจัดการศึกษาคาทอลิก

3. การบริหารงานที่สอดคล้องและต่อเนื่องและเชิงรุก เพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายหรือแผนพัฒนาของโรงเรียนเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ โดยมีความมุ่งหวังที่จะพาโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จท่ามกลางสภาพแวดล้อม อุปสรรค สภาพการแข่งขันเชิงคุณภาพในปัจจุบันที่สูงขึ้น ผู้บริหารต้องแสวงหากลยุทธ์ในการ

บริหารให้เกิดคุณภาพ อุดม และเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง ชุมชน สามารถหลอมรวมความคิดของครู บุคลากร ให้เป็นหนึ่งเดียว พร้อมที่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่อการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์

4. การบ่มเพาะคุณธรรมในนักเรียนอาศัย 3 H คือ Head > Heart > Hand นำเสนอความรู้/ ประสบการณ์ ให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติ จนเกิดความเห็นพ้อง ยอมรับ จึงฝังในจิตใจ เกิดเป็นคุณธรรม นำไปปฏิบัติในชีวิตอย่างถาวร โดยจะต้องทำต่อเนื่องสม่ำเสมอทุกปี แต่สมควรปรับเปลี่ยนรูปแบบกิจกรรมให้ทันเหตุการณ์ ตรงเป้าหมายที่จะแก้ไข พัฒนา และเหมาะสมกับวัยนักเรียน

5. การไต่ตรอง เป็นกระบวนการสำคัญมากในการบ่มเพาะคุณธรรมนักเรียน ทำให้ทั้งครูและเด็กได้หยุด สำนวญทุกช่วงเวลา ของการทำกิจกรรมว่าทำไปแล้ว รู้สึกอย่างไร ได้ประโยชน์อย่างไร ควรทำต่อหรือไม่ เป็นต้น

6. การบรรจุวิชาคริสต์ศาสนาไว้ในโครงสร้างการสอนในโรงเรียน ทำให้นักเรียนทุกคนได้มีโอกาสเรียนรู้ ศาสนาคริสต์ในชั้นเรียน โดยมีครูคำสอนเป็นผู้สอน ครูคำสอนได้รับการเตรียมอย่างดีจากวิทยาลัยสงฆ์ธรรม และ ศูนย์อบรมคริสต์ศาสนธรรม

7. การให้โอกาสครูทุกคนมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรม ที่จะพัฒนานักเรียนด้วยกัน เป็นบรรยากาศ แห่งความรัก อิสระภาพ ไปสู่การร่วมพัฒนา ส่งผลให้ครูมีความเป็นเจ้าของกิจกรรม และตั้งใจทำได้ดี

8. การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ความเข้มแข็ง ให้แก่บุคลากรที่เป็นผู้ร่วมงานสำคัญคือ “ครู” อย่าง จริงจังและต่อเนื่อง การเอาใจใส่เป็นพิเศษกับครู บุคลากรและนักเรียนคาทอลิก ให้การอบรม การมีส่วนร่วมใน กิจกรรมคาทอลิกต่างๆ การให้โอกาสได้แสดงออกและแสดงตนเป็นคาทอลิกอย่างภาคภูมิใจ ควรแสดงภาพลักษณ์ ของครูคาทอลิกในโรงเรียนคาทอลิกให้ปรากฏเด่นชัดด้วยการเป็นแบบอย่างที่ดี และให้ความร่วมมือกับผู้บริหารใน การพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายของการศึกษาคาทอลิก

9. การออกเยี่ยมเยียนครอบครัวคาทอลิก เป็นการปลุกฝังและเพิ่มพูนความเชื่อคริสตชน ทั้งครูนักเรียน คาทอลิกและครอบครัวที่ได้รับการเยี่ยมเยียน เพราะการเยี่ยมเยียนได้มีการสวดภาวนาและการแบ่งปันพระวาจา เป็นการหนุนใจชีวิตคริสตชน

10. การทำงานร่วมกับผู้ปกครองคาทอลิกในแบบเชื่อเชียว ให้คำแนะนำ และรับฟังกันและกัน การเป็น ผู้เชื่อมโยงระหว่างผู้นำในระดับต่างๆ และ message ของท่านไปยังครอบครัวคาทอลิกในโรงเรียน การสอนคำสอน นักเรียนคาทอลิกโดยมีหลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอนที่มีความหมายต่อชีวิต และช่วยให้นักเรียน เป็นสมาชิก ที่ active ของพระศาสนจักร

11. การนำแนวทางของพระศาสนจักรที่ปรากฏในเอกสาร เช่น อัครลักษณะการศึกษาคาทอลิก สมณลิขิตของ สมเด็จพระสันตะปาปา สาส์นจากการประชุมสมัชชา ถ้อยแถลงจากการสัมมนาสภาการศึกษาคาทอลิก ฯลฯ สู่การ ปฏิบัติจริงในโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรม ที่ทำอยู่ในเวลานี้ส่วนใหญ่เป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจ แต่ยังไม่เห็นแนว ปฏิบัติที่ชัดเจน รวมถึงการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล

4. อะไรคือคุณค่า 5 ประการที่สำคัญที่สุดซึ่งปฏิบัติอยู่ในโรงเรียนคาทอลิก? กรุณาอธิบายพอสังเขป

คำตอบของพระสังฆราช

1. **ความรักความเมตตา** ถือเป็นคุณค่าที่เป็นพื้นฐาน ต้องรักเมตตาในทุกสิ่ง กล่าวคือ รักพระเจ้า รักเพื่อนบ้าน รักการทำงาน รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ รักวินัย รักธรรมชาติสิ่งแวดล้อม เหมือนรักตนเอง

คุณค่านี้อาจแสดงออกโดยนักเรียน ครูและผู้บริหารเคารพต่อศักดิ์ศรีของแต่ละบุคคล มีความรักฉันพี่น้อง ปฏิบัติตนเป็นบุคคลที่มีความรักต่อเพื่อนพี่น้อง โดยมีทัศนคติต่อตนเองและแสดงออกซึ่งพฤติกรรม ได้แก่ การแบ่งปัน สิ่งของที่มีแก่ผู้อื่น ยอมรับคำตำหนิติเตียนด้วยใจสงบ ยกโทษให้ภัยผู้อื่น แสดงความยินดีต่อความสำเร็จของผู้อื่น นักเรียน ครู และผู้บริหาร การมีจิตอาสา มีสันติสุข มีการยกโทษให้ภัย โดยมีทัศนคติต่อตนเองและแสดงออกซึ่งพฤติกรรม ได้แก่ การบริจาคทรัพย์สินเพื่อช่วยเหลือคนยากจน ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน ให้ความช่วยเหลือผู้ที่อ่อนแอกว่า ไม่แสดงอารมณ์โกรธ ขุ่นเคืองผู้อื่น

2. **ความซื่อสัตย์ ซื่อตรง** ถือเป็นคุณค่าที่สำคัญที่ทำให้สังคมมนุษย์อยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข ไร้ใจวางใจและปฏิบัติต่อกันด้วยความจริงใจตรงไปตรงมา คุณธรรมข้อนี้รวมถึงการมีวินัยในตนเองด้วย “ผู้ที่ซื่อสัตย์ในเรื่องเล็กน้อย ก็ซื่อสัตย์ในเรื่องใหญ่ด้วย” (มก 16:10)

คุณค่านี้อาจแสดงออกโดย นักเรียน ครู และผู้บริหาร เป็นบุคคลที่ซื่อสัตย์ โดยมีทัศนคติต่อตนเองและแสดงออกซึ่งพฤติกรรม ได้แก่ การพูดความจริง ปฏิบัติงาน รับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ ยอมรับข้อบกพร่องของตนเองและนำไปสู่การแก้ไข ไม่นำของของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง

3. **ความพอเพียง** ถือเป็นคุณธรรมสำคัญ เพราะถ้ามนุษย์มีความพอเพียงก็จะไม่ไปเบียดเบียนคนอื่น ไม่เบียดเบียนธรรมชาติ ไม่ฉ้อราษฎร์บังหลวง และจะไม่ก่อความทุกข์ให้กับตนเอง

คุณค่าที่แสดงออกโดยนักเรียน ครูและผู้บริหาร ปฏิบัติตนเป็นบุคคลที่ดำเนินชีวิตเรียบง่าย พอเพียง โดยมีทัศนคติต่อตนเองและแสดงออกซึ่งพฤติกรรม ได้แก่ การใช้สิ่งของต่างๆ อย่างสมดุลตามสถานภาพของตนเอง มีความพึงพอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่ ประหยัดอดออม คิดวางแผน แก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นด้วยการใช้เหตุผล

4. **ความกตัญญู** ถือเป็นคุณค่าที่คนสังคมตะวันตกให้ความสำคัญอย่างมากถึงกับมีคำกล่าวว่า “**ผู้ที่ไม่มีคุณธรรมความกตัญญู ก็ไม่สามารถมีคุณธรรมด้านอื่นๆ ได้**” ซึ่งต้องกตัญญูในทุกสิ่ง คือ กตัญญูต่อพระเจ้า ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ต่อชาติ ต่อศาสนา พระมหากษัตริย์ ต่อธรรมชาติสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

5. **การให้อภัย** ถือเป็นคุณค่าที่เป็นมิติหนึ่งของความรักความเมตตา ถ้าให้อภัยไม่ได้ก็เป็นศิษย์ของพระเยซูเจ้าไม่ได้ “พระบิดาเจ้าข้า โปรดอภัยความผิดแก่เขาเถิด เพราะเขาไม่รู้ว่ากำลังทำอะไร” (ลก 23:34)

โรงเรียนคาทอลิกต้องแปลงคุณค่าเหล่านี้ไปสู่พฤติกรรมเชิงประจักษ์ (โดยอาศัยการระดมสมองของคุณและนักเรียนทุกคน) เพื่อให้สามารถนำคุณค่าเหล่านี้ไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิตตั้งแต่ตื่นนอนจนกระทั่งถึงเข้านอน ทุกที่ทุกแห่งทุกเวลา

คำตอบของพระสงฆ์

1. **ความรัก** โรงเรียนคาทอลิกโดดเด่นในการดำเนินชีวิตที่มีความรักกันฉันพี่น้อง ถ้าไม่สามารถสอนและปฏิบัติตามหลักคำสอนเรื่องความรักนี้ โรงเรียนคาทอลิกก็สูญเสียอัตลักษณ์ของตน

2. **การให้อภัย** การสอนให้รู้จักกล่าวขอโทษ และการยกโทษให้กันด้วยจริงใจ ทำให้เด็กสร้างสนามแห่งสันติสุข สมเป็นบุตรของพระเจ้า ไม่ว่าคำสอน ความรู้สึก ความปรารถนาของเรา มนุษย์จะปรารถนาหรือเห็นว่าจะเหมาะสมอย่างไรที่จะลงโทษ หรือแก้แค้น แต่คำสอนของพระเจ้ายังคงเรียกร้องเราคาทอลิกให้ “ให้อภัยเสมอ” จงให้อภัยเจ็ดครั้ง เจ็ดสิบหน” หรือ “พระบิดาเจ้าข้า โปรดให้อภัยพวกเขาเถิด เพราะพวกเขาไม่ทราบว่า พวกเขาได้ทำอะไร”

3. **การแบ่งปัน** บรรยากาศการแบ่งปัน นำชื่นชม โลกของเราจะไม่มีใครอดตาย ถ้ามนุษย์มีการแบ่งปันกันอย่างเพียงพอ สมบัติที่เรามี เป็นสมบัติที่พระมอบให้เรา ทำหน้าที่แบ่งปัน จึงมิใช่สมบัติของเราแต่ผู้เดียว เป็นสมบัติของคนยากจนด้วย เท่ากับที่เป็นสมบัติของเราด้วย

4. **ความซื่อสัตย์** “ถ้าท่านซื่อสัตย์ในเรื่องเล็กน้อย ท่านจะซื่อสัตย์ในเรื่องใหญ่ด้วย” ดังนั้น เด็กต้องได้รับการปลูกฝังให้ซื่อสัตย์ตั้งแต่เด็ก เพื่อว่าอนาคตเขาควรจะได้รับมอบภารกิจยิ่งใหญ่ คือ หน้าที่ดูแลครอบครัว หรือปกครองดูแลบ้านเมือง ซึ่งต้องมีความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์อย่างยิ่ง

5. **การภาวนา** เด็กต้องได้รับการปลูกฝังให้ภาวนา ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงความมีน้ำใจที่ปรารถนาจะให้โลกมีความเจริญ มีสันติภาพ ความเป็นหนึ่งเดียวกันและที่สำคัญคือ มีพระเจ้าอยู่ในจิตใจของพวกเขาเสมอ

6. **ความกล้าหาญเชิงศีลธรรม** เพราะเป็นการไม่เพียงพอที่จะมีทัศนคติหรือความตระหนักในความยุติธรรมในสังคม หรือการสร้างสันติและความเป็นหนึ่งเดียวกันระหว่างมนุษยชาติ แต่ต้องมีความกล้าหาญในการประกาศและยืนหยัดถึงความเชื่อและทัศนคติที่ถูกต้องที่มีในตน กล้าปฏิบัติในสิ่งที่ถูกแม้ส่วนกระแสสังคมที่เห็นต่างในความดีความถูกต้อง

คำตอบของนักบวช

1. **ความรัก** ทุกคนในโรงเรียนมีคุณลักษณะตามคุณค่าพระวรสาร ในการปฏิบัติด้านความรัก มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รักกันฉันพี่น้อง ทุกคนรู้จักการให้อภัย ยกโทษให้ผู้อื่น แสดงความยินดีต่อความสำเร็จของผู้อื่น ได้แก่ การแบ่งปันสิ่งของที่มีแก่ผู้อื่น ยอมรับคำตำหนิติเตียนด้วยใจสงบ

2. **การรับใช้** ทุกคนในโรงเรียน มีคุณลักษณะตามคุณค่าพระวรสารด้านการรับใช้ เคารพคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ปฏิบัติตนเป็นบุคคลแห่งการรับใช้ แสดงออกซึ่งพฤติกรรม รู้จักการเป็นผู้ให้ การมีน้ำใจให้ความช่วยเหลือ มีจิตอาสา อาสาสมัครช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

3. **ความพอเพียง** ทุกคนในโรงเรียนมีคุณลักษณะนิสัยตามคุณค่าพระวรสารการปฏิบัติตนด้านความพอเพียง ปฏิบัติตนเป็นบุคคลที่ดำเนินชีวิตเรียบง่าย พอเพียง การใช้สิ่งของต่างอย่างรู้คุณค่า มีความพึงพอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่ ประหยัดอดออม คิดวางแผน แก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นด้วยการใช้เหตุผล

4. **ความซื่อสัตย์ สุจริต** เป็นพื้นฐานของสังคมที่ดี จำเป็นอย่างยิ่งที่บุคลากรจะเป็นแบบอย่างของความซื่อสัตย์ สุจริต และปลูกฝังความเป็นคนซื่อสัตย์ในทุกเรื่องให้เกิดขึ้นกับนักเรียน ประพฤติตรงตามความเป็นจริงทั้งทางกายวาจาใจและยึดหลักความจริง ความถูกต้องในการดำเนินชีวิต

5. **การภาวนา** ความมีสติรู้ตัว รู้ว่าพระเจ้าประทับอยู่กับตน และแสวงหาพระองค์เสมอด้วยการภาวนาจะเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีที่สุดของทุกคน

6. **ความรำเริงยินดี** ซึ่งแสดงออกโดยการการมองโลกในแง่บวก ชอบคุณพระด้วยใจกตัญญูสำหรับพระพรที่พระประทานให้ มีความหวังและไวใจในพระเสมอ พัฒนาศักยภาพที่ดีในตัวบุคคล

7. **ความยุติธรรม (Justice)** คือ รู้จักเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่นมีความเที่ยงตรง ไม่มีอคติ ไม่ลำเอียง มีความถูกต้อง มีเหตุผล สามารถแยกแยะได้ว่าอะไรถูกอะไรผิด รู้ผิดชอบชั่วดี และมีความเสมอภาคไม่แบ่งแยก

8. **สันติภาพ (Peace)** คือ ความสุขในจิตใจ ควบคุมอารมณ์ได้ และสามารถขจัดความขัดแย้งโดยสันติวิธี

9. **การเคารพในศักดิ์ศรีของกันและกัน** การสร้างความเชื่อพื้นฐานของศักดิ์ศรีที่เท่าเทียมกันของมนุษย์ทุกคน จึงจำเป็นต้องให้ความเคารพทุกคน ในทุกสถานภาพ ไม่เบียดเบียน ดูถูก และละเมิดสิทธิของกันและกัน

คำตอบของฆราวาส

1. **รัก** ตามที่พระเยซูสอนให้รัก รักผู้อื่นเหมือนรักตัวเอง รักตนเอง รัก-กตัญญูผู้ใหญ่ รักเรียน รักการทำงาน รักธรรมชาติ เป็นการทวนกระแสสังคมที่หล่อหลอมให้มีแต่ความเห็นแก่ตัว

2. **รัก-รับใช้** การที่พระเยซูเจ้าสิ้นพระชนม์บนกางเขนเพราะรัก ไม่มีการกระทำใดที่จะมีคุณค่าสูงสุดถึงความหมายของความรักที่โรงเรียนต้องพยายามประกาศอย่างชัดเจน และกำหนดเป็นแนวทางปฏิบัติต่อกันและกัน และหยิบยื่นความรักและความช่วยเหลือให้ผู้อื่น ได้ดีไปกว่านี้ได้แล้ว จิตอาสายินดีให้การบริการรับใช้ด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใส ดำเนินชีวิตตามแบบที่พระเยซูทรงสอน และทรงปฏิบัติกรับใช้ด้วยการล้างเท้า เป็นผู้รับใช้มากกว่าให้คนอื่นรับใช้เรา

3. **การเคารพในศักดิ์ศรีของกันและกัน** การสร้างความเชื่อพื้นฐานของศักดิ์ศรีที่เท่าเทียมกันของมนุษย์ทุกคน จึงจำเป็นต้องให้ความเคารพทุกคนในทุกสถานภาพ ไม่เบียดเบียน ดูถูก และละเมิดสิทธิของกันและกัน

4. **ความซื่อสัตย์ สุจริต** เป็นพื้นฐานของสังคมที่ดี จำเป็นอย่างยิ่งที่บุคลากรจะเป็นแบบอย่างของความซื่อสัตย์ สุจริต ขึ้นกับการปฏิบัติต่อกันด้วยความจริงใจ เชื่อใจ และนำมาซึ่งความไว้วางใจต่อกัน

5. **การภาวนา ความมีสติรู้ตัว** รู้ว่าพระเจ้าประทับอยู่กับตน และแสวงหาพระองค์เสมอด้วยการภาวนาจะเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีที่สุดของทุกคน

6. **ความเป็นหนึ่งเดียวกัน** เอาใจเขามาใส่ใจเรา จะสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกัน สามัคคีปรองดอง และช่วยกันสร้างสังคมที่ดีขึ้นกว่าเดิม การสร้างวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติในความแตกต่าง เช่น การเคารพให้เกียรติผู้ที่นับถือศาสนาอื่น การแบ่งปันความคิด ความเชื่อเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกัน

5. **กรรณาบรยายเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางสังคมของโรงเรียนของท่านโดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างพระสังฆราช พระสงฆ์ นักบวช และฆราวาส** กรุณาให้รายละเอียดเกี่ยวกับความท้าทายที่ต้องเผชิญและข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงของท่าน

คำตอบของพระสังฆราช

We are at the turning point of running schools. The number of children is decreasing rapidly. The government schools have so much developed. The government teachers are better paid. Good students prefer the Government schools. Ours are secondary. Our school serves as a source of income for the diocese, but in the future it will not be the same. We may have to close many schools if we do not adjust ourselves.

We should set our priority on the mission more and more if we follow the mandate of Jesus and the teaching of the Church. We have to be more courageous in proclaiming the good news in whatever occasions in our school. The Catholic students should be given a full formation in our school. Interreligious dialogue has to be more emphasized.

(แปล) เรากำลังอยู่ที่จุดเปลี่ยนที่สำคัญต่อการดำเนินกิจการโรงเรียน จำนวนนักเรียนของเราลดลงอย่างรวดเร็ว โรงเรียนรัฐบาลได้พัฒนาก้าวหน้าไปอย่างมาก ครูในโรงเรียนรัฐบาลได้รับค่าตอบแทนดีกว่าครูในโรงเรียนของเราเป็นอย่างมาก นักเรียนที่มีผลการเรียนดีให้ความสำคัญเป็นลำดับแรกกับการเข้าเรียนต่อในโรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนของเราเป็นตัวเลือกลำดับรอง โรงเรียนของเราเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับสังฆมณฑล แต่ในอนาคตอาจไม่เป็นเช่นนั้นอีกต่อไป เราอาจต้องปิดโรงเรียนของเราอีกหลายโรงถ้าหากเราไม่ปรับตัว

เราควรจะทำให้ความสำคัญกับพันธกิจของเราเพิ่มมากขึ้นและมากขึ้น ถ้าเรายังคงต้องการปฏิบัติตามคำสั่งของพระเยซูและคำสอนของพระศาสนจักร เราต้องกล้าหาญที่จะประกาศข่าวดีในทุกโอกาสในโรงเรียนของเรา นักเรียนคาทอลิกควรจะได้รับ การหล่อหลอมอบรมอย่างเต็มที่ในโรงเรียนของเรา การเสวนาระหว่างศาสนาคควรจะได้รับ การเน้นย้ำมากขึ้น

ความสัมพันธ์ พระสงฆ์ นักบวช และฆราวาส มีการพบปะเป็นประจำสม่ำเสมอทุกเดือน มีการรายงานความเคลื่อนไหวตามโครงสร้างของสังฆมณฑล จัดมอบหมายหน้าที่ชัดเจน และมีระบบระเบียบในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมและทำงานเป็นทีม มีส่วนร่วมของพระสงฆ์ นักบวช และฆราวาส

ความท้าทาย การแข่งขันด้านการจัดการศึกษาของทางภาครัฐ ด้านเศรษฐกิจ การขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรม ค่านิยมที่เปลี่ยนไปของฆราวาส การเคลื่อนย้ายของประชากร การย้ายถิ่นฐานซึ่งส่งผลกระทบต่องานอภิบาลที่ต้องมีรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไปในเชิงรุกมากขึ้น มีการประชุมวางแผนกับคณะผู้บริหารภายในโรงเรียน ร่วมประชุมมอบนโยบายของโรงเรียนให้กับคณะครู สังฆมณฑลในภาคเหนือมีเยาวชนต้องการโอกาสการศึกษามาก มีกระแสเรียกมาก แต่ทุนน้อย ขณะที่ในภาคกลางมีทุนมากแต่เยาวชนสนใจมาเรียนเป็นครูคำสอน เป็นเนร น้อยลงเรื่อยๆ

คำตอบของพระสงฆ์

ในฐานะพระสงฆ์ผู้บริหารโรงเรียน

1. **ความสัมพันธ์กับพระสังฆราช** พระสังฆราชเป็นผู้รับใบอนุญาตและมอบหมายให้พระสงฆ์ไปดูแลโรงเรียนในฐานะผู้แทนผู้รับใบอนุญาต/ ผู้จัดการ พระสังฆราชเป็นผู้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับโรงเรียนในสังฆมณฑล ส่วนพระสงฆ์มีหน้าที่รับนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ปกติจะไม่ค่อยมีปัญหาหรือสิ่งท้าทายในความสัมพันธ์ระหว่างพระสังฆราชและพระสงฆ์ที่รับผิดชอบโรงเรียน

2. **ความสัมพันธ์กับพระสงฆ์ด้วยกัน** เนื่องจากสังฆมณฑลมีโรงเรียนหลายโรงเรียน จึงมีพระสงฆ์หลายองค์ที่ได้รับมอบหมายจากพระสังฆราชให้ไปดูแลโรงเรียน โดยปกติพระสงฆ์ที่รับผิดชอบโรงเรียนแต่ละโรงเรียนมักจะปรึกษาหารือกัน แบ่งปันทรัพยากรระหว่างโรงเรียน พร้อมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันอยู่ประจำ แต่สิ่งที่ท้าทาย คือ ทำอย่างไรโรงเรียนใหญ่ที่มีทรัพยากรมากจะแบ่งปัน และให้ความช่วยเหลือโรงเรียนเล็กที่ยังไม่เข้มแข็ง

อนึ่ง หากมีพระสงฆ์หลายองค์อยู่ในโรงเรียนเดียวกัน พระสงฆ์ซึ่งเป็นหัวหน้าจะต้องใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ แบ่งงานและมอบหมายความรับผิดชอบให้พระสงฆ์ทุกองค์ให้มีบทบาทในการร่วมบริหาร มีอะไรก็ปรึกษาหารือกัน หลายครั้งที่ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างพระสงฆ์ที่อยู่สถาบันการศึกษาเดียวกัน คือ พระสงฆ์ที่เป็นหัวหน้าไม่แบ่งงานให้ชัดเจน หรือในทางตรงกันข้ามอาจจะมีการแบ่งงานชัดเจน แต่พระสงฆ์ที่ได้รับมอบหมายงานกลับไม่มีความรับผิดชอบไม่ลงไปสู่เนื้อหาของงาน ซึ่งเป็นสิ่งที่ท้าทายให้พระสงฆ์ทุกองค์ต้องปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น มิฉะนั้นจะก่อให้เกิดปัญหาตามมาและจะไม่สามารถทำให้โรงเรียนเป็นสนามและเป็นฐานแห่งการประกาศข่าวดีได้

3. **ความสัมพันธ์กับนักบวช** นักบวชหญิงที่มาร่วมบริหารโรงเรียนใน สังฆมณฑลจะได้รับการแต่งตั้งจาก มหาธิการิณีของคุณะฯ ซึ่งจะมีนักบวชท่านหนึ่งมาเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน ส่วนท่านอื่นๆ อาจจะมาดูแลโรงอาหาร โรงครัว เป็นต้น

ในทางปฏิบัติในการบริหารโรงเรียน พระสงฆ์จะเป็นผู้แทนผู้รับใบอนุญาต / ผู้จัดการ ซึ่งถือเป็นผู้รับผิดชอบโรงเรียนในนามของสังฆมณฑล (พระสังฆราช) แต่บางที่พระสงฆ์อาจจะมอบหน้าที่การบริหารโรงเรียนแทบทั้งหมดให้กับผู้อำนวยการซึ่งเป็นนักบวชหญิง พระสงฆ์จะดูอยู่ห่างๆ ถ้าโชคดีได้ผู้อำนวยการที่มีทักษะในการบริหารแบบ พระเยซูเจ้า คือ เน้นการมีส่วนร่วม ทำงานเป็นทีม มีมนุษยสัมพันธ์ ผู้ร่วมงานก็จะมีขวัญและกำลังใจดีโรงเรียนก็จะไปได้ดี พระสงฆ์ทำการแทนผู้รับใบอนุญาต/ ผู้จัดการก็ไม่ต้องลงมาแก้ปัญหา แต่ถ้าในทางตรงกันข้าม พระสงฆ์ต้องเข้ามาแก้ไขและบางครั้งก็จะเกิดความขัดแย้งจากเล็กไปหาใหญ่ ซึ่งตรงนี้ คือ สิ่งทำลาย

ถามว่าในทางปฏิบัติจะทำอย่างไร กับความท้าทายข้างต้น คำตอบคือ ก่อนที่จะส่งพระสงฆ์หรือนักบวชหญิง มาบริหารสถาบันการศึกษาคาทอลิก จำเป็นที่สังฆมณฑลและคณะนักบวชจะต้องให้ผู้ที่ได้รับมอบหมายงานบริหารสถาบันการศึกษาไปเข้ารับการฝึกอบรมให้มีจิตตารมณ์ตามคุณค่าพระวรสารและมีภาวะผู้นำแบบพระเยซูเจ้าเสียก่อน หากไม่แล้วจะเป็นการส่งคนไปสร้างปัญหาให้กับสถาบันการศึกษา ซึ่งจะทำให้โรงเรียนไม่สามารถเป็น สนามและเป็นฐานแห่งการประกาศข่าวดีได้

4. **ความสัมพันธ์กับฆราวาส** เนื่องพระสงฆ์ต้องทำงานกับฆราวาสซึ่งเป็นทั้งผู้ร่วมบริหาร (รองผู้อำนวยการฝ่ายต่างๆ) และฆราวาสซึ่งเป็นครูและบุคลากร

4.1 **ความสัมพันธ์กับฆราวาสที่เป็นผู้ร่วมบริหาร (รองผู้อำนวยการฝ่ายต่างๆ)** มีเทคนิคง่ายๆ คือ พระสงฆ์ต้องให้และใช้นโยบายที่เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมให้ฆราวาส ผู้ร่วมบริหารได้มีอิสระในการคิดและ นำเสนอสิ่งดีๆ ในที่ประชุมของคณะกรรมการบริหารโดยตระหนักว่า “หลายหัวดีกว่าหัวเดียว” ให้เกียรติ ยกย่องและ เห็นคุณค่าของทุกคน ซึ่งจะทำให้ได้ความคิดสร้างสรรค์ที่หลากหลายและนำมาสรุปร่วมกันและใช้เป็นแนวทางในการทำงานของแต่ละฝ่าย พระสงฆ์ต้องถือว่า ฆราวาสเป็นผู้ร่วมงานที่ต้องได้รับความไว้วางใจ เชื่อใจ ติดตามให้กำลังใจ เหมือนที่พระเยซูเจ้ามอบหมายงานให้อัครสาวกด้วยความไว้วางใจ เชื่อใจ ติดตามให้กำลังใจ ให้การดูแลยาม ประสพปัญหาหรือเหนื่อยล้า “ท่านทั้งหลายจงมาพักผ่อนกับเราตามลำพังในที่สงัดระยะหนึ่งเถิด” (มก 6:30) จนงาน ประสพความสำเร็จ วิธีการนี้เป็นการป้องกันปัญหา สิ่งทำลายที่จะเกิดขึ้นจากการใช้วัฒนธรรมเชิงอำนาจ ซึ่งหลาย ครั้งพระสงฆ์ นักบวชมักจะมองฆราวาสเป็นทาสหรือคนใช้ที่ตนจะสั่งไขว่อย่างไรก็ได้ ซึ่งหลายครั้งเป็นแบบนี้

4.2 **ความสัมพันธ์กับฆราวาสที่เป็นครูและบุคลากรในระดับปฏิบัติการ** ข้าพเจ้ามีเทคนิคง่ายๆ คือ มองทุกคนเป็นสมาชิกในครอบครัว ให้เกียรติ ให้ความรัก ห่วงใย แบ่งปัน เพราะโดยพื้นฐานฆราวาสจะเคารพ พระสงฆ์อยู่แล้ว ฉะนั้นพระสงฆ์ไม่ต้องไปข่มขู่หรือแสดงอำนาจบาตรใหญ่ต่อครูและบุคลากร พวกเขาพร้อมที่จะ ร่วมมือในการทำงานอย่างดีอยู่แล้ว เป็นพระสงฆ์หรือนักบวชต่างหากที่เผด็จการ ชอบออกคำสั่งแทนการถามความคิดเห็น ปรีกษาหารือและสรุปร่วมกันจนได้แนวทางในการทำงานร่วมกัน สิ่งทำลายที่จะเกิดขึ้น คือ ทำอย่างไรจึงจะสามารถสร้างบรรยากาศแบบครอบครัวให้เกิดขึ้นในโรงเรียน เพื่อให้ทุกคนรู้สึกว่าเป็นเจ้าของสถาบันการศึกษา และพร้อมทุ่มเทเสียสละอย่างสุดความสามารถ เพื่อนำพาองค์กรให้เจริญก้าวหน้าสืบไป

ความท้าทายที่โรงเรียนคาทอลิกเผชิญอยู่ มีดังต่อไปนี้

1. โรงเรียนคาทอลิกของเราจะอยู่รอดได้อย่างไร แม้ว่าการดำเนินการจัดการศึกษาก็ไม่ด้อยทั้งคุณภาพและคุณธรรม แต่ตระหนักดีว่าภาวะเศรษฐกิจเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งต่อการจัดการศึกษาในปัจจุบันและอนาคต ผู้ปกครองส่วนใหญ่จะเลือกสถานศึกษาให้บุตรหลานในโรงเรียนที่ค่าใช้จ่ายน้อยกว่าโรงเรียนของเรา ในกรณีนี้ คุณภาพพอๆ กันกับโรงเรียนทางภาครัฐ ดังนั้น จึงเป็นประเด็นที่ท้าทาย คือ สิ่งที่จะทำให้โรงเรียนคาทอลิกของเราอยู่รอดต้องสร้างโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนคุณธรรมที่ชัดเจน เพราะสังคมในปัจจุบันและอนาคตถูกครอบงำด้วยค่านิยมที่ไม่ถูกต้องมากขึ้น ดังนั้นโรงเรียนคาทอลิกของเราจะต้องเป็นสถานที่เพาะบ่มชีวิตของเด็กและเยาวชนให้เป็นรูปแบบชัดเจน เราจึงจะอยู่รอด
2. การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายของการจัดการศึกษาคาทอลิก นำสู่การปฏิบัติตามแผนอภิบาลและประกาศข่าวดี ที่สามารถประเมินและรายงานผลความก้าวหน้า ซึ่งเน้นโรงเรียนเป็นสนามของการอภิบาลและประกาศข่าวดี การฟื้นฟูคุณค่าของการเป็นพระสังฆราช พระสงฆ์ นักบวช รวมทั้งฆราวาสเพื่อการสร้างชุมชนที่มีพระเจ้าเป็นศูนย์กลาง
3. โรงเรียนคาทอลิกเห็นว่า ควรจัดให้มีความร่วมมือและประสานงานกันมากขึ้นระหว่างสถาบันต่างๆ ในงานด้านการสอนศาสนาในโรงเรียน เป็นต้น การจัดทำหลักสูตรกลางระดับสังฆมณฑล ในการสอนคำสอนในโรงเรียนอันจะทำให้เกิดความช่วยเหลือร่วมมือกันอย่างเป็นรูปธรรมและประสานความสัมพันธ์ระหว่างพระสังฆราช พระสงฆ์ นักบวช และฆราวาสได้เป็นอย่างดี
4. การเป็นโรงเรียนคาทอลิกในบริบทสังคมที่ไม่ใช่คาทอลิก และสมาชิกส่วนใหญ่ของโรงเรียนไม่ใช่คาทอลิก นับว่าท้าทายเป็นอย่างยิ่งในการสร้างอัตลักษณ์โรงเรียนคาทอลิก ด้วยความเคารพในศาสนาอื่น แต่ก็ต้องการความร่วมมือของบุคลากรที่ไม่ใช่คาทอลิก สิ่งที่โรงเรียนกระทำและเห็นว่าดี คือ ไม่มีการบังคับให้ผู้ที่ไม่ใช่คาทอลิก ร่วมในศาสนพิธี แต่เชื้อเชิญในโอกาสพิเศษต่างๆ ซึ่งทั้งครูและเด็กทุกคนยินดีให้ความร่วมมือเสมอ เป็นต้นในการร้องเพลง
5. การสอนคำสอนนักเรียนคาทอลิกด้วยความต้องการให้คำสอนเป็นชีวิต และชีวิตคริสตชนเป็นชีวิตจริง ทุกลมหายใจ นับว่ามีความท้าทายมากขึ้นทุกวัน ในสังคมที่เทคโนโลยีและเงินตราเป็นคำตอบสำหรับทุกอย่าง จำเป็นที่จะต้องมีการรื้อฟื้นปรับปรุงหลักสูตรและวิธีการสอนคำสอนอยู่เสมอเพื่อให้เข้าถึงจิตใจนักเรียนได้

คำตอบของนักบวช

โรงเรียนได้มีการประสานงานและร่วมมือกับวัด ซึ่งเป็นศูนย์รวมจิตใจของชุมชน ในการร่วมกิจกรรมทางศาสนา ให้นักเรียนได้มีโอกาสเข้าวัด ปฏิบัติศาสนกิจทางศาสนา พระสงฆ์มาประกอบพิธีกรรมทางศาสนาในวันศุกร์ต้นเดือน วันสำคัญทางศาสนา พิธีศีลออกบาป พิธีศีลศักดิ์สิทธิ์ เข้าเฝ้าบัพไฟจิตใจครู บุคลากรและนักเรียนคาทอลิก มีการประชุมผู้ปกครองคาทอลิกให้เข้าใจในการอบรมบุตรหลานแบบคาทอลิก รวมทั้งการอบรมนักเรียนโดยการเข้าร่วมทางศาสนาในการกล่อมเกลาจิตใจ เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์

โรงเรียนบริหารงานโดยยึดจิตตารมณ์ของคณะ คำสั่งสอนของพระศาสนจักร เคารพความแตกต่างทางวัฒนธรรมและจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการ โดยภาพรวมคณะมีความสัมพันธ์ที่ดีกับพระศาสนจักรท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นพระสังฆราช พระสงฆ์ นักบวช และฆราวาส มีความอ่อนน้อมต่อคำสั่งสอนของผู้นำในพระศาสนจักร พร้อมให้ความช่วยเหลือร่วมมือในการทำงานร่วมกันประชุมปรึกษา พุดคุย เพื่อการทำงานด้วยกันอย่างราบรื่น และมีความเอื้ออาทรต่อกันในกิจการต่างๆ ตามนโยบายของพระศาสนจักรท้องถิ่นตามความสามารถ พระสงฆ์ นักบวช และบุคลากรคาทอลิก เป็นประจักษ์พยานที่เด่นชัดถึงความรัก เมตตา ความเป็นหนึ่งเดียวกัน

ความท้าทายที่โรงเรียนคาทอลิกเผชิญอยู่ มีดังต่อไปนี้

1. นักเรียนส่วนใหญ่ของโรงเรียนไม่ใช่คาทอลิก เป็นนักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธและมุสลิม มีคาทอลิกน้อยมาก นับว่าท้าทายเป็นอย่างยิ่งในการสร้างอัตลักษณ์โรงเรียนคาทอลิก ด้วยความเคารพในศาสนาอื่น แต่ก็ต้องการความมีส่วนร่วมของบุคลากรที่ไม่ใช่คาทอลิก สิ่งที่โรงเรียนกระทำและเห็นว่าดี คือผู้ที่ไม่ใช่คาทอลิกยินดีและเต็มใจที่เข้าร่วมในวจนพิธีกรรมของทางศาสนาคริสต์โดยที่ไม่มีการบังคับ
2. ความท้าทายในเรื่องการสอนคำสอนนักเรียนคาทอลิกที่ไม่ใช่สัญชาติไทย และครูผู้สอนไม่ใช่คาทอลิกดั้งเดิม ในเรื่องความเชื่อที่ลึกซึ้งซึ่งไม่สามารถที่จะเป็นผู้นำทางศาสนาที่เข้มแข็ง
3. ในการศึกษาปัจจุบันจะทำอย่างไรให้นักเรียนสามารถเผชิญหน้ากับวัฒนธรรมในรูปแบบใหม่ ที่เน้นความสำคัญของตนเอง และยึดตัวเองเป็นที่ตั้งซึ่งหลายครั้งตรงข้ามกับข้อคำสอนของพระเยซูเจ้าและแนวทางการสอนของพระศาสนจักรเช่น กระแสสัมพัทธนิยม วัตถุนิยม เป็นต้น
4. การให้ความสำคัญมากขึ้นในการติดตามความเคลื่อนไหว หรือนโยบายต่างๆ ของพระศาสนจักรระดับสังฆมณฑล เช่น เอกสารต่างๆ ทิศทางการดำเนินงานและการร่วมมือกับองค์กรพระศาสนจักรในภารกิจต่างๆ ให้มากขึ้น
5. “ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองคาทอลิก” ยังมีน้อย ขาดการประสานงานที่เป็นส่วนรวม มีการติดต่อเพื่องานอภิบาลบ้างในบ้างโอกาส เช่น โอกาสเตรียมนักเรียนเพื่อรับศีลศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ เป็นต้น

คำตอบของฆราวาส

โรงเรียนเป็นโรงเรียนของอัครสังฆมณฑล มีนักบวชเป็นผู้บริหารงาน โดยการบริหารโรงเรียนมีการทำบันทึกความตกลงเรื่องการทำหน้าที่ของแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน หากมีกรณีที่ต้องรับผิดชอบร่วมกัน ก็จะมีการปรึกษาหารือและแสวงหาแนวทางที่ดีที่สุดเพื่อโรงเรียน โรงเรียนให้ความร่วมมือทุกด้านกับงานของพระศาสนจักรท้องถิ่น ในการจัดกิจกรรมคาทอลิกในโรงเรียน รวมถึงให้บุคลากรร่วมทุกกิจกรรม มีส่วนร่วมในทุกภารกิจที่เกี่ยวข้อง โรงเรียนให้ความร่วมมือทุกด้านกับงานของพระศาสนจักรท้องถิ่น ในการจัดกิจกรรมคาทอลิกในโรงเรียน รวมถึงให้บุคลากรร่วมทุกกิจกรรม มีส่วนร่วมในทุกภารกิจที่เกี่ยวข้อง

โรงเรียนฆราวาส มักไม่มีความสัมพันธ์พิเศษใดๆ กับพระสังฆราช พระสงฆ์ หรือนักบวช นอกจากโอกาสสำคัญบางโอกาสที่พระสังฆราช พระสงฆ์ และนักบวช ให้เกียรติมาร่วมงานที่โรงเรียน นอกนั้น อาจมีการรับเชิญมาบรรยายหรืออบรมที่โรงเรียนบ้าง หรือเชิญให้โรงเรียนไปร่วมการสัมมนาหรือประชุมเป็นครั้งคราว ที่เหลือมักเป็นความสัมพันธ์กับทางวัดที่โรงเรียนอยู่ใกล้

โรงเรียนฆราวาสคาทอลิก จัดทำกิจกรรม มีการเรียนเชิญพระสงฆ์มาประกอบพิธี เช่น กิจกรรมวันถวายปีการศึกษา วันฉลองนักบุญ วันคริสต์มาส นอกจากมีการทำถ้ำพระกุมารและเปิดไฟต้นคริสต์มาสแล้ว ในวันนี้เรายังใช้เป็นวันคืนดี ขอโทษ ให้อภัยซึ่งกันและกัน ทำพิธีโมทนาคุณวันปิดการศึกษา ส่วนกิจกรรมอื่นๆ ในโรงเรียน เช่น มีการนำพระวรสารมาเป็นข้อคิดและแนวทางให้กับบุคลากรในโรงเรียนได้ปฏิบัติ เช่น กิจกรรมวันแม่แห่งชาติ, กิจกรรมวันพ่อแห่งชาติ พิธีอำลาจบปีการศึกษา ในตอนเช้า – เย็น ก่อนรับประทานอาหาร และหลังรับประทานอาหาร เพื่อขอพรและขอบคุณพระเจ้า สำหรับสิ่งต่างๆ ที่ท่านประทานมาให้ โดยให้ครูและนักเรียนทุกคนได้ทำภาวนาโดยไม่แยกศาสนา

โรงเรียนแห่งหนึ่งมีครูคาทอลิกและนักเรียนคาทอลิกน้อย ครูคาทอลิกส่วนใหญ่ไม่ได้ผ่านการอบรมการสอนคำสอนหรือที่เรียกว่าครูคำสอน แต่เราก็มีการสอนคำสอนในช่วงเช้า 2 วัน และในวันสำคัญมีการเชิญพระสงฆ์ มาให้ความรู้แก่นักเรียนทุกคน ในโรงเรียนฆราวาสแห่งหนึ่ง ครูในโรงเรียนไม่มีคาทอลิกเลย มีแต่คณะผู้บริหาร 4 คน ที่นับถือคริสต์ โรงเรียนไม่มีพระสงฆ์ ซิสเตอร์ มาอยู่ประจำ จะมีเพียงปีละครั้งที่จะจัดพิธีมิสซาฉลองแม่พระนฤมลทิน อันเป็นองค์อุปถัมภ์ของโรงเรียน นอกนั้นจะมีกิจกรรมทางพุทธศาสนา 3 – 4 รายการ ในรอบปี ตามวันสำคัญต่างๆ หากมีนักเรียนคาทอลิกจะแนะนำให้ไปเรียนคำสอนที่วัดใกล้ๆ ในช่วงฤดูร้อนเพื่อมุ่งไปสู่การรับศีลศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ

ความท้าทายที่โรงเรียนคาทอลิกเผชิญอยู่ มีดังต่อไปนี้

1. การเป็นโรงเรียนคาทอลิกในบริบทสังคมที่ไม่ใช่คาทอลิก และสมาชิกส่วนใหญ่ของโรงเรียนไม่ใช่คาทอลิก นับว่าท้าทายเป็นอย่างยิ่งในการสร้างอัตลักษณ์โรงเรียนคาทอลิก ด้วยความเคารพในศาสนาอื่น แต่ก็ต้องการความร่วมมือของบุคลากรที่ไม่ใช่คาทอลิก สิ่งที่โรงเรียนกระทำและเห็นว่าดี คือไม่มีการบังคับให้ผู้ที่มีใจคาทอลิก ร่วมในศาสนพิธี แต่เชื้อเชิญในโอกาสพิเศษต่างๆ

2. การทำงานร่วมกันระหว่างนักบวชและฆราวาสไม่มีปัญหา หากทุกคนให้ความเคารพกัน ทุกคนต้องการทำงานร่วมกัน ฟังกัน เรียนรู้ด้วยกัน มีความก้าวหน้าในความเข้าใจหลักสูตรการเรียนการสอนในขณะที่รักษาอัตลักษณ์ของโรงเรียน ช่วยกันรักษาระบบและระเบียบปฏิบัติ ที่สร้างความมีส่วนร่วม ช่วยกันพัฒนา เปลี่ยนแปลงตามความจำเป็น ทำงานอย่างมีกระบวนการ ไม่ใช่อำนาจตัดสินใจโดยไม่เรียนรู้ระบบ ไม่พร้อมปรึกษาหารือและไม่ มีขั้นตอนที่เหมาะสม

3. The challenges have not been apparent as we are not heavily influenced by the Catholic Church but I have thought about asking the local priest to come in maybe once a month to teach our children about Catholicism. Currently, we have a Buddhist monk who comes in every week to teach Year 1-6, so it would be nice also if this could be done with a Catholic priest so they learn more about our religion.

(แปล) ความท้าทายอาจไม่เห็นเด่นชัดนักเพราะเราไม่ได้รับอิทธิพลจากพระศาสนจักรคาทอลิกมากนัก แต่ฉันคิดที่จะขอให้พระสงฆ์ในท้องถิ่นได้เข้ามาอบรมเด็กๆ ที่โรงเรียนเกี่ยวกับความเป็นคาทอลิก ในปัจจุบันนี้เรามีพระสงฆ์ทางพุทธศาสนาอบรมที่โรงเรียนของเราทุกสัปดาห์เพื่อสอนนักเรียนในชั้นปีที่ 1-6 ดังนั้น จะเป็นการดีหากเราสามารถจัดให้มีพระสงฆ์คาทอลิกมาอบรมที่โรงเรียนในลักษณะเดียวกัน เพื่อที่เราจะสามารถเรียนรู้ได้มากขึ้นเกี่ยวกับศาสนาของเราได้

4. The challenges faced in the relationships with the bishop, clergy, the Consecrated persons, and the Lay Faithful are probably that the ultimate goal in each one's ministry is different. It is a bit difficult for a private Catholic school owned by a lay person that most of the students and teachers are Buddhist to have the same ministry as a Catholic school owned by the Diocese. Another difference is that we operate our school as a for-profit entity so the ministry to serve all might not be appropriate for us. This difference does cause some misunderstanding when we are discussing ways to improve the Catholic schools. The ultimate goal that I have is that we all understand our different goals and give an opportunity for us to learn from each other differences.

(แปล) ความท้าทายในแง่ความสัมพันธ์ของพระสังฆราช พระสงฆ์ นักบวช และฆราวาสที่เผชิญอยู่บางที่อาจอยู่ที่ความแตกต่างของเป้าหมายสูงสุดของแต่ละประเภทของศาสนบริการ การที่โรงเรียนเอกชนคาทอลิกที่มีฆราวาสเป็นเจ้าของจะมีศาสนบริการในลักษณะเดียวกันกับโรงเรียนคาทอลิกของสังฆมณฑลเป็นเรื่องยากเพราะนักเรียนและครูเกือบทั้งหมดในโรงเรียนนับถือศาสนาพุทธ ความแตกต่างประการอื่น คือเราประกอบกิจการของเราคือมุ่งผลกำไร ดังนั้น การเป็นพันธกิจสำหรับทุกคนจึงอาจไม่เหมาะสมกับโรงเรียนของเรา ความแตกต่างนี้อาจทำให้เกิดการเข้าใจผิดได้ในบางประเด็นเมื่ออภิปรายถึงวิธีการในการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานของโรงเรียนคาทอลิก เป้าหมายสูงสุดของผมคือพวกเราทุกคนเข้าใจถึงเป้าหมายที่ต่างกันและเปิดโอกาสให้เราเรียนรู้ซึ่งกันและกันจากความต่างนั้น

สภาย่อยนอกระบบของโรงเรียนคาทอลิก

สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย

สภาวะย้อนแย้งของโรงเรียนคาทอลิก Catholic Schools in Paradox

พอได้รับแรงบัลดาลใจในการทำปาฐกถาหัวข้อนี้จากคำตอบของผู้ร่วมตอบแบบสอบถามท่านหนึ่งที่ได้เขียนคำตอบไว้ในแบบสอบถามเพื่อเป็นข้อมูลในการประชุมสหพันธ์พระสังฆราชแห่งประเทศไทย ในเดือนกันยายน 2018 ท่านบอกพวกเราว่า โรงเรียนคาทอลิกต้องเผชิญกับความท้าทายอันเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญและอาจมีผลถึงความอยู่รอดของโรงเรียน ท่านเขียนตอบไว้อย่างตรงประเด็นว่า

“เรากำลังอยู่ที่จุดเปลี่ยนที่สำคัญต่อการดำเนินกิจการโรงเรียน จำนวนนักเรียนของเราลดลงอย่างรวดเร็ว โรงเรียนรัฐบาลได้พัฒนาก้าวหน้าไปอย่างมาก ครูในโรงเรียนรัฐบาลได้รับค่าตอบแทนดีกว่าครูในโรงเรียนของเราเป็นอย่างมาก นักเรียนที่มีผลการเรียนดีให้ความสำคัญเป็นลำดับแรกกับการเข้าเรียนต่อในโรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนของเราเป็นตัวเลือกลำดับรอง

เราอาจต้องปิดโรงเรียนของเราอีกหลายโรงถ้าหากเราไม่ปรับตัว เราควรจะให้ความสำคัญกับพันธกิจของเราเพิ่มมากขึ้นและมากขึ้น ถ้าเรายังคงต้องการปฏิบัติตามคำสั่งของพระเยซูและคำสอนของพระศาสนจักร เราต้องกล้าหาญที่จะประกาศข่าวดีในทุกโอกาสในโรงเรียนของเรา นักเรียนคาทอลิกควรจะได้รับบริการหล่อหลอมอบรมอย่างเต็มที่ในโรงเรียนของเรา การเสวนาระหว่างศาสนาควรจะได้รับการเน้นย้ำมากขึ้น”

คำตอบของท่านแสดงถึงสภาวะย้อนแย้งของโรงเรียนคาทอลิก 2 ด้าน คือ

1. เราเคยเชื่อมั่นว่า โรงเรียนคาทอลิกเป็นทางเลือกที่โดดเด่นในการศึกษาไทย แต่ท่านชี้ว่าในปัจจุบัน “โรงเรียนคาทอลิกของเราเป็นตัวเลือกลำดับรอง”
2. เราเรียกร้องให้ครูของเราทำงานมากกว่าครูโรงเรียนรัฐบาล เราเรียกร้องให้เขาอุทิศตนในการดูแลนักเรียน ดำเนินชีวิตเป็นแบบอย่าง เป็นประจักษ์พยาน แต่ท่านชี้ว่า “ครูในโรงเรียนรัฐบาลได้รับค่าตอบแทนดีกว่าครูในโรงเรียนของเราเป็นอย่างมาก”

นอกจากนั้น คำตอบของพระสังฆราช พระสงฆ์ นักบวช และฆราวาสที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาท่านอื่นๆ ในแบบสอบถามเดียวกันยังได้สะท้อนถึงสภาวะย้อนแย้งในโรงเรียนคาทอลิกอีกหลายประการ คำตอบเหล่านี้ได้ประมวลและสังเคราะห์ไว้เป็นบทความชื่อ “**อัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกสู่การปฏิบัติในชีวิต**”

ในช่วงเวลาเดียวกันกับการจัดทำคำตอบของแบบสอบถามดังกล่าว สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย ได้เชิญผู้บริหารฝ่ายการศึกษาคาทอลิกจากทุกสังฆมณฑลและคณะนักบวช มาร่วมทบทวนหรือ Revisit อัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกในเดือนมิถุนายน 2018 ผลของการ Revisit ได้ถูกนำเสนอไว้ในบทความชื่อ “**ยืนยันตัวตนในอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก**” บทสรุปนี้สะท้อนและยืนยันสภาวะย้อนแย้งหลายประการเช่นกัน

ทีมงานอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกได้ประมวลสภาวะย้อนแย้งนี้ เพื่อให้พื่อนำเสนอในวันนี้ พ่อเชื่อว่า พวกเรานักการศึกษาคาทอลิกต้องพึงตระหนักในสภาวะย้อนแย้งเหล่านี้และร่วมกันจัดหรือบรรเทาสภาวะนี้ลง พ่อมีข้อเสนอบางประการในวันนี้ แต่เป็นเพียงข้อเสนอเบื้องต้น มีสิ่งที่จะต้องทำอีกหลายอย่างมากมายที่แต่ละโรงเรียนที่เราแต่ละคนต้องทำในบริบทของพวกเรา ภายในกรอบความรับผิดชอบของเราเอง

สภาวะที่ 1	
สภาวะที่คาดหวัง	สภาวะย้อนแย้ง
เป็นทางเลือกที่โดดเด่นทางการศึกษาในสังคมไทย	สูญเสีย ความโดดเด่นในการศึกษาที่ดีและเป็น ที่ชื่นชมและศรัทธาของสังคมจนกลายเป็นตัวเลือกลำดับรอง

โรงเรียนคาทอลิกเคยมั่นใจในภาพลักษณ์ที่ชัดเจนว่า เราเป็นทางเลือกที่โดดเด่นทางการศึกษาในประเทศ แต่ขณะนี้ ผู้บริหารฝ่ายการศึกษาของเราในการสัมมนา Revisit ประเมินว่า เรากำลังสูญเสียความโดดเด่นและความศรัทธาที่เคยได้รับนั้นไปจนกลายเป็น “ตัวเลือกลำดับรอง” เราต้องตระหนักในสภาวะย้อนแย้งนี้ เพื่อพิจารณาอย่างจริงจังถึงจะหาสาเหตุและหาทางแก้ไขเพื่อกู้ความเชื่อมั่นและศรัทธากลับคืนมา

สภาวะย้อนแย้งนี้น่าจะเป็นผลลัพธ์ของสภาวะย้อนแย้งประการอื่นๆ ที่พื่อนำเสนอต่อไป หากเรามุ่งแก้ไขปรับปรุงสภาวะเหล่านี้ เราน่าจะนำความโดดเด่นของเรากลับคืนมาและไม่ใช่ว่าเป็นเพียงตัวเลือกลำดับรอง

สภาวะที่ 2	
สภาวะที่คาดหวัง	สภาวะย้อนแย้ง
จัดการศึกษาแบบคาทอลิกที่ให้โอกาสแก่เด็ก และเยาวชนได้รับการพัฒนาอย่างเสมอภาคและในทุกมิติ ทั้งร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และจิตวิญญาณ	ทำการศึกษาแบบธุรกิจแสวงผลกำไร จึงต้องแข่งขันเลยเน้นการแข่งขันทางวิชาการ ไม่เน้นพัฒนาทางด้านจิตใจ

จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาคาทอลิก คือ การให้เด็กและเยาวชนได้รับโอกาสในการพัฒนาในทุกมิติอย่างเสมอภาค โดยเฉพาะต้องให้โอกาสแก่ผู้ร้อโอกาส แต่ขณะนี้ โรงเรียนคาทอลิกของเราจำนวนไม่น้อยที่มุ่งเน้นการทำธุรกิจการศึกษา มุ่งเน้นการแข่งขันทางวิชาการ เพื่อชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของโรงเรียนและจำนวนนักเรียนมากกว่าการพัฒนาเด็กทุกคนอย่างแท้จริง

พ่อเป็นใคร? พ่อไม่บังอาจที่ตัดสินว่าอะไรถูกอะไรผิด พ่อไม่กล้าที่จะเรียกร้องให้โรงเรียนคาทอลิกทั้งหลายว่า “อย่าทำอย่างนั้นเลย” เพราะหากพ่อเรียกร้องเช่นนั้น ก็จะมีเสียง (ใต้) กลับมาว่า “แล้วโรงเรียนจะอยู่รอดได้อย่างไร” “จะแข่งขันได้อย่างไร” “นักเรียนลดลงทุกปี” พ่อคงขอแต่เพียงว่า ช่วยพิจารณากันหน่อยว่า “ทางเลือกของเราคืออะไรบ้าง” หากเรามุ่งมั่นที่จะให้โอกาสนักเรียนทุกคนแต่ละคนค้นพบพรสวรรค์ของเขา ให้พวกเขาภูมิใจในตัวเองและใช้ชีวิตในสังคมอย่างมีคุณค่า ให้เขาและพ่อแม่ของเขากลับมาและบอกกับคนอื่นๆ ถึงพรสวรรค์และคุณค่าที่ลูกของเขาได้รับจากโรงเรียน แม้ว่านักเรียนบางคนหรืออาจจะเป็นส่วนใหญ่ที่ไม่เก่งวิชาการ

คะแนนไม่ดี แต่โรงเรียนและครูช่วยนักเรียนส่วนใหญ่เหล่านี้ให้ค้นพบตัวเองในด้านอื่นๆ ที่มีคุณค่าได้เช่นกัน ดังนั้น จะเป็นภาพลักษณ์ของโรงเรียนที่เด่นชัดกว่าไหม แต่วิธีนี้อาจได้ผลซ้ำหรืออาจไม่เห็นทันใจพวกเราก็ได้

สภาวะที่ 3	
สภาวะที่คาดหวัง	สภาวะย้อนแย้ง
มีภาพลักษณ์ที่เน้นการพัฒนาจริยธรรมคุณธรรมให้กับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเป็นคนดีที่เก่งหรือคนเก่งที่ดี	ผู้บริหารและครูขาดความรู้และทักษะในการส่งเสริมจริยธรรมคุณธรรมให้แก่ นักเรียน

ภาพลักษณ์ที่กำลังเจือจางลงของเราอีกประการหนึ่ง คือ โรงเรียนเน้นการพัฒนาจริยธรรมคุณธรรมให้กับนักเรียน ด้วยจิตตารมณ์แห่งพระวรสาร แต่ในขณะนี้ งานวิจัยของเราเอง รวมถึงผู้บริหารฝ่ายการศึกษาของเราต่างประเมินสภาวะของเราว่า ผู้บริหารและครูขาดความรู้และทักษะส่งเสริมในทางจริยธรรมคุณธรรมให้แก่ นักเรียน

สภาการศึกษาคาทอลิกฯ เน้นย้ำเรื่องนี้ในสัมมนาประจำปีอย่างน้อยใน 3-4 ปีที่ผ่านมา รวมถึงในหลายๆ สัมมนาที่สภาการศึกษาคาทอลิกฯ จัดให้โรงเรียนต่างๆ สภาฯ ได้เชิญชวนให้โรงเรียนแสวงหาวิธีการพัฒนาผู้บริหารและครูในเรื่องนี้ และได้จัดพิมพ์หนังสือ ชื่อ “**ครูกับการส่งเสริมจริยธรรมให้กับนักเรียน**” เป็นผลงานของสภาวิจัยแห่งชาติ ซึ่งอธิบายในลักษณะถาม-ตอบ เพื่อสามารถใช้ศึกษาฝึกฝนและนำไปปฏิบัติในการส่งเสริมจริยธรรมและคุณธรรมให้แก่ นักเรียนได้

พอขอชวนเชิญอีกครั้งให้ผู้บริหารและครูร่วมกันศึกษา ฝึกฝนและนำไปปฏิบัติ แล้วกลับมาประเมินเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติจนดีขึ้นเรื่อยๆ อย่างต่อเนื่อง โรงเรียนควรสนับสนุนให้ครูร่วมกลุ่มกันศึกษาและฝึกปฏิบัติ แลกเปลี่ยนประสบการณ์และการเรียนรู้และพัฒนาทักษะร่วมกันมากขึ้นเรื่อยๆ

สภาวะที่ 4	
สภาวะที่คาดหวัง	สภาวะย้อนแย้ง
จุดแข็งที่ถูกสะท้อนออกมาอย่างชัดเจน คือ ครูทุ่มเทเอาใจใส่ดูแลนักเรียน	ครูมีงานเอกสารและงานอื่นไม่ใช้เวลาในการเตรียมการสอนและดูแลนักเรียน

ในเมื่อจุดแข็งของโรงเรียนคาทอลิก คือ การทุ่มเทเอาใจใส่ดูแลนักเรียนของครู พอดคิดว่าเป็นหน้าที่ผู้บริหารที่ต้องช่วยให้ครูได้มีโอกาสใช้เวลากับนักเรียนให้มากที่สุด ในทางตรงกันข้าม ใช้เวลากับงานเอกสารและงานอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนและการดูแลนักเรียนให้น้อยที่สุด

ในการสัมมนา อัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก-Revisit มีช่วงหนึ่ง ที่มหาวิทยาลัยให้ศึกษาบททวนพันธกิจต่างๆ ที่เขียนไว้ในเอกสาร เพื่อประเมินว่า เรื่องใดควรทำต่อไป (Continue) เรื่องใดควรเริ่มทำ (Start) และเรื่องใดควรหยุดทำ (Stop) มีกลุ่มย่อยหลายกลุ่มเสนอให้หยุดพันธกิจที่กำหนดว่า “โรงเรียนควรช่วยลดงานเอกสารของครู” คำตอบนี้ทำเอาวิทยากรของพ่อ อึ้งไปเลยทีเดียว

ประสบการณ์ที่เรามีอยู่ร่วมกัน คือ การจัดเตรียมเอกสารประเมินภายใน (SAR) ทุกปีและเมื่อถึงเวลาที่เตรียมเอกสาร ให้ สมศ. ตรวจสอบ ผู้บริหารและครูต้องใช้เวลาหาข้อมูลอยู่หลายวันเพื่อจัดทำเอกสารเพิ่มเติมจากที่มีอยู่จริงและใช้ในการทำงานจริงเท่านั้นเพื่อให้ตรวจสอบ ทางหนึ่งที่อาจช่วยแก้ไขได้ คือ โรงเรียนปรับเปลี่ยนรูปแบบหรือเพิ่มเติมหัวข้อหรือเนื้อหาของแบบมาตรฐานของเอกสารที่ทำอยู่ ให้สอดคล้องกับมาตรฐานและการตรวจสอบของ สมศ. ได้เลยโดยไม่ต้องจัดทำเอกสารใหม่เพื่อการตรวจสอบและไม่มีประโยชน์ในการใช้ในการเรียนการสอนและการบริหารโรงเรียนจริงๆ

พ่อกคิดว่า ผู้บริหารมีหน้าที่ต้องช่วยครูให้ครูมีเวลาที่จะทุ่มเทกับการเรียนการสอนและการดูแลนักเรียนให้ได้มากที่สุด ในข้อความตอนต้นผู้ใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามเตือนเราชัดเจนว่า “ครูในโรงเรียนรัฐบาลได้รับค่าตอบแทนดีกว่าครูในโรงเรียนของเรามาก” แต่เราเรียกร้องการรับผิดชอบต่อครูของเรามากกว่าโรงเรียนรัฐบาลมาก เราเรียกร้องให้ครูดูแลเอาใจใส่นักเรียน เรียกร้องให้อุทิศตน เป็นต้นแบบทางจริยธรรมคุณธรรม และเรียกร้องให้พัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา นี่เป็นภาวะย้อนแย้งอีกประการหนึ่ง ซึ่งหากเราไม่แก้ไข โรงเรียนคาทอลิกคงจะแสดงอัตลักษณ์ของตนให้ปรากฏชัดได้ยาก สิ่งที่ต้องถามตัวเองคือ เราช่วยครูอย่างดีที่สุดแล้วหรือยัง เราให้ค่าตอบแทนครูสมกับที่เราเรียกร้องจากเขาแล้วหรือยัง

สภาวะที่ 5	
สภาวะที่คาดหวัง	สภาวะย้อนแย้ง
โรงเรียนเป็นฐานในการอภิบาลเด็กและเยาวชน คาทอลิกให้เป็นคริสตชนที่รู้จัก รักและรับใช้พระเจ้า	ไม่มีหลักสูตรแกนกลางและคู่มือการสอนคำสอนและวิชาคริสต์ศาสนาสำหรับทุกโรงเรียน

กฤษฎีกาสภามัชชาใหญ่ของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย ค.ศ. 2015 ข้อ 4 ประเมินสภาวะของคริสตชนไทยว่า “แม้ว่าได้มีความเชื่อแล้วโดยศีลล้างบาป แต่ความเข้าใจข้อความเชื่อยังไม่ลึกซึ้งเพียงพอ ขาดประสบการณ์การพบและการสัมผัสส่วนบุคคลแบบตัวต่อตัวกับพระเยซูเจ้า และประสบการณ์ความเชื่อในรูปแบบคริสตชนที่ชัดเจน จึงทำให้การเจริญชีวิตคริสตชนเป็นไปตามประเพณีปฏิบัติและผิวเผิน ยังไม่ตระหนักและอุทิศตนในบทบาทและหน้าที่ของการเป็นศิษย์พระคริสตเจ้าอย่างแท้จริง”

พวกเราคงเห็นด้วยกับพ่อกว่า โรงเรียนคาทอลิกของเรามีส่วนรับผิดชอบกับเรื่องนี้ไม่น้อย คริสตชนจำนวนมากที่ผ่านการบัพเทาะจากโรงเรียนของพวกเรา แต่ละปีๆ มีจำนวนไม่น้อย ผู้บริหารฝ่ายการศึกษาประเมินปัญหาของพวกเราประการหนึ่ง คือ เราไม่มีหลักสูตรแกนกลางและคู่มือการสอนในวิชาคำสอนและคริสต์ศาสตร์ที่พัฒนาจิตใจและจิตวิญญาณของนักเรียน ที่มีเนื้อหาและวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย และพัฒนาการด้านจริยธรรมตามวัยของนักเรียนด้วยคุณค่าของพระวรสาร

พวกเราอาจบอกว่า หลายๆ สังฆมณฑล หลายๆ คณะนักบวชมีหลักสูตรของตนเอง ศูนย์คริสตธรรมก็มีหลักสูตรและคู่มืออยู่แล้ว พ่อเข้าใจว่า ผู้บริหารฝ่ายการศึกษาในสัมมนาอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก Revisit เรียกร้อง คือ การมีหลักสูตรแกนกลางที่เราจะใช้ร่วมกันทั้งหมด โดยเป็นหลักสูตรที่มีเนื้อหาที่ทำให้เข้าใจข้อความเชื่ออย่างลึกซึ้ง อย่างเป็นองค์รวม ให้ประสบการณ์สัมผัสความรักของพระเจ้าในชีวิตประจำวัน ให้นักเรียนพัฒนา

จิตใจ จิตวิญญาณ และจริยธรรมคุณธรรมแบบคริสต์เหมาะสมกับวัย กระตุ้นและสร้างจูงใจให้นักเรียนเป็นคริสตชน ผู้อุทิศตน และเป็นศิษย์ธรรมทูตตามเป้าหมายของพระศาสนจักรในประเทศไทย

ข้อเสนอว่า ในระหว่างรอหลักสูตรแกนกลาง แต่ละโรงเรียนน่าจะทบทวนหลักสูตรเนื้อหาและวิธีการสอน คำสอน และคริสต์ศาสนาที่ใช้อยู่ว่า สามารถปรับปรุงให้ดีขึ้น และให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการสอนได้ให้ดีขึ้น ได้อย่างไร สภาการศึกษาคาทอลิกฯ ไม่มีความสามารถในการปรับปรุงเนื้อหา คำสอน สิ่งที่เหมาะสม นำเสนออยู่ คือ วิธีการสอน โดยจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การสอนวิชาคำสอนและคริสต์ศาสนาด้วยวิธีการเรียนการสอนที่เน้น การไตร่ตรอง” ซึ่งได้จัดเป็นครั้งที่ 2 ให้กับครูคำสอนสังฆมณฑลสุราษฎร์ธานีเมื่อเดือนกรกฎาคมที่ผ่านมา นอกจากนี้ เรามีหนังสือ “แผนการสอนวิชาคำสอนและคริสต์ศาสนาด้วยกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการ ไตร่ตรอง” สำหรับผู้สนใจ Download ได้ที่ Website ของสภาการศึกษาคาทอลิก เพื่อเป็นแนวทางการศึกษาและ พัฒนาการสอนต่อไป

สภาวะที่ 6	
สภาวะที่คาดหวัง	สภาวะย้อนแย้ง
โรงเรียนเป็นที่สร้าง สะสมและส่งต่อมรดก ทางด้านการศึกษาอันมั่งคั่งของสังคมและของโลก	โรงเรียนไม่สามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องและ ยั่งยืนได้ เพราะไม่มีระบบส่งต่อนโยบายที่มีคุณค่า มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายทุกครั้งเมื่อเปลี่ยนผู้บริหาร

ผู้บริหารฝ่ายการศึกษาได้ชี้ถึงความท้าทายของโรงเรียนอีกประการหนึ่งคือ “โรงเรียนไม่สามารถพัฒนาได้ ต่อเนื่องและยั่งยืนได้ เพราะไม่มีระบบส่งต่อนโยบายที่มีคุณค่า มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายทุกครั้งเมื่อเปลี่ยนตัว ผู้บริหารในทุกๆ 3 ถึง 5 ปี” หากเป็นเช่นนี้ต่อไป เราคงไม่สามารถสะสมและส่งต่อมรดกทางการศึกษาอันมั่งคั่งและ เป็นอัตลักษณ์ของโรงเรียนคาทอลิกได้

เรื่องนี้ พ่อและทีมงานมีประสบการณ์ตรง พ่อและทีมวิทยากรทุ่มเทในการส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอน ที่เน้นการไตร่ตรองเป็นเวลามากกว่า 6 ปี จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติมากกว่า 50 ครั้ง มีโรงเรียนสังฆมณฑลเข้าร่วม มากมาย พ่อเคยหวังว่าเราจะสร้างโรงเรียนต้นแบบการสอนแบบไตร่ตรองได้หนึ่งโรงเรียนอย่างน้อย 3-4 ใน สังฆมณฑล เราจัดสัมมนาให้กับครูทุกคนในโรงเรียนที่คาดหวังว่าจะพัฒนาเป็นโรงเรียนต้นแบบ 3-5 ครั้งๆ ละ 4 วัน 3 คืน หลังจากนั้นไปใช้จริง ครูต้องมาเล่าประสบการณ์และประเมินผลออกมาได้อย่างน่าพอใจ และกำลังพัฒนาต่อไปให้ดียิ่งขึ้น แต่ไม่กี่ปีต่อมา มีการเปลี่ยนตัวผู้บริหารใหม่ๆ เอาวิธีการที่ใช้กันตามกระแสนิยมหรือวิธีการที่ตนถนัด มาใช้แทน เปลี่ยนแบบถอนรากถอนโคน ก็เป็นอันจบกัน “เรียบร้อยโรงเรียนต้นแบบไตร่ตรอง”

โรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย ผู้ริเริ่มทดลองและพัฒนาการสอนแบบไต่ระดับ ยังคงยืนหยัดมั่นคงในกระบวนการนี้มากกว่า 8 ปี เพราะ ผู้ร่วมบริหารทุกคนจริงจังกับเรื่องนี้ อาจารย์สุมิตราพูดกับพ่อว่า อาจารย์บอกกับครูและผู้เกี่ยวข้องทุกคนว่า “การสอนแบบไต่ระดับจะอยู่คู่กับมาแตร์ตลอดไป เด็กมาแตร์ทุกคนต้องไต่ระดับเป็น แม้ว่าในวันหนึ่งที่อาจารย์จะไม่อยู่แล้วก็ตาม” การทำแบบนี้จึงจะเป็นการสร้างและส่งต่อมรดกที่ล้ำค่าอันเป็นเอกลักษณ์ของนักเรียนและอัตลักษณ์ของโรงเรียนที่ชัดเจน พ่อและทีมงานยังแอบหวังอยู่ในใจเล็กๆ ว่า คงจะมีบางโรงเรียนหรือครูบางคน ที่ผ่านการอบรมและเริ่มใช้การสอนแบบไต่ระดับ ยังยืนหยัดและพัฒนาการสอนนี้ต่อไป แม้ว่าบางโรงเรียนผู้บริหารจะไม่สนับสนุนอีกต่อไปแล้วก็ตาม

แล้วระบบส่งต่อนโยบายควรเป็นอย่างไร? ทีมงานของพ่อคนหนึ่งซึ่งมีลูกเรียนอยู่โรงเรียนนานาชาติที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่ง เขาเล่าให้พ่อฟังว่า โรงเรียนของลูกอยู่ในช่วงเปลี่ยน Headmaster โรงเรียนประกาศการเปลี่ยนแปลง 1 ปีล่วงหน้าในเดือนมกราคม โดยจะมีผลในเดือนธันวาคมว่า คนใหม่ที่จะมาแทนเป็นใครและคนปัจจุบันได้รับมอบหมายให้ไปปรับหน้าที่ใด ในประเทศใด Headmaster คนใหม่ เข้ามาแนะนำตัวหลังการประชุมไม่นานและเข้ามาดูงานร่วมประชุมต่างๆ ของโรงเรียนเป็นครั้งคราว และปรากฏตัวต่อผู้ปกครองเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในหลายโอกาส เมื่อใกล้จบปีการศึกษาในเดือนมิถุนายน Headmaster คนใหม่และคนเก่าประชุมผู้ปกครองร่วมกันแถลงถึงนโยบายที่จะทำอยู่และจะพัฒนาต่อไป และนโยบายใหม่ที่จะริเริ่มในปีการศึกษาหน้า ในปีการศึกษาใหม่จะเริ่มต้นในเดือนสิงหาคมโดย Headmaster ปัจจุบันยังคงเป็นผู้ดำเนินการ โดยมี Headmaster คนใหม่เข้ามาร่วมและรับมอบงานจนถึงเดือนธันวาคม

พ่อหวังว่า โรงเรียนคาทอลิกของเราจะมีระบบส่งต่อนโยบายเพื่อสร้างความต่อเนื่องแบบนี้บ้าง ไม่ใช่เป็นระบบเปลี่ยนแปลงผู้บริหารแบบกะทันหันและมีผลทันทีอย่างที่ทำกันอยู่ในปัจจุบัน ผู้บริหารคนใหม่ควรได้มีโอกาสเข้ามาเรียนรู้และรับงานต่อจากผู้บริหารคนเดิม รวมทั้งมีการตกลงสานต่อนโยบายเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน นโยบายที่ผู้บริหารใหม่อยากริเริ่มเพิ่มเติมก็ควรจะมีการปรึกษาหารือกับผู้บริหารคนเดิม มิใช่เข้ามาเปลี่ยนแปลงกันตามความพึงพอใจ

พ่อขอสรุปข้อเสนอแนะที่นำมาเสนอในวันนี้ว่า เพื่อให้โรงเรียนคาทอลิกของเราหลุดพ้นจากสภาวะย่ำแย่และนำมาซึ่งความปิติยินดีและสุขใจให้แก่พระศาสนจักรคาทอลิกและสังคมไทย โรงเรียนคาทอลิกจะต้องกลับมาสร้างความโดดเด่นทางการศึกษาที่ดีและเป็นที่ยอมรับของสังคมไทยอีกครั้งด้วยการ

1. จัดการศึกษาแบบคาทอลิกที่ให้โอกาสแก่เด็กและเยาวชนได้รับการพัฒนาอย่างเสมอภาคและในทุกมิติ ทั้งร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และจิตวิญญาณ
2. เน้นการส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรมคุณธรรมให้กับนักเรียนบนพื้นฐานของคุณค่าแห่งพระวรสาร เพื่อให้นักเรียนเป็นคนดีที่เก่ง หรือคนเก่งที่ดี
3. ให้โอกาสและให้เวลาครูรวมถึงผู้บริหารในการทุ่มเทในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณค่า และสามารถดูแลนักเรียนได้เป็นรายบุคคล ให้นักเรียนสามารถรับรู้และสัมผัสความรักของพระเจ้าได้ ผ่านครูและผู้บริหาร ด้วยการลดภาระงานที่ไม่จำเป็นและเพิ่มการบูรณาการ

4. เป็นฐานในการอภิบาลเด็กและเยาวชนคาทอลิกให้เป็นคริสตชนที่รู้จัก รักและรับใช้พระเจ้า และอุทิศตนเพื่อคนอื่น ด้วยการสอนคำสอนที่ให้พวกเขามีความรู้ในข้อความเชื่ออย่างลึกซึ้ง และมีประสบการณ์สัมผัสพระเจ้าในชีวิตประจำวัน

5. มีระบบส่งต่อนโยบายในการบริหารโรงเรียนและในการจัดการเรียนการสอนจากผู้บริหารรุ่นหนึ่ง สู่อื่นต่อไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน เพื่อสร้าง สะสม และส่งต่อมรดกทางการศึกษาอันมั่งคั่งของสังคมและโลก

พ่อบอกนำเสนอสภาวะย้อนแย้งและข้อเสนอนั้นที่คิดว่าสำคัญนี้ เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นให้พวกเราคิดและพิจารณาประเมินสภาวะของโรงเรียน พ่ออยากชวนเชิญให้อ่านและศึกษาหนังสือเล่มใหม่ชื่อ **“เมื่ออัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกเข้าสู่ชีวิต”** ในหนังสือมีบทความหลายบท เริ่มตั้งแต่ บทความที่เป็นการนำเสนอสมณสาส์นที่ปูพื้นความคิดเชิงยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษาแบบคาทอลิก และบทความอื่นๆ เป็นตัวอย่าง แนวคิดและคำแนะนำที่เป็นรูปธรรมในการนำอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกไปสู่การปฏิบัติจริงจนเป็นวิถีชีวิตโรงเรียนได้ เราอาจจะพบสภาวะย้อนแย้งอื่นๆ อีกหลายประการนอกจากที่นำเสนอในวันนี้ พ่อเชื่อมั่นว่า หากพวกเราศึกษาและนำไปปรับใช้อย่างจริงจัง อัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกของเราจะกลับมาชัดเจน และโรงเรียนคาทอลิกจะกลับมาเป็นทางเลือกที่โดดเด่นอีกครั้ง อันจะนำมาซึ่งความปิติยินดีและสุขใจแก่ทุกๆ คนในพระศาสนจักรและสังคมของเรา

ขอพระเยซูเจ้าทรงสถิตอยู่กับเรา เพื่อเป็นพลังกำลังและแรงบันดาลใจในทุกสิ่งที่เราทำ

เปิดขอบฟ้าการศึกษาคาทอลิกในประเทศไทย

สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย

ปาฐกถาพิเศษ เรื่อง

เปิดขอบฟ้าการศึกษาคาทอลิกในประเทศไทย

สัมมนา สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย ประจำปี 2017

วันนี้ พ่อยากมาชวนเชิญพวกเรามาร่วมกันเปิดขอบฟ้าใหม่ให้แก่การศึกษาคาทอลิกในประเทศไทย แต่ไม่ใช่ด้วยการเริ่มต้นทำอะไรใหม่ตาม Fashion หรือตามกระแสนิยม แต่ด้วยการทบทวนและไตร่ตรองสิ่งที่ทำอยู่แล้วว่าจะทำอย่างไรจึงจะทำให้ดียิ่งขึ้นกว่าเดิม ด้วยการไตร่ตรองว่า อะไรยังบกพร่องอยู่ที่จะต้องเติมกันให้เต็ม และด้วยการไตร่ตรองว่า อะไรที่เคยละเลยในอดีต ที่จะต้องมาเริ่มต้นกันใหม่ ทั้งนี้ บนพื้นฐานของอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก

ในปีที่แล้ว พ่อนำเสนอเอกสารชิ้นนี้ เพื่อสรุปถึงเป้าหมาย หน้าที่และพันธกิจของการศึกษาคาทอลิก ตามกฎปฏิศาสน์ขนาดใหญ่ของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย ค.ศ. 2015 ปีที่แล้วยังคงเป็นร่างอยู่ ตอนนี้อยากบอกว่าร่างออกแล้ว วาดกันได้อุ่นมั่งติ๊กต๊อกๆ นี้ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมา พ่อได้ทำให้ดูง่ายขึ้นเป็นรูปนี้และขอสรุปกับพวกเราอีกครั้งหนึ่ง

ถ้าจะพูดง่ายๆ ก็คือ โรงเรียนคาทอลิกต้องมีความพยายามมากขึ้นในการผลิตคริสตชนที่มีความเชื่อแท้จริง มีประสบการณ์สัมผัสแบบตัวต่อตัวกับพระเจ้า และอุทิศตนในฐานะศิษย์พระคริสต์ นอกจากนี้ โรงเรียนคาทอลิกได้รับเป้าหมายใหม่ ที่จะต้องทำให้

- นักเรียนทุกคน ได้รู้จัก และสัมผัสความรักความเมตตาของพระเจ้า
- นักเรียนคาทอลิกทุกคนเป็นผู้จาริกประกาศข่าวดี
- ศิษย์ของเราทุกคน เป็นคริสตชน ผู้เป็นศิษย์ธรรมทูต

โดยโรงเรียนคาทอลิกจะต้องทำหน้าที่และพันธกิจ 5 ประการ คือ

- (1) ทำให้อัตลักษณ์ของการศึกษาคาทอลิกปรากฏอย่างเด่นชัด
- (2) จัดการเรียนการสอนโดยมีครูและบุคลากรที่ยึดถืออย่างมั่นคงในคุณค่าแห่งพระวรสารและเป็นแบบอย่าง
- (3) สอนสิ่งที่มีความจริง ความดีงามและความมั่งคั่งซึ่งเป็นส่วนสำคัญสำหรับมนุษย์
- (4) ช่วยเหลือครอบครัวของนักเรียนให้รู้จักวิธีการแนะนำความเชื่อแก่ลูก ๆ และ
- (5) มีครูจิตตภาบาลในการส่งเสริมกระแสเรียก มีการสวดภาวนาเพื่อกระแสเรียกเป็นประจำ

กฤษฎีกาสมาชชาใหญ่ของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย คริสตศักราช 2015

ในส่วนที่เกี่ยวกับ เด็ก เยาวชน และการศึกษาคาทอลิก

คริสตชนแต่ละคน เป็นทั้งศิษย์และธรรมทูตด้วยชีวิตความเป็นอยู่ของตนทั้งครบ (ข้อ 13)
การพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นคริสตชนที่รักพระเจ้า คือ หลักประกันอนาคตของพระศาสนจักรในการสร้างผู้อภิบาลและผู้ร่วมอภิบาล (ข้อ 38)

เยาวชนผู้จาริกประกาศความเชื่อ (ข้อ 21)

เยาวชน คือ ผู้เปิดขอบฟ้าใหม่เพื่อออกไปประกาศข่าวดี

- (1) เป็นผู้นำและมีวิจาร์ณญาณท่ามกลาง การเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็ว
- (2) มีส่วนร่วมมากที่สุดในชีวิตของพระศาสนจักร ได้สัมผัสและมีส่วนริเริ่มงานธรรมทูต
- (3) ร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน รั้วพัง เข้าใจ ให้โอกาสและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่พวกเขา

การศึกษาคาทอลิก (ข้อ 25 และ 38)

เป้าหมาย เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนได้รู้จัก สัมผัสความรัก ความเมตตาของพระเจ้า เป็นสนาม และเป็นฐานแห่งการประกาศข่าวดี บ่มเพาะคุณค่าชีวิตตามแนวทางพระวรสารโดย

- (1) ทำให้อัตลักษณ์ของการศึกษาคาทอลิกปรากฏอย่างชัด
- (2) จัดการการเรียนการสอนโดยครูและบุคลากรที่ยึดถืออย่างมั่นคงในคุณค่าแห่งพระวรสารและเป็นแบบอย่าง
- (3) สอนสิ่งที่เป็นความจริง ความดีงามและความงดงามซึ่งเป็นส่วนสำคัญสำหรับมนุษย์
- (4) ช่วยเหลือครอบครัวของนักเรียนให้รู้จักวิธีการแนะนำความเชื่อแก่ลูก ๆ
- (5) มีครูจิตตภิบาลในการส่งเสริมกระแสเรียก มีการสวดภาวนาเพื่อกระแสเรียกเป็นประจำ

ขอบฟ้าเพื่อฟื้นฟูการประกาศข่าวดีขึ้นใหม่ (ข้อ 27, 28 และ 39)

- การเคารพศักดิ์ศรีมนุษย์ - ร่วมมือกันปกป้องสิทธิมนุษยชนของทุกคน
- รักษาสีงสร้าง - สำเนักรู้คุณต่อพระผู้สร้าง
- สื่อศึกษา (Media Education) - รู้จักเลือกรับหรือปฏิเสธเนื้อหาจากสื่อที่เป็นประจำเพื่อประกาศข่าวดี

ความท้าทายและสภาพปัญหา (ข้อ 2-4)

สภาพสังคม

สังคม "โลกนิยม" ที่รุนแรงมากขึ้น

คริสตชนคาทอลิกไทย

- 1. เข้าใจข้อความเชื่อไม่ลึกซึ้งเพียงพอ
- 2. ขาดประสบการณ์การสัมผัสส่วนบุคคลพระเจ้า

- 3. ไม่อุทิศตนในหน้าที่ของศิษย์พระคริสต์ เจริญชีวิตคริสตชนตามประเพณีปฏิบัติและผิวเผิน

ด้วยการทำหน้าที่และพันธกิจนี้ จึงจะถือได้ว่า การศึกษาคาทอลิกเปิดขอบฟ้าใหม่ในการประกาศข่าวดีอย่างแท้จริง ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุหน้าที่และพันธกิจของการศึกษาคาทอลิกตามกฤษฎีกา เหล่านี้ การศึกษาคาทอลิกต้องทบทวนและไตร่ตรองตนเองว่า “การศึกษาคาทอลิกจะต้องทำอะไร เพื่อเปิดขอบฟ้าใหม่ในการประกาศข่าวดี?”

วันนี้ พ่อขอเสนอแนวทางที่ได้รับมาจากประสบการณ์ของทีมงานและวิทยากรของพ่อ ซึ่งได้ชี้ให้เห็นความสำคัญพื้นฐานใน 2 ด้านของโรงเรียนคาทอลิก คือ

1. การจัดการเรียนการสอนอย่างมีความหมายต่อชีวิต
2. การสอนคำสอนและคริสต์ศาสนามีความเชื่อเป็นฐาน

ในช่วง 4-5 ปีที่ผ่านมา ทีมวิทยากรฝ่ายอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกประกอบด้วย ดร. อนุพันธ์ กิจนิชชีวะ และคุณพงษ์รินทร์ รัตนรังสิกุล ได้จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่อง “เป้าหมายและกระบวนการเรียนการสอนแบบไตร่ตรอง” ให้กับโรงเรียนทั้งหมด 45 ครั้ง มีครูเข้าร่วมสัมมนามากกว่า 1,500 คน จาก 15 โรงเรียน และได้จัดสัมมนาเรื่อง “การสอนคำสอนและคริสต์ศาสนา ด้วยกระบวนการเรียนการสอนแบบไตร่ตรอง” ในเดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมา โดยมีครูคำสอนเข้าร่วม 35 คน จาก 11 โรงเรียน

โรงเรียนคาทอลิกแบบไตร่ตรอง

1. โรงเรียนดรุณราชบุรี จ. ราชบุรี	2. โรงเรียนดาราสมุทร ศรีราชา จ. ชลบุรี
3. โรงเรียนพระมารดาบังจันุเคราะห์ กรุงเทพมหานคร	4. โรงเรียนมารีย์อนุสรณ์ จ. บุรีรัมย์
5. โรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร	6. โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ สามพราน จ. นครปฐม
7. โรงเรียนวาสูเทวี กรุงเทพมหานคร	8. โรงเรียนสตรีมารดาพิทักษ์ จ. จันทบุรี
9. โรงเรียนสมรรถภาพวิทยา กรุงเทพมหานคร	10. โรงเรียนสันติวิทยา จ. เชียงราย
11. โรงเรียนอัสสัมชัญคอนเวนต์ กรุงเทพมหานคร	12. โรงเรียนเซนต์นิโกลาส จ. พิษณุโลก
13. โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ กรุงเทพมหานคร	14. โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา จ. สมุทรปราการ
15. โรงเรียนเรยีนาเชลีวิทยาลัย จ. เชียงใหม่	

ที่มหาวิทยาลัยได้สังเกต เก็บรวบรวมและสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปสิ่งท้าทายในการจัดการเรียนการสอนที่โรงเรียนเผชิญอยู่ ซึ่งหากจะพูดอย่างตรงไปตรงมา คือ ปัญหาหรือข้อควรปรับปรุงของโรงเรียนคาทอลิกในการจัดการเรียนการสอน พ่อยากขอให้พวกเราฟัง อย่างเปิดใจกว้าง และพร้อมที่จะเรียนรู้ เพื่อเปลี่ยนแปลงสู่การเปิดขอบฟ้าใหม่ โดยจัดเมฆหมอกของปัญหาที่อยู่ท่ามกลางเราในขณะนี้

สิ่งท้าทายที่พบอาจจะโดนใจเราหลายคน และอาจยากที่จะยอมรับ แต่หากเราไม่ยอมรับ เราจะไม่เห็นและตระหนักความจำเป็นเร่งด่วนในการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง อันจะนำไปสู่การพัฒนาได้และการเปิดขอบฟ้าใหม่ได้ใน 2 ด้าน คือ สิ่งท้าทายในการจัดการเรียนการสอนและสิ่งท้าทายในการสอนคำสอน

1. การจัดการเรียนการสอนอย่างมีความหมายต่อชีวิต

เพื่อให้โรงเรียนคาทอลิกสามารถจัดการเรียนการสอนอย่างมีความหมายต่อชีวิตมากยิ่งขึ้น มีปัจจัยที่ต้องพิจารณาปรับปรุงเปลี่ยนแปลง 3 ประการ คือ

1.1 วิธีการจัดการเรียนการสอน

ครูส่วนใหญ่ยังสอนตามแบบเดิม ที่มีครูเป็นศูนย์กลาง นักเรียนจึงขาดความเข้าใจที่แท้จริงในเนื้อหา และใช้สิ่งที่เรียนรู้ในชีวิตจริงไม่ได้

1.2 การส่งเสริมจริยธรรมให้แก่นักเรียน

ครูส่วนใหญ่ไม่รู้วิธีการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมให้แก่นักเรียน และยังไม่มีความชำนาญ

1.3 การพัฒนาตนเองของครู

ครูส่วนใหญ่ไม่ “อ่าน” หนังสือ ขาดการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมและสร้างโอกาสการพัฒนาให้ตัวเอง

พ่อเชื่อว่า สิ่งที่ทำหาย 3 ด้านนี้ เป็นรากฐานที่เราทุกคนต้องตระหนักและจำเป็นจะต้องรับการใส่ใจแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพื่อให้โรงเรียนคาทอลิกเป็นสนามและฐานในการประกาศข่าวดีได้อย่างแท้จริง พ่อขอพูดตรงๆ ว่า ถ้าเราไม่ช่วยกันแก้สิ่งที่ทำหายอันเป็นรากฐานนี้ เราคงขับเค้นโรงเรียนคาทอลิกของเราให้มีอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกที่ปรากฏเด่นชัดนั้น คงเป็นไปได้ยาก

หากพิจารณาคุณที่ละเรื่องว่า เราจะมีแนวทางในการแก้ปัญหากันอย่างไร เพื่อเปิดขอบฟ้าใหม่ให้การศึกษาคาทอลิกได้อย่างแท้จริง

ครูที่ร่วมสัมมนาการสอนแบบไตร่ตรองมากกว่า 1,500 คน ยอมรับว่า การสอนของพวกเขาก่อนที่จะเข้าสู่สัมมนาการสอนของพวกเขา เป็นการสอนแบบเดิม คือ Informative Learning เป็นการเรียนการสอนที่

1. มีครูเป็นศูนย์กลางกับถ่ายทอดครูฝ่ายเดียว
2. มีนักเรียนเป็นผู้ฟัง
3. ท่องจำและทำซ้ำเนื้อหา
4. เป็นการเรียนรู้ที่เริ่มต้นและจบลงที่โรงเรียน

แล้วปัญหาการสอนในปัจจุบันคืออะไร?

ครูพันกว่าคน ยอมรับว่า นักเรียนของพวกเขา และรวมถึงตัวเขาเองในตอนนี้เป็นนักเรียน นักศึกษา มีอาการดังต่อไปนี้

อาการที่ 1 อาการความจำเสื่อมทางวิชาการ (Academic Amnesia) นักเรียนลืมเนื้อหาที่เรียนทันทีเมื่อสอบเสร็จ เพราะขาดความเข้าใจอย่างแท้จริงในเนื้อหา

แล้วนักเรียนของพวกเขา มีอาการนี้ไหม?

อาการที่ 2 อาการติดตันทางสติปัญญา (Intellectual Constipation) นักเรียนไม่รู้ว่าจะนำสิ่งที่เรียนไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างไร เพราะขาดแนวทางการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริง

แล้วนักเรียนของพวกเขา มีอาการนี้ไหม?

พ่อเชื่อว่า นักเรียนของเรามีเหมือนกันใช่ไหม มันเป็นปัญหาไม่ใช่แค่ของโรงเรียนคาทอลิก แต่เป็นของการศึกษาของไทย หรืออาจจะเป็นของโลก คุณพ่อ Johnny Goh ได้มาแบ่งปันแลกเปลี่ยนกับเราให้เราตระหนักในปัญหานี้ในการสัมมนาประจำปี 2013

Fr. Johnny Goh

แล้วเรายังคงปล่อยให้โรงเรียนของเรา นักเรียนของเราเป็นแบบนี้ต่อไปหรือ???

ตั้งแต่ปี 2012 เป็นต้นมา สภาการศึกษาคาทอลิกฯ จึงได้ทำโครงการ “การสอนแบบไตร่ตรอง” หรือ Reflective Pedagogy Paradigm เพื่อให้โรงเรียนคาทอลิกของเราเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนให้เป็นการสอนแบบ Transformative Learning การสอนแบบนี้

1. มีนักเรียนเป็นศูนย์กลางการสอน มีครูเพียงเป็นผู้แนะนำทาง
2. มีนักเรียนเป็นผู้แสวงหาและต่อยอดความรู้และลงมือทำ
3. เข้าใจเนื้อหาและปรับใช้ในชีวิตรจริง
4. เป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต

วิธีการจัดการเรียนการสอน

การสอนแบบเดิม ซึ่งเป็น Informative Learning	การสอนแบบไตร่ตรอง ซึ่งเป็น Transformative Learning
1. มีครูเป็นศูนย์กลางกับถ่ายทอด ครูฝ่ายเดียว	1. มีนักเรียนเป็นศูนย์กลางเป็นการสอน มีครูเป็นผู้แนะนำทาง
2. มีนักเรียนเป็นผู้ฟัง	2. มีนักเรียนเป็นผู้แสวงหาและต่อยอดความรู้ และลงมือทำ
3. ท่องจำและทำซ้ำเนื้อหา	3. เข้าใจเนื้อหาและปรับใช้ในชีวิตรจริง
4. เป็นการเรียนรู้ที่เริ่มต้นและจบลงที่โรงเรียน	4. เป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ในช่วงเวลา 5 ปีที่ผ่านมา สภาฯ พยายามเผยแพร่ ส่งเสริมและสนับสนุน เพื่อให้โรงเรียนคาทอลิกใช้การสอนแบบไตร่ตรองนี้

พ่อต๊ายที่มีโรงเรียน 15 โรงเรียน เข้าร่วมกระบวนการนี้อย่างเป็นทางการและเอาจริงเอาจัง พ่อขอวิงวอนให้ทั้ง 15 โรงเรียนยืนหยัดและมั่นคงในการสอนแบบไตร่ตรองต่อไป และช่วยกันปรับปรุงและพัฒนาในการสอนแบบไตร่ตรองจนเป็นอัตลักษณ์หนึ่งของโรงเรียน สภาฯ เรามีโรงเรียนในสังกัดมากกว่า 300 โรงเรียน พ่อได้แต่หวังว่า โรงเรียนที่ยังไม่เข้าร่วม มีการเรียนการสอนแบบอื่น ที่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์เดียวกันได้ สภาฯ มีข้อจำกัด เพราะ ทีมงานเดียวที่มาด้วยที่ตระเวนจัดสัมมนาี้ แม้ว่าจะเหนื่อยล้ากับการจัดมา 45 ครั้ง แต่พวกเขาก็ยังมีน้ำใจที่จะทำต่อไป เมื่อได้รับการร้องขอ

สภาฯ ได้จัดพิมพ์หนังสือ “แสงสว่างของทางเลือกใหม่ในการจัดการเรียนรู้” อธิบายถึงกระบวนการสอนแบบไตร่ตรองโดยใช้บันทึกประสบการณ์ของครูที่นำไปสอนจริง และมีตัวอย่างแผนการสอนครบทุกกลุ่มสาระ พ่อแจกไปแล้วให้กับทุกโรงเรียนเมื่อ 2 ปีก่อน พ่ออยากให้นำไปศึกษา และปรับใช้ ให้บังเกิดผลอย่างแท้จริงในทุกโรงเรียน พ่อหวังว่า หนังสือนี้คงไม่ถูกเก็บขึ้นหิ้ง ขึ้นตู้หนังสือ ขึ้นห้องสมุด พ่ออยากเห็นครูร่วมกันศึกษา คิดวิธีการนำไปใช้ในบริบทของตัวเอง และช่วยกันปรับปรุงและพัฒนาต่อไปเรื่อยๆ

1.2 การส่งเสริมจริยธรรมให้แก่นักเรียน

คุณครูที่เข้าร่วมสัมมนาการสอนแบบไตร่ตรอง ได้แสดงให้เห็นและยอมรับว่า ครูขาดความเข้าใจว่า คุณธรรมคืออะไร? จริยธรรมคืออะไร? คุณธรรมและจริยธรรมต่างกันอย่างไร? และในที่สุด พวกเขายอมรับว่า พวกเขาไม่รู้หลักการและวิธีฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาจริยธรรมให้กับนักเรียนได้อย่างแท้จริง

ข้อสรุปจากการสังเกตและสังเคราะห์ประสบการณ์ของทีมวิทยากรนี้ ตรงกับของข้อสรุปในงานวิจัยของอาจารย์ดุจเดือน พันธุมนาวิน อาจารย์ที่เคยมาร่วมสัมมนาเมื่อ 2 ปีที่แล้ว ที่ได้ชี้ให้เห็นปัญหาของการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่เด็กในโรงเรียน 3 ประการ คือ

1. ครูไม่เข้าใจว่าคุณธรรมคืออะไร จริยธรรมคืออะไร และคุณธรรมกับจริยธรรม แตกต่างกันอย่างไรร?
2. การอบรมสั่งสอนด้วยวิธีการที่ไม่เหมาะสมแก่การพัฒนาทางจริยธรรม โดยเน้นการลงโทษ
3. ครูไม่รู้หลักการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาจริยธรรม

นอกจากนี้ ครูผู้เข้าสัมมนาการสอนแบบไตรตรองยังได้ร่วมกันประเมินว่า นักเรียนส่วนใหญ่ที่จบ ม.6 จากโรงเรียนของพวกเขา มีระดับจริยธรรมอยู่ในระดับที่ 3 เป็นการประเมินที่กล้าหาญและยอมรับความจริงของครูผู้เข้าร่วมสัมมนา ที่ชี้ถึงความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง เพื่อให้นักเรียนสามารถมีวุฒิภาวะสูงกว่านี้ได้

ระดับที่ 3 หมายความว่าอย่างไร? น่าพอใจไหม?

วันนี้ พ่อขออธิบายระดับของเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนในการปฏิบัติตามกฎของโรงเรียน เพื่อเป็นตัวอย่าง ตามทฤษฎีการพัฒนาการของเหตุผลเชิงจริยธรรม Prof. Lawrence Kohlberg มนุษย์เรามีการพัฒนาทางจริยธรรมแบ่งเป็น 6 ระดับตามช่วงอายุ พ่อขออธิบายจากการพัฒนาการใช้เหตุผลของเด็ก ในแต่ละช่วงอายุในการปฏิบัติตามกฎของโรงเรียน ดังนี้

ในระดับที่ 1 เด็กเริ่มพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมเมื่ออายุย่างก้าวเข้าโรงเรียน 2-7 ขวบ เด็กๆ ปฏิบัติตามกฎของโรงเรียน เพราะกลัวถูกลงโทษ กลัวถูกตี ถูกตัดคะแนน

ในระดับที่ 2 พออายุ 7-10 ปี นักเรียนปฏิบัติตามกฎ เพราะ อยากได้รางวัล อยากได้คะแนน หรือขอตอบแทน

ในระดับที่ 3 ช่วงอายุ 10-13 ปี นักเรียนเริ่มปฏิบัติตามกฎของโรงเรียน เพื่อให้ได้รับการยอมรับจากคนอื่น โดยเฉพาะจากเพื่อนๆ ที่เรียกว่า “ใครๆ เขาก็ทำกัน”

ในระดับที่ 4 ช่วงอายุ 13-16 ปี นักเรียนยินดีปฏิบัติตามกฎ เพราะรู้ว่าเป็นกฎเป็นข้อตกลงร่วมกันในสังคม

ในระดับที่ 5 และ 6 เป็นช่วงอายุ 16 ปีขึ้นไป นักเรียนปฏิบัติตามกฎอย่างเข้าใจเหตุผลว่า กฎนั้นเป็นการสร้างสังคมที่ดีร่วมกัน ในระดับที่ 5 และพร้อมที่จะท้าทายกฎทางสังคม หากเห็นว่า การเปลี่ยนแปลงกฎนั้นเป็นการสร้างสังคมที่ดีกว่าจนเกิดเป็นจรรยาบรรณของตนเองที่ยึดปฏิบัติเพื่อร่วมสร้างสังคมที่ดีกว่าเดิม อันเป็นการพัฒนาสู่ระดับที่ 6

ทฤษฎีการสอนจริยธรรมมีหลายทฤษฎี หลัง Kohlberg ยังมี Thomas Lickona ที่ให้ความสำคัญกับความเคารพและความรับผิดชอบ Carol Gilligan เน้นการ care และก่อน Kohlberg ไกลๆ กันก็ยังมีทฤษฎี Value Clarification ทั้งหมดนี้มุ่งที่การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกและตัดสินใจเองเป็น บนพื้นฐานของคุณธรรม ครูต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนฝึกการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ไม่อยากให้มองวิธีการของ Kohlberg เป็นวิธีการเดียวในการสอนจริยธรรม

นักเรียนที่จบ ม. 6 มีอายุประมาณ 17 – 18 ปี พวกเขาควรมีเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับที่ 5 – 6 เมื่อเขาก้าวออกจากโรงเรียน แต่ครู 1,500 คนที่เข้าร่วมสัมมนาการสอนแบบไตร่ตรองมีความเห็นว่า เด็กของเขาส่วนใหญ่อยู่ในระดับ 3 เท่านั้น โดยดูจากการใช้เหตุผลและพฤติกรรมของนักเรียนว่า เขาปฏิบัติตามกฎของโรงเรียนเพียงเพื่อให้ตนเองเป็นที่ยอมรับของคนอื่น เพียงเพราะ “ใครๆ เขาก็ทำกัน” อันเป็นเหตุผลในระดับ 3

นอกจากนั้น ยังมีนักเรียนจำนวนไม่น้อยที่ปฏิบัติตามกฎ เพื่อให้ได้คะแนนความประพฤติหรือการประเมินพฤติกรรมดีๆ ซึ่งอยู่ในระดับที่ 2 และมีจำนวนไม่น้อยที่อยู่ในระดับที่ 1 เป็นพวกปฏิบัติตามกฎ เพราะกลัวถูกตัดคะแนน กลัวถูกลงโทษเหมือนเด็ก ป. 1 ทั้งๆ ที่ตัวเองอยู่จะจบ ม. 6 อยู่แล้ว

ทำไมเราพานักเรียนไปไม่ถึงระดับ 4, 5 และ 6 อาจเป็นเพราะครูไม่ได้ทำให้นักเรียนเข้าใจถึงเหตุผลที่อยู่เบื้องหลังกฎของโรงเรียน ครูให้เขาปฏิบัติตามกฎด้วยความเข้าใจในเหตุผลที่อยู่เบื้องหลัง ไม่ให้โอกาสเขาที่จะริเริ่มสร้างกฎเพื่อการอยู่ร่วมกันของตนเองบนพื้นฐานของการเกรงใจและเคารพผู้อื่น พวกเขาจึงไม่สามารถพัฒนาจรรยาบรรณอันเป็นข้อยึดถือปฏิบัติที่ดีงามของตนเองในระดับที่ 6

พวกเราลองประเมินนักเรียนของตนเองนะว่า นักเรียนของเราอยู่ระดับไหน? เห็นด้วยไหมกับครูที่เข้าสัมมนาการสอนแบบไตร่ตรอง 1,500 คน จากโรงเรียนชั้นนำของเรา พิจารณาว่า น่าสนใจในที่จะทำวิจัยเรื่องนี้ในโอกาสต่อไป

งานวิจัยของอาจารย์ดุจเดือน สรุปว่า ต้นตอของปัญหา คือ ครูไม่รู้วิธีการที่จะฝึกอบรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมให้แก่นักเรียน ในการสัมมนาการสอนแบบไตร่ตรอง ที่มหาวิทยาลัยได้ชี้ให้ครูเข้าสัมมนาเห็น และตระหนักถึงปัญหานี้ และได้เริ่มนำเสนอแนวทางในการพัฒนาวิธีการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมให้แก่นักเรียน แต่เราใช้เวลาแค่ครึ่งวันกับเรื่องนี้ โรงเรียนคาทอลิกต้องจริงจังในการพัฒนาเรื่องนี้อีกมาก

สภาการศึกษาคาทอลิกฯ ได้จุดประกายเรื่องนี้ตั้งแต่ปี 2015 ด้วยการเชิญ อาจารย์ดวงเดือน และ อาจารย์ดุจเดือน พันธุมนาวิน มาพูดกับพวกเรา และจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือครูกับการส่งเสริมจริยธรรมแก่นักเรียน ของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ หรือ วช. หนังสือที่อธิบายทฤษฎีและการนำไปปรับใช้อย่างเป็นรูปธรรมมากๆ พอลังมีหนังสืออีกจำนวนหนึ่ง โรงเรียนไหนจริงจังกับเรื่องนี้ ทำหนังสือมาส่งสภาฯ พอลจะจัดส่งไปให้โดยไม่มีค่าใช้จ่าย แต่ขอให้ทำหนังสือมาขอเป็นทางการ

นอกจากนี้ วช. เคยทบทวนสภาฯ ให้ร่วมกับเขาในการนำนิทานคุณธรรมที่สร้างขึ้นจากงานวิจัยมาใช้ในการส่งเสริมจริยธรรมให้นักเรียน พ่อยังสงสัยเลยว่า จะร่วมหรือไม่ เอาอย่างนี้! ถ้าโรงเรียนไหนอยากเข้าร่วมโครงการกับ วช. เขียนมาในแบบประเมินว่า สนใจร่วมโครงการกับ วช. เขียนชื่อโรงเรียนมาด้วย ถ้ามีจำนวนมากพอพอจะประสานกับ วช. และเดินหน้าเรื่องนี้ต่ออย่างเป็นทางการ

การสัมมนาคราวนี้ มีช่วงเวลานึ่งในโรงเรียนหลายโรงเรียนมานำเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การส่งเสริมจริยธรรมให้แก่โรงเรียน พ่อเชื่อมั่นว่า เราจะได้รับประโยชน์ร่วมกัน

1.3 การพัฒนาตนเองของครู

ในทุกสัมมนาการสอนแบบไตร่ตรองมีช่วงหนึ่งที่ที่มหาวิทยาลัยถามครูผู้เข้าร่วมสัมมนาว่า มีใครที่อ่านหนังสือเพื่อเพิ่มพูนความรู้และพัฒนาตนเองเป็นประจำ ผลที่ได้ที่น่าตกใจมาก เมื่อปรากฏว่า น้อยกว่าร้อยละ 5 ของครูผู้เข้าร่วมสัมมนาซึ่งเป็นครูระดับแกนนำของโรงเรียน อ่านหนังสือเพื่อค้นคว้าเพิ่มเติมและพัฒนาตัวเองเป็นประจำอยู่เสมอ มีครูจำนวนที่พ่อใช้นิ้วมือของพ่อนับได้เท่านั้นจากทั้งหมดมากกว่า 1,500 คน อ่านหนังสือมากกว่า 20 เล่มต่อปี ที่จะถือได้ว่าเป็นนักอ่าน เป็นหนอนหนังสือ แล้วพวกเราละ เราเป็นผู้บริหารโรงเรียนเราเป็น “แบบอย่าง” ในการรักการอ่าน ค้นคว้าหาความรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอไหม?

น่าเป็นห่วงมากๆ นะ โรงเรียนคาทอลิกของเราต้องช่วยกันกระตุ้นให้ครูอ่านหนังสือและพัฒนาตนเองมากกว่านี้

ในเมื่อครูไม่อ่านหนังสือ จึงไม่น่าแปลกใจเวลาที่ที่มหาวิทยาลัยยังพบต่อไปว่า ครูจำนวนน้อยมากที่ส่งเสริมให้นักเรียนอ่านหนังสือ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอนในคาบเรียน ให้การอ่านเป็นวิธีการหนึ่งในการเรียนการสอน ให้การรักการอ่านเกิดโดยการสร้างแรงบันดาลใจและจูงใจให้นักเรียน

โรงเรียนต่างๆ มักมีโครงการรักการอ่าน โดยกันเวลาช่วงหนึ่ง บังคับให้นักเรียนอ่านหนังสือ การบังคับไม่ทำให้เกิดความรักการอ่านได้ เราต้องสร้างแรงบันดาลใจและจูงใจให้นักเรียนสนใจและอ่านหนังสือเป็นกิจวัตรประจำวันให้อ่านในทุกโอกาส ให้อ่านในทุกๆ คาบเรียน พ่อขอเน้นว่า ต้องให้นักเรียนอ่านในทุกๆ คาบเรียน 5 - 10 นาที ก็ยังดี

สรุป 3 ปัญหาอันเป็นรากฐานเพื่อเปิดขอบฟ้าใหม่ของการจัดการศึกษาคาทอลิกในโรงเรียนคาทอลิก ได้แก่

1.1 วิธีการจัดการเรียนการสอน

ครูส่วนใหญ่ยังคงเป็นคนสอนตามแบบเดิมที่มีครูเป็นศูนย์กลาง นักเรียนขาดความเข้าใจที่แท้จริงในเนื้อหา และใช้สิ่งที่เรียนรู้ในชีวิตจริงไม่ได้

1.2 การส่งเสริมจริยธรรมให้แก่นักเรียน

ครูไม่รู้วิธีการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมให้แก่นักเรียน

1.3 การพัฒนาตนเองของครู

ครูไม่ "อ่าน" หนังสือ จึงขาดการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมและพัฒนาด้วยตัวเอง

เพื่อให้เราไตร่ตรองถึงสภาพของโรงเรียนที่เรารับผิดชอบ พิจารณาคำถามเพื่อการไตร่ตรอง และใช้เวลา 3-4 นาที เขียนคำตอบ

คำถามเพื่อไตร่ตรอง

สภาพปัญหานี้ในโรงเรียนของฉันเป็นอย่างไรและฉันจะต้องทำอย่างไรเพื่อแก้ปัญหานี้

1. ปัญหาการจัดการเรียนการสอน.....

.....

2. ปัญหาในการส่งเสริมจริยธรรมให้แก่นักเรียน.....

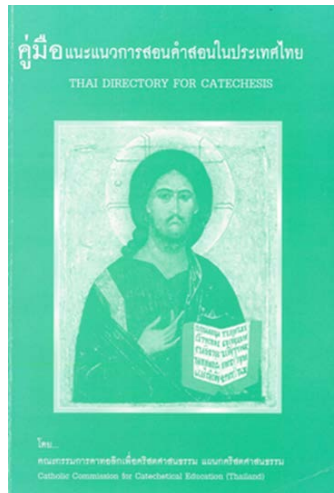
.....

3. ปัญหาการพัฒนาตัวเองของครู.....

.....

2. การสอนคำสอนและคริสต์ศาสนาอย่างมีความเชื่อเป็นฐาน

สภาฯ ได้จัดการสัมมนาเชิงปฏิบัติเรื่อง “การสอนคำสอนและคริสต์ศาสนาด้วยกระบวนการเรียนการสอนแบบไตร่ตรอง” ไปเพียงครั้งเดียวในเดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมา ที่มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ “คู่มือแนะแนวการสอนคำสอนในประเทศไทยของคณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตธรรม แผนกคริสตศาสนธรรม 2014” เป็นหลักและแนวทางในการสอน ทั้งด้านภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ เป้าหมายและวิธีการสอน วิธีการสอนที่แนะนำไว้ในคู่มือนี้สอดคล้องกับการสอนแบบไตร่ตรองเป็นอย่างดี

คู่มือได้สรุปภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ของวิธีการสอนคำสอนไว้ว่า ในปี 1954 วิธีการสอนเริ่มด้วยหลักข้อคำสอนของพระศาสนจักรแล้ว อธิบายประยุกต์ให้เข้ากับชีวิตจริงของผู้เรียน ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้หลักปรัชญา หรือเหตุผลมาอธิบายถึงข้อความเชื่อต่างๆ ของศาสนามากกว่าการอ้างอิงจากพระคัมภีร์ การสอนแบบนี้ เรียกว่า วิธีการสอนแบบอนุमान (Deductive Method)

แต่รูปแบบใหม่ เน้นที่ “ใจ” หรือ “ประสบการณ์” คือ เพื่อความเชื่อ ให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับความรักความเมตตาของพระเจ้า การสอนที่เน้นการท่องจำจึงเปลี่ยนเป็นการให้ผู้เรียนได้เกิดประสบการณ์โดยผ่านทางกิจกรรมหรือการปฏิบัติจริง วิธีการนี้เรียกว่า การสอนแบบซีซีพี (Christian Community Program) คือ เป็นวิธีการสอนแบบอุปมานอีกรูปแบบหนึ่ง (Inductive Method) ซึ่งสภาฯ พระสังฆราชคาทอลิกให้การสนับสนุน เพื่อให้สำหรับการสอนในประเทศไทยมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1976

คู่มือยังสรุปต่อไปว่า แม้ว่าสภาฯ พระสังฆราชคาทอลิกฯ ได้สนับสนุน ให้มีการเปลี่ยนแปลงการสอนคำสอนตั้งแต่ปี 1976 คู่มือที่ออกในปี 2014 ยังคงประเมินว่า การสอนคำสอนยังคง

- (1) เน้นความรู้ มากกว่าการมีประสบการณ์ฝ่ายจิต
- (2) เน้นข้อปฏิบัติหรือบทบัญญัติภายนอกที่มาจากธรรมเนียมประเพณี มากกว่าความเชื่อหรือข้อคำสอนที่มาจากธรรมที่มาจากพระคัมภีร์
- (3) เน้นอธิษฐานด้วยบทภาวนาที่ได้จัดเตรียมไว้แล้ว มากกว่าภาวนาจากใจ

พ่อคิดว่า คณะทำงานที่ทำคู่มือนี้ น่ายกย่องในความกล้าหาญมากเลย ที่ประเมินว่าแม้ว่า 38 ปีผ่านไป ยังคงไม่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างน่าพอใจ พ่อคัดค้านเนื้อหาทั้งหมดมาจากคู่มือ ซึ่งเป็นความเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน คำสอน ไม่ใช่ความเห็นของพ่อเอง

ในการสัมมนาที่มหาวิทยาลัยได้ขอให้ครูคำสอนที่เข้าร่วมสัมมนา ประเมินการประสิทธิภาพในการสอนของตนเอง ครูเหล่านั้นกล้าหาญพอและได้ยอมรับเช่นกันว่า การสอนของตนส่วนใหญ่ในทุกวันนี้ยังคงเป็นการสอนแบบเดิม เน้นการท่องจำความเชื่อมากกว่าสอนให้เข้าใจความเชื่อตามพระคัมภีร์ เน้นการสวดตามบทมาตรฐานมากกว่าการภาวนาจากใจ มากกว่าการสร้างแรงบันดาลใจให้ดำเนินชีวิตตามพระวาจา

เมื่อครูถูกขอให้ประเมินว่า การสอนคำสอนของตนมีผลสัมฤทธิ์เป็นเพียงใด ครูคำสอนที่เข้าร่วมสัมมนา ต่างตอบอย่างถ่อมตนว่า “น่าจะพอได้บ้าง”, “50/50”, “ไม่แน่ใจ”, “เล็กน้อย” “แล้วแต่น้ำพระทัยของพระเจ้า”

พวกเขาจึงไม่ต้องแปลกใจว่า กฤษฎีกาสมัชชาที่พ่ออธิบายในตอนต้นได้สรุปว่า “คริสตชนมีความเชื่อที่ผิวเผินขาดประสบการณ์สัมผัสพระเจ้า และไม่อุทิศตนสมกับการเป็นศิษย์ของพระเยซู” เราต้องยอมรับความจริงอย่างหนึ่งว่า มีคริสตชนเหล่านี้จำนวนไม่น้อยที่ผ่านการเรียนคำสอนจากโรงเรียนของพวกเขา

พ่อได้สรุปเปรียบเทียบเป้าหมายของการสอนคำสอนตามคู่มือฯ และเป้าหมายของกฤษฎีกาฯ ในส่วนที่เกี่ยวกับกับเด็ก เยาวชน และการศึกษาคาทอลิก ซึ่งสอดคล้องกันอย่างดี พ่อสรุปได้ใหม่ว่า เพื่อให้เราสามารถบรรลุเป้าหมายเหล่านี้ได้ เราจำเป็นต้องจริงจังกว่านี้ในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาวิธีการสอนคำสอน และคริสต์ศาสนา

เป้าหมายของการสอนคำสอน

เป้าหมายตามคู่มือฯ วิสัยทัศน์

ศิษย์พระเยซูคริสต์ ประจักษ์พยานด้วยชีวิตเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งความเชื่อ (ข้อ 26)

เป้าหมายตามกฤษฎีกาฯ วิสัยทัศน์

คริสตชนแต่ละคน เป็นทั้งศิษย์และธรรมทูตด้วยชีวิตมีความเป็นอยู่ของตนทั้งครบ (ข้อ 38)

เป้าหมายหลัก

การเสริมสร้างทัศนคติในการปลูกฝังเรื่องของศาสนา ให้ได้สัมผัสกับพระเจ้าในรูปแบบที่เป็นรูปธรรม ซึ่งให้เห็นว่าพระเยซูเจ้าทรงเป็นเพื่อน ผู้นำและแบบอย่าง ให้เขาเป็น “แสงสว่าง” และ “เกลือ” (เทียบ มธ 5: 13-16) เพื่อความยินดีส่วนตัวและเพื่อรับใช้ผู้อื่น (ข้อ 50)

เป้าหมายของการศึกษา

- เยาวชนคือผู้เปิดขอบฟ้าใหม่เพื่อออกไปประกาศข่าวดี (ข้อ 21)
- ผู้เรียนทุกคนได้รู้จักพระเจ้า สัมผัสความรักและความเมตตาของพระองค์ (ข้อ 25)

พ่อไม่มีความคิดใหม่มาแนะนำเสนอ พ่อเพียงขอเสนอและเรียกร้องตามที่เขียนไว้ในคู่มือฯ แนวทางการสอนคำสอนในประเทศไทยของคณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม ถึงเป้าหมายของพระศาสนจักรที่จะต้องฟื้นฟูการสอนคริสตศาสนธรรม คือ

พระศาสนจักรจะต้องฟื้นฟูการสอนคริสตศาสนธรรม

- ให้ตอบสนองต่อความต้องการของคริสตชนไทยตามสภาพความเป็นจริง
- ให้เหมาะสมกับกาลเวลาและสภาพแวดล้อมของสังคมไทย
- ให้ข่าวดีของพระคริสตเจ้าเป็นคำตอบสำหรับชีวิตของตนเองและสังคม และ
- จัดให้งานด้านคริสตศาสนธรรมนี้เป็นงานเร่งด่วนอันดับต้นๆ ของพระศาสนจักรในประเทศไทย (คู่มือฯ ข้อ 17)

เพียงทำได้ดังนี้ เราก็จะประสบความสำเร็จในการเปิดขอบฟ้าใหม่ในการสอนคำสอน

สภาย ได้จัดสัมมนานำร่องเรื่องนี้ ครูคำสอนที่เข้าร่วมเห็นว่า การสอนแบบไตร่ตรองทำให้การสอนของพวกเขาเปลี่ยนแปลงไป เรามาพิจารณากันที่บทไตร่ตรองที่ครูบางคนเขียน เมื่อจบสัมมนา

ครูหลายคนยอมรับในปัญหาที่ผ่านมาและเป็นแนวทางในการเปลี่ยนแปลง เช่น

บันทึกของครู – ยอมรับในปัญหา

ฉันค้นพบว่า ฉันยังเป็นครูคำสอนแบบโบราณจริงๆ ฉันมุ่งหวังให้เด็กมีความรู้ในข้อคำสอนเยอะๆ รู้จักพระคัมภีร์มากๆ หลายๆ ตอน แต่ฉันไม่ได้ลงลึกไปในการปฏิบัติมากเท่าที่ควร ฉันแค่บอกเด็กให้เลียนแบบพระเยซูเจ้าให้รักพระเจ้าให้ศรัทธา แต่เด็กเขาจะทำไหม ฉันก็ไม่แน่ใจนัก หรือเขาอาจทำแต่สิ่งที่แค่ไหน เขาทำ เพราะรู้ว่า ครูต้องถาม เขาจะได้ตอบได้ว่า หนูทำค่ะ หรือเปล่า ประสบการณ์สัมผัสพระเจ้าแบบตัวต่อตัว การเปลี่ยนแปลงในตัวฉันฉันจะนำการสอนแบบใหม่ๆ นี้ไปใช้สอนเด็กๆ ในปีการศึกษาหน้า ฉันคิดว่า เด็กๆ รุ่นใหม่ คงจะเป็นคริสตชนคลีน ลูกใหม่ที่พลิกชีวิตการเป็นคริสตชนคาทอลิกแบบเดิมๆ เลยทีเดียว พวกเรามีตั้งหลายคนนี่นา (เพื่อนร่วมทาง) พวกเราต้องทำได้นะ สู้

ครูบุษรา รร.เซนต์โยเซฟ บางนา

ฉันค้นพบว่า การสอนคำสอนของตนเองที่ผ่านมายังไม่ได้ลงลึกให้สัมผัสพระเจ้าอย่างลึกซึ้ง แต่ไม่ใช่ไม่ได้เลย มีการจัดให้สัมผัสกับพระเจ้า สัมผัสพระเจ้าในเพื่อนมนุษย์ด้วยกันด้วย แต่แค่เหมือนเป็นการแตะต้องเพียงผิวสัมผัสภายนอกเท่านั้น การค้นพบพระเจ้าเป็นความสุขใจ วางใจ ทำให้มั่นใจ วางใจในพระเจ้าไม่ว่าสถานการณ์ใดๆ เราคงไม่หวั่นไหวมากนัก

ครูสายใจ รร.มาแตร์เดอีวิทยาลัย

ครูหลายคนค้นพบวิธีใหม่ในการสอนคำสอน เช่น

บันทึกของครู – ค้นพบวิธีใหม่

ผมได้ค้นพบเทคนิคใหม่ในการประกาศข่าวดี ผมได้สัมผัสพระเจ้าแบบสนิทสัมพันธ์มากทั้งในมิสซา การภาวนา การดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับเพื่อน และในห้องอบรม ผมดีใจอย่างมากที่พระองค์ทรงอยู่เคียงข้างผม ไม่เฉพาะคราวนี้ แต่ทั้งชีวิต และจากการค้นพบและการสัมผัสพระเจ้า ในคราวนี้ทำให้ผมเปลี่ยนแปลงจากอุทิศตน เป็นอุทิศตนอย่างสุดกำลัง ร้อนรนในการเป็นเครื่องมือที่ดีและจะทำทุกทางเท่าที่จะสามารถ ทั้งมีโอกาสและไม่มีโอกาส

ครูจักรพันธ์ ร.ยอแซฟอุปถัมภ์

ฉันได้ค้นพบการเขียนแผนการสอนโดยใช้หัวใจแห่งความรัก เขียนโดยมุ่งหวังผลที่จะเกิดขึ้นในจิตวิญญาณของคริสตชน ลูกพระ ที่พระมอบให้ฉันเป็นเครื่องมือดูแลพวกเขาให้เขามีดวงใจที่มีพระเป็น Idol ในการดำเนินชีวิต

ฉันได้พบประสบการณ์การสัมผัสพระเจ้าผ่านการภาวนาเข้า การร่วมมิสซา การไตร่ตรองด้วยความสงบนิ่งในแต่ละช่วงเวลาของแต่ละวัน ซึ่งทำให้ฉันสัมผัสได้ถึงความเป็น ความมีพระในทุกกลมหายใจเข้า-ออก

พระทรงนำฉันให้มีประสบการณ์เพิ่มขึ้นในทุกด้านผ่านเพื่อนพี่น้อง กิจกรรม ปัญหา ทำให้ฉันเข้มแข็งและก้าวต่อไปได้มั่นคงขึ้น

ครูภาวดี ร.พระมารดานิจจานุเคราะห์

ครูหลายคนสัญญาที่จะเปลี่ยนแปลง เช่น

บันทึกคำสัญญาของครู

ฉันได้ค้นพบว่า การสอนคำสอนแบบเน้นการไตร่ตรองนั้นไม่ได้ยากเกินไป จากการมาอบรมในครั้งนี้ทำให้ฉันได้สัมผัสกับความรักของพระเจ้าผ่านทางผู้นำในการเดินทางครั้งนี้ เป็นต้นในบทภาวนา “ข้าแต่พระบิดา” การสวดบทข้าแต่พระบิดาของฉันในวันนั้น ทำให้ฉันได้ใกล้ชิดกับพระและเด็กมากขึ้น และเป็นการสวดภาวนาแบบใหม่สำหรับฉัน

หลังจากการอบรมในครั้งนี้ ฉันสัญญาว่า ฉันจะนำวิธีการ เทคนิคที่ได้รับรู้ในครั้งนี้กลับไปประยุกต์ใช้ในวิชาคำสอนและวิชาคริสต์ศาสตร์ เพื่อให้เด็กนักเรียนได้ใกล้ชิดกับพระเจ้ามากขึ้น ได้สัมผัสกับพระเจ้าจริงๆ และสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตจริงได้ และจะไม่เหนื่อยหน่ายในการอยู่ร่วมกับเด็ก จะพยายามเดินร่วมทางกับเด็กเสมอ

เซอร์สุเนตร ร.เซนต์โยเซฟ แม่ระมาด

ฉันได้รู้แนวคิดวิเคราะห์ในการสอนแบบใหม่ให้เข้ากับสถานการณ์ตามวัยของเด็ก ฉันได้ค้นพบถึงความรักของพระเจ้าโดยการเผยแสดงของพระองค์ โดยผ่านทางผู้นำทาง บรรดาเพื่อนครูในการที่จะพัฒนาการสอนของตนให้เข้าถึงชีวิต และนำไปสู่การปรับใช้ในชีวิตประจำวันและศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลให้มีการเท่าทันต่อสังคมให้มากขึ้น

ซิสเตอร์นิตยา ร.สตรีมารดาพิทักษ์

ทีมวิทยากรสัมมนา ได้รวบรวมแบบการสอนคำสอนและคริสต์ศาสนาที่ครูผู้ร่วมทางได้เขียนเมื่อจบสัมมนา และรวบรวมเป็นหนังสือ “แผนการสอนวิชาคำสอน” พอไม่ได้แจก เพราะพออยากให้สำหรับคนที่ตั้งใจจะไปศึกษา และทำให้เกิดผล อย่างแท้จริง มีวางขายอยู่ หรือใครกล้ามาขอพอส่วนตัวจากระหว่างสัมมนานี้ พอแจกให้ทุกคนที่ ตั้งใจจริง พอหวังว่า จะเป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลง

แผนการสอนวิชาคำสอนและคริสต์ศาสนา
ด้วยกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการไตร่ตรอง

 <p>มัทธิว</p>	 <p>มาระโก</p>
 <p>ลูกา</p>	 <p>ยอห์น</p>

สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย
สิงหาคม 2017

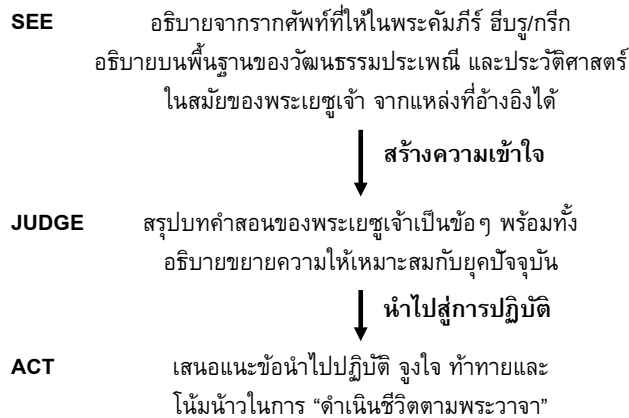
ทีมวิทยากรของฝ่ายอัตลักษณ์ฯ ยังพร้อมจัดสัมมนาในเรื่องนี้ให้กับสังฆมณฑลหรือคณะนักบวชที่ต้องการ สำหรับครูคำสอนของตน ติดต่อที่สภาฯ มาได้ตลอดเวลา

ในการสัมมนาการสอนคำสอนแบบไตร่ตรองนี้ วิทยากรได้ใช้บทเทศน์ของ คุณพ่อชัยยะ กิจสวัสดิ์ เป็น เครื่องมือในการอธิบายพระวรสารที่เกี่ยวข้อง ซึ่งครูร่วมสัมมนาเห็นว่า เป็นประโยชน์และมีคุณค่ามากฯ สภาฯ จึงได้รวบรวมเป็นเล่มให้ Download ได้ ที่

<http://www.catholiceducation.or.th/2015/index.php/download/category/41-2017-03-13-03-43-47.html>

สาเหตุที่คนนำทางเลือกใช้บทเทศน์คุณพ่อซัยยะ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะเขาเป็นลูกศิษย์พ่อ ตอนที่คุณพ่อเป็นเจ้าอาวาสที่วัดแม่พระกุหลาบทิพย์ และเห็นว่า คุณพ่อซัยยะใช้กระบวนการ See – Judge – Act ในการเขียนบทเทศน์เช่นเดียวกับการสอนแบบไตร่ตรอง บทเทศน์ของคุณพ่อ เริ่มต้นจากการตีความคำสอนจากพระคัมภีร์บนพื้นฐานของจารีตประเพณี และถ้อยคำที่ใช้ในสมัยนั้นให้เป็นคำอธิบายที่เหมาะสมกับยุคปัจจุบัน ทำให้มีความเข้าใจในข้อความเชื่อที่ไม่ผิวเผิน และนำไปสู่การปฏิบัติในสภาวะปัจจุบัน

พระคัมภีร์เป็นเรื่องเล่าเกี่ยวกับเรื่องราวในสมัยนั้น
จึงต้องนำมาถอดความเนื้อหาบทคำสอนที่ให้
เพื่อให้เหมาะสมกับกาลสมัยนี้

ผู้สนใจสามารถ Download ได้จาก Website ของสภาฯ คุณพ่อซัยยะอนุญาตสภาฯ แล้ว ส่วนใครชอบบทเทศน์ของคุณพ่อท่านอื่นสามารถใช้ต่อไปได้

พ่อบอกให้เราใช้เวลา 2 – 3 นาที เขียนคำตอบ คำถามเพื่อการไตร่ตรองนี้

คำถามเพื่อไตร่ตรอง

โรงเรียนในความรับผิดชอบของฉันควรจะปรับปรุงการสอนคำสอนและคริสตศาสนานาอย่างไร?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

พ่อบอกชวนเชิญทุกคนร่วมกันเปิดขอบฟ้าการศึกษาคาทอลิกด้วยการยึดมั่นในการจัดการศึกษาตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกและมุ่งมั่นที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและทำให้อุดมคติขึ้น ใน 4 ด้าน คือ

1. จัดการเรียนการสอนที่มีนักเรียนเป็นจุดศูนย์กลาง ให้เข้าใจเนื้อหาอย่างแท้จริง และนำไปปรับใช้ในชีวิตได้จริง และสามารถตัดสินใจเลือกสิ่งที่ดีสำหรับตนเองได้
2. อบรมและพัฒนาวิธีส่งเสริมจริยธรรมให้แก่ครูและผู้บริหาร โดยมีเป้าหมายให้นักเรียนพัฒนาระดับจริยธรรม จนนักเรียนมีจรรยาบรรณของตนเองเพื่อสร้างสังคมที่ดีกว่าเดิม
3. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครู “อ่าน” ค้นคว้าและพัฒนาตนเองอยู่เสมอเพื่อเป็นแบบอย่างให้กับนักเรียน
4. ปรับปรุงหลักสูตรและพัฒนาวิธีการการสอนคำสอนและคริสต์ศาสนาที่เน้นประสบการณ์สัมผัสพระเจ้า ความเชื่อที่ลึกซึ้งที่มาจากพระคัมภีร์ และการภาวนาจากใจ

ทั้งนี้ โดยอาศัยพระพรของท่านของพระเยซูเจ้าผู้เป็นพระอาจารย์ของเรา พ่อขอเป็นกำลังใจและอวยพรให้นักการศึกษาคาทอลิกทุกคนในการมุ่งมั่น และยึดมั่นในพันธกิจนี้ เพื่อให้ นักเรียนของเราทุกคนสัมผัสความรักเมตตาของพระเจ้า และนักเรียนคาทอลิกเป็นศิษย์ธรรมทูตได้ตามเป้าหมายของพระศาสนจักรไทย

ขอพระเจ้าทรงสถิตอยู่ในเราในใจเรา และท่ามกลางเรา เพื่อสอดส่อง เพื่อนำทางและเพื่อเป็นพลังกำลังใจแก่พวกเราตลอดไป ขอพระเจ้าอวยพร

ก้าวต่อไปด้วยอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก จนตลอดกาลนิรันดร์

สมาคมการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย

ก้าวต่อไปด้วยอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกจนตลอดกาลนิรันดร์

คุณพ่อเดชา อารณรัตน์
เลขาธิการสภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย
22 สิงหาคม 2016

ก้าวต่อไปด้วยอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก.....จนตลอดกาลนิรันดร์

ตั้งแต่ปี 2010 สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย ได้สนับสนุน และทุ่มเทในเรื่องที่สำคัญที่สุด คือ การพลิกฟื้นและนำอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกกลับมาสู่โรงเรียนคาทอลิกอีกครั้ง ด้วยความเชื่อมั่นว่า ขอเพียงให้โรงเรียนคาทอลิกกลับมายึดมั่นและปฏิบัติตามภารกิจด้วยอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก โรงเรียนคาทอลิกจะสามารถช่วยพลิกฟื้นระบบการศึกษาไทย ในขณะเดียวกัน จะสามารถเป็น 'สนามและฐาน' ของการประกาศข่าวดีชิ้นใหม่ให้กับพระศาสนจักรในประเทศไทยอีกครั้ง

ในระหว่างปี 2010 - 2012 สภาฯ ได้ชวนเชิญผู้บริหารและครูโรงเรียนคาทอลิกทั่วประเทศร่วมสัมมนาเรื่อง "อัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก" รวมทั้งหมด 17 ครั้ง ผู้เข้าร่วมสัมมนามากกว่า 800 คน จากโรงเรียนคาทอลิกทั่วประเทศ ได้ร่วมกันแสวงหา พลิกฟื้นและที่สุดได้ให้คำมั่นที่จะก้าวต่อไปด้วยอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก และในขั้นสุดท้ายได้ร่วมกันสัมมนาสังเคราะห์อัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกร่วมกันอีก 1 ครั้ง จนได้ผลิตเอกสารชื่อ "ก้าวต่อไปด้วยการศึกษาคาทอลิกปี 2012-2015" เพื่อวางเป้าหมายและกำหนดพันธกิจของโรงเรียนคาทอลิกที่จะเดินไปด้วยกันบนแนวทางเดียวกัน และมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกันในท่ามกลางความท้าทายที่เราเผชิญอยู่ในปัจจุบัน และเพื่อตอบโจทย์ใหม่ที่เรารับได้จากพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย

เป็นสิ่งที่น่ายินดีอย่างยิ่งที่โรงเรียนหลายๆ โรงเรียนได้ใช้เอกสารนี้เป็นแนวทางในการพัฒนาของโรงเรียน มิใช่เพียงเพื่อตอบโจทย์ของพระศาสนจักรเท่านั้น แต่เพื่อตอบโจทย์ของ สมศ. ด้วย

ในปี 2014 สภาการศึกษาคาทอลิกได้รับโจทย์จากสมณกระทรวงการศึกษาคาทอลิก จากวาติกัน ที่ต้องตอบ คำเชื้อเชิญในแบบสอบถาม เพื่อใช้เป็นแนวทาง คำแนะนำและข้อเสนอ เพื่อเตรียมการสำหรับการประชุมสมัชชา ระดับโลกในปี 2015 เอกสารการทำงานนี้ คือ “Instrumentum Laboris ในหัวข้อ การศึกษาในปัจจุบันและในอนาคต: การฟื้นฟูความกระตือรือร้นขึ้นใหม่” ซึ่งเป็น “เครื่องมือการทำงานให้เราเพื่อทบทวนประเด็นสำคัญ 12 ด้าน ใน สมณสาส์น การศึกษาแบบคริสต์ (Gravissimum Educationis) และสมณสาส์นอื่น ท่ามกลางความท้าทายทางการศึกษาในปัจจุบันและในอนาคต ทั้งนี้ เพื่อยืนยันถึงความสำคัญของการศึกษาในบริบทของ การประกาศข่าวดีใหม่ (New Evangelization)”

ด้วยความเชื่อมั่นว่า โรงเรียนคาทอลิกไทยของเราได้มุ่งมาถูกทางแล้ว ด้วยการเน้นย้ำใน อัตลักษณ์ การศึกษาคาทอลิก ที่มงานของสภาฯ ได้ตอบแบบสอบถาม ด้วยการศึกษาทบทวน สมณสาส์นฯ เกี่ยวกับการศึกษาคาทอลิก จำนวน 7 ฉบับ และได้สังเคราะห์งานวิจัยและรายงานผลการศึกษาที่ได้นำเสนอในการสัมมนาประจำปีของเรา ตั้งแต่ปี 2010 จนถึง 2014 รวม 6 ฉบับ ผลลัพธ์ที่ได้คือ เอกสารชื่อ “ก้าวต่อไปด้วยอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก” อันเป็นการประเมินและไตร่ตรองถึงความพร้อมของโรงเรียนคาทอลิกไทยในท่ามกลางวิกฤตการศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและในอนาคต เอกสารนี้ได้ถูกนำเสนอต่อในการสัมมนาประจำปี 2014 และใช้ตอบแบบสอบถามใน Instrumentum Laboris นอกจากนี้ ยังถูกนำเสนอเป็นส่วนหนึ่งของ Lineamenta อันเป็นเอกสารเพื่อการไตร่ตรองเตรียมการประชุมสมัชชาไทยปี 2015 ของสภาสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย อีกด้วย

ก้าวต่อไป ด้วยอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก

แนวทางเบื้องต้นของการจัดการศึกษาแบบคาทอลิก

การให้การศึกษากับเยาวชนเพื่อรู้จักกับใช้และอุทิศตน เป็นอัตลักษณ์ประการสำคัญของโรงเรียนคาทอลิกที่ผ่านมาในอดีต และจะเป็นเช่นนี้ต่อไปในอนาคต

การศึกษาในปัจจุบันและในอนาคต
วาติกัน, 2014

สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย
สิงหาคม 2014

ก้าวต่อไป ด้วยอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก

การให้คำนิยามใหม่แก่อัตลักษณ์ของโรงเรียนคาทอลิก สำหรับศตวรรษที่ 21 เป็นภารกิจที่เร่งด่วน นักศึกษาร่วมสมัยมีความท้าทายใหม่ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้การศึกษามีบูรณาการแก่เยาวชน รวมทั้ง ช่วยพวกเขาให้ค้นพบอิสรภาพเฉพาะตัวซึ่งเป็นพระพรจากพระเป็นเจ้า พ่อแม่ก็จะเห็นคุณค่าของโรงเรียนคาทอลิกเป็นอย่างมากเพราะเรื่องระเบียบวินัย แต่ผู้บริหารโรงเรียนคาทอลิกบางแห่งยังคงมีสิ่งอื่นใดที่จะมอบให้แก่นักเรียนและครอบครัวของพวกเขาอีกหรือไม่?

โรงเรียนคาทอลิกต้องดำเนินการโดยบุคคลและคณะบุคคลซึ่งได้รับแรงบันดาลใจจากพระวรสาร เป็นผู้ที่ได้รับการหล่อหลอมอบรมโดยวิถีการสอนแบบคริสต์ ทำงานสอดคล้องกับแผนงานการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิก และไม่ใช้โดยผู้คนที่ถูกแรงใจได้ง่ายจากสิ่งทันสมัยหรือจากสิ่งที่ขายได้ง่ายๆ หากจะกล่าวแบบตรงไปตรงมา การให้การศึกษากับเยาวชนเพื่อรู้จักกับใช้และอุทิศตนเป็นอัตลักษณ์ประการหนึ่งของโรงเรียนคาทอลิกที่ผ่านมาในอดีตและจะเป็นเช่นนี้ต่อไปในอนาคต

การศึกษาในปัจจุบันและในอนาคต, 2014 ชื่อ (III)(1)(a)

ในวันนี้ ปี 2016 โรงเรียนคาทอลิกได้รับโจทย์ใหม่จาก (ร่าง) กฎปฏิกาสมาชชาของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย ค.ศ. 2015 ที่ได้กำหนดความคาดหวังใหม่ที่มีต่อโรงเรียนคาทอลิก และต่อการศึกษาคาทอลิก ซึ่งได้สรุปได้เป็นดังนี้

(ร่าง) กฎปฏิกาสัมชวาใหญ่ของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย คริสตศักราช 2015

ในส่วนที่เกี่ยวกับ เด็ก เยาวชน และการศึกษาคาทอลิก

โดยทางศีลล้างบาป คริสตชนแต่ละคนเป็น “ศิษย์ธรรมทูต” คือ เป็นทั้งศิษย์และธรรมทูตด้วยชีวิตความเป็นอยู่ของตนทั้งครบ ไม่ว่าจะอยู่ในสถานภาพใดในพระศาสนจักร (ข้อ 13)

การพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นคริสตชนที่รักพระเจ้า คือ หลักประกันอนาคตของพระศาสนจักรในการสร้างผู้อภิบาลและผู้ร่วมอภิบาล (ข้อ 38)

เยาวชนผู้จาริกประกาศความเชื่อ

นับจากนี้ไป เยาวชนคือผู้เปิดขอบฟ้าใหม่เพื่อออกไปประกาศข่าวดี ดังนั้น

(1) ต้องเน้นการประกาศข่าวดีแก่เด็กและเยาวชน
อบรมพวกเขาให้เป็นผู้มีวิจาร์ณญาณรอบคอบ
มากยิ่งขึ้นท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่าง
รวดเร็วที่ส่งผลกระทบต่อศาสนา

(2) ต้องให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด
ในชีวิตของพระศาสนจักร เสริมชีวิตชีวาแก่กลุ่มงาน
รับใช้ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้พวกเขาได้สัมผัส
และมีส่วนริเริ่มงานธรรมทูต

(3) ต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กและเยาวชนอย่าง
บูรณาการและต่อเนื่อง โดยความร่วมมืออย่างใกล้ชิด
ระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน ฯลฯ โดยเน้นการรับฟัง เข้าใจ
ให้โอกาสและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่พวกเขา (ข้อ 21)

การศึกษาคาทอลิก

เพื่อให้ผู้เรียนทุกคน ได้รู้จักพระเจ้า สัมผัสความรักและความเมตตาของพระองค์
สถานศึกษาคาทอลิกต้องเป็นสนามและเป็นฐานแห่งการประกาศข่าวดีอย่างมีประสิทธิภาพ เป็น
แปลงบ่มเพาะคุณค่าชีวิตตามแนวทางพระวรสารที่เหมาะสมที่สุด โดย

- (1) ต้องทำให้เอกลักษณ์และอัตลักษณ์
ของการศึกษาคาทอลิกปรากฏอย่าง
ชัดเจนเสมอ
- (2) ต้องสอนและอบรมในทุกสิ่งที่เป็น
ความจริง ความดีงามและความงดงาม
ซึ่งเป็นส่วนสำคัญสำหรับมนุษย์
โดยมี
- (3) ครูจิตตาคาทอลิกมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมกระแสเรียก ควรสอน พุดคุย และสร้างความเข้าใจ
แก่ผู้เรียนเรื่องกระแสเรียกอย่างสม่ำเสมอ มีการสวดภาวนาเพื่อกระแสเรียกเป็นประจำ (ข้อ 38)
- (4) ต้องบริหารและจัดการการเรียนการสอน โดยบุคลากรที่
ยึดถืออย่างมั่นคงในคุณค่าแห่งพระวรสารและวัฒนธรรม
แบบคาทอลิกอย่างต่อเนื่องจนผู้บริหาร ครู และบุคลากรทุก
คนทุกระดับควรเจริญชีวิตเป็นแบบอย่างแก่ทุกคน
- (5) ต้องช่วยเหลือครอบครัวของผู้เรียน ให้รู้จักวิธีการ
แนะนำความเชื่อแก่ลูก ๆ (ข้อ 25)

ขอบฟ้าเพื่อฟื้นฟูการประกาศข่าวดีขึ้นมาใหม่

การเคารพศักดิ์ศรีมนุษย์ - มองเห็นความสำคัญและร่วมมือกันปกป้องสิทธิ
มนุษยชน ขอมอบ ยกย่องให้เกียรติและเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของทุก
คน (ข้อ 27)

รักยสิ่งสร้าง - มีหน้าที่ต้องเคารพและสำนึกคุณต่อพระเจ้าผู้สร้าง โดยไม่
ละเมิดหรือทำลายระบบนิเวศและความงดงามของโลก (ข้อ 28)

สื่อศึกษา (Media Education) - ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเข้าใจ รู้จักเลือก
รับหรือปฏิเสธเนื้อหาที่ถูกนำเสนอผ่านทางสื่อ... ใช้สื่อสังคมที่พวกเขาใช้
เป็นประจำตลอดเวลาเพื่อประกาศข่าวดี (ข้อ 39)

ความท้าทาย

สภาพสังคม

การขยายตัวของลัทธิวัตถุนิยมและพัฒนาการทางเทคโนโลยีส่งผลต่อสภาพ
การใช้ชีวิตของทุกคนในสังคม เศรษฐกิจก้าวหน้าแต่กลับไม่ส่งเสริมคุณค่า
และความดีส่วนรวม (ข้อ 2) นำสังคมไปสู่ “โลกียนิยม” อย่างรวดเร็วและ
รุนแรงมากขึ้น (ข้อ 3)

คริสตชนคาทอลิกไทย

แม้ว่าได้มีความเชื่อแล้ว โดยศีลล้างบาป แต่ความเข้าใจข้อความเชื่อยังไม่ลึกซึ้งเพียงพอ ขาดประสบการณ์
การพบและการสัมผัสส่วนบุคคลแบบตัวต่อตัวกับพระเยซูคริสตเจ้า และประสบการณ์ความเชื่อใน
รูปแบบคริสตชนที่ชัดเจน จึงทำให้การเจริญชีวิตคริสตชนเป็นไปตามประเพณีปฏิบัติและผิวเผิน ยังไม่
ตระหนักและอุทิศตนในบทบาทและหน้าที่ของการเป็นศิษย์พระคริสตเจ้าอย่างแท้จริง (ข้อ 4)

วัตถุประสงค์เดียวของเอกสารนี้ คือ ชี้ให้เห็น โน้มน้าว และให้กำลังใจนักการศึกษาคาทอลิกที่จะก้าวต่อไปอย่างมั่นคง และแน่วแน่กับอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก เพื่อตอบเจตจำนงของพระศาสนจักร การศึกษาไทย และสมศ. ในท่ามกลางวิกฤตทางการศึกษาในปัจจุบันและในอนาคต ตามที่ได้เริ่มพลิกฟื้นและยืนหยัดในอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกมาตั้งแต่ปี 2010 ซึ่งมีรายละเอียดอธิบายไว้ในหนังสือ “ก้าวต่อไปด้วยอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก”

เริ่มต้นที่ความท้าทาย พระศาสนจักรในประเทศไทยได้ยอมรับอย่างตรงไปตรงมาและจริงใจถึงสภาวะของคริสตชนคาทอลิกไทยว่า “แม้ว่าได้มีความเชื่อแล้วโดยศีลล้างบาป แต่ความเข้าใจข้อความเชื่อยังไม่ลึกซึ้งเพียงพอขาดประสบการณ์การพบและการสัมผัสส่วนบุคคลแบบตัวต่อตัวกับพระเยซูเจ้า และประสบการณ์ความเชื่อในรูปแบบคริสตชนที่ชัดเจน จึงทำให้การเจริญชีวิตคริสตชนเป็นไปตามประเพณีปฏิบัติและผิวเผิน ยังไม่ตระหนักและอุทิศตนในบทบาทและหน้าที่ของการเป็นศิษย์พระคริสตเจ้าอย่างแท้จริง” ความท้าทายนี้ อยู่ใน ข้อ 4 ของร่างกฎศรัทธา

ไม่ใช่แต่เพียงกล่าวหาแต่ยังมุ่งมั่น ด้วยการตั้งเป้าหมายไว้อย่างท้าทายและตรงกันข้ามกับสภาวะที่เป็นอยู่ในปัจจุบันโดยสิ้นเชิง พระศาสนจักรตั้งเป้าหมายว่า “โดยทางศีลล้างบาป คริสตชนแต่ละคนเป็น “ศิษย์ธรรมทูต” คือเป็นทั้งศิษย์และธรรมทูต ด้วยชีวิตความเป็นอยู่ของตนทั้งครบ ไม่ว่าจะอยู่ในสถานะใดในพระศาสนจักร”

นอกจากนี้ยังตั้งเป้าหมายของการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้ “เยาวชนเป็นผู้จาริกประกาศความเชื่อ นับจากนี้ไป เยาวชนคือ ผู้เปิดขอบฟ้าใหม่เพื่อออกไปประกาศข่าวดี” ในข้อ 38 และร่างกฎศรัทธา นี่เป็นการตั้งเป้าหมายที่ท้าทาย ตั้งเป้าที่จะเปลี่ยนโฉมคริสตชนไทย จากผู้ที่มีความเชื่อไม่ลึกซึ้งเพียงพอและผิวเผิน ผู้ขาดประสบการณ์การพบและสัมผัสพระเจ้า ผู้ขาดความตระหนักในหน้าที่ ให้กลายเป็นศิษย์ เป็นธรรมทูต และเป็นผู้จาริกประกาศความเชื่อด้วย

โรงเรียนคาทอลิกต้องทำอะไร อย่างไร? ร่างกฎศรัทธากำหนดเป้าหมายการศึกษาคาทอลิก ว่า “ให้ผู้เรียนทุกคนได้รู้จักพระเจ้า สัมผัสความรักและความเมตตาของพระองค์ สถานศึกษาคาทอลิกต้องเป็นสนามและเป็นฐานแห่งการประกาศข่าวดีอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นแปลงบ่มเพาะคุณค่าชีวิตตามแนวทางพระวรสารที่เหมาะสมที่สุด”

ร่างกฎศรัทธากำหนดพันธกิจของการศึกษาคาทอลิกในข้อ 25 ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 4 ประการ คือ

- (1) ต้องทำให้เอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของการศึกษาคาทอลิกปรากฏอย่างชัดเจนเสมอ
- (2) ต้องบริหารและจัดการการเรียนการสอนโดยบุคลากรที่ยึดถืออย่างมั่นคงในคุณค่าแห่งพระวรสารและวัฒนธรรมแบบคาทอลิกอย่างต่อเนื่องจนผู้บริหาร ครู และบุคลากรทุกคนทุกระดับควรเจริญชีวิตเป็นแบบอย่างแก่ทุกคน
- (3) ต้องสอนและอบรมในทุกสิ่งที่เป็นความจริง ความดีงามและความมั่งคั่งซึ่งเป็นส่วนสำคัญสำหรับมนุษย์
- (4) ต้องช่วยเหลือครอบครัวของผู้เรียนให้รู้จักวิธีการแนะนำความเชื่อแก่ลูกๆ

นอกจากนี้ ในข้อ 38 ยังกำหนดให้โรงเรียนต้องมีครูจิตตาศาสตร์ผู้มีความชำนาญในการส่งเสริมกระแสเรียก ครอบคลุมนักเรียน และสร้างความเข้าใจแก่ผู้เรียนเรื่องกระแสเรียกอย่างสม่ำเสมอ มีการสวดภาวนาเพื่อกระแสเรียก เป็นประจำ ดังนั้น พันธกิจของโรงเรียนคาทอลิกจึงมีทั้งหมด 5 พันธกิจ

ในบทที่ 4 “ขอบฟ้าเพื่อฟื้นฟูการประกาศข่าวดีที่ใหม่” และบทที่ 5 เครื่องมือและมาตรการ เพื่อฟื้นฟูการประกาศข่าวดีที่ใหม่ ของร่างกฎปฏิภาณให้เน้นย้ำในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนในการให้การศึกษา 3 ด้าน คือ

- (1) การเคารพศักดิ์ศรีมนุษย์ - มองเห็นความสำคัญและร่วมมือกันปกป้องสิทธิมนุษยชน ยอมรับ ยกย่อง ให้เกียรติและเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของทุกคน (ข้อ 27)
- (2) รักษาสีที่สวยงาม - มีหน้าที่ต้องเคารพและสำนึกขอบคุณต่อพระเจ้าผู้สร้าง โดยไม่ละเมิดหรือทำลายระบบนิเวศ และความงดงามของโลก (ข้อ 28)
- (3) สื่อศึกษา (Media Education) - ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเข้าใจ รู้จักเลือกรับหรือปฏิเสธเนื้อหาที่ถูกนำเสนอผ่านทางสื่อ...ใช้สื่อสังคมที่พวกเขาใช้เป็นประจำตลอดเวลาเพื่อประกาศข่าวดี (ข้อ 39)

แม้ว่าเป้าหมายเหล่านี้มีความท้าทาย แต่โรงเรียนคาทอลิกได้ร่วมกันตอบใจกันแล้วและได้ก้าวไปข้างหน้าแล้ว ด้วยการยืนยันและก้าวต่อไปด้วยอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกมาตั้งแต่ปี 2010 เมื่อมีโจทย์ชัดเจนยิ่งขึ้น ขั้นต่อไปที่แต่ละโรงเรียนจะต้องทำคือ ต้องวิเคราะห์และตอบใจกันในบริบทของตนเองเพื่อ (1) ตอกย้ำสิ่งที่ทำดีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นไปอีก (2) เน้นย้ำประเด็นสำคัญของอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกด้านต่างๆ ที่คิดว่ายังให้ความสำคัญไม่เพียงพอและทำให้ดียิ่งขึ้น และ (3) ริเริ่มสิ่งใหม่ๆ ในการกำหนดแผนการพัฒนาและการดำเนินการของโรงเรียนด้วยอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก

ในชั้น Judge เป็นการพิจารณาแนวทางที่กำหนดไว้ในเอกสาร “ก้าวต่อไปด้วยอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก” เพื่อตอบใจของพระศาสนจักรและการศึกษาไทย เพื่อเป็นแนวทางให้กับโรงเรียนคาทอลิกประเมินและไตร่ตรองว่า ในบริบทของโรงเรียน เราจะต้องทำอะไร? อย่างไร? ในชั้น ACT

ในเมื่อพระศาสนจักรคาทอลิก ได้ยอมรับอย่างกล้าหาญถึงสภาวะของคริสตชนคาทอลิกไทย โรงเรียนคาทอลิกคงต้องกล้าหาญที่จะยอมรับเช่นกันว่า เรามีส่วนอยู่ไม่น้อยที่ทำให้คริสตชนคาทอลิกไทยมีสภาวะอย่างไรที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ทั้งนี้ โรงเรียนคาทอลิกได้ประเมินตนเองอย่างกล้าหาญแล้ว โรงเรียนคาทอลิก

- 1) ไหลตามกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก เน้นการแข่งขันเพื่อชื่อเสียงจนขาดอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก
- 2) มีจำนวนครูไม่เพียงพอ ขาดทักษะในกระบวนการเรียนการสอน ขาดครูที่มีความรู้ด้านมิติศาสนา

จุดอ่อนของโรงเรียนคาทอลิก คือ การเสื่อมถอยของอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกจนเริ่มไม่แสดงให้เห็นความแตกต่างจากโรงเรียนทั่วไป รวมทั้งการให้การศึกษาแก่ผู้ด้อยโอกาส

คริสตชนจำนวนไม่น้อยที่ผ่านมือโรงเรียนคาทอลิกมาในอดีต แต่พวกเขามี “ความเข้าใจข้อความเชื่อยังไม่ลึกซึ้งพอ ขาดประสบการณ์การพบและสัมพันธ์ส่วนบุคคลแบบตัวต่อตัวกับพระเจ้า”

ดังนั้น เราต้องกลับมาทบทวนว่า “โรงเรียนคาทอลิกให้ความสำคัญกับการสอนคำสอนเพียงไร?” เพื่อให้เห็นว่า โรงเรียนคาทอลิกมีส่วนร่วมรับผิดชอบกับผลลัพธ์นี้เพียงใด งานวิจัยสนับสนุนจากกรณีการศึกษาคาทอลิกปี 2011 ได้วิจัยเกี่ยวกับการสอนคำสอน ซึ่งผลงานวิจัยคือ มีโรงเรียนคาทอลิกเพียง

- 54% สอนคำสอนสัปดาห์ละ 3 ครั้งหรือมากกว่า
- 50% สอนคำสอนโดยครูคาทอลิก
- 40% ที่ผู้บริหารมอบหมายการสอนคำสอนกับครูโดยตรง
- 52% มีการติดตามการสอนคำสอนโดยผู้บริหารโรงเรียน

ตัวชี้วัดเหล่านี้สะท้อนถึงการให้เวลาและความเอาใจจริงเอาใจที่โรงเรียนและผู้บริหารโรงเรียนคาทอลิกให้ความสำคัญและใส่ใจในการสอนคำสอนเพียงใด โดยเฉพาะเรื่องการติดตามการสอนคำสอนนี้ ผู้บริหารเกือบครึ่งหนึ่งที่ไม่ได้ติดตามการสอนคำสอน นี่เป็นตัวเลขที่ชี้ให้เห็นแค่เพียงปริมาณเท่านั้น และคุณภาพจะเป็นอย่างไร? หากไม่มีการมอบหมายอย่างจริงจัง และไม่มีการติดตามการสอนอย่างใกล้ชิด สม่่าเสมอ เรื่องนี้จึงเป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วงมาก ๆ เป็นการบ้านประการแรกที่โรงเรียนคาทอลิกต้องร่วมกันพัฒนาและปรับปรุงให้ดีขึ้น

ร่างกฤษฎีกาสมัชชาใหญ่กำหนดพันธกิจการศึกษาคาทอลิกสรุปได้ 5 ประการ ดังกล่าวข้างต้น ต่อไปจะเป็นการพิจารณาทีละพันธกิจว่า โรงเรียนควรขับเคลื่อนตามพันธกิจนี้อย่างไร ด้วยอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกได้โดยเริ่มจากพันธกิจที่ 1 “ต้องทำให้เอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของการศึกษาคาทอลิกปรากฏอย่างชัดเจนเสมอ”

ในระหว่างปี 2012-2015 โรงเรียนคาทอลิกตกลงกันว่า “จะร่วมมือส่งเสริมคุณลักษณะ 2 ประการคือ รัก-เมตตา / รับผิดชอบ / ซื่อสัตย์ / ซื่อตรง ซึ่งจำเป็นสำหรับความท้าทายที่มีอยู่ในปัจจุบัน”

โรงเรียนหลาย ๆ โรงเรียนได้เริ่มปฏิบัติตามข้อตกลงนี้อย่างจริงจัง โดยใช้คุณค่าพระวรสารนี้เป็นอัตลักษณ์/เอกลักษณ์ของโรงเรียน เพื่อใช้ตามมาตรฐานของสมศ.ด้วย แต่แค่นี้ยังไม่เพียงพอที่จะถือว่าเป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก

แล้วอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกคืออะไร และการดำเนินการตาม **พันธกิจตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก**จะสอดคล้องกับ**พันธกิจตามกฤษฎีกาสมัชชาใหญ่**หรือไม่? อย่างไร?

เพื่อพบสรุปแนวทางของอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก ทีมงานอัตลักษณ์ฯ นำโดยอาจารย์สุมิตรา พงศธร รวมถึง จิตตาทิการ คุณพ่อจรัญ ทองปิยะภูมิ ได้สรุปหลักการเบื้องต้นของการจัดการเรียนการสอนตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกไว้ 10 ประการด้วยกัน จากการศึกษาและวิเคราะห์สมณสาส์นทางการศึกษา หากเราเชื่อมั่นในการจัดการเรียนรู้ตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกตามหลักการเบื้องต้น โรงเรียนคาทอลิกสามารถตอบเจตจำนงของพระศาสนจักรไทยใน พันธกิจทั้ง 5 พันธกิจได้อย่างสมบูรณ์ รวมถึงสามารถรู้ว่าโรงเรียนควรจะทำอะไร อย่างไรในอนาคต

อัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกเริ่มต้นที่การมีพระเยซูคริสต์เป็นรากฐานการเรียนรู้ของการศึกษาคาทอลิกทั้งปวง โรงเรียนคาทอลิกจึงมีหลักการแห่งพระวรสารเป็นบรรทัดฐานการศึกษา เพื่อพัฒนานักเรียนสู่**ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในทุกมิติ** ดังนั้น การจัดการศึกษาต้องคำนึงถึงศักยภาพทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และจิตวิญญาณของนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามบริบทของเขารวมถึงกระแสเรียกของแต่ละคนด้วย การพัฒนานักเรียนต้อง**มุ่งเป็นรายบุคคล**

การจัดการศึกษาบนพื้นฐานนี้ จะทำให้อัตลักษณ์และอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกปรากฏชัดเจนขึ้น ให้เห็นประจักษ์จากความประพฤติและการปฏิบัติตัวของนักเรียนตามคุณค่าพระวรสาร อันเป็นการสนองตอบพันธกิจการศึกษาคาทอลิกของพระศาสนจักรในข้อที่ 1.

ดังนั้น เพื่อที่จะก้าวต่อไปด้วยอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก โรงเรียนคาทอลิกจะต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้

- 1) ตระหนัก ยึดมั่นและมั่นคง ในการจัดการศึกษาตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกที่มีพระเยซูคริสต์เป็นศูนย์กลาง และทำให้เกิดผลเป็นรูปธรรม โดยมุ่งเน้นการสอนคุณค่าพระวรสารควบคู่กับความเป็นเลิศทางวิชาการ เพื่อให้นักเรียนเป็นรายบุคคลให้เต็มตามศักยภาพที่พระเจ้าประทานให้ จนสามารถเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในสังคม
- 2) กำหนดคุณลักษณะของนักเรียนที่โรงเรียนคาทอลิกตกลงร่วมมือส่งเสริม พัฒนา และควรค่าแก่การเน้นย้ำต่อไป 2 ประการ คือ รัก-เมตตา/รับใช้ และซื่อสัตย์/ซื่อตรง ซึ่งสอดคล้องกับความคาดหวังของสังคมในปัจจุบัน โดยมีเป้าหมายให้นักเรียนเป็นพลเมืองที่พร้อมรับใช้ มีจิตอาสาและรับผิดชอบต่อสังคม ด้วยความซื่อสัตย์
- 3) รักษาอัตลักษณ์ในด้านการทุ่เม เหาใจใส่ และปฏิบัติต่อนักเรียนอย่างเสมอภาค สถานศึกษามีความปลอดภัยในทรัพย์สินและร่างกาย และความปลอดภัยจากยาเสพติดและอบายมุข

หากโรงเรียนดำเนินการดังนี้ ก็จะสามารถตอบสนองต่อพันธกิจที่ 1 ของสมัชชฯฯ ได้อย่างครบถ้วน

พันธกิจที่ 2 “ต้องบริหารและจัดการการเรียนการสอนโดยบุคลากรที่ยึดถืออย่างมั่นคงในคุณค่าแห่งพระวรสารและวัฒนธรรมแบบคาทอลิกอย่างต่อเนื่องจนผู้บริหาร ครู และบุคลากรทุกคนทุกระดับควรเจริญชีวิตเป็นแบบอย่างแก่ทุกคน”

อัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกเรียกร้องให้ครูรวมถึงผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาทุกคนใช้ชีวิตเป็นประจักษ์พยานที่นักเรียนสัมผัสได้ กล่าวคือ เป็นต้นแบบในการประพฤติปฏิบัติที่ดี ปฏิบัติในสิ่งที่สอน เป็นตัวอย่างในการใฝ่เรียนรู้อยู่เสมอ รวมทั้งเป็นผู้ที่รักและสื่อสารความจริงที่จะให้นักเรียนเห็นคุณค่าของความจริงในตัวเอง

ในขณะเดียวกัน ครูมีหน้าที่ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีและเหมาะสมให้แก่นักเรียน ครูพึงวางแผนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความสามารถ และความต้องการของนักเรียนแต่ละคน

เพื่อสนับสนุนให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทำหน้าที่ดังกล่าวได้ โรงเรียนมีหน้าที่ที่จะต้อง “จัดให้ผู้บริหาร ครู/บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชนได้รับการอบรมอย่างต่อเนื่องในเรื่องคุณค่าการศึกษาคาทอลิก รวมทั้งทักษะที่จำเป็นในการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้”

โรงเรียนมีพันธกิจจะต้อง

- 1) จัดอบรมครูและบุคลากรให้เข้าใจถึงคุณค่า และเป้าหมายของอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก และทักษะที่จำเป็นเพื่อเสริมสร้างทักษะความเป็นครูมืออาชีพและจิตวิญญาณครูโรงเรียนคาทอลิก
- 2) จัดกิจกรรมฟื้นฟูจิตใจครูและบุคลากร และสร้างเครือข่ายครูคาทอลิก ในระดับโรงเรียน สังคมณฑล และสภากา เพื่อให้เข้มแข็งในคุณค่าพระวรสารอย่างสม่ำเสมอ
- 3) นิเทศและติดตามการปฏิบัติงานแบบกัลยาณมิตร รวมทั้ง เสริมแรงให้ครูและบุคลากรทำหน้าที่บรรลุเป้าหมายการศึกษาคาทอลิก
- 4) จัดอบรมให้ความรู้แก่ครูและบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เข้าใจอย่างลึกซึ้งอย่างมีบูรณาการกับคุณค่าพระวรสาร และส่งครู และบุคลากรไปปฏิบัติงานในโรงเรียนต้นแบบ

นอกจากนี้ งานวิจัยเรื่องบทบาทและศักยภาพของโรงเรียนคาทอลิกปี 2014 ได้ชี้ให้เห็นปัญหาในระบบการศึกษาไทยในส่วนที่เกี่ยวกับครู ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนคาทอลิกต้องให้ความสำคัญด้วยเช่นกัน คือ

- 1) ครู / อาจารย์ขาดความพร้อมในการสอน เนื่องจากไม่มีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของหลักสูตรอย่างแท้จริง ทำให้ปัจจุบัน ครู / อาจารย์ส่วนใหญ่ทำหน้าที่เป็นเพียงผู้บอกต่อข้อมูลให้นักเรียนนำไปท่องจำ
- 2) ขาดแคลนครู / อาจารย์ที่มีประสิทธิภาพในการสอนในโรงเรียนเอกชนที่ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณและสวัสดิการอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะช่วงของการเรียกสอบบรรจุครูผู้ช่วยของภาครัฐ
- 3) การทำงานส่วนใหญ่ของครู / อาจารย์ เน้นที่การทำงานเพื่อการตั้งรับการตรวจสอบจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) มากกว่าการเตรียมการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียนและบริบทแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป
- 4) ครู / อาจารย์ไม่มีเวลาเพียงพอในการให้ความเอาใจใส่เด็กเป็นรายบุคคลเนื่องจากปริมาณเด็กในความรับผิดชอบไม่เหมาะสม

ดังนั้น เพื่อตอบสนองต่อปัญหาดังกล่าว โรงเรียนคาทอลิกได้กำหนดพันธกิจเพิ่มเติมไว้อีก 3 ประการ คือ

1. ส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะและศักยภาพในด้านต่างๆ รวมทั้งด้านจิตวิญญาณอย่างต่อเนื่อง เช่น เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย การวิจัยในชั้นเรียน การใช้เทคโนโลยี การตั้งคำถาม การเป็น Facilitator ฯลฯ รวมทั้งการส่งครูเข้ารับการอบรม ศึกษาและดูงาน การให้ทุนเรียนต่อ
2. จัดให้มีจำนวนครูที่เพียงพอ ลดงานเอกสารของครู เพื่อให้ครูมีเวลาเตรียมการสอน ดูแล และพัฒนา นักเรียนเป็นรายบุคคลและมีชีวิตที่เป็นแบบอย่างที่ดี
3. ทบทวน และปรับระบบค่าตอบแทนครูและบุคลากร เพื่อให้สามารถมีชีวิตรสนานา นุรูป มีขวัญและกำลังใจ และลดการสูญเสียบุคลากร สรรหางบประมาณและทรัพยากรที่จำเป็น เพื่อให้มีงบประมาณและทรัพยากรอย่างเหมาะสม

เพื่อสนับสนุนโรงเรียน เรื่องนี้สภาการศึกษา ร่วมกับวิทยาลัยแสงธรรมได้ร่วมกันจัด Course อบรมชื่อ “หลักสูตรการพัฒนาผู้นำการศึกษาคาทอลิก” เพื่อพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนคาทอลิกให้สามารถเป็น Change Agent เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ครั้งแรกในปี 2015 ซึ่งได้มี เสียงตอบรับที่ดีมากๆ ปี 2016 นี้ จะจัดอีกครั้งโดยเป็น หลักสูตร 10 สัปดาห์ละ 3 วัน ระหว่างวันที่ 8 กันยายน ถึง 12 พฤศจิกายน โดยครั้งนี้ ขออนุญาตกำหนดคุณสมบัติ ผู้เข้าร่วมเป็นพระสงฆ์และนักบวชชายหญิงเท่านั้นอีกปีหนึ่ง ปีหน้าจึงจะเปิดรับฆราวาส สภาฯ อยากเชิญชวนผู้บริหารโรงเรียนเข้าศึกษาร่วมกัน

พันธกิจที่ 3 ของกฤษฎีกาสภามัชชา “ต้องสอนและอบรมในทุกสิ่งที่เป็นความจริง ความดีงามและความงดงาม ซึ่งเป็นส่วนสำคัญสำหรับมนุษย์” สะท้อนถึงหลักการของอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกหลายประการ คือ

1) ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน

การศึกษาย่อมไม่ใช่การศึกษาที่แท้จริง หากนักเรียนไม่มีส่วนร่วมอย่างแข็งขันและอย่างสมัครใจในการเรียนรู้ของตน นักเรียนควรได้รับการสนับสนุนให้เรียนรู้ด้วยการลงมือทำ และตอบสนองด้วยสติปัญญา ความมุ่งมั่น และอารมณ์อันละเอียดอ่อน นักเรียนควรได้รับโอกาสในการมีส่วนร่วมอย่างสมัครใจ ในการพัฒนาเป้าหมายทางการเรียนการสอน กระบวนการการเรียนรู้ และได้รับความไว้วางใจที่จะรับผิดชอบร่วมกันที่จะทำงานจนบรรลุเป้าหมายร่วม เพื่อให้เกิดความภูมิใจในการเรียนรู้ของตนเอง ของกลุ่มและเจริญเติบโตขึ้นสู่การมีวุฒิภาวะ

2) มุ่งให้รู้จักแสวงหาความจริงและเข้าถึงคุณค่าอย่างเป็นองค์รวม

การศึกษาคาทอลิกมุ่งที่จะช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการแสวงหาและค้นพบความจริง จนสามารถค้นพบความหมาย และสัจธรรมด้วยประสบการณ์ของตน ไม่ใช่เพียงรู้และรับทราบในความรู้ที่มีอยู่แล้ว กรอบแนวคิดแบบอุปนัย (Induction) เน้นการสะสมองค์ความรู้โดยการค่อยๆ ปะติดปะต่อส่วนที่ยังไม่รู้ให้เพิ่มขึ้นจนก่อให้เกิดความรู้ที่แท้จริงอย่างมีคุณค่าและเป็นองค์รวม

3) บูรณาการองค์ความรู้และคุณค่าขององค์ความรู้เข้ากับคุณค่าพระวรสารจนเป็นหนึ่งเดียว

การศึกษาคาทอลิกมีแรงบันดาลใจจากคุณค่าพระวรสาร โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับความรักความจริง ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันและความยุติธรรม ดังนั้น การศึกษาต้องไม่เป็นเพียงแต่การทำให้นักเรียนสามารถเข้าถึงองค์ความรู้และคุณค่าขององค์ความรู้เท่านั้น แต่ยังคงทำให้นักเรียนสามารถบูรณาการองค์ความรู้และคุณค่าเข้ากับคุณค่าพระวรสาร จนสามารถค้นพบความหมายและคุณค่าของชีวิตตนได้

4) มีหลักสูตรที่เสนอภาพองค์รวมของความเป็นมนุษย์เพื่อให้เข้าถึงคุณค่าที่มีบูรณาการ

การศึกษาคาทอลิกตั้งอยู่บนหลักการที่ว่า “ความรู้ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเชื่อ เป็นบ่อเกิดแห่งปัญญาและมุมมองชีวิต” หลักสูตรและแผนการเรียนรู้ของการศึกษาคาทอลิกต้องให้ภาพที่เป็นองค์รวมอย่างชัดเจนและเพียงพอ โดยมีจุดหมายปลายทางที่นักเรียนจะได้เรียนรู้และเข้าถึงคุณค่าที่แท้จริงของสาระวิชาการที่บูรณาการกับคุณค่าพระวรสาร

5) มีกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการไตร่ตรอง

การไตร่ตรอง (Reflection) เป็นขั้นตอนที่สำคัญยิ่งของกระบวนการการศึกษาคาทอลิก เพราะจะทำให้เกิดความสำนึกเชิงวิพากษ์ในการพิจารณาตรวจสอบข้อเท็จจริง เพื่อให้เกิดการไตร่ตรองจึงควรมีการตั้งคำถามอย่างสม่ำเสมอ ไม่เพียงแต่คำถาม 'อะไร' และ 'อย่างไร' แต่รวมถึง 'ทำไม' ด้วย เพื่อชี้ให้เห็นและเจาะลึกถึงผลลัพธ์ เกิดการตรวจสอบและตีความข้อเท็จจริงจากประสบการณ์ อันจะนำไปสู่การเรียนรู้ที่เข้าถึงคุณค่าและความหมายถึงระดับจิตวิญญาณ แทนที่จะยอมรับข้อเท็จจริงใดๆ โดยไม่ลืมหูลืมตา รวมทั้งนำสู่การสัมผัสถึงสัจธรรมในระดับจิตใจและจิตวิญญาณ

หากโรงเรียนยึดมั่นในการจัดการเรียนการสอนบนหลักการนี้ โรงเรียนได้สอนและอบรมในทุกสิ่งที่เป็นความจริง ความดีงาม และความงามได้อย่างแน่นอน

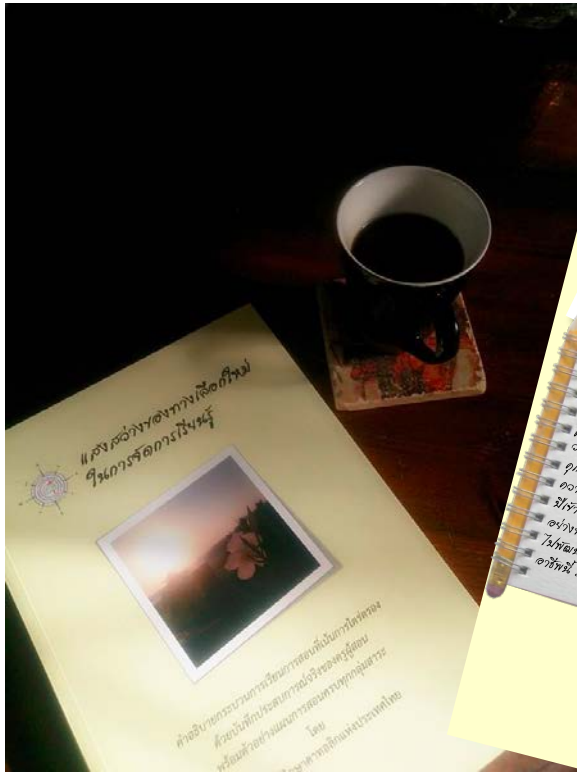
ประเด็นนี้ต้องเน้นย้ำ คือ สิ่งที่โรงเรียนต้องลงมือทำในส่วนที่เกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการศึกษามี 3 เรื่องด้วยกัน คือ

1) วางแผน วิเคราะห์และพัฒนาหลักสูตร กำหนดโครงสร้างรายวิชา จัดทำแผนการสอนที่บูรณาการคุณค่าพระวรสาร ด้วยกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการไตร่ตรอง เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข และจัดทำสื่อและนวัตกรรม และคู่มือปฏิบัติงานและระเบียบการปฏิบัติงานที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน

2) จัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผล เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ด้านองค์ความรู้ คุณค่าขององค์ความรู้ และคุณธรรมที่บูรณาการ รวมทั้งทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนา

3) สร้างภูมิคุ้มกันเพื่อให้นักเรียนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้เกิดประโยชน์ อย่างมีจริยธรรม โดยการจัดกิจกรรมแนะแนวการเลือกใช้อุปกรณ์และเทคโนโลยีสื่อสารอย่างถูกต้อง

เพื่อสนับสนุนโรงเรียนให้ดำเนินการตามพันธกิจนี้ ในระหว่างปี 2012 - 2016 สภาฯ ได้จัดสัมมนาเรื่อง "เป้าหมายและกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการไตร่ตรอง" จำนวน 35 ครั้ง ให้กับโรงเรียนต่างๆ ทั่วประเทศ จำนวน 32 โรงเรียน มีครูผ่านการอบรมแล้วมากกว่า 1,200 คน ที่มหาวิทยาลัยได้รวบรวมบันทึกประสบการณ์ของครูที่ผ่านการอบรมแล้ว และตีพิมพ์หนังสือชื่อ "แสงส่องของทางเลือกใหม่ในการจัดการเรียนรู้" ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าวิธีการสอนแบบไตร่ตรองนี้ใช้ได้จริง และสร้างการเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอน เปลี่ยนแปลงในตัวเอง และนำไปสู่ประโยชน์และคุณค่ามากมายแก่นักเรียน สภาฯ ขอให้ที่มหาวิทยาลัยจัดอบรมต่อไปจนถึงปี 2017 ที่งานสามารถอบรมได้เดือนละ 1 ครั้ง จึงอยากเชิญชวนโรงเรียนที่ยังไม่ได้เข้าร่วมโครงการนี้ เพื่อใช้กระบวนการสอนแบบไตร่ตรองจนเป็นอัตลักษณ์ร่วมกันของโรงเรียนคาทอลิกในประเทศไทย

สภาฯ ได้ส่งหนังสือเล่มนี้ให้กับทุกโรงเรียนแล้วในเดือนพฤษภาคมที่ผ่านมา สำหรับโรงเรียนที่ผ่านการอบรมแล้วจะได้ใช้ศึกษาเป็นคู่มือ มีแผนการสอนเป็นตัวอย่างและแนวทางครบทุกกลุ่มสาระมากกว่า 100 แผน ส่วนโรงเรียนที่ยังไม่ผ่านการอบรม สภาฯ ขอชวนเชิญให้ศึกษา และให้เข้าร่วมการสัมมนาได้พร้อม

พันธกิจที่ 4 “ต้องช่วยเหลือครอบครัวของผู้เรียนให้รู้จักวิธีการแนะนำความเชื่อแก่ลูกๆ” ความเป็นชุมชนเป็นหัวใจสถานศึกษาคาทอลิกและการให้การศึกษอบรมด้วยวิถีจิตแห่งความเป็นหนึ่งเดียวกันตามอัตลักษณ์การศึกษา คาทอลิก โรงเรียนคาทอลิกจะต้อง

- 1) เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน และการวางแผนการศึกษา และจัดให้มีเครือข่ายผู้ปกครอง
- 2) จัดการประชุมเพื่อปลูกจิตสำนึกให้กับพ่อแม่ในการทำหน้าที่อบรมบุตรในฐานะครูคนแรกของลูกที่ไม่อาจทดแทนได้ และมีหน้าที่ในการติดตามเอาใจใส่ เพิ่มพูนความรู้ และคุณธรรมแก่ลูก และจัดศาสนกิจเพื่อให้พ่อแม่และนักเรียนมีโอกาสร่วมกัน และติดตามเยี่ยมเยียนครอบครัวอย่างใกล้ชิด

เพื่อให้พ่อแม่ร่วมกับโรงเรียนในการก้าวต่อไปด้วยอัตลักษณ์การศึกษา คาทอลิก โรงเรียนมีหน้าที่ต่อพ่อแม่ 3 ประการ คือ

- 1) เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน และสนับสนุนแผนงานการศึกษาของโรงเรียน และจัดให้มีเครือข่ายผู้ปกครอง

2) ปลุกจิตสำนึกให้กับพ่อแม่ในการทำหน้าที่อบรมบุตรในฐานะครูคนแรกของลูกที่ไม่อาจทดแทนได้ และมีหน้าที่ในการติดตามเอาใจใส่ เพิ่มพูนความรู้และคุณธรรมแก่ลูก และจัดศาสนิกกิจเพื่อให้พ่อแม่และนักเรียนได้มีโอกาสร่วมกัน

3) สื่อสารให้ความรู้ และให้การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก จนปรับทัศนคติ และพฤติกรรมให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาและการอบรมเลี้ยงดูนักเรียนได้อย่างเหมาะสม

พันธกิจที่ 5 “*ครูจิตตาศาสนาภิบาลมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมกระแสเรียก ควรสอน พุดคุย และสร้างความเข้าใจ แก่ผู้เรียนเรื่องกระแสเรียกอย่างสม่ำเสมอ มีการสวดภาวนาเพื่อกระแสเรียกเป็นประจำ*”

ในส่วนที่เกี่ยวกับการอภิบาลและหล่อหลอมด้านศาสนา เราได้กำหนดพันธกิจที่สำคัญไว้ 5 ประการ เพื่อก้าวต่อไปด้วยอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก

1) จัดทำแผนอภิบาลของโรงเรียน และแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบงานอภิบาล โดยให้มีผู้ดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล ทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และจิตวิญญาณ เพื่อประกอบคุณงามความดีให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม และมีการปฏิบัติและติดตามผลอย่างเป็นรูปธรรม

2) พัฒนาบุคลากรฝ่ายจิตตาศาสนาให้มีคุณภาพและมีจำนวนเพียงพอกับนักเรียน และสร้างเครือข่ายครูแกนนำจิตตาศาสนา เพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนซึ่งกันและกัน ส่งครูเข้ารับการศึกษาหลักสูตรจิตตาศาสนาในจำนวนที่เพียงพอ

3) ให้มีการสอนคำสอนสำหรับนักเรียนคาทอลิกอย่างสม่ำเสมอทุกสัปดาห์ และสอนคริสตศาสนศาสตร์และจริยศึกษาสำหรับนักเรียนทุกคน (พันธกิจที่ 2.3)

4) สร้างหลักสูตรแกนกลาง พร้อมคู่มือและแผนการสอนในวิชาคำสอน คริสตศาสนศาสตร์ และจริยศึกษาด้วยกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการไตร่ตรอง และฝึกอบรมครูคำสอน คริสตศาสนศาสตร์ จริยศึกษาให้สามารถจัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการไตร่ตรองได้

5) จัดกิจกรรมคาทอลิกและกิจกรรมทางเลือกด้านคุณธรรม จริยธรรมอย่างหลากหลาย เช่น กิจกรรมกองหน้าร่าเริง ยุวธรรมทูต YCS พลศิลป์ พลมารีย์ เป็นต้น

หากกิจกรรมนักเรียนคาทอลิก ไม่ว่าจะเป็น ยุวธรรมทูต พลมารีย์ YCS ในโรงเรียนให้เข้มแข็ง และเข้มข้น โรงเรียนจะสามารถสร้างคริสตชนให้เป็นศิษย์ธรรมทูต ตามเป้าหมายของพระศาสนจักรไทยได้

เพื่อสนับสนุนในพันธกิจนี้ สภากา จัดเตรียมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ชื่อ “**การสอนคำสอนและคริสตศาสนาด้วยกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการไตร่ตรอง**” ซึ่งเป็นบริการใหม่ล่าสุดของสภากา โดยทีมงานอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก สัมมนานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูสอนวิชาคำสอนและคริสตศาสนา ด้วยกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการไตร่ตรองได้ ทั้งนี้ เพื่อให้เนื้อหาได้ซึมซับผ่านการไตร่ตรอง จนเข้าสู่ชีวิตและการปฏิบัติของนักเรียนมิใช่เพียงแต่ท่องจำ หากครูวิชาคำสอนและคริสตศาสนาใช้การสอนแบบไตร่ตรอง นักเรียนจะมีความเข้าใจความเชื่อที่ลึกซึ้งขึ้น และนำความเชื่อนั้นเข้าสู่ชีวิตจริงได้ อีกทั้ง ได้มีโอกาสสัมผัสส่วนตัวกับพระเยซูเจ้า และมีชีวิตเป็นประจักษ์พยาน เป็นทั้งศิษย์และธรรมทูตได้

โครงการนี้จะเริ่มต้นด้วยการจัด Pilot Project เป็นสัมมนาครั้งแรกวันที่ 17-20 พฤศจิกายนนี้ โดยมีโรงเรียนมาร่วมโครงการแล้ว 6 โรงเรียน แต่ละโรงเรียนจะส่งครูเข้าอบรมโรงเรียนละ 6 คน หลังจากฟัง feedback จากผู้ร่วมโครงการแล้ว ทีมวิทยากรจะเริ่มจัดสัมมนาให้แก่โรงเรียนต่างๆ ได้ตั้งแต่ เดือนมกราคมปีหน้าเป็นต้นไป สภาพ ขอบ ขวนเชิญ คณะนักบวช และสังฆมณฑลต่างๆ มาร่วมกันจัดสัมมนานี้ให้กับครูค้ำสอนและคริสตศาสนิกชนให้แก่โรงเรียนในสังกัดของสังฆมณฑล และสังกัดคณะนักบวช สัมมนานี้เป็นการอบรมกระบวนการสอน เนื้อหายังคงเป็นของโรงเรียนเอง

หลายปีที่ผ่านมา โรงเรียนคาทอลิกได้ร่วมกันพลิกฟื้นและขับเคลื่อนโรงเรียนคาทอลิกอย่างเป็นรูปธรรม และเห็นการเปลี่ยนแปลงมากมาย แต่แค่นี้ยังไม่พอ เรายังคงต้องมุ่งมั่นและทุ่มเทที่จะก้าวต่อไปด้วยอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก หนังสือเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของผลงานที่เป็นรูปธรรม ที่พวกเราสามารถใช้เป็นคู่มือ เป็นแนวทาง และเป็นคำแนะนำถึงสิ่งที่จะต้องทำในการจัดการศึกษาแบบคาทอลิก

โรงเรียนคาทอลิกจะต้องร่วมกันจัดการศึกษาตามอัตลักษณ์การศึกษาตามแนวทางที่เราตกลงร่วมกันและบันทึกไว้ในเอกสารเหล่านี้ จนเกิดเป็นเอกลักษณ์ร่วมกันของโรงเรียนคาทอลิกในประเทศไทย ขอพระเจ้าอวยพรและสถิตอยู่กับเราและทุกสิ่งที่เราทำจนตลอดกาลนิรันดร์

เมื่อเราก้าวไปด้วยกัน

สมาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย

เมื่อเราก้าวไปด้วยกัน

วันนี้ พ่อมีเวลาสั้นๆ ที่จะพูดกับพวกเรา พ่อจึงขอพูดเพียง 3 หัวข้อเท่านั้น คือ “อัตลักษณ์ อัตลักษณ์ และ ก้อัตลักษณ์” ใช่ อัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก เรื่องเดียวที่พ่อเน้นตลอดการทำงานของเรา ในฐานะเลขาธิการ สภาการศึกษาคาทอลิกฯ ใน 9 ปีที่ผ่านมา เป็นเรื่องเดียวกันจริง แต่เนื้อหาอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกได้เติบโต ตามกาลเวลา และประเด็นที่มุ่งเน้น ให้ความสำคัญนั้นได้ยิ่งรากลึกมากขึ้น

อัตลักษณ์ที่ 1 เป็นอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกที่ได้นำมาไว้ในวิสัยทัศน์และแผนพัฒนาโรงเรียน

เมื่อครั้งที่พ่อแรกเข้ามารับตำแหน่งเลขาธิการสภาการศึกษาคาทอลิกฯ พ่อร่วมกับ อ.สุมิตรา พงศธร วางพันธกิจแรก คือ การนำอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกกลับเข้าสู่โรงเรียนคาทอลิกให้โดดเด่นอีกครั้ง พวกเรา เหล่านักการศึกษาคาทอลิกทั่วประเทศได้รวมพลังกัน ผ่านการสัมมนาเชิงปฏิบัติการของผู้บริหาร ในหลายสังฆมณฑล หลายคณะนักบวช ศึกษาสมณศาสนของพระศาสนจักรคาทอลิก เกี่ยวกับการศึกษาของคาทอลิก และโรงเรียนคาทอลิก เพื่อนำแนวคิดและหลักการการศึกษาคาทอลิก มาเป็นตัวกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และแผนพัฒนาโรงเรียน

ประจวบกับช่วงเวลานั้น กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้โรงเรียนต้องแสดงอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของโรงเรียน โรงเรียนคาทอลิกจึงได้นำคุณค่าพระวรสารที่พวกเราเห็นว่า โดดเด่นและเหมาะสมกับสภาวะสังคมและบริบทของโรงเรียน มากำหนดเป็นอัตลักษณ์ เอกลักษณ์ รวมถึงปรัชญาของโรงเรียน คุณค่าพระวรสารหลักที่เราใช้ร่วมกัน คือ รัก-รับใช้ หรือ รักเมตตา และซื่อสัตย์ อีกทั้งยังมีคุณค่าพระวรสารอื่นๆ ที่โรงเรียนนำไปใช้แตกต่างกันให้เหมาะสมกับโรงเรียน เช่น พ่อเพียง มีภูมิคุ้มกัน สุขภาพ ถ่อมตน เราต้องมั่นคงกันพอสมควร เพื่อยืนยันกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายประเมินต่าง ๆ ทั้งของกระทรวงศึกษาธิการ และ สมศ. เพื่อให้เขายอมรับคุณค่าพระวรสารเหล่านี้ เป็นอัตลักษณ์ เอกลักษณ์ ของโรงเรียน และในที่สุดเราก็ทำได้สำเร็จทั่วประเทศ

นอกจากนี้ โรงเรียนคาทอลิกได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และแผนพัฒนาโรงเรียนโดยมุ่งให้การศึกษาตามหลักการศึกษแบบคาทอลิก เพื่อให้คุณค่าพระวรสารเหล่านี้ถูกบ่มเพาะในจิตใจ และจิตวิญญาณของนักเรียน รวมถึงครูและบุคลากรโรงเรียน จนพวกเขาใช้ชีวิตเป็นประจักษ์พยาน

สภาฯ ยังได้ร่วมกับวิทยาลัยแสงธรรม ในการทำหลักสูตร “ภาวะผู้นำการศึกษาคาทอลิก” เพื่อสร้างผู้นำโรงเรียน ให้สามารถเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง นำโรงเรียนให้โดดเด่น ด้วยอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก เราสร้างผู้นำการศึกษาคาทอลิกเริ่มต้นจาก พระสงฆ์ นักบวช จนถึงฆราวาส จนถึงตอนนี้ ได้ 4 รุ่นแล้ว และกำลังจะเปิดรุ่นที่ 5 ในเดือนกันยายนนี้ ยังพอมิติที่ว่างอยู่ ธิบสมัครกันเข้ามานะ

ทุกๆ ครั้งที่พ่อไปเยี่ยมโรงเรียน หรือหากเป็นทางการ พ่อไปตรวจประเมินโรงเรียน พ่อได้เห็นอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกที่ถูกทำให้เป็นรูปธรรม ผ่านวิสัยทัศน์ แผนพัฒนาและกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน พ่อรู้สึกปลื้มปิติ ยินดีกับผู้บริหารและครูโรงเรียนในความตั้งใจ ความทุ่มเทให้อัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกปรากฏชัด เพื่อให้โรงเรียนคาทอลิกของเราเป็นทางเลือกที่โดดเด่นในสังคมไทยอย่างที่ควรเป็น

อัตลักษณ์ที่ 2 เป็นอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกที่เข้าสู่ห้องเรียน ผ่านแผนการเรียนรู้ที่บูรณาการคุณค่าพระวรสาร และการเรียนการสอนที่เน้นการไตร่ตรอง

หลังจากอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก ถูกนำมาเป็นพื้นฐานของการพัฒนาโรงเรียนในภาพกว้าง เป็นอย่างดี และมั่นคงแล้ว ก็ได้เวลาที่ต้องเข้าสู่ห้องเรียนและกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน สภาการศึกษาคาทอลิกมีทีมวิทยากร 2 ทีมที่ทำงานอย่างสอดคล้องประสาน เพื่อนำเสนอ ส่งเสริม และวางแนวทางให้ครูในโรงเรียนคาทอลิกของเราสามารถจัดหลักสูตรและเนื้อหาวิชา และจัดการเรียนการสอนที่มีอัตลักษณ์ของการศึกษาคาทอลิก

ทีมที่ 1 โดย คุณพ่อจรัญ ทองปิยะภูมิ จิตตภาธิการสภาการศึกษาคาทอลิก คุณพ่อได้ทุ่มเทออกเดินสายอบรมให้แก่โรงเรียนต่างๆ ทั่วประเทศ เป็นเวลานานต่อเนื่องกว่า 3 ปี คุณพ่อจรัญอบรม สร้างและนำทางครูให้สามารถปรับปรุงแผนการเรียนรู้ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ให้เป็นแผนการเรียนรู้ที่บูรณาการคุณค่าพระวรสาร โดยเน้นใน 5 กลุ่มสาระ คือ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคม ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

ทีมที่ 2 โดย ดร. อนุพันธ์ กิจนิจชีวะ และคุณพงษ์นรินทร์ รัตนรังสิกุล ภายใต้การอำนวยการของ อ. สุมิตรา ได้จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการในหัวข้อ “เป้าหมายและกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการไตร่ตรอง” เพื่อให้ครูนำแผนการสอนที่บูรณาการคุณค่าพระวรสาร มาสอนด้วยกระบวนการสอนแบบไตร่ตรอง โดยมีเป้าหมายคือ เสริมสร้างนักเรียนให้เกิดกระบวนการคิดไตร่ตรองอย่างมีวิจารณญาณ บนพื้นฐานของคุณค่าพระวรสาร จนเป็นทักษะชีวิตและใช้ในการดำเนินชีวิตของเขาจนตลอดชีวิต นอกจากนี้ ทีมวิทยากรยังได้นำสัมมนา “การสอนคำสอนและคริสตศาสตร์ ด้วยการสอนแบบไตร่ตรอง” เพื่อนำเสนอแนวทางที่นำการสอนแบบไตร่ตรอง มาใช้ในการสอนคำสอนและคริสตศาสตร์

ด้วยการทุ่มเทและอุทิศตนของทีมวิทยากรทั้งสองทีม โรงเรียนของเรานับร้อยโรงเรียน มีหลักสูตรและแผนการสอนที่เป็นอัตลักษณ์แบบคาทอลิก ครูของเรานับพันๆ คน มีจุดเริ่มต้นและแนวทางที่มั่นคงในการพัฒนาการเรียนการสอนแบบไตร่ตรอง และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นอัตลักษณ์แบบคาทอลิก พ่อภาวนาขอให้เขามั่นคงในเส้นทางสายนี้และพัฒนาต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง

อัตลักษณ์ที่ 3 คือ พัฒนาศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของนักเรียน ด้วยการมีและปฏิบัตินโยบายเรื่องการปกป้องและคุ้มครองนักเรียน (Child Protection Policy) อย่างเป็นรูปธรรม

เป้าหมายอันเป็นรากฐานของอัตลักษณ์ของการศึกษาคาทอลิก คือ พัฒนาศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนคาทอลิกต้องเป็นแปลงบ่มเพาะคุณค่าชีวิตตามแนวทางพระวรสาร เพื่อให้ทุกคนได้รู้จักพระเจ้า สัมผัสความรักและเมตตาของพระเจ้า เราจะเป็นเช่นนั้น ไม่ได้เลย! หากเราไม่เคารพในสิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของนักเรียน ไม่ได้เลย! หากเรายังมีหรือใช้ความรุนแรงด้วยประการใดๆ ในการจัดการเรียนการสอน ไม่ได้เลย! หากเรายังให้มีการล่วงละเมิดนักเรียนไม่ว่าทางร่างกาย ทางจิตใจ ทางเพศ หรือด้วยการปล่อยปละละเลย

หลังจากสภาฯ ได้จัดสัมมนาเรื่อง “นโยบายภายในการปกป้องคุ้มครองนักเรียน” ให้กับโรงเรียนในสังฆมณฑลต่างๆ พอเริ่มได้เห็น โรงเรียนตอบสนองอย่างรวดเร็ว ต่างทยอยกันประกาศใช้นโยบายในการปกป้องคุ้มครองนักเรียน รวมทั้งคู่มือที่ได้พัฒนาและปรับปรุงจากตัวอย่างที่สภาฯ ได้จัดทำขึ้น พอดีใจ ที่ทุกโรงเรียนตระหนักและให้ความสำคัญในเรื่องนี้ พอขอชื่นชมและขอเป็นกำลังใจให้ทุกโรงเรียนที่ตั้งใจและแข็งขันในเรื่องนี้ พอเชื่อมั่นว่าจะเกิดผลเป็นที่ประจักษ์ว่า โรงเรียนคาทอลิกของเราเคารพสิทธิของนักเรียน และปราศจากความรุนแรงและลวงละเมิดใดๆ อันเป็นการสร้างอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกให้เด่นชัดอีกประการหนึ่ง

ตัวอย่างนโยบายและคู่มือในการปกป้องคุ้มครองนักเรียน ที่สภาฯ นำเสนอให้เป็นแนวทางนี้ ครอบคลุมตั้งแต่การทำงานในการปกป้องคุ้มครองนักเรียน โดยมีการแต่งตั้งคณะทำงาน การสรรหาว่าจ้างบุคลากร การอบรมให้ความรู้ และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง คู่มือยังนำเสนอข้อกำหนดในการปฏิบัติต่อนักเรียนด้วยจรรยาบรรณวิชาชีพ การสัมผัสทางกายภาพ No Touch Policy และการปฏิบัติผ่านสื่อออนไลน์ No Post – No Share Policy คู่มือยังให้ความหมายของการลวงละเมิด รวมถึง ร่องรอยของการถูกลวงละเมิด เพื่อให้ครูและบุคลากรโรงเรียนสามารถเฝ้าระวัง ซึ่งกำหนดให้เป็นหน้าที่ของทุกคน สุดท้ายได้นำเสนอขั้นตอนในการสังเกต แจ้งเหตุ และการดำเนินการเมื่อมีการลวงละเมิดนักเรียน

พอทำ version พิเศษ ตัวอย่างนี้ พิมพ์พร้อมคำแปลภาษาอังกฤษ ปกแข็งอย่างดี เตรียมไว้แจกให้กับวิทยากรและแขกของการสัมมนานี้ พอพิมพ์เพิ่มพิเศษอีก 50 เล่ม เอาไว้แจกให้กับพวกเรา โรงเรียนที่ยังไม่ได้ประกาศใช้นโยบายนี้แต่ตกลงสัญญากับพอว่าจะนำไปประกาศใช้ มาขอจากพอเป็นการส่วนตัวได้ ใครมาก่อนได้ก่อน พอจะให้โรงเรียนละ 1 เล่ม ถือว่าเป็นสัญญาใจระหว่างกัน

หลังจากพอได้ตรวจประสพการณ์ของพอในฐานะเลขาธิการ พอสรุปว่า เราก้าวไปด้วยกันไกลพอควร เราก้าวไปด้วยกัน ด้วยความยึดมั่นในอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก เราได้ทำให้อัตลักษณ์ของโรงเรียนคาทอลิกโดดเด่นขึ้น พอเชื่อมั่นโดยปราศจากข้อสงสัยใดๆ ว่า โรงเรียนคาทอลิกของเราจะโดดเด่นขึ้นได้อีก หากปรากฏงานเป็นที่ประจักษ์ในสังคมว่า **“โรงเรียนคาทอลิกสอนนักเรียนโดยไม่ใช้ความรุนแรงใดๆ และปลอดจากการลวงละเมิดนักเรียนในทุกรูปแบบ”** ดังนี้ เราจะพูดได้เต็มปาก เต็มภาคภูมิใจว่า นักเรียนของเราทุกคนได้รู้จักพระเจ้า สัมผัสความรักและความเมตตาของพระเจ้า ณ โรงเรียนคาทอลิก

ก่อนจะจบ พอขอแบ่งปันอีกเล็กน้อยว่า ทีมงานของพอทำงานกันอย่างนักวิชาการการศึกษาคาทอลิกเต็มตัว เมื่อจะดึงประเด็นของอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก ก็ได้มีการศึกษาสมณสาส์นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคาทอลิก เริ่มตั้งแต่แม่บท Gravisimum Educationis ที่เป็นเอกสารสังคายนา วาติกันที่ 2 ต่อมาที่ โรงเรียนคาทอลิกเมื่อ ค.ศ. 1977 และอีก 7-8 ฉบับ คุณพวงษ์รินทร์ได้ช่วยพวกเราทุกคนให้เข้าถึงคำสอนของพระศาสนจักรสากล ให้ง่ายขึ้น ด้วยการชำระการแปลสมณสาส์นต่างๆ ให้สภากาการศึกษาคาทอลิกจัดพิมพ์รวมเล่ม และ ดร.อนุพันธ์ เมื่อจัดสัมมนาอบรมในประเด็นอะไร ก็สรุปเอกสารออกเป็นเล่ม ลักษณะงานวิจัย ให้ทุกคนได้ศึกษาและอ้างอิงได้ และเรายังได้ร่วมกับคุณพ่ออนุชา ของสื่อมวลชนคาทอลิก จัดพิมพ์หนังสือที่เป็นประวัติการจัดการศึกษาของแต่ละสังฆมณฑล และคณะนักบวช หนังสือเล่มนี้เกิดขึ้นได้เพราะความร่วมมือของนักบวช และสังฆมณฑลต่างๆ อย่างเรียกได้ว่าครบถ้วน พอขอขอบคุณในความร่วมมือ และความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของพวกเขา

ขอพระเจ้าสถิตในใจของเราเพื่อเป็นพลังกำลัง นำหน้าเราเพื่อส่องสว่างนำทาง เคียงข้างเราเพื่อ
ประคับประคอง ข้างหลังเราเพื่อเสริมแรง และท่ามกลางเราเพื่อความเป็นหนึ่งเดียว ขอพระเจ้าอวยพรเราและทุกๆ
สิ่งที่เราทำในนามของพระองค์

**“ขอพระเจ้าอวยพรและสถิตอยู่กับเรา
และทุกสิ่งที่เราทำจนตลอดกาลนิรันดร์”**

ก้าวต่อไปด้วยอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก จนตลอดกาลนิรันดร์

“แสงสว่างของท่านต้องส่องแสงต่อหน้ามนุษย์
เพื่อคนทั้งหลายจะได้เห็นกิจการดีของท่าน
และสรรเสริญพระบิดาของท่านผู้สถิตในสวรรค์”

มัทธิว 5:16

สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย